

STORTINGET

Dokument 15:22

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 3151–3299

14.09–30.09.2023

Innhold

3151. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. hyttefelt på Bavallen i Voss, besvart av kommunal- og distriktsminister	11
3152. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. nett-tap og mer-tap generert av de forskjellige mellomlandsforbindelsene, besvart av olje- og energiminister.....	12
3153. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. Tinnosbanen, besvart av samferdselsminister.....	13
3154. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. vinsal frå gardane, besvart av helse- og omsorgsminister. 13	
3155. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. å ta en ny vurdering på om foreldre bør ha innsyn i enkelte av ungdommenes helseopplysninger frem til de fyller 18 år, besvart av helse- og omsorgsminister	14
3156. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Hardangerfjorden, besvart av klima- og miljøminister	16
3157. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. Bergens bysegl utstilt i Bergen bymuseum, besvart av kultur- og likestillingsminister	16
3158. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. skatteinntektene fra hvert enkelt fylke på inntektsskatt, formuesskatt, selskapsskatt og arbeidsgiveravgift, besvart av finansminister.....	17
3159. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. oversikt over hvilke møter politisk ledelse i Finansdepartementet har hatt med ESA siden regjeringsskiftet, besvart av finansminister	18
3160. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. Sykehuset Telemark, besvart av helse- og omsorgsminister	19
3161. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. event- og arrangementbransjen, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	20
3162. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. grunnbemanningen i konserthus og andre virksomheter som jevnlig har arrangementer, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	21
3163. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. Agder fengsel, besvart av justis- og beredskapsminister.....	22
3164. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. fordelingsnøkkel flaskehalsinntektene refunderes etter, besvart av olje- og energiminister	23
3165. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. rapporten «Likeverdig helsehjelp for personer med kjønnsinkongruens», besvart av helse- og omsorgsminister	23
3166. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. smertegrense for bompenger, besvart av samferdselsminister ..	25
3167. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. gebyrer Karmsund Havn, besvart av landbruks- og matminister	25
3168. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. Enova-støtte til modne- og velprøvde energiltak, besvart av statsminister.....	26
3169. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. ny kraftlinje fra Blåfalli til Gismarvik, besvart av olje- og energiminister	28
3170. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. asylsøkere, besvart av justis- og beredskapsminister	28
3171. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. lavterskeltilbud innen rus- og psykiatri, besvart av helse- og omsorgsminister.....	29
3172. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. ungdomskriminelles innvandrerbakgrunn, besvart av justis- og beredskapsminister	30
3173. Fra stortingsrepresentant Ole André Myhrvold, vedr. vår dekorerte krigsseiler Oscar Anderson, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	31
3174. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. papirfakturaer fra strømselskaper, besvart av barne- og familieminister	33
3175. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. anløp i norske hamner frå russiske fiskefartøy, besvart av fiskeri- og havminister.....	34
3176. Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. Velferdstjenesteutvalgets rapport, besvart av kunnskapsminister.....	35
3177. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. overføring av lovlege inntekter frå pengespel i utlandet, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	35
3178. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. habilitetsvurderinger, besvart av landbruks- og matminister.....	37
3179. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. St. Olavs hospital i Trondheim, besvart av helse- og omsorgsminister.....	37
3180. Fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes, vedr. anskaffelsene i forsvarssektoren, besvart av forsvarsminister.....	38

3181. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. at feilaktig person vart pågripen av Forsvarets spesialkommando (FSK) i Afghanistan, besvart av forsvarsminister.....	39
3182. Fra stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde, vedr. bærekraftig skogforvaltning, besvart av landbruks- og matminister	39
3183. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. opplæringsinstitusjoner, besvart av fiskeri- og havminister	40
3184. Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. muligheter for å gå på folkehøyskole for unge med funksjonsnedsettelse, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	41
3185. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. settefiskanlegg, besvart av klima- og miljøminister	42
3186. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. havneterminalen i Mo i Rana, besvart av samferdselsminister	43
3187. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. tilskuddsmidlene til mindre byområde, besvart av samferdselsminister.....	44
3188. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. forsøksordning med forvaltning av kongeørn i Troms og på Fosen, besvart av klima- og miljøminister	45
3189. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. EUs midlertidige solidaritetsmekanisme, besvart av justis- og beredskapsminister.....	46
3190. Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. å avvikle Flytoget som selskap, besvart av samferdselsminister.....	47
3191. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. oppdrettskonsesjoner for oppdrettsanlegg og settefiskanlegg, besvart av klima- og miljøminister.....	47
3192. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. energibruk i bygg, besvart av olje- og energiminister	48
3193. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. persontilpasset medisin i Norge, besvart av helse- og omsorgsminister.....	49
3194. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. nedskalere vei prosjekt og gjenbruke mer av eksisterende veier, besvart av samferdselsminister	50
3195. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. elektriske maskiner i reell drift, besvart av samferdselsminister.....	51
3196. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. Kina som en langsiktig trussel mot demokratiene i Norge og Europa, besvart av olje- og energiminister	52
3197. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. at Equinor har inngått store kontrakter med det statseide kinesiske selskapet Cosl for leie av flyterigger, besvart av næringsminister	53
3198. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. den økonomiske situasjonen til Høyskolene NSKI og LIMPI, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	54
3199. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. det statseide kinesiske oljeselskapet China Oilfield Services (COSL) er tildelt flere borekontrakter på norsk sokkel, besvart av olje- og energiminister	55
3200. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. sikkerhetsimplikasjonene ved kontraktstildelinger, besvart av olje- og energiminister	56
3201. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. togtilbud ved Steinberg stasjon, besvart av samferdselsminister. 57	
3202. Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. avtalene Equinor har inngått med det kinesiske selskapet Cosl, besvart av olje- og energiminister	58
3203. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. utvikling av Riksantikvarens sine bevaringsprogram på kulturminnefeltet, besvart av klima- og miljøminister.....	59
3204. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. sende penger ut av Norge til Somalia, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	60
3205. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. prisopplysninger hos tannleger, besvart av barne- og familieminister.....	61
3206. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. støtten til parykk, besvart av arbeids- og inkluderingsminister . 61	
3207. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. åpning av nye polititjenester, besvart av justis- og beredskapsminister.....	62
3208. Fra stortingsrepresentant Heidi Nordby Lunde, vedr. reduksjon av formuesskatt, besvart av finansminister	63
3209. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. norsk deltakelse på toppmøtene om klima, besvart av klima- og miljøminister	64

3210. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. egenandel for de mellom 18 og 23 år som mottar behandling i psykisk helsevern, besvart av helse- og omsorgsminister.....	65
3211. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. søknadsordningen for dekning av høyere pensjonskostnader, besvart av kunnskapsminister	65
3212. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. flaskehalsinntektene, besvart av olje- og energiminister....	66
3213. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. bruk av den russiskproduserte applikasjonen Yango, besvart av justis- og beredskapsminister	67
3214. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. reversere sammenslåingen av statsforvalterembetene, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	68
3215. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. stengningen av Ring 1, besvart av samferdselsminister	69
3216. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. gjennomføring av kommunestyre- og fylkestingsvalg i Ila fengsel, og fengsler generelt, besvart av justis- og beredskapsminister	69
3217. Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. kommuneplaner, besvart av kommunal- og distriktsminister	70
3218. Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. tilstrekkeleg med ressursar til kommunar til å ta imot flyktningar, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	71
3219. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. Fosterhjemsundersøkelsen 2023 , besvart av barne- og familieminister.....	72
3220. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. unge lovbrytere, besvart av justis- og beredskapsminister	73
3221. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. regjeringens plan for ladestasjoner for tunge kjøretøy, besvart av samferdselsminister	75
3222. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. garantifond som skal risikoavlaste bedrifter som investerer i fornybar kraft i utviklingsland, besvart av utviklingsminister.....	75
3223. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. om Kristiansand er en dysfunksjonell kommune, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	77
3224. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. frie og rettferdige valg, besvart av statsminister	77
3225. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. Statkrafts kontakt med representanter for Kina og det kinesiske kommunistpartiet, besvart av næringsminister	78
3226. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. veiledningsplikten overfor personer med en særskilt behov, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	80
3227. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. FN's "Climate Ambition Summit", besvart av statsminister.....	81
3228. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. energiforbruk og energikostnader for idrettslag, besvart av klima- og miljøminister.....	82
3229. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. flaskehalsinntekter, besvart av olje- og energiminister	82
3230. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. endringer i regelverket for voksenadopsjon, besvart av barne- og familieminister.....	83
3231. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. ei ny 420 kV kraftledning frå Blåfalli i Kvinnherad kommune til Gismarvik i Tysvær kommune, besvart av olje- og energiminister	84
3232. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. opprydning underveis i produksjonen og ved nedlegging av havvindinstallasjoner, besvart av olje- og energiminister.....	84
3233. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. den globale helseberedskapen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	85
3234. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. oppfølgingsarbeidet etter rolleforståelsesutvalgets rapport, besvart av justis- og beredskapsminister.....	87
3235. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. referanseindeksen til Statens petroleumsfond utland, besvart av finansminister.....	88
3236. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. bekymring for hat og hets mot skeive i skolen, besvart av kunnskapsminister.....	89
3237. Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. minnesmerke for norske Rom, besvart av kommunal- og distriktsminister	90
3238. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. anmodningsvedtak om dagligvare de siste årene som ikke er levert av regjering endå, besvart av næringsminister	91

3239. Fra stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson, vedr. havvind, besvart av olje- og energiminister	95
3240. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. å betale ikkje møtt-gebyr, besvart av helse- og omsorgsminister	96
3241. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. den italienske straffesaken mot Najumuddin Faraj Ahmad (Mulla Krekar), besvart av justis- og beredskapsminister	96
3242. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. innleid arbeidskraft til arrangement, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	97
3243. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. innleid arbeidskraft til enkeltstående arrangement, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	98
3244. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. en delingsorden tilpasset næringsområder som åpner for deling over 1 MW, besvart av olje- og energiminister	99
3245. Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. inndragning av kjøretøy ved villmannskjøring, besvart av justis- og beredskapsminister	100
3246. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. å gjøre veiene i Norge smalere og dimensjonert for lavere fart, besvart av samferdselsminister	101
3247. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. sykehusstrukturen, besvart av helse- og omsorgsminister	102
3248. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. deling av prisområder, besvart av olje- og energiminister	102
3249. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. etableringen av nytt polititjenestested i Engerdal, besvart av justis- og beredskapsminister	103
3250. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. rapporten «Betalingsvansker er en pasientsikkerhetsrisiko», besvart av helse- og omsorgsminister	104
3251. Fra stortingsrepresentant Turid Kristensen, vedr. Gjeldsregisteret, besvart av barne- og familieminister	105
3252. Fra stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle, vedr. skytebaner, besvart av justis- og beredskapsminister	106
3253. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. voldsspiralen mellom kriminelle grupperinger i Sverige, besvart av justis- og beredskapsminister	107
3254. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. deltagelse i uformelle EU-ministtermøter, besvart av utenriksminister	108
3255. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. eksisterende virksomhet som vil elektrifisere skal prioriteres før nye datasentre, besvart av olje- og energiminister	109
3256. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. arbeidskontrakter, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	110
3257. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. Nordfjord Sjukehus, besvart av helse- og omsorgsminister .	111
3258. Fra stortingsrepresentant Ingjerd Schou, vedr. menneskerettighetsforsvareren Abdulhadi al-Khawaja, besvart av utenriksminister	113
3259. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. Driva Aquaculture, besvart av fiskeri- og havminister	113
3260. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. fjerning av akuttberedskap ved flere sykehus og nedleggelse av Lofoten og Kirkenes sykehus, besvart av helse- og omsorgsminister	114
3261. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. endringer i veinormalene, besvart av samferdselsminister	116
3262. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. unødvendige naturinngrep, besvart av forsvarsminister	117
3263. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. ny, revidert nasjonal strategi mot antibiotikaresistens, besvart av helse- og omsorgsminister	118
3264. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. smale, livsfarlige vegar, besvart av samferdselsminister	119
3265. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. massiv økning av baneavgiften, besvart av samferdselsminister	119
3266. Fra stortingsrepresentant Olve Grotle, vedr. at frakteskuten «Falkbris» på grunn ved Olaskjeret i Frøysjøen, besvart av fiskeri- og havminister	120
3267. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. smale vei, mindre motorveg, besvart av samferdselsminister	121
3268. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. redusert farten for båter i vågen i Bergen, besvart av fiskeri- og havminister	122
3269. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. veibygging av E18 Vinterbro-Retvet, besvart av samferdselsminister	123

3270. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. fødetilbud, besvart av helse- og omsorgsminister.....	124
3271. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. risikoreducerende tiltak, besvart av justis- og beredskapsminister.....	125
3272. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. varslingsombud, besvart av justis- og beredskapsminister.....	126
3273. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. egenander syke pasienter i aldersgruppen 18-23 år, besvart av helse- og omsorgsminister.....	127
3274. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. sikkerhetsklareringer, besvart av justis- og beredskapsminister.....	128
3275. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. de små ideelle rusbehandlingsinstitusjonene i den kommende anbudsrunderen i Helse Sør-Øst, besvart av helse- og omsorgsminister.....	128
3276. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. trosopplæring, besvart av kunnskapsminister.....	130
3277. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. eierskapsmelding, besvart av næringsminister.....	131
3278. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. innvandring, besvart av justis- og beredskapsminister.....	132
3279. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. solindustrien, besvart av næringsminister.....	132
3280. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. spesialiserte rehabiliteringstjenester, besvart av helse- og omsorgsminister.....	134
3281. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. prekvalifisering og tildelingar av prosjektområde for vindkraft til havs, besvart av olje- og energiminister.....	135
3282. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. kartleggingsprøven i lesning for 6-åringer, besvart av kunnskapsminister.....	136
3283. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. forskrift om rekruttering og flytting i utanrikstenesta, besvart av utenriksminister.....	137
3284. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. inndragning av utbytte fra kriminell virksomhet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	138
3285. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. å ha en lovfestet plikt til å sørge for at barn får helsekontroll, besvart av helse- og omsorgsminister.....	138
3286. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. regjeringens nye dataspillstrategi, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	140
3287. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. rusbehandling, besvart av helse- og omsorgsminister.....	140
3288. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. en fengslet nordmann i Jemen, besvart av utenriksminister.....	141
3289. Fra stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde, vedr. regjeringens estimerte tidslinje for utbygging av havvind på Sørlige Nordsjø II, besvart av olje- og energiminister.....	142
3290. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. Equinor, besvart av olje- og energiminister.....	143
3291. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. Fosendommen, besvart av olje- og energiminister.....	145
3292. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. pasientforløpet, besvart av helse- og omsorgsminister.....	146
3293. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. sikkerhetsloven, besvart av olje- og energiminister.....	147
3294. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. verneformål, besvart av klima- og miljøminister.....	148
3295. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. nytt presidentdekret i Belarus, besvart av justis- og beredskapsminister.....	149
3296. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. rentenivået, besvart av finansminister.....	150
3297. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. eierskapsregistre, besvart av næringsminister.....	151
3298. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. Skatteetaten, besvart av finansminister.....	152
3299. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. sirkulær og mer bærekraftig massehåndtering av mudringsmasser, besvart av klima- og miljøminister.....	153

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (3151 – 3299) for sesjonen 2022–2023**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	3165
Amundsen, Per-Willy (FrP)	3172, 3213, 3241, 3253
Aydar, Seher (R)	3250, 3270
Bastholm, Une (MDG)	3151, 3235
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	3227, 3234, 3287
Bjørlo, Alfred Jens (V)	3175, 3192, 3257, 3281
Bjørnstad, Sivert (FrP)	3246, 3259
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	3188, 3210, 3247
Elvenes, Hårek (H)	3180
Elvestuen, Ola (V)	3196
Eskeland, Liv Kari (H)	3221
Fagerås, Mona (SV)	3186, 3187, 3260, 3269
Fiskaa, Ingrid (SV)	3181, 3222, 3262, 3283
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	3238
Grotle, Olve (H)	3266
Halleland, Terje (FrP)	3167, 3169, 3229
Haltbrekken, Lars (SV)	3156, 3191, 3209, 3244, 3248, 3299
Hansson, Rasmus (MDG)	3197, 3277, 3279, 3294, 3295
Helleland, Trond (H)	3261
Hjemdal, Silje (FrP)	3171, 3193, 3272
Hoksrud, Bård (FrP)	3155, 3160, 3233, 3265
Hussein, Marian (SV)	3179, 3205, 3240
Johnsen, Tor André (FrP)	3249
Jønnes, Kari-Anne (H)	3176
Jørgensen, Geir (R)	3185, 3291
Kjerstad, Birgit Oline (SV)	3218
Kristensen, Turid (H)	3251
Kristjánsson, Mímir (R)	3239
Lie, Kathy (SV)	3219, 3298
Lund, Tobias Drevland (R)	3226, 3255, 3288
Lunde, Heidi Nordby (H)	3208
Lønseth, Mari Holm (H)	3170, 3207
Marhaug, Sofie (R)	3168, 3174, 3203, 3231, 3232
Martinussen, Marie Sneve (R)	3296, 3297
Melby, Guri (V)	3215
Molberg, Anna (H)	3161, 3162, 3206, 3242, 3243
Moxnes, Bjørnar (R)	3225
Myhrvold, Ole André (Sp)	3173
Nilsen, Marius Arion (FrP)	3152, 3164, 3220, 3228
Njåstad, Helge André (FrP)	3154, 3157, 3214, 3223, 3268
Nyholt, Hege Bae (R)	3236, 3286
Pettersen, Tage (H)	3230
Raja, Abid (V)	3211, 3275

Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	3183, 3212
Rotevatn, Sveinung (V)	3177, 3224, 3273
Schou, Ingjerd (H)	3258
Steffensen, Roy (FrP)	3158, 3159, 3178
Stensland, Sveinung (H)	3280, 3284
Stokkebø, Aleksander (H)	3256
Stordalen, Morten (FrP)	3190
Strand, Marit Knutsdatter (Sp)	3217
Sve, Frank Edvard (FrP)	3194, 3195, 3264, 3267
Søreide, Ine Eriksen (H)	3199, 3200, 3254, 3290, 3293
Thorsvik, Ingvild Wetrhus (V)	3163
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	3263, 3292
Tybring-Gjedde, Mathilde (H)	3182, 3289
Tybring-Gjedde, Christian (FrP)	3202
Ulstein, Dag-Inge (KrF)	3184, 3237
Unneland, Andreas Sjalg (SV)	3216, 3271, 3274
Westgaard-Halle, Lene (H)	3245, 3252
Wiborg, Erlend (FrP)	3166, 3189, 3204, 3278, 3285
Wold, Grete (SV)	3153, 3198, 3276, 3282
Wold, Morten (FrP)	3201

STORTINGET

Dokument 15:22

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 3151

Innlevert 14. september 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 22. september 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Klimaendringene vil føre til mer ras og flom i Norge, slik vi har sett denne sommeren. Nylig ble et hyttefelt på Bavallen i Voss utsatt for store ødeleggelser som følge av styrregn som førte til oversvømmelser, jordras og store skader på hyttefeltet.

Vil regjeringen ta initiativ til å sette strengere nasjonale rammer for utbygging av nye hyttefelt slik at det ikke bygges i områder som står i fare for å bli utsatt for flom og ras?

BEGRUNNELSE:

I dag er det i praksis kommunene som har all makt i hytteutbyggingen, etter at norske regjeringer over mange tiår ikke har tatt nasjonalt ansvar for å sørge for en helhetlig og bærekraftig utvikling av hytteutbyggingen i Norge.

Resultatet er storstilt nedbygging av natur. Videre har vurderinger rundt beredskap og sikkerhet for flom og ras mange steder ikke vært tilstrekkelige. Utover å utarbeide en uforpliktende veileder for hytteutbygging som kommunene kan ta i bruk om de vil, har regjeringen så langt ikke gjennomført tiltak for å sette nasjonale rammer for å få hytteutbyggingen i Norge inn på et ansvarlig spor som både tar hensyn til naturen og til risikoen for klimarelaterte naturhendelser, som vi vet vil øke i frekvens og alvorlighetsgrad i fremtiden.

Svar:

Samfunnstryggleik er eit av mange omsyn som skal ivaretakast ved planlegging av nye fritidsbustader, jf. plan- og bygningslova § 3-1 fyrste ledd bokstav h. Etter plan- og bygningslova § 28-1 kan kommunane berre gje løyve til bygging viss det er tilstrekkeleg tryggleik mot fare eller vesentleg ulempe som følgje av natur- eller miljøtilhøve. Dei konkrete krava for mellom anna flaum og skred går fram av byggt teknisk forskrift kapittel 7.

Kommunal- og distriktsdepartementet har i rundskriv H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling, gjort greie for reglane i plan- og bygningslova knytt til samfunnstryggleik. Det er framheva at kommunane har ansvar for at samfunnstryggleik blir godt nok utgreidd og følgt opp i planar slik at utbygging og endra arealbruk ikkje fører til uakseptabel risiko. I Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023-2027 som blei vedtekne ved kongeleg resolusjon 20. juni i år, har regjeringa framheva at det skal takast omsyn til eit endra klima i planlegginga og at arealbruk blir planlagt slik at fare knytt til mellom anna flaum, erosjon og skred blir forsvarleg handtert.

Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) er statleg fagstyresmakt for flaum og skred. NVE skal bidra aktivt i kommunale planprosessar og kan fremme motsegn til planar som kjem i konflikt med nasjonale og vesentlege regionale interesse.

Regjeringa har sett i verk fleire tiltak for å sikre at omsynet til naturfare i større grad vert ivareteke i kommunal plan- og byggesakshandsaming. Direktoratet for

samfunnstryggleik og beredskap (DSB) har fått i oppdrag å kome med eit forslag til forskrift om ROS-analyse etter plan- og bygningslova § 4-3. Det er krav om ROS-analyse i alle planar som opnar for utbygging, og føremålet er å hindre utbygging i fareutsette områder. Forskriftsarbeidet skal sjå på ein mogleg tydeliggjering av kravet til innhald, prosess og metode for gjennomføring av ROS-analyser. Føremålet er å gjere kommunane og regionale eller sentrale styresmakter betre i stand til å vurdere om ROS-analysen er god nok. Regjeringa har også sett ned ei arbeidsgruppe med medlemmar frå Direktoratet for byggkvalitet, NVE og DSB som skal gå gjennom krava til tryggleik mot naturpåkjenningar i byggt teknisk forskrift kapittel 7. Arbeidsgruppa skal mellom anna sjå på tryg-

gleiksnivået og korleis ein betre kan ta omsyn til framtidige klimaendringar. Dei skal gje sine vurderingar i løpet av 2024.

Eg har tiltru til at kommunane tek oppgåva som planstyresmakt på alvor og ser til at samfunnstryggleik blir grundig vurdert ved planlegging av nye fritidsbustader. Det inneber å sjå til at det vert gjennomført konsekvensutgreiingar i tråd med forskrift om konsekvensutgreiingar og risiko- og sårbarheitsanalyser i tråd med plan- og bygningslova § 4-3, og at resultatane blir følgt opp i planar som sikrar at utbygging eller endra arealbruk ikkje fører til uakseptabel risiko. Det er òg viktig at kommunane vurderer behovet for å endre gjeldande planer ut frå ny kunnskap om naturfare.

SPØRSMÅL NR. 3152

Innlevert 14. september 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 22. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Mellomlandsforbindelsene mellom Norge og England, Tyskland, Danmark, Nederland og Sverige generer både store flaskehalsinntekter, men også større nett-tap, spesielt i nærheten av landingspunktene for kablene.

Hvor store nett-tap og mer-tap genererer de forskjellige mellomlandsforbindelsene (med spesifikt fokus på største kabelkapasitetene) internt i Norge, hvem gis regningen for de økte nett-tap kostnadene, hvor store er nett-tapene mellom landene og hvor stor andel av nett-tapene må Norge dekke i forhold til våre motpartland?

BEGRUNNELSE:

Fra NVE: Nettap er verdien av det volumet av kraft som tapes i transport gjennom transmisijsnett. Dette volumet må kjøpes inn av netteier og inngår som en kostnad i det samfunnsøkonomiske regnskapet.

Transittkostnader er kostnader knyttet til energitap som oppstår ved transittflyt, eksempelvis eksport fra Norge til Danmark, og deretter videre til Tyskland. For å kompensere for dette, samt kostnader knyttet til å gjøre infrastruktur tilgjengelig for transittflyt, ble det innført en mekanisme kalt ITC (Inter TSO Compensation Mechanism). Samarbeidsorganisasjonen for TSOene (Entso-E 52) er ansvarlig for det operasjonelle knyttet til mekanismen. ITC-bidrag mellom land knyttet til nettap, fastsettes

basert på en utregning om hva nettapene ville vært med/uten transitt (og hvilke land som påfører andre land nettap). Tapskostnaden ved nettapet beregnes ved å ta hensyn til nasjonale tpskostnader. I 2017 utgjorde nettapet mellom landene 159 millioner euro. I tillegg til dette kommer ITCkostnader/inntekter knyttet til å gjøre infrastruktur tilgjengelig for transitt. Dette gjøres gjennom inn og utbetalinger til et fond med størrelse på 100 millioner euro.

Norge er en nettoeksportør i et normalår og befinner seg i utkanten av Europa. I tillegg er det ofte høy eksport (av og til høy import) innad en time, noe som medfører at import og eksport i liten grad balanserer hverandre. Disse faktorene gir Norge høye ITC-kostnader sammenliknet med andre europeiske land. I 2017 var Statnett netto-bidragstyper i mekanismen med 12 millioner euro.

Svar:

Tapene på selve mellomlandsforbindelsene ligger normalt fra om lag to til fire prosent, avhengig av kabelens lengde, teknologi og ulike driftsituasjoner. På alle mellomlandsforbindelsene fra Norge er det innført såkalt implisitt tapshåndtering. Dette innebærer at energitapet i selve forbindelsen tas hensyn til slik at man unngår at det blir overført kraft dersom kostnaden ved overføringen overstiger flaskehalsinntekten. Inntekter og kostnader på

mellomlandsforbindelsene deles likt mellom Statnett og deres handelspartnere.

Hvordan flyten på mellomlandsforbindelsene påvirker nettapet i det øvrige strømnettet i Norge er det ikke mulig å gi noe entydig svar på. Om utenlands-

forbindelsene bidrar til å øke eller redusere tapet i innenlandsk nett varierer. Det vil avhenge av en rekke faktorer, blant annet ressursituasjonen og andre forhold i området hvor forbindelsene er tilknyttet nettet i Norge. Tap i det innenlandske nettet dekkes over Statnetts tariffer.

SPØRSMÅL NR. 3153

Innlevert 14. september 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold

Besvart 20. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Når kan Bane Nor forvente å få de 5 millionene til Tinnosbanen som SV forhandlet frem i revidert statsbudsjett?

BEGRUNNELSE:

Det kommer spørsmål fra både lokale politikere, Tinnosbanens venner og kontaktpersoner de har i Bane Nor om hvorfor man ikke har fått de pengene som er lovet Tinnosbanen. De er ønskelig å begynne prosjektering, og nå er det også lovet ytterligere 40 millioner ifølge media, så da er det viktig å omsette disse i handling.

Svar:

Som du nevner, ble bevilgningen på kap. 1352, post 71 Kjøp av infrastrukturtenester – drift og vedlikehold, økt med 5,0 mill. kr til Tinnosbanen, som en engangsbevilgning ifm. revidert nasjonalbudsjett for 2023. Bevilgningen skal gå til vedlikehold og prosjektering av istandsetting av Tinnosbanen på strekningen Notodden–Lisleherad. Jeg viser til supplerende tildelingsbrev nr. 3 til Jernbanedirektoratet av 23. juni i år, der det fremgår at midlene er stilt til disposisjon for Jernbanedirektoratet. Jernbanedirektoratet har videre stilt midlene til disposisjon for Bane NOR, som opplyser at foretaket starter med skogrydding i høst, samtidig med at det planlegges for videre arbeider på banen. Målet er å gjennomføre tiltak for 5,0 mill. kr. innen utgangen av året.

SPØRSMÅL NR. 3154

Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 21. september 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Er statsråden positiv til å tillate vinsal frå gardane på lik linje med sider?

GRUNNGJEVING:

I Sogn i Vestland er det fleire bønder som no er i gong med produksjon i vin. Kanskje verdast nordledlegaste vinproduksjon. FrP heier på at landbruket er innovative og produserer nye produkt. Etter at FrP i regjering opna for sidursal frå gardane har dette skapt optimisme mange stadar.

Svar:

Spørsmålet vil bli besvart av meg som ansvarlig for alkohollovgivningen.

I Norge har vi tatt i bruk en bred og helhetlig virkemiddelpakke som skal bidra til å begrense alkoholkonsum og derigjennom redusere skader og problemer som følge av alkoholbruk. Virkemiddelpakken består av både tilgjengelighetsbegrensende og etterspørselsreduserende tiltak. Bevillingssystemet, vinmonopolordningen, reklameforbudet, alkoholavgiftene og aldersgrensene er virkemidler som samlet sett har begrenset alkoholbruken og dermed de skader og ulemper som følger av alkoholbruk. At alkoholholdige drikkevarer over 4,7 volumprosent alkohol selges gjennom Vinmonopolet, er viktig for å begrense tilgjengeligheten til og forbruket av alkoholholdig drikk. Ordningen innebærer fravær av privatøkonomiske interesser som motiverende for salg og bidrar til at omsetning av alkoholholdig drikk skjer i kontrollerte former.

Etter EØS-avtalen kreves det at Norge, i sin regulering av alkoholholdige drikkevarer, likebehandler norske og utenlandske produsenter. Dette innebærer at det for produkter som er omfattet av EØS-avtalen ikke kan stilles an-

dre krav til omsetning av utenlandske produkter enn de kravene som stilles til omsetning av norske produkter.

Handel med vin produsert av druer er i utgangspunktet ikke omfattet av EØS-avtalen. Imidlertid er det i protokoll 8 (2) til EØS-avtalen gjort en delvis modifikasjon av dette, slik at artikkel 16 i avtalen får anvendelse også for vin. Artikkel 16 er regelen om statlige handelsmonopoler. Det betyr at salgsmonopolet for vin må tilfredsstillere kravene i artikkel 16 til likebehandling m.m., selv om vin som vare ikke er omfattet av EØS-avtalen. Artikkel 16 forbyr enhver form for forskjellsbehandling, både den som er forankret i nasjonalitet eller opprinnelse, og den som reelt sett leder til samme resultat som slik forskjellsbehandling.

Det kan, slik jeg ser det, ikke åpnes for at gårder kan selge egenprodusert vin over 4,7 volumprosent alkohol direkte fra sine egne produksjonslokaler. Slikt salg vil innebære forskjellsbehandling av norske og utenlandske produsenter og dermed være i strid med likebehandlingskravet. Å åpne for slikt salg er heller ikke i tråd med regjeringens ønske om å opprettholde Vinmonopolets samfunnsrolle og videreføre en restriktiv alkoholpolitikk slik det følger av Hurdalsplattformen.

SPØRSMÅL NR. 3155

Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 22. september 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å ta en ny vurdering på om foreldre bør ha innsyn i enkelte av ungdommenes helseopplysninger frem til de fyller 18 år?

BEGRUNNELSE:

I dag er myndighetsalder i Norge 18 år, men du er helserettslig myndig fra du er 16 år. Dette betyr at foresatte ikke får innsyn i resepter og behandlinger, med mindre de har fått tillatelse gjennom fullmakt.

I utgangspunktet er dette bra. Det er mange ting unge kan oppsøke helsevesenet for som foreldre ikke trenger å vite om, og det kan være en trygghet i å slippe å fortelle alt til sine foresatte. Men, det har også en bakside.

Jeg har vært i kontakt med en fortvilet mor som har en sønn som er 16 år og som sliter psykisk. Han har tidligere vært innlagt fordi han ville ta sitt eget liv. Da var det mor-

en som kunne samtykke til at han ble lagt inn på tvang, fordi hun var redd for livet hans. Men, nå som han er 16 har foreldrene ikke lenger noe innsyn i hans helsesituasjon. Foreldrene kan ikke snakke med barnets behandler, ta ut medisiner eller få innsyn i hans pasientjournal. Dette gjør det veldig vanskelig for dem å følge opp en sønn som de ser sliter.

Hun frykter for sønnens liv, men klarer ikke hjelpe ham, og er redd for at sønnen faller mellom to stoler i helsevesenet. Aldersgrensen er satt for å ivareta unges rett til privatliv, for eksempel ved konsultasjoner om prevensjon og seksualitet. For andre helseutfordringer som spiseforstyrrelser, rus og psykiatri kan det være utfordrende at foreldre ikke involveres, fordi ungdommene er avhengige av tett støtte og oppfølging.

Derfor ber jeg om at statsråden redegjør for om regjeringen vil ta initiativ til å endre aldersgrensen for når man er helserettslig myndig.

Svar:

Spørsmålet du tar opp er viktig og reiser flere problemstillinger. At den helserettslige myndighetsalderen er satt til 16 år, to år yngre enn den alminnelige myndighetsalderen i Norge, grunner i en avveining av flere hensyn som til dels står i et spenningsforhold til hverandre. Hensynene det her er tale om er særlig hensynet til selvbestemmelse, eller autonomi, hensynet til privatliv, hensynet til barnets beste og hensynet til foreldres rett og plikt til å sikre sine barn beskyttelse og omsorg.

Pasient- og brukerrettighetsloven (pbrl.) § 4-3 første ledd bokstav b fastsetter at personer mellom 16 og 18 år har «rett til å samtykke til helsehjelp». Det er et grunnleggende prinsipp at helsehjelp som hovedregel kun kan gis når pasienten samtykker til det. Dette grunner i hensynet til selvbestemmelse. Personer over 16 år vurderes i utgangspunktet å være i stand til på egen hånd å treffe avgjørelser i spørsmål om helsehjelp.

Det finnes imidlertid flere unntak fra dette utgangspunktet. I følge pbrl. § 4-3 første ledd bokstav b har personer over 16 år kun samtykkekompetanse om ikke annet følger av særlig lovbestemmelse eller av tiltakets art. I forarbeidene nevnes deltakelse i forskningsprosjekter eller eksperimentell behandling som eksempler på avgjørelser som ikke bør kunne tas før alminnelig myndighetsalder er oppnådd. Smertefull eller risikofylt behandling og behandling som er irreversibel, herunder plastisk kirurgi, kan personer under 18 år heller ikke samtykke til.

Videre følger det av pbrl. § 4-3 andre ledd at personer over 16 år kan miste samtykke-kompetansen dersom pasienten grunnet

«fysiske eller psykiske forstyrrelser, senil demens eller psykisk utviklingshemming åpenbart ikke er i stand til å forstå hva samtykket omfatter».

Anses en ungdom over 16 år ikke å ha samtykkekompetanse, kan foreldrene samtykke på vegne av pasienten, jf. pbrl. § 4-5. Dette gjelder kun såfremt pasienten selv ikke motsetter seg helsehjelpen. For at helsehjelp likevel skal kunne gis i slike tilfeller må det følge av særlige lovbestemmelser, for eksempel med hjemmel i psykisk helsevernloven kapittel 3.

Bestemmelsene om samtykke er nær tilknyttet reglene om blant annet rett til informasjon. At pasienten har oppnådd helserettslig myndighetsalder innebærer ikke bare en rett på å motta nødvendig informasjon, men også til å motsette seg at nærmeste pårørende mottar informasjon om ens egen helsetilstand.

Etter pbrl. § 3-3 første ledd er utgangspunktet at informasjon til nærmeste pårørende kun kan gis dersom pasienten «samtykker til det eller forholdene tilsier det». Gis informasjon til pårørende uten pasientens samtykke, vil dette være et brudd på taushetsplikten. Igjen er det hensynet til selvbestemmelse, men også hensynet til privatliv og vern om ens egne helseopplysninger, som be-

grunner regelen. Bestemmelsens andre ledd fastsetter at der pasienten er over 16 år og «åpenbart ikke kan ivareta sine interesser på grunn av fysiske eller psykiske forstyrrelser, demens eller psykisk utviklingshemning» har både pasienten og dennes nærmeste pårørende likevel rett til informasjon.

Utover disse bestemmelsene følger det av pbrl. § 3-4 fjerde ledd at informasjon som er «nødvendig for å oppfylle foreldreansvaret», skal gis til foreldrene eller andre som har foreldreansvaret når pasienten er under 18 år. Bestemmelsen er inntatt for å unngå motstrid mellom hovedregelen om helsepersonells taushetsplikt overfor pårørende til pasienter som er over 16 år, og foreldres omsorgs- og foreldreansvar etter barneloven. Formålet med bestemmelsen er å sikre at foreldrene tilføres den nødvendige informasjon slik at de settes i stand til å oppfylle foreldreansvaret. Forhold som kan omfattes av unntaket kan blant annet være opplysninger om selvmordsfare, hvor pasienten befinner seg og innleggelse på sykehus på grunn av livstruende tilstander.

Jeg er av den oppfatning at det er riktig at det klare utgangspunktet må være at personer over 16 år skal kunne fatte avgjørelser om sin egen helse, og at de skal være trygge på at informasjon om dem ikke blir delt videre til foreldre eller andre. Videre forstår jeg at dette utgangspunktet i noen tilfeller må fravikes. Som det kommer frem her er det i lovverket allerede flere sikkerhetsventiler som skal ivareta ungdom over 16 år som ikke selv er i stand til å ta avgjørelser på egne vegne om sin helse. Vi har også bestemmelser som sørger for at foreldre skal få den informasjonen de trenger for å beskytte barna sine. Dette mener jeg samlet sett balanser de grunnleggende hensynene på en god måte, og at det per nå derfor ikke er behov for å se nærmere på om helserettslig myndighetsalder i Norge skal endres.

SPØRSMÅL NR.**Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 21. september 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Situasjonen i Hardangerfjorden er svært alvorlig. Statsforvalteren i Vestland har oppdaget at fjorden er overgjødslet på grunn av oppdrett. Det er i dag søkt om over en dobling av mengden oppdrettsfisk i fjorden, og det er allerede gitt tillatelse til en økning på 30 prosent.

Vil statsråden stanse alle nye etableringer i av oppdrettsanlegg og settefiskanlegg i Hardangerfjorden, for å sikre en levende fjord?

Svar:

Jeg er enig i at tallene som Statsforvalteren i Vestland har satt sammen og presentert gir grunn til bekymring for situasjonen i Hardangerfjorden. Eutrofiering er et alvorlig miljøproblem, og det er også sammensatt, slik vi har sett i bl.a. Oslofjorden.

Stortingets og regjeringens fastsatte mål for den norske havbruksnæringen er bærekraftig vekst. Dette er regjeringen svært opptatt av. Lovverket er også tydelig på det ikke kan eller skal gis tillatelse til akvakultur med mindre oppdretteren kan dokumentere at dette er miljømessig forsvarlig, med hensyn til bl.a. tilstanden og kapasiteten til fjordsystemet som anlegget skal ha utslipp til. Disse vurderingene gjøres for alle søknader.

Jeg har varslet at jeg, sammen med fiskeri- og havministeren, vil ha et møte med sjømatbransjen om forurensning fra settefiskanlegg. Oppdretterne har et selvstendig ansvar både for å ha god kunnskap om miljøkonsekvensene av sin virksomhet, og for å etterleve de kravene som er satt gjennom forurensningstillatelser.

Jeg vil også ta med Miljødirektoratet og Statsforvalteren i mine videre vurderinger av hvordan vi skal arbeide videre for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag for en forsvarlig forvaltning av Hardangerfjorden.

SPØRSMÅL NR. 3157**Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 22. september 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Kan statsråden gi en oppdatering om hva som gjøres i prosessen for å få Bergens bysegel utstilt i Bergen bymuseum, og hva gjør hun for å sikre at norske museer holder en standard som gjør at de er i stand til å låne kunst- og kulturskatter fra utenlandske - og særlig nordiske - kulturinstitusjoner?

BEGRUNNELSE:

Det vises til at Fremskrittspartiets delegasjon til Nordisk Råd har fremmet et representasjonsforslag i Rådet om å få mer utlån av kulturskatter mellom nordiske institusjoner. I flere tilfeller har vi sett at det er en lang og komplisert prosess for å få lånt og stilt ut gjenstander som eies

av andre nordiske land. Det har for eksempel vært utfordrende å få Bergens bysegel fra 1299 utlånt for å stille det ut i Bergen bymuseum. Byseglet befinner seg i den UNESCO-listede Arnamagnæanske samlingen i København. Mitt inntrykk er at samlingen gjerne vil låne ut byseglet, men har strenge krav til oppbevaring og utstilling. Disse kravene til utlån er basert på faglige vurderinger av i hvor god stand gjenstanden er, og hvordan den bør behandles for å bevares best mulig for ettertiden. Jeg er kjent med at det anbefales at Bergen bysegel ikke bør utstilles i mer enn 6 uker i året, fordi eksponering for lys forringer kvaliteten til det over 700 år gamle dokumentet.

Det vises til at tidligere kultur- og likestillingsminister Trettebergstuen i svar på mitt skriftlige spørsmål (besvart 12.11.2021) sier at regjeringen utreder ordninger for sa-

marbeid for overføring og utlån av kulturgjenstander. Det bes om at statsråden gir en oppdaterer om framdriften i dette arbeidet, og særlig hva gjelder Bergen bysegl.

Svar:

Norske og danske kulturarvinstitusjoner har lenge hatt dialog om kulturhistoriske gjenstander og dokumenter. Utlånsavtalen mellom Nasjonalbiblioteket og Det Kongelige Bibliotek i København om langtidslån av en illustrert utgave av Magnus Lagabøtes landslov er et resultat av denne dialogen. Lagabøtes landslov står nå utstilt i Nasjonalbibliotekets permanente utstillingen Opplyst. Glimt fra en kulturhistorie i Nasjonalbibliotekets lokaler på Solli plass.

Målet for den pågående dialogen mellom Nasjonalbiblioteket og danske kulturarvinstitusjoner er å etablere en praksis for utveksling og tilbakeføring av kulturarvdokumenter og gjenstander i Norden basert på deponering, langtidslån og frivillighet. Arbeidet innebærer blant annet å vurdere muligheten for å lage felles regulering som skal gjøre det enklere å få til utveksling og langtidsdeponering mellom nordiske land. Det Kongelige Bibliotek og Nationalmuseet i København er positive til et slikt samarbeid.

Det Arnamagnæanske Institut ved Københavns Universitet, som besitter den største delen av norske middelalderobjekter herunder Bergens bysegl, ønsker å begrense samarbeidet til korttidslån. Nasjonalbiblioteket har tidligere forespurt Det Arnamagnæanske Institut om langtidslån av en rekke middelalderdokumenter, herunder Bergens bysegl, men uten å lykkes.

Både kortsiktige og langsiktige lån vil legge beslag på store ressurser, både i institusjonen som låner ut og i

institusjonen som låner inn. Dette handler blant annet om ressurser knyttet til sikkerhet, transport, forsikring og bevaringsforhold. Reguleringene for slike utlån blir stadig strengere, noe som gjør at færre institusjoner kan innfri kravene som stilles.

Kultur- og likestillingsdepartementet tildeler hvert år betydelige driftstilskudd til museer i hele landet. I 2023 utgjør de samlede tilskuddene til museumssektoren 2,3 mrd. kroner. Dette er rammetilskudd som skal legge til rette for at museene kan utføre sine kjerneoppgaver på en god måte. Museene har ansvar for å disponere tilskuddet i tråd med føringene i tilskuddsbrevet, samt egne strategier og prioriteringer blant annet i spørsmål knyttet til innlån av kunst- og kulturgjenstander fra utlandet.

Museene er videre de største brukerne av den statlige ordningen Nasjonale kulturbygg. Ordningen bidrar til at museer får bygninger og annen infrastruktur som gir tidsmessige rammer for ivaretagelse av samlinger. Kulturdirektoratet forvalter videre en statlig tilskuddsordning for å dekke visningsinstitusjonenes utgifter til kommersiell forsikring for innlån av gjenstander fra utlandet til utstillinger i Norge. Kulturdirektoratet forvalter også en tilskuddsordning for sikringstiltak ved museene.

Tilbakeføring av kulturgjenstander og kulturarvdokumenter opptar flere virksomheter og institusjoner i kultursektoren. Jeg vil be Nasjonalbiblioteket fortsette dialogen med danske institusjoner og arbeide videre med å få på plass en enklere praksis rundt langtidslån mellom nordiske institusjoner i framtiden. Jeg vil i tillegg følge opp dette initiativet overfor danske myndigheter, for å sikre at denne type langtidslån også skal bli lettere for institusjoner som Bergen Bymuseum.

SPØRSMÅL NR. 3158

Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 26. september 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan statsråden fremskaffe oversikt som viser skatteinntektene fra hvert enkelt fylke på inntektsskatt, formuesskatt, selskapskatt og arbeidsgiveravgift?

Svar:

Tabell 1 nedenfor viser utliknede skatteinntekter for 2021 fra personer og etterskuddspliktige fra fylker fordelt på inntektsskatt, formuesskatt, selskapskatt og arbeidsgiveravgift.

Tabell. 1 Fylkesfordelte utliknede skatter 2021. Mill. kroner

	Inntektsskatt for personer	Formuesskatt	Selskapsskatt	Arbeidsgiver-avgift
Oslo	105 708	5 332	49 730	56 562
Rogaland	58 188	1 503	7 850	23 118
Møre og Romsdal	27 388	581	3 615	7 376
Nordland	24 423	511	3 533	3 079
Viken	149 334	4 507	21 706	40 821
Innlandet	34 481	706	4 962	8 625
Vestfold og Telemark	43 286	975	6 103	11 495
Agder	29 641	685	5 765	8 439
Vestland	70 328	1 869	11 518	19 118
Trøndelag	48 902	1 273	5 834	13 078
Troms og Finnmark	23 368	458	2 332	2 604
Svalbard			83	2
Kontinentalsokkelen			299 222	956
Sum	615 047	18 400	422 253	195 273

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB).

Inntektsskatt for personer inkluderer inntektsskatt til kommuner og fylkeskommuner, fellesskatt, trinnskatt og trygdeavgift. Skattefradrag er trukket fra.

Selskapsskatt består petroleumsskatter, inntektsskatt, finansskatt på lønn, formuesskatt for etterskuddspliktige, tonnasjeskatt, grunnrenteskatt på kraftverk og naturressursskatt. Skattefradrag er trukket fra.

SPØRSMÅL NR. 3159

Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 21. september 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan statsråden fremskaffe oversikt over hvilke møter politisk ledelse i Finansdepartementet har hatt med ESA siden regjeringsskiftet?

- 24. januar 2023 – møte med ESA-president Arne Røksund, samt Harald Evensen, Ketill Einarsson og Jarle Henning Hetland

Svar:

Politisk ledelse i Finansdepartementet har hatt følgende møter med ESA siden vår regjering tiltrådte:

- 28. oktober 2021 – møte med ESA College
- 20. desember 2021 – telefonmøte med daværende ESA-president Bente Angell-Hansen
- 26. oktober 2022 – møte med ESA College
- 8. november – møte med ESA-president Arne Røksund

SPØRSMÅL NR. 3160**Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 25. september 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Mener helseministeren at det er akseptabelt at Sykehuset Telemark selv kan legge ned/avvikle anestesilegebemannet legebil uten at det er gitt politiske signaler om dette?

BEGRUNNELSE:

Legebilen ble etablert i Telemark i 2019, etter Sykehuset i Telemark HF fikk øremerket 5.1 millioner kroner over statsbudsjettet fra den forrige regjeringen. Dette for å styrke den akuttmedisinske beredskapen i fylket. For innværende års statsbudsjett har denne bevilgningen blitt lagt inn i basisbevilgningen til Sykehuset Telemark HF. Den beslutningen fører til at dette viktige tilbudet står på spill.

Ledelsen ved Sykehuset Telemark HF vurderer nå å kutte i tilbudet, på grunn av en vanskelig økonomisk situasjon. Det har fått de ansatte på legebilen til å reagere sterkt i et leserinnlegg i avisen Varden, fordi de frykter at hele driften avvikles.

Ifølge de ansatte på legebilen har de gjennomført mer enn 3 000 oppdrag i Telemark. De mener behovet er så stort at tilbudet burde vært døgnbemannet, og at bare på intensivtransportene alene sparer de avdelinger i Sykehuset Telemark for store beløp. De opplever det derfor som paradoksalt at ledelsen vurderer å legge ned legebilen for å spare penger. De spør i innlegget om ledelsen ved sykehuset kan legge ned tilbudet og likevel beholde denne konkrete bevilgningen. Det forventer spørsmålsstilleren at helseministeren svarer de ansatte på, siden det var denne regjeringen som fjernet øremerkingen til legebilen.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet innspill fra Helse Sør-Øst RHF. I innspillet framgår følgende:

«Helse- og omsorgsdepartementet avvirket øremerket tilskudd til anestesibemannede legebiler i Mjøsområdet og Grenland i 2023. Helse Sør-Øst RHF valgte å videreføre den øremerkede tildelingen til Sykehuset Telemark HF og Sykehuset Innlandet HF i 2023.

Fra og med 2024 har Helse Sør-Øst RHF, som en planforutsetning i økonomisk langtidsplan 2024-2027, foreslått å fordele den tidligere øremerkede bevilgningen til helseforetakene etter den regionale inntektsmodellens behovsandeler for prehospitaltjenester. Dette vil gi alle helseforetakene like forutsetninger for å etablere anestesibemannet legebil.

Sykehuset Telemark HF har ansvar for egne pasienter. Dette gjelder også de som trenger pasientreiser, ambulansetjenester og anestesilegebemannet enhet. Helse Sør-Øst RHF har full tillit til at Sykehuset Telemark HF prioriterer sin samlede bevilgning for å sikre gode og likeverdige helsetjenester til befolkningen i Telemark.»

Videre har Helse Sør-Øst RHF forelagt forespørselen for Sykehuset Telemark HF, som har redegjort for følgende:

«Sykehuset Telemark HF arbeider med budsjettet for 2024. På bakgrunn av den økonomiske situasjonen i helseforetaket er det behov for å utfordre store deler av virksomheten til å se på muligheter for å prioritere og effektivisere tjenestetilbudet.

Sykehuset Telemark HF er foreløpig i en innledende fase, hvor det er lagt frem ulike forslag til vurdering. Det har foreløpig ikke vært noen realitetsbehandling av forslaget i sykehusledelsen, men de er kjent med at nedlegging av anestesibemannet legebil står på en liste over mulige tilpasninger av driften. Før det gjøres en reell vurdering av tiltaket, må det gjøres risikovurderinger og beregning av økonomisk effekt. Dette er foreløpig ikke gjennomført.

Det er foreløpig usikkert om forslaget om å avvikle eller legge om driften av anestesibemannet legebil kommer til å bli fremmet, men helseforetaket er opptatt av at alle klinikker og avdelinger ved sykehuset, sammen med fagmiljø og tillitsvalgte, går kritisk gjennom driften i forbindelse med budsjettprosessen.

Helseforetaket ser på muligheter for å levere gode sykehustjenester på andre og mer effektive måter for å kunne møte økende behandlingsbehov og begrensede tilgang på ressurser. Sykehuset Telemark HF er opptatt av å gjøre gode prioriteringer og bruke tildelte midler på best mulig måte totalt sett.»

Som det framgår innledningsvis, ble det i 2019 bevilget øremerket tilskudd på 10,2 mill. kroner til å etablere anestesibemannet legebil i Mjøsområdet og i Grenland-sområdet. Det øremerkede tilskuddet ble videreført fram til 2022. Hovedregelen er at midler til de regionale helseforetakene budsjetteres over basisbevilgningene, og fra 2023 ble derfor det øremerkede tilskuddet flyttet til basisbevilgningen sammen med en rekke andre øremerkede tilskudd. Jeg viser til Stortingets behandling av budsjettforslaget for 2023.

Helse Sør-Øst RHF blir i 2023 tildelt om lag 95 milliarder kroner i driftsbevilgninger over statsbudsjettet og må fordele midler innenfor sin region etter behov og lokale forhold. Som det framgår over, er arbeidet med å prioritere og effektivisere tjenestetilbudet ved Sykehuset Telemark HF i en innledende fase. Jeg legger til grunn at

de helsepolitiske føringene til helseregionene om å sikre

ambulansberedskapen, særlig der det er langt til sykehus, inngår i arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 3161

Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 22. september 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hvorfor legger departementet til grunn at event- og arrangementbransjen kun omfatter arrangementer innen kultur og idrett men ikke andre arrangementsformer som messer, kongresser, konferanser og andre møteplasser rettet mot næringsliv, akademia, organisasjonsliv m.fl.?

BEGRUNNELSE:

Av regjeringens høringsnotat i forbindelse med forslag til lov- og forskriftsregulering av innleie til arrangement presiserer Arbeids- og inkluderingsdepartementet at departementet legger til grunn at event/- arrangementsbransjen omfatter arrangementer og arrangementer innen både kultur og idrett. Dette til tross for at bransjen selv har tydeliggjort at store deler av egen aktivitet er knyttet til faglige møteplasser i form av eksempelvis messer, kongresser og konferanser.

Innovasjon Norge har til eksempel også en aktiv rolle når det gjelder å fremme Norge som arrangørland og bidra til at flere internasjonale konferanser og kongresser legges til Norge. Dette er store og viktige møteplasser med betydelige ringvirkninger i form av blant annet økt helårsturisme.

Manglende forståelse for at event- og arrangementsbransjen også omfatter faglige møteplasser kan lede til at regelverket for innleie til arrangement utformes på en måte som ikke treffer behovene til den delen av event- og arrangementsbransjen som har sitt virke knyttet opp mot planlegging og gjennomføring av arrangement med faglig innhold.

Svar:

Departementet har i høringsnotat av 30. juni 2023 lagt fram forslag til lov- og forskriftsregulering av innleie fra bemanningsforetak til arrangement. Det er foreslått å innta en hjemmel i arbeidsmiljøloven som gir mulighet til å fastsette særregler om slik innleie, samt en forskrifts-

bestemmelse som tillater «innleie av arbeidstakere til rigg- og sceneteknisk arbeid til kortvarig og enkeltstående arrangement». Forslaget innebærer at innleie i disse tilfellene fortsatt vil være tillatt selv om den tidligere adgangen til innleie «når arbeidet er av midlertidig karakter» er opphevet. Forslagene er lagt fram med bakgrunn i Stortingets behandling av nye innleieregler og etter drøftinger med partene i arbeidslivet og næringsaktører.

Forslagene knytter seg til «arrangement», uten at dette er gitt noen nærmere avgrensning i ordlyden. I høringsnotatet skriver departementet blant annet følgende om hvordan forslaget skal forstås:

«Forslaget er ikke begrenset til spesielle typer arrangementer, og omfatter både kultur- og idrettsarrangementer. Det er imidlertid et vilkår at arrangementet er kortvarig og enkeltstående, herunder at arbeidskraftbehovet innleien knytter seg til er midlertidig og tidsavgrenset. Forslaget vil typisk gjelde innleie til enkeltstående kulturarrangementer som konserter og festivaler som arrangeres én dag eller noen dager og avgrensede arrangementer og arrangementer innenfor idrett. Forslaget er ikke ment å omfatte situasjoner der den som ønsker å leie inn, arrangerer jevnlig arrangementer gjennom året med behov for i hovedsak samme eller lignende type rigg- og sceneteknisk arbeid, selv om det enkelte arrangement i seg selv er kortvarig.»

I høringsnotatet oppstilles det i utgangspunktet ingen bransjemessig avgrensning for arrangementer, men det vises til at unntaket typisk vil gjelde for kultur- og idrettsarrangementer. Om det aktuelle opplegget kan betegnes som et «arrangement», vil bero på en konkret vurdering. Det er også et vilkår at arrangementet er kortvarig og enkeltstående, herunder at arbeidskraftbehovet innleien knytter seg til er midlertidig og tidsavgrenset. Her viser jeg til departementets formuleringer i høringsnotatet. Jeg vil for øvrig minne om at den klare hovedregel er at arbeidstakere skal ansettes fast og direkte i et topartsforhold, noe som også gir trygghet for arbeidstakere og mest forutsigbarhet for virksomhetene.

Høringsfristen i denne saken var 15. september, og departementet er nå i gang med å gjennomgå høringsuttalelsene. Avgrensningen av en særregel på dette området

vil være et av temaene departementet må se på også i den videre oppfølgingen.

SPØRSMÅL NR. 3162

Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 21. september 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hvilket faglig grunnlag har statsråden for å hevde at konserthus og andre virksomheter som jevnlig har arrangementer vil øke grunnbemanningen med flere direkte ansettelser dersom arrangører ikke lenger gis adgang til bruk av innleid arbeidskraft?

BEGRUNNELSE:

I høringsnotatet i forbindelse med lov- og forskriftsregulering av innleie til arrangement skriver regjeringen at de antar at et eventuelt bortfall av muligheten for innleid arbeidskraft vil lede til flere direkte ansettelser. Bransjen uttrykker usikkerhet rundt dette selv, og peker på at de har et aktivitetsnivå som varierer fra dag til dag, og at de kun har behov for mange arbeidstakere i gjennomføringsfasen av et arrangement. Det er fra departementet side ikke henvist til noe faglig grunnlag som støtter påstanden om at virksomheter innen arrangementssektoren vil øke grunnbemanningen slik det blir hevdet i høringsnotatet.

Svar:

Det er bred enighet om at faste, direkte ansettelser i et topartsforhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver skal være hovedregelen i vårt arbeidsliv. Regjeringen vil at arbeidslivspolitikken skal bygge opp under slike ansettelser. Det gir trygghet for arbeidstakere og mest forutsigbarhet for virksomhetene. Jeg viser til målsettingene for loven-dringene, slik de er framstilt i Prop. 131 L (2021-2022) og Stortingets behandling i Innst. 108 L (2022-2023).

På bakgrunn av Stortingets behandling av nye innleieregler og etter drøftinger med partene i arbeidslivet og næringsaktører, la departementet i juni fram et høringsnotat med forslag til lov- og forskriftsregulering av innleie fra bemanningsforetak til arrangement. Her understrekes det at arbeidstakere som skal utføre arbeid knyttet til arrangementer som hovedregel bør ansettes fast og direkte i et topartsforhold. Departementet har sol-

id faglig grunnlag for å hevde at dette er normalsituasjonen i arbeidslivet. Det er arbeidsmiljølovens hovedregel. Fafo anslår at om lag tre fjerdedeler av alle sysselsatte har en slik stabil og fast tilknytning til arbeid. Innleie fra bemanningsforetak og andre atypiske tilknytningsformer representerer begrensede unntak fra denne hovedregelen. Dette gjelder også for virksomheter i ulike næringer som har særskilte behov for spesialisert arbeidskraft. På denne bakgrunn antas det i høringsnotatet at for eksempel konserthus og andre virksomheter som jevnlig har arrangementer vil kunne øke grunnbemanningen noe med flere direkte ansettelser. Etter regjeringens syn er det ønskelig å legge til rette for økt bruk av faste ansettelser, som blant annet kan medføre at arbeidsgivere investerer mer i å utvikle sine ansattes kompetanse. Det kan være av særskilt betydning i kultur- og arrangementsnæringen, som i større grad enn de fleste andre næringer preges av kortvarige arbeids- og oppdragsforhold.

Jeg viser for øvrig til departementets høringsnotat hvor det foreslås en unntaksvis adgang til å benytte innleie fra bemanningsforetak til rigg- og sceneteknisk arbeid til kortvarige og enkeltstående arrangement. Høringsfristen er nylig utløpt og departementet er nå i gang med å gå gjennom høringsuttalelsene.

SPØRSMÅL NR. 3163**Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik****Besvart 20. september 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er statsråden komfortabel med Kriminalomsorgens prioritering av midler til Agder fengsel, mener statsråden at Agder fengsel har mottatt tilstrekkelig med midler til å nå målet om lavt omfang av isolasjon i fengsel, har noen av tertialrapportene gitt grunn til bekymring for at dette målet ikke vil bli nådd i Agder fengsel, og på hvilken måte vil statsråden følge opp bekymringene som er uttrykt om Agder fengsel i den videre dialogen med Kriminalomsorgen?

BEGRUNNELSE:

Tirsdag denne uken slo avtroppende Froland-ordfører Ove Gundersen alarm om ståa i Froland fengsel i et leserinnlegg i Agderposten. «Verdens beste fengsel er i ferd med å bli en katastrofe – der trusler, vold og narkotikabruk eksploderer, milevis fra visjonene for Agder fengsel ved åpningen», skriver Gundersen.

Gundersen mener utviklingen har sammenheng med innsparingskrav og mangelfull bemanning. Gundersen uttaler at Agder fengsel har fått bevilgning som om det var ett fengsel. Agder fengsel består imidlertid av to høysikkerhetsavdelinger i Froland og Mandal, en lavsikkerhetsavdeling i Evje og Hornnes, samt en overgangsbolig på Solholmen i Kristiansand.

Leder for Agder fengsel bekrefter i Fædrelandsvennen onsdag at det har vært en økning i avvik når det gjelder vold og trusler om vold. Han er enig i at det er grunn til bekymring, og bekrefter at krav om innsparing har ført til en lavere bemanning. «Med lavere bemanning er det klart at dette fører til mindre fellesskap, færre aktiviteter og mer tid på cellene», skriver Velle.

I tildelingsbrevet til Kriminalomsorgen for 2023 skisserer statsråden opp fire hovedmål for Kriminalomsorgen i inneværende år. Mål to er lavt omfang av isolasjon i fengsel. I tildelingsbrevet står det at:

«Kriminalomsorgen skal motvirke isolasjon og negative konsekvenser av isolasjon ved å fremme aktivitet og fellesskap med andre. Innsatte som er isolert skal følges opp. Riktig rettsanvendelse er viktig for å sikre den enkelte innsatte sine rettigheter.»

KDI skal i tertialrapporter og i årsrapporten rapportere om omfang av isolasjon, tilbud om isolasjonsreducerende tiltak og tid utenfor cellen. KDI bes i tildelingsbrevet i tillegg rapportere om statistikk over bruk av sikkerhetscelle og sikkerhetsseng, samt bruk av tvangsmidler.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet tildeler midler til Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI), som er ansvarlig for driften av kriminalomsorgen på lokalt og regionalt nivå. Det er KDI som prioriterer hvordan midlene skal brukes. Jeg har tiltro til at KDI fordeler midlene i etaten på en slik måte at kriminalomsorgens viktige samfunnsoppdrag best mulig nås, herunder at tilbudet til innsatte blir ivare tatt, og at de ansatte blir tatt hånd om på en god måte.

Det er ikke tvil om at kriminalomsorgen er i en krevende økonomisk situasjon, som etter mitt syn blant annet skyldes mange år med kutt fra tidligere regjeringer ledet av Høyre. Høy inflasjon og kostnadsvekst i tiden etter krigsutbruddet i Ukraina har kommet på toppen av dette. Den krevende økonomiske situasjonen i kriminalomsorgen har blant annet ført til en bemanningsreduksjon de siste årene, og er en utvikling denne regjeringen ønsker å snu. Det er avgjørende at kriminalomsorgen har tilstrekkelig bemanning for å kunne gi god oppfølging av de innsatte og forhindre uønsket isolasjon. Regjeringen har derfor styrket budsjettet til kriminalomsorgen med en varig økning på 145 mill. kroner fra 2022. Dette skal blant annet gå til økt bemanning. I tillegg fikk kriminalomsorgen tilført om lag 100 mill. kroner i nysalderingen for 2022-budsjettet og 50 mill. kroner i revidert budsjett for 2023, i tillegg til en ekstraordinær priskompensasjon på om lag 50 mill. kroner.

Den økonomiske situasjonen i kriminalomsorgen og målet om et lavt omfang av isolasjon er en problematikk som er løftet i styringsdialogen mellom Justis- og beredskapsdepartementet og Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI). KDI har over tid arbeidet målrettet for å redusere omfanget av isolasjon. Dette er et viktig arbeid som vil videreføres.

SPØRSMÅL NR. 3164**Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 21. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Statnett har hatt svært høye flaskehalsinntekter det siste året både på intern kraftflyt i Norge, men også mot utlandet. Inntektene vil trolig også være høye i tiden framover. Flaskehalsinntektene er vesentlig større i noen regioner i forhold til andre, hvorav NO2 står som regionen med desidert størst inntekter. Midlertidig forskrift hos Statnett refunderer disse flaskehalsinntektene, for å redusere nettleien til strømkundene.

Hvilken fordelingsnøkkel refunderes flaskehalsinntektene etter, og hvor mye får NO2 refundert?

BEGRUNNELSE:

Svaret fra statsråd Terje Aasland på mitt spørsmål nr. 15:3134 (2022-2023) viser at NO2 står for i overkant av 2/3 av flaskehalsinntektene Statnett får. Flaskehalsinntektene gikk og går fram til 31.12.23 i sin helhet med til å redusere nettleien som Statnett tar inn. Det er ønskelig å vite hvordan fordeling av reduksjon av nettleie i forskjellige prisregioner i Norge finner sted, siden ordningen startet, og fram til i dag. Hvis refusjonsnøkkelen er blitt endret i perioden, grunnet endret inntektsfordeling er det ønskelig at det opplyses om.

SPØRSMÅL NR. 3165**Innlevert 15. september 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland****Besvart 25. september 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Er statsråden, i likhet med undertegnede, svært bekymret over funnene i rapporten «Likeverdig helsehjelp for personer med kjønnsinkongruens», på hvilken måte vil statsråden følge opp rapporten, og vil statsråden sørge for at

Svar:

Den midlertidige forskriften om bruk av flaskehalsinntekter har som formål å redusere sannsynligheten for at nettkunder i prisområder med ekstraordinært høye kraftpriser får økt nettleie som følge av at nettselskapene får økte kostnader til nettap. Statnett skal hvert kvartal rapportere flaskehalsinntektene som er tilgjengelig for utbetaling til Reguleringsmyndighetene for energi (RME), som beregner hvordan inntektene skal fordeles blant de underliggende nettselskapene.

Beregningen tar utgangspunkt i nettapsvolumet og kraftprisen for hvert nettselskap for beregningsperioden. Kraftprisen baserer seg på de faktiske områdeprisene. Videre beregner RME en terskelpris for å motta utbetaling. Denne terskelprisen er satt til å ikke være lavere enn 35 øre/kWh. Siden ordningen kom på plass har terskelprisen så langt vært satt til 35 øre/kWh. De nettselskapene som har en kraftpris som overstiger terskelprisen mottar en utbetaling tilsvarende nettselskapets nettapsvolum, multiplisert med differansen mellom selskapets kraftpris og terskelprisen. Ordningen er således ikke knyttet til prisforskjellene mellom prisområder, men prisnivået i de enkelte prisområdene slik at det er nettselskapene i områder med de høyeste kraftprisene som blir kompensert.

Den midlertidige forskriften om bruk av flaskehalsinntekter gjelder ut 2023. Jeg vil vurdere behovet for videreføring i lys av prisutviklingen fremover.

ikke-binære transpersoner så snart som mulig får tilgang til likeverdig helsehjelp, slik de har krav på?

BEGRUNNELSE:

Rapporten «Likeverdig helsehjelp for personer med kjønnsinkongruens», utarbeidet av Nordlandsforskning og Likestillingssenteret KUN på oppdrag fra Bufdir, viser at det er et behov for et helsetilbud som i større grad enn i dag anerkjenner kjønns mangfold. Det konkluderes med at «myndighetene kan og bør ta en enda mer aktiv rolle når det gjelder å følge opp og implementere nasjonal faglig retningslinje for kjønnsinkongruens».

Et hovedfunn i rapporten er at mange brukere og foresatte uttrykker manglende tillit til helsetilbudet for personer med kjønnsinkongruens i Norge, og særlig til den nasjonale behandlingstjenesten.

I rapporten beskriver ikke-binære transpersoner at de blir stående uten et helsetilbud i det offentlige helsevesenet, til tross for at de nasjonale faglige retningslinjene slår fast at denne gruppen skal ha tilgang til likeverdig helsehjelp. Barn og unge forteller om en krevende situasjon med lange ventetider og mye usikkerhet.

I rapporten etterlyses det mer kunnskap og kompetanse om kjønnsinkongruens i helsevesenet som helhet. Det foreslås at kompetanse om personer med kjønnsinkongruens, herunder også personer med ikke-binær kjønnsidentitet, bør inn i grunnutdanningene for helsepersonell og i spesialiseringsforløpene.

Det anbefales at brukerperspektivet kommer tydeligere inn i behandlingstilbudet. I tillegg anbefales det at helsepersonell på alle nivåer av tjenestene er oppmerksomme på levekårsutfordringer og diskriminerings erfaringene til transpersoner, og at man har noen aktive strategier for å trygge og bekrefte pasientene. Eksempelvis kan man bruke kjønnsnøytral språkbruk inntil pasientene har mulighet for selv å introdusere sitt foretrukne pronomen og navn, og man kan unngå spørsmål eller snakk om kjønnsidentitet når det ikke er relevant for behandlingen.

I rapporten anbefales det at helsetilbudet for personer med kjønnsinkongruens følger WHO's diagnosemanual ICD 11, så vel som behandlingsstandarden SoC-8, utviklet av den internasjonale foreningen for transpersoners helse (WPATH).

Svar:

Denne forskningsrapporten gir et viktig innblikk i pasienters, foresattes og helsepersonells erfaringer med helsetilbudet til personer med kjønnsinkongruens. Det er trist å lese at pasientene og de foresatte som er intervjuet i stor grad ikke opplever å ha bli godt ivaretatt av helsetjenesten, selv om det også finnes eksempler på det motsatte. Ifølge rapporten opplever også helsepersonell utfordringer, blant annet kan det være en ensom oppgave å jobbe med denne pasientpopulasjonen.

Regjeringen har et tydelig mål om å styrke helsetilbudet til personer med kjønnsinkongruens. Det er viktig å

få på plass de regionale helsetilbudene i Helse Vest, Helse Midt-Norge og Helse Nord. Tilbakemeldinger vi har fått fra disse tre helseregionene er at det nærmer seg oppstart av tilbudene og de første pasientene vil bli tatt inn i løpet av høsten. I Helse Sør-Øst er det tilbud i drift ved Sykehuset i Vestfold og ved Akershus universitetssykehus. Når de regionale behandlingstilbudene kommer i gang i hele landet, vil dette kunne bidra til at personer med kjønnsinkongruens får et mer likeverdig, tilgjengelig og trygt behandlingstilbud. Sentrene vil kunne bistå lokale sykehus og helsetjenesten i kommunene med råd og veiledning knyttet til enkeltpasienter og med faglig støtte i utviklingen av tilbudet lokalt.

Helsemyndighetene har igangsatt oppfølging av rapporten om pasientsikkerhet for barn og unge med kjønnsinkongruens fra Statens undersøkelseskommisjon for helse- og omsorgstjenesten (Ukom). Helsedirektoratet er i dialog med de regionale helseforetakene, kommuner og fag- og brukermiljøene for å avklare hva som trengs for å utvikle behandlingstilbudet i ønsket retning. Dersom det gjennom denne prosessen avdekkes behov for nærmere nasjonal normering, vil Helsedirektoratet endre den gjeldende retningslinjen. I tillegg har departementet i revidert oppdragsdokument for 2023 bedt de regionale helseforetakene om å vurdere hvordan de kan følge opp Ukoms anbefaling om å definere medisinsk og kirurgisk behandling av barn og unge med kjønnsinkongruens som utprøvende behandling. Videre omfatter oppdraget også en vurdering av om det bør opprettes et nasjonalt medisinsk kvalitetsregister innen området.

Når det gjelder anbefalingen i rapporten fra Nordlandsforskning om at kompetanse om kjønnsinkongruens bør inn i grunnutdanningene for helsepersonell og i spesialiseringsløpene er det i Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger definert 12 læringsutbytter. Ett av dem er at kandidaten «har kunnskap om inkludering, likestilling og ikke-diskriminering, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder, slik at kandidaten bidrar til å sikre likeverdige tjenester for alle grupper i samfunnet.» Til slutt nevner jeg at regjeringens handlingsplan for kjønns- og seksualitets mangfold (2023-2026) har flere tiltak rettet mot å styrke kunnskapen og innsatsen overfor personer med kjønnsinkongruens, også innenfor helse- og omsorgssektoren.

SPØRSMÅL NR. 3166**Innlevert 17. september 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 20. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Synes statsråden det er en smertegrense for hvor mye bilister må betale i bompenger og hvor høy er eventuell denne smertegrensen?

BEGRUNNELSE:

Viser til mitt identiske spørsmål Dokument nr. 15:3121 (2022-2023) som statsråden reelt ikke besvarte. Statsråden beskrev heller hvordan de formelle prosesser bompengeprojekter blir til, ikke om statsråden og regjeringen mener det er en smertegrense for hvor mye bilister må betale i bompenger og hvor høy eventuelt denne smertegrensen er. Jeg ber derfor statsråden besvare mitt spørsmål.

Svar:

Jeg viser til mitt tidligere svar 15. september 2023, der jeg blant annet informerer om at regjeringen nå arbeider med ny Nasjonal transportplan for perioden 2025-2036

og at transportvirksomhetene i den forbindelse har svart på oppdrag fra departementet.

I svaret på utredningsoppdraget har transportvirksomhetene blant annet vurdert hvordan bompengebelastningen i et område, på tvers av byggherrer og veiforvaltningsnivåer, kan ses i sammenheng. Videre har de kommet med forslag til hvordan dette kan synliggjøres bedre – slik at lokale, regionale og nasjonale myndigheter får en bedre oversikt over den totale belastningen i et område, og ta hensyn til dette i planlegging av nye bompengeprojekter. Vurderingene og anbefalingene fra transportvirksomhetene om bompengebelastning vil tas med inn i arbeidet med ny Nasjonal transportplan.

Jeg viser også til at all bompengeinnkreving på det offentlige veinettet er initiert og vedtatt av lokale myndigheter. Staten pålegger ikke bompenger, men slutter seg i mange saker til bompengeinnkreving som er ønsket lokalt. Det er derfor ikke fastsatt noen generell såkalt smertegrense for bompenger, og det vil være flere forhold som spiller inn i en slik vurdering. Det ble heller ikke operert med noen smertegrense for bompengeinnkreving i den tiden FrP satt i regjering.

SPØRSMÅL NR. 3167**Innlevert 17. september 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 22. september 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Når kan Karmsund Havn informere sine kunder om at gebyrregime blir endret til kostnader som reflekterer Mattilsynet sine kostnader og innføre mattilsynet sine forslag til endringer av gebyrforskriften?

BEGRUNNELSE:

Grensekontrollstasjonen ved Karmsund havn ble tidligere i år godkjent og åpnet til glede for mange involverte aktører. Samtidig har Karmsund Havn arbeidet sammen

med Mattilsynet for å få redusert gebyrsatser for grensekontroll av fiskefor i storsekk, som er et stort hinder for at alle aktørene som importerer fiskefor til Norge skal gjøre grensekontroll i Norge i stedet for i Danmark som de gjør i dag.

Gebyret var fastsatt til 102 kr per tonn for fiskefor, men 24 kr per tonn for f.eks. fiskemel. Prinsippet er at gebyret skal dekke faktiske kostnader, og de to varene har samme kontrollregime.

Før Brexit har det aldri vært aktuelt med import av fiskefor, og det har heller ikke vært noen grensekontroll-

stasjoner som har vært godkjent for kontroll i storsekk før grensekontrollstasjon på Husøy ble åpnet, derfor har heller ikke satsen vært et tema tidligere.

8. mai sendte Mattilsynet forslag til endring av gebyrskriften til departementet. I juni ble forslaget sendt på høring, med 6 ukers høringsfrist. Det kom ingen høringssinnspill som førte til endringer, og 19 juli fikk departementet oversendt endelig forslag til fastsettelse. I august fikk Karmsund Havn beskjed fra Mattilsynet, som hadde sjekket med departementet, at det nå kun var dager igjen før fastsettelse og publisering. Etter gjentatte purringer, kommer det i midten av september følgende tilbakemelding fra Mattilsynet:

«Vi har vært i kontakt med embetsverket hvor vi har forespurt om framdriften og samtidig minnet dem om at en avklaring er svært etterlenget av bransjen. Vi vet ikke hvorfor dette drar ut i tid, og ettersom dette er en beslutning som formelt fattes av statsråden ønsker ikke embetsverket å si noe om når fastsettelsen vil skje.»

Det er svært uheldig og skadelig at dette drar ut i tid og at brukere nå får urimelig høye kostnader for bruk av

grensekontrollstasjonen. Jeg vet at statsråden er enig med meg at grensekontrollstasjon er viktig for bransje, havn og region, og jeg håper på snarlig grep som gjør at høye kostnader ikke blir ødeleggende for videre bruk av grensekontrollstasjonen.

Svar:

Mattilsynet sitt forslag til endring av gebyret for veterinær grensekontroll av fiskefôr med animalsk opprinnelse, som importerast i storsekk, er no fastsett av Landbruks- og matdepartement og Nærings- og fiskeridepartementet. Endringa inneber at gebyret blir likt med det som gjeld for fiskemjøl som importerast i storsekk, det vil seie at gebyret på kr 24,34 per tonn skal gjelde både for fiskemjøl og for fullfôr til fisk.

Endringa blei gjort i forskrift om betaling av gebyr for veterinær grensekontroll og dei nye gebyrsatsane gjeld frå 21. september 2023.

SPØRSMÅL NR. 3168

Innlevert 17. september 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 26. september 2023 av statsminister Jonas Gahr Støre

Spørsmål:

Hvordan vil statsministeren få olje- og energiministeren og klima- og miljøvernministeren til å samarbeide slik at også eneboliger og småhus kan få Enova-støtte til modne- og velprøvde energitiltak?

BEGRUNNELSE:

Olje- og energidepartementet (OED) skriver i Prop. 96 LS (2022 – 2023) Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak):

«På to områder hvor Norge har eksisterende virkemidler har Norge og de andre EFTA-statene forhandlet fram EØS-tilpasninger til direktivet. Den første tilpasningen er begrunnet i et behov for å klargjøre at Norge kan beholde sin nåværende metode for beregning og fastsettelse av energikrav i bygg. Tilpasningen ivaretar dagens regulering i byggeteknisk forskrift. Den andre tilpasningen ivaretar behovet for at Norge kan fortsette å bruke en digital selvangivelsesløsning for energimerking av boliger, som et alternativ til at energimerking gjennomføres av en ekspert.»

Bygningsenergidirektiv II sier at energimerking av bygninger skal gjøres av en ekspert, men Norge og de andre EØS-landene har fått forhandlet frem et unntak som sier at Norge kan fortsette å bruke en digital selvangivelsesløsning.

Enova skriver i «Orientering om en styrket satsing på energieffektivisering - Oversendelse til Klima- og miljødepartementet (KMD), 13. april 2023»:

«Enova har vurdert om Energimerkeordningen kan benyttes på den måten det er foreslått for næringsbygg og flerbolighus, og konkluderer med at dagens energimerke med to karakterakser ikke er en egnet indikator for energitiltak i en støtteordning rettet mot eneboliger og småhus. Som tidligere nevnt, er informasjon som formidles gjennom dagens energimerke vanskelig å forstå, ikke minst for privatpersoner som har minst forutsetninger til å kunne forstå beregningene. Det er ikke lovfestet kompetansekrav for å energimerke boliger, til forskjell fra i næringsbyggmarkedet. Når energimerket formidler informasjon på en på en måte som kan gi mangelfull forståelse. Det er derfor høy risiko for at boligeiere gjennomfører tiltak for å forbedre energimerke, men at tiltakene gir ugunstige effekter for den enkelte bolig og energisystemet.»

Enova bruker selvangivelsesløsningen som OED har forhandlet frem som et unntak ved innføring av bygningsenergidirektiv II som begrunnelse for ikke å kunne gi støtte til modne og velprøvde energiltak i eneboliger og småhus. Hvis OED ikke hadde fremforhandlet dette unntaket ville Enova kunne gitt støtte til energiltak i eneboliger og småhus.

Svar:

Det er tett kobling mellom klima og energi og det er et tett samarbeid mellom olje- og energiministeren og klima- og miljøministeren når det gjelder spørsmål knyttet til energi og energieffektivisering. Regjeringen vil samtidig med statsbudsjettet legge frem en handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi.

Enova er regjeringens spesialverktøy for å fremme teknologiutvikling og markedsintroduksjon av nye klima- og energiløsninger. Regjeringen presiserte i februar 2023 Enovas mandat knyttet til energi gjennom en tilleggsavtale. Det innebærer at Enova blant annet skal bidra til mer effektiv bruk av energi, mer effektiv utnyttelse av eksisterende nett og utvikling av nye energiteknologier i alle sektorer. Mandatet åpner for støtte til moden og velkjent teknologi, i umodne markeder.

Det vises til i begrunnelsen for spørsmålet at «Som omtalt i innspill til handlingsplan mener Enova at det først og fremst ikke er økonomisk støtte som vil utløse ytterligere energieffektivisering i dette markedet. Markedet for rehabilitering i boliger er stort og velfungerende. Det at mange gjennomfører energieffektiviseringstiltak i dag gjør at budsjetttrammen for en støtteordning som premierer disse tiltakene må være tilsvarende stort. [...] Det estimeres at 85 % av støtten ville gått til prosjekter som hadde blitt realisert uten støtte.» Enova har derfor valgt å opprettholde støtte i form av Enovatilskuddet, til utvalgte teknologier og løsninger som vurderes som teknisk modne, men markedsmessig umodne. Tilskuddet fases ut når teknologiene og løsningene vurderes til å være konkurransedyktige uten tilskudd. Enova har også økt budsjettet. Enova har også, som en oppfølging av det presiserte mandatet, lansert nye ordninger rettet mot flerbolighus (husholdninger) og yrkesbygg. Formålet med disse er å øke etterspørselen og gjennomføringen av energiltak, øke andelen energimerkede næringsbygg og etablere et marked for energitjenester.

Eneboliger og småhus kan altså fremdeles få støtte gjennom Enovatilskuddet, men dersom det skal være til moden teknologi rettes støtten mot husholdninger med lav inntekt, flerbolighus og yrkesbygg. I uttalelsen Marhaug trekker fram skriver Enova at «Et eventuelt tilskudd til moden teknologi i et velfungerende marked bør rettes mot målgrupper som ikke har anledning til å delta i markedet på grunn av økonomisk situasjon eller andre særlige forhold.» Regjeringen mener det er viktig å bidra til at det

også for husholdninger med lavere inntekter blir mulig å få energieffektivisert boligene sine. Denne gruppen er særlig utsatt for høye priser og har samtidig lite rom for å prioritere energieffektiviseringstiltak. Regjeringen har løftet denne gruppen i 2023-budsjettet, og det er bevilget 260 mill. kroner til formålet gjennom Husbanken. Denne ordningen er rettet mot kommunale boliger, omsorgsboliger og studentboliger.

I bakgrunnen for spørsmålet trekker representanten frem forholdet til EUs bygningsenergidirektiv. Norge har en digital selvangivelsesløsning som gjør det mulig for privatpersoner å kostnadsfritt energimerke boligen sin basert på informasjon om bygningstype, byggeår, bruksareal og oppvarmingsmåte. I forhandlingene med EU om bygningsenergidirektiv II var det viktig å ivareta denne løsningen. Den norske EØS-tilpasningen gir Norge større handlingsrom i gjennomføringen av direktivet, men medfører ikke en begrensning av norsk energipolitikk sammenlignet med en gjennomføring uten tilpasning. Regjeringen jobber med endringer i energimerkeordningen for bygninger for å få ordningen til å fungere bedre og gjøre ordningen mer relevant for eksisterende bygg.

SPØRSMÅL NR. 3169**Innlevert 17. september 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 21. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Når vil statsråden sørge for at det foreligger en konsesjon på ny kraftlinje fra Blåfalli til Gismarvik?

BEGRUNNELSE:

Kraftsituasjonen på Haugalandet har vært anstrengt i mange år og regionen har ventet på ny kraft lenge. NVE har innstilt på å gi konsesjon på en 420 kV kraftlinje og sendt saken til departementet i februar. Det fremkommer i mange svar fra statsråden i problemstillinger rundt kraftspørsmål at løsningen ligger i økt kraftproduksjon, mer nett og en raskere saksbehandling.

Her kan gjerne departementet begynne med egen fremdrift og sikre at regionen nå får svar på når de kan forventet ny kraft til regionen, og planlegge deretter. Det er stor aktivitet og etterspørsel etter kraft i regionen og en forutsigbarhet når denne kraften kan bli realisert, vil være avgjørende for mange investeringsbeslutninger fremover.

Svar:

Behandlingen av Statnetts søknad om konsesjon på ny 420 kV kraftledning fra Blåfalli til Gismarvik har høy prioritet og departementet arbeider for at en avgjørelse i saken kan bli fattet i nær framtid.

SPØRSMÅL NR. 3170**Innlevert 17. september 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 21. september 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvilke konkrete tiltak vil regjeringen sette i verk for å forberede Norge på en eventuell økning i antall asylsøkere?

BEGRUNNELSE:

Flere land i Europa opplever rask vekst i antall irregulære migranter som passerer grensene. For eksempel har presset på Italia den siste tiden økt svært mye. Et effektivt mottaksapparat som sikrer rask avklaring av eventuelle søknader om beskyttelse, registrering av korrekt identitet og eventuell rask retur er viktig for å sikre tillit til asylsystemet på sikt. Italia er blant landene som har anmodet om bistand fra EU, og EU har varslet at det vil komme tiltak. Irregulær migrasjon er en felles-europeisk utfordring, og det er positivt at EU varsler tydeligere reguleringer av blant annet mottak og retur. Det er likevel helt nødvendig at Norge i en situasjon med økte asylankomster til Europa gjør det vi kan for å forberede vårt eget mottaksapparat på en eventuell økning i antallet asylankomster til Norge.

Det er særlig viktig i en situasjon hvor mottaksapparatet allerede er under press som følge av høye ankomster fra Ukraina.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet har delegert det operative ansvaret for innkvartering av asylsøkere til Utlendingsdirektoratet (UDI). Som en del av dette ansvaret skal UDI til enhver tid ha beredskap for å kunne håndtere raske endringer i antallet asylsøkere til Norge.

Ved starten av 2022, forut for Russlands angrep på Ukraina, ble det planlagt for om lag 3000 asylankomster til Norge i løpet av 2022. Fasiten i 2022 ble som kjent over 40 000 asylsøkere til Norge. At dette ble håndtert, til tross for den kraftige oppskaleringen av mottakskapasitet som måtte til, viser at UDIs beredskapsplaner for å håndtere store svingninger i ankomsttallene har fungert. Det samme gjelder politiet, som måtte oppskalere sin registreringskapasitet kraftig.

I løpet av inneværende år har ankomstnivået til Norge variert en del. Særlig den siste måneden har Norge på nytt hatt en kraftig økning i asylkomsttallene. Det dreier seg primært om fordrevne fra Ukraina som søker om midlertidig kollektiv beskyttelse, men det er også en økning i antallet asylsøkere fra andre land.

UDI vurderer kontinuerlig tilpasning av mottakskapasiteten i tråd med situasjonsbildet.

UDI har de siste månedene bl.a. utlyst flere anbudskonkurranser om drift av basismottak og såkalte særskilte pleie- og omsorgsløsninger (Særpleie). Dette er mottaksavtaler som ivaretar kapasitetsbehovet for ordinære mottaksplasser og mottaksplasser for pasienter som kommer til landet gjennom Medevac-ordningen, og som har omfattende pleie- og omsorgsbehov.

Våren 2023 lyste UDI også ut en anbudskonkurranse for drift av asylmottak i alle landets fem regioner. Formålet med anskaffelsen var å øke den samlede kapasiteten av mottaksplasser, samt å skifte ut antatt dyre akuttinnkvarteringer med ordinære mottaksplasser for å ivareta det langsiktige behovet for innkvartering. Totalt omfatter dette om lag 5300 mottaksplasser, med oppstart i august og september. Det antas også at en del av akut-

tinnkvarteringskapasiteten som nå er frigjort, på ny kan hentes inn igjen i mottaksporteføljen ved behov.

Videre er UDI i ferd med å avslutte en anbudskonkurranse for nye rammeavtaler om drift av akuttinnkvarteringer, som vil kunne sikre tilgang til inntil 20 000 mottaksplasser. Utlysningen hadde frist i begynnelsen av september og dreier seg om avtaler om beredskapsplasser, som kan tre i kraft på kort varsel dersom det blir behov for det.

Politiet iverksatte flere tiltak for å oppskalere registreringskapasiteten etter Russlands angrep på Ukraina, og alle tiltakene er i stor grad videreført i 2023. Kapasiteten på Nasjonalt ankomstsenter i Råde ble oppskalert, det ble opprettet et midlertidig registreringscenter på Gardermoen, og det ble åpnet for at asylsøkere kunne registrere seg i flere distrikter. Disse tiltakene har bidratt til at politiet raskt har klart å registrere ankomne fra Ukraina.

Selv med et godt planverk og en god grunnberedskap, vil en situasjon med mange asylsøkere som kommer i løpet av svært kort tid være krevende å håndtere. Jeg har tiltro til at UDI og politiet også fremover løpende vurderer tilpasninger i mottaks- og registreringskapasiteten til behovet, og planlegger godt for situasjoner som kan oppstå.

SPØRSMÅL NR. 3171

Innlevert 17. september 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 26. september 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil statsråden foreta seg noe konkret for å bedre og sikre lavterskeltilbud innen rus- og psykiatri, som for eksempel Psykiatraliansen, herunder vurdere kriteriene på nytt?

BEGRUNNELSE:

Denne uken besøkte jeg lavterskeltilbudet Psykiatraliansen i Bergen som er svært skuffet over at man ikke får driftstilskudd fra Helsedirektoratet i år. Dette kom svært overraskende og uventet da foreningen de siste 7 årene har fått 600 000 kr i driftstilskudd hvert år.

Det at man nå kutter deres pengestøtte er ensbetydende med at de må redusere og kutte i ulike kurs og tilbud. Dette rammer sårbare mennesker som ofte er i en meget krevende livssituasjon og har få eller ingen andre aktivitetstilbud.

Hver uke er det opp mot 450 mennesker som hver uke benytter seg nettopp av Psykiatraliansens gratis lavterskeltilbud. Det understrekes også at ulike helsetjenester innen rus og psykiatri bruker nettopp Psykiatraliansens for å minske overgangen fra å være innlagt til å komme tilbake og ut i samfunnet. Fordelene med lavterskeltilbudet er mange da det forhindrer isolasjon, utenforskap og byr på fellesskap, mestring og mening i hverdagen. Det at slike tilbud finnes, vil jeg tro avlaster andre deler av det offentlige hjelpeapparatet og gir store besparelser for bla helsevesenet.

Derfor fremstår det som svært forunderlig og uheldig at Helsedepartementet mener dette er en ønsket konsekvens. Jeg minner om at helseministeren så sent som i juni la frem opptrappingsplanen for psykisk helse, der hun snakket varmt lavterskeltilbudenes betydning.

Neste gang ministeren er i Bergen håper jeg hun vil prioritere et besøk til Psykiatraliansen og de flotte folk-

ene der som hver dag står på for at andre skal få en bedre hverdag.

Svar:

Psykisk helse er et av regjeringens viktigste satsingsområder. Vi vil at flere skal oppleve god psykisk helse og livskvalitet, og at de som trenger det skal få god og lett tilgjengelig hjelp.

Som representanten påpeker, har regjeringen nylig lagt fram en opptrappingsplan for psykisk helse. Opptrappingsplanen er en helhetlig plan for å bedre den psykiske helsen i Norge og utvikle det samlede tjenestetilbudet de neste ti årene. Et av målene vi har satt oss i planen, er at innbyggere i alle kommuner har tilgang til kunnskapsbaserte lavterskeltilbud innen psykisk helse og rusbehandling. I budsjettet for 2024 foreslår vi blant annet å bevilge 150 mill. kroner til psykisk helse og rusbehandling som en del av veksten i kommunenes rammetilskudd.

Frivillige og ideelle organisasjoner er et viktig supplement til det offentlige tjenestetilbudet innen psykisk helsefeltet. I 2023 ble det gjort endringer i regelverket for tilskuddsordningen for bruker- og pårørendeorganisasjoner innen psykisk helse-, rus- og voldsfeltet, der det er tydeliggjort at hovedformålet med tilskuddet er å bidra til økt brukermedvirkning. Dette gjelder både individuelt og i utformingen av tilbud og tjenester til mennesker med psykiske helse-, rus- og/eller voldsproblemer, gjennom å styrke organisasjonenes drift og informasjonsvirksomhet.

Denne omleggingen medfører at enkelte tiltak ikke lenger passer inn i ordningen. Dette gjelder særlig noen organisasjoner som har levert tjenester for brukere og pårørende, men som ikke har hatt bruker- og pårørendemedvirkning som formål. Vi arbeider videre med å vurdere innretningen av tilskuddsordningen i lys av tilbakemeldingene fra organisasjonene. Organisasjonene vil involveres i dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 3172

Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 2. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil statsråden instruere politiet om regelmessig å rapportere med samme detaljnivå om ungdomskriminelles innvandrerbakgrunn som i fenomenrapporten som ble publisert i 2022?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mitt skriftlige spørsmål nr. 3096 av 05.09.23 og statsrådens besvarelse av spørsmålet av 11.09.23. Statsrådens svar går i hovedsak ut på en redegjørelse for politiets rapporteringspraksis, for å påpeke at detaljnivået i rapporten fra 2022 var et unntak og ikke hovedregelen for politiets rapportering de seneste år. Uten at statsråden sier det uttrykkelig, forstås dette som at hun tiltrer politiets vurderinger og praksis for rapportering på dette punkt. Dersom besvarelsen av første delspørsmål med dette er feil oppfattet, bes det om at det opplyses om dette ved besvarelsen av dette spørsmålet.

Statsråden besvarer ikke det siste delspørsmålet, nemlig om hun vil instruere politiet om å rapportere med det samme detaljnivået som i rapporten fra 2022. Slik

spørsmålsstiller ser det ville dette være i samsvar med de to første setningene i statsrådens besvarelse, om viktigheten av et godt kunnskapsgrunnlag. Men da spørsmålet ikke ble besvart, stilles spørsmålet om instruksjon på nytt.

Svar:

Politiets arbeid skal være kunnskapsbasert. Det innebærer systematisk og metodisk innhenting av relevant informasjon og kunnskap som analyseres med formålet å kunne treffe strategiske og operative beslutninger om blant annet forebyggende og bekjempende tiltak.

Jeg har tillit til at politiet innhenter og produserer statistikk og rapporter som gir det nødvendige kunnskapsgrunnlaget. Jeg ser det ikke som formålstjenlig at departementet instruerer politiet i arbeidet med den nødvendige kunnskapsinnhenting i denne saken. Derimot vil jeg understreke at det er viktig at politiet stadig utvikler og forbedrer sitt arbeid med statistikk, og at kunnskaps- og statistikkarbeidet i politiet må tilpasses kriminalitetsutviklingen og samfunnsutviklingen for øvrig.

SPØRSMÅL NR. 3173**Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Ole André Myhrvold****Besvart 26. september 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Historien som ble presentert om den norske krigsseileren gjorde dypt inntrykk på undertegnede.

Er det noe norske myndigheter kan gjøre for å hjelpe vår dekorerte krigsseiler Oscar Anderson (Andersen) i hans fortvilte situasjon?

BEGRUNNELSE:

Lørdag 26. august ble NRKs ukentlige korrespondentbrev publisert på NRKs nettsider, denne gangen fra London-korrespondent Gry Blekastad Almås. Det ble også sendt på NRK radio samme lørdagen.

Det kan leses her: <https://www.nrk.no/urix/den-siste-krigsseileren-1.16524877>

Og det kan høres ca. 48 minutter ut i denne sendingen: https://radio.nrk.no/podcast/verden_paa_loerdag/1_7f3723a0-e9c1-492f-b723-a0e9c1292f81?utm_source=nrkradio&utm_medium=delelenke-ios&utm_content=podcast:1_7f3723a0-e9c1-492f-b723-a0e9c1292f81

Anderson var norsk krigsseiler under andre verdenskrig (noe han nyere tid er hedret for fra flere hold, deriblant fra Norge). Behandlingen denne mannen ble utsatt for da han kom hjem til Norge, etter mange års tjeneste for land og folk ute på havet, var imidlertid fullt og helt uverdige. I et historisk lys er det klart at våre krigsseilere ble utsatt for en total samfunnssvikt fra norsk side. Noe den norske stat også offisielt unnskyldte i 2013. At Anderson på denne bakgrunn valgte å bosette seg i England hvor han ble respektert, og ikke hetset, er følgelig til å forstå. Sent på 60-tallet ble Anderson britisk statsborger.

Uavhengig av dette er det hevet over tvil at Anderson er en norsk krigshelt, og som Norge står i stor takknemlighetsgjeld til. En konsekvens av dette er at myndighetene bør stille opp for denne over 102-år gamle mannen i den livsfasen han nå er i.

Anderson er en av de få gjenlevende norske krigsseilerne, og Norge bør være et land som ivaretar våre krigsseilere uansett bosted og statsborgerskap når de i praksis faller mellom alle stoler. Som nasjon bør vi sørge for at borgere som har ytt en helt spesiell innsats under svært vanskelige og helt unike omstendigheter, settes pris på. Krigsseilerne bidro sterkt til de alliertes seier under andre verdenskrig. Dette er en innsats som gjør at vi alle i dag kan leve i ett fritt og demokratisk Europa.

På denne bakgrunn skulle det følgelig bare mangle om ikke vi som politiske ledere ser på alle muligheter for

å kunne yte hjelp tilbake når de som har ofret mye for oss, trenger oss som mest.

Undertegnede mener imidlertid myndighetene til tross for dette bør se om det kan finnes alternative løsninger for å kunne yte hjelp/bistand i dette helt spesielle tilfellet.

Svar:

La meg slå fast at jeg i likhet med representanten Myhrvold mener krigsseilerne gjorde en uvurderlig innsats under andre verdenskrig, og bidro til at Norge atter ble fritt 8. mai 1945. Det er hevet over tvil at handelsflåten innsats under Nortraship var Norges viktigste bidrag til den allierte seieren. Samtidig var verken skipene eller sjøfolkene forberedt på krig, noe som gjør at deres innsats stiger enda mer i aktelse. Den innsatsen krigsseilerne la for dagen under svært krevende og farlige forhold, blir aldri glemt.

Iht. opplysningene som vi kjenner fra den grundige NRK-reportasjen om Oscar Anderson, er han en 102 år gammel krigsseiler som er dekorert for sin krigsinnsats, og mottar norsk krigspensjon pga. krigsskade. Han er bosatt i Storbritannia, er britisk statsborger, og har opparbeidet trygderettigheter iht. britisk lovgivning. Fordi Anderson har for stor formue etter britiske regler, må han betale egenandel for en plass på sykehjem. Ifølge NRK-reportasjen har Norsk Sjømannsforbund vedtatt å dekke egenandelen ut året. Forbundet krever imidlertid at staten må være forpliktet til å ta regningen pga. den dårlige behandlingen krigsseilerne fikk av staten etter andre verdenskrig.

Med dette som bakteppe, oppfatter jeg representanten Myhrvold dithen at hans spørsmål er om krigspensjoneringslovgivningen har regler som kommer til anvendelse i Andersons sak.

Regjeringen er opptatt av at krigspensjonistene skal ha ordninger som sikrer inntekt og som gir god erstatning for de skadene som har oppstått på grunn av den særskilt krevende innsatsen de har gjort for landet vårt. Dette gir seg blant annet utslag i høye invalidepensjoner og enkepensjoner, og ordninger som dekker utgifter til medisinsk behandling av krigsskadene.

I dag er det to sentrale lover på krigspensjoneringsområdet (de såkalte hovedlovene); lov om krigspensjonering for militærpersoner 13. desember 1946 (militærloven), som omfatter militærpersoner som tjenestegjorde under andre verdenskrig, og lov om krigspensjonering for

hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner 13. desember 1946 (sivilloven), som gjelder sivilpersoner som ble påført skade ved krigsulykke i Norge, på norske skip eller i fiendtlig politisk fangenskap. Stortinget har i etterkant vedtatt utvidelser av ordningene som blant annet er av særlig betydning for krigsseilerne. I 1951 ble det vedtatt en bestemmelse som gir sjøfolk rett til krigspensjon i tilfeller skaden ikke skyldes krigsulykke, men langvarige påkjenninger. Videre ble det i 1968 vedtatt regler som lemper på kravet til årsakssammenheng mellom krigsdeltakelsen og uførheten, blant annet for personer som i tidsrommet 8. april 1940 til 2. september 1945 tjenestegjorde i krigsfarvann.

Full pensjon for en krigsinvalid med det høyeste grunnlaget er nå om lag 493 000 kr. per år før ev. samordning med andre ytelser. Full pensjon til en enke utgjør 2/3 av den fulle invalidepensjon som svarer til mannens pensjonsgrunnlag.

Krigspensjonister, herunder krigsseilere, har ved krigsskade krav på fri sykebehandling og sykepenger. Sykebehandlingsreglene må ses i sammenheng med det generelle regelverket i folketrygdloven om stønad ved helsetjenester, som tilhører Helse- og omsorgsdepartementets ansvarsområde. Formålet med kapittel 5 er å gi hel eller delvis kompensasjon for nødvendige utgifter til helsetjenester ved bl.a. sykdom, skade og lyte.

Det er videre adgang til å få dekket utgifter til medisinske stønad for krigspensjonister enn det som følger av folketrygdens regler. Krigspensjonister kan få dekket nødvendige utgifter til medisinsk behandling pga. krigsskaden, f.eks. utgifter til legehjelp, medisiner, kur og pleie, i tilfelle på sykehus eller annen kuranstalt, tannbehandling, fysikalsk behandling, kiropraktorbehandling, hjemmesykepleie, kuopphold og rekonvalesensopphold, samt nødvendige utgifter til transport ifm. behandlingen.

Mitt klare inntrykk er at krigspensjoneringslovgivningens innretning og dimensjonering er bredt politisk forankret.

NAV behandler bl.a. krav om sykebehandling etter krigspensjoneringslovene. Ytre etat under Helsedirektoratet, Helfo, har ansvaret for bl.a. ordningen med stønad og refusjon for utgifter til sykebehandling, legemidler og andre utgifter som dekkes av folketrygden. Helse- og omsorgsdepartementet opplyser at de ikke er kjent med rettsgrunnlag som skulle tilsi at Norge i Andersons tilfellet dekker egenandeler ved opphold på sykehjem i utlandet. I Norge er sykehjem et kommunalt ansvar, og finansieres av kommunene.

NAV opplyser at per september 2023 mottar 1020 personer krigspensjon etter andre verdenskrig. Blant disse mottar 235 krigspensjon som følge av skade (invalidepensjon). Videre mottar 785 enker enkepensjon etter en krigspensjonist. Mindre enn ti invalidepensjonister og om lag 111 enker er bosatt utenlands.

NAV viser til at opphold på sykehjem ikke regnes som medisinsk behandling i lovens forstand. NAV kan derfor ikke dekke slike utgifter. NAV kan imidlertid dekke utgifter til medisinsk behandling på sykehjem, hvis det dokumenteres hva behandlingen går ut på og hva den koster. Det er dermed et tilsiktet skille mellom utgifter til medisinsk behandling og andre utgifter ifm. sykehjemsopphold. NAVs praksis i slike saker er fast, langvarig og konsekvent.

Opphold på sykehjem i Norge dekkes etter kommunal ordning. Under slike opphold reduseres krigspensjonen etter bestemmelser gitt i sivilloven. Videre kan en ev. omlegging ikke isoleres til Andersons sak, men må gjelde alle tilsvarende tilfeller.

Jeg har sympati for Oscar Anderson, beundring for hans innsats som krigsseiler og forståelse for hans sak. Jeg har også merket meg Norsk Sjømannsforbunds kraftfulle engasjement for krigsseilernes sak generelt og denne saken spesielt, samt deres forslag til løsning.

Som ansvarlig fagstatsråd for bl.a. krigspensjoneringslovgivningen, ber jeg imidlertid om forståelse for at NAV ikke kan avgjøre spørsmålet om dekning av egenandeler ved opphold på sykehjem i strid med rammene Stortinget, som lovgiver og som ansvarlig for å bevilge de midler som må til for å dekke statens utgifter, har trukket opp.

SPØRSMÅL NR. 3174**Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 25. september 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Vil statsråden undersøke om strømselskaper tar ulovlig høye papirfakturaer, og i så fall sørge for at kundene får pengene tilbake?

BEGRUNNELSE:

VG (18. september) skriver om at noen strømselskaper tar svært godt betalt for papirfaktura. Forbrukerrådet har gjort en undersøkelse som viser at noen tar opptil 74 kroner for å sende en regning i posten.

Som det også pekes på av Forbrukerrådet i saken, så slår den nye finansavtaleloven fast at gebyret ikke kan være høyere enn utgiftene selskapet har ved faktureringen. Spørsmålet er om noen av strømselskapene kan ha syndet mot dette prinsippet. I så fall må kundene få pengene tilbake.

Det er typisk at eldre rammes ekstra hardt av praksisen med høye gebyrer for papirfaktura. Dette gjelder ikke bare for strømregninger, men alle papirfakturaer. Det er et stort problem, som rammer svært urettferdig. Det er nemlig urimelig at en hel gruppe skal få ekstra høye og potensielt ulovlige strømregninger bare fordi de mottar regningen i posten.

Svar:

Som forbrukarminister er eg oppteken av at det finst gode forbrukarrettar og at forbrukarane skal vere verna mot urimeleg høge fakturagebyr. Høge fakturagebyr er eit problem på tvers av bransjar og ikkje berre i straummarknaden. I tillegg er høge fakturagebyr ekstra belastande for forbrukarar som har dårleg økonomi.

I den nye finansavtalelova som tok til å gjelde frå 1. januar 2023, er det reglar i § 2-4 om fakturagebyr. Det heiter her at gebyr ikkje kan overstige betalingsmottakaren sine faktiske kostnader ved bruk av eit betalingsmiddel eller dei faktiske kostnadene ved å sende ei rekning. Eg forventar at straumbransjen er kjend med og rettar seg etter desse reglane.

Det er Forbrukartilsynet som fører tilsyn med reglane. Det er dermed opp til Forbrukartilsynet å vurdere om eit konkret fakturagebyr er i strid med reglane som er nemnde ovanfor. Det er òg opp til tilsynet å vurdere om dei vil undersøkje eller opne ei konkret sak. Forbrukartilsynet har nyleg pålagt fleire teleselskap og eit selskap som krev inn betaling frå forbrukarar på vegner av mellom andre

fastlegar å sende inn opplysingar om dei faktiske kostnadene selskapa har når dei sender ut faktura. Når Forbrukartilsynet får opplysingane, vil tilsynet kunne vurdere om storleiken på fakturagebyra er lovleg.

Eg har bede Forbrukartilsynet om særleg å følgje opp straumbransjen, og tilsynet har i år mellom anna gjennomført ein tilsynsaksjon der dei avdekte mange brot på regelverket om marknadsføring og angrerett. Desse følgjer dei opp overfor bransjen. Forbrukartilsynet har i denne omgangen ikkje sett på om straumselskap har ulovleg høge fakturagebyr, men det kan bli aktuelt seinare etter at resultatene av dei nemnde sakene om fakturagebyr ligg føre.

Dersom Forbrukartilsynet vurderer at ein straumleverandør tek ulovleg høge fakturagebyr, kan tilsynet sanksjonere lovbroten med tvangsmulkt eller lovbrotsgebyr. Tilsynet kan òg gå i dialog med straumleverandøren om at denne skal forplikte seg til å tilby avhjelpande tiltak til forbrukarane som har fått for høge gebyr. Det er likevel opp til leverandøren om han vil gå med på ei slik løysing.

SPØRSMÅL NR. 3175

Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 26. september 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Kan statsråden gi ei oversikt over utviklinga i tal anløp i norske hamner frå russiske fiskefartøy før og etter at hamneadgangen vart avgrensa til tre hamner i oktober 2022, fordelt på høvesvis mindre fiskefartøy og større fartøy (trålarar)?

Svar:

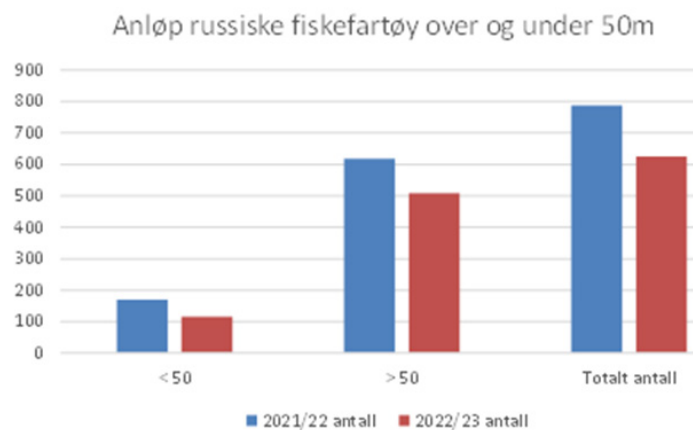
Styresmaktene følgjer nøye med på russisk aktivitet i norske farvatn og i norske hamner. På bakgrunn av ny informasjon vart det i oktober vedteke ei innstramming i regelverket. Russiske fiskefartøy kan no berre anløpe hamnene i Tromsø, Båtsfjord og Kirkenes.

Dei russiske fiskefartøya som anløper dei tre nemnde hamnene, blir (i dei fleste tilfelle) fysisk kontrollert av Tolletaten. I tillegg er politiet meir synlege og har auka patruljering på aktuelle stader. Me har dessutan styrkt politiet og PST sitt arbeid i nord, mellom anna knytt til samansette truslar. Styresmaktene er klare til raskt å setje i verk ytterlegare tiltak om det skulle bli nødvendig.

Statistikk over anløp for Fastlands-Noreg før 2022 viser at russiske fiskefartøy før hamneforbodet anløp meir enn 15 hamner, medan dei etter 14. oktober 2022 har anløpt 3 hamner.

Ein naturleg måte å sjå på utviklinga i talet på anløp er å samanlikne tida etter 14. oktober 2022 og første halvår 2023, med tilsvarende periode i 2021/22. Statistikken for desse to periodane viser at talet på anløp med russiske fiskefartøy har gått ned med 21% totalt, frå 788 til 625.

Av spørsmålet framgår det at ein vil ha oversikten fordelt på mindre og større fartøy. Eg kan informere om at det i norske havner i dag ikkje er vanleg med anløp av russiske fartøy innafor det vi i Noreg normalt omtalar som mindre fiskefartøy. Eg velger derfor å dele inn oversikten i fartøy over og under 50 m. For mindre fiskefartøy, opp til 50 meter lengde, er talet på anløp redusert med 32%, frå 170 til 116. For større fiskefartøy, over 50 meter lengde, er talet på anløp redusert med 17,5%, frå 618 til 509.

Ein annan måte å sjå på utviklinga er å samanlikne like periodar fleire år tilbake. Her er valt ut januar til august 2023 samanlikna med same periode tilbake til 2019. Også her ser ein at det har vore ein nedgang i talet på anløp etter at hamneadgangen for fiskefartøy vart avgrensa i oktober 2022.

SPØRSMÅL NR. 3176**Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes****Besvart 26. september 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

I svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 3030 (2022-2023) viser statsråden til Storberget-utvalgets (2021) -og Velferdstjenesteutvalgets rapport (2020) som grunnlag for regjeringens barnehagepolitikk. De nyeste regnskapsdataene i disse rapportene er fra henholdsvis 2019 og 2018.

Vil statsråden sikre at nye regler baseres på oppdatert regnskapsdata og informasjon om situasjonen i sektoren?

Svar:

I høst sender regjeringen etter planen forslag til nytt system for styring og regulering av private barnehager på offentlig høring. Rapportene fra Storberget-utvalget og Velferdstjenesteutvalget har dannet et viktig grunnlag for regjeringens arbeid med høringsforslaget. Jeg mener

vurderingene i disse rapportene står seg godt, selv om de bygger på et tallgrunnlag som er noen år gamle.

Samtidig har det vært svært viktig for regjeringen å sikre at lovforslaget speiler utviklingen i den private barnehagesektoren de siste årene. Forslaget som sendes på høring bygger derfor på et solid og oppdatert kunnskapsgrunnlag. I arbeidet med lovforslaget har departementet lagt til grunn den siste tilgjengelige statistikken og regnskapstall for de private barnehagene. Dette tallgrunnlaget er både benyttet i departementets egne utredninger og i rapporter og analyser departementet har innhentet i forbindelse med arbeidet. I tillegg til dette har vi fått mange viktige og nyttige innspill fra ulike aktører i sektoren, blant annet gjennom møter i Nasjonalt barnehageforum. Jeg mener derfor representanten kan føle seg trygg på at vi har et godt, grundig og oppdatert grunnlag for forslagene vi planlegger å sende på høring.

SPØRSMÅL NR. 3177**Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn****Besvart 26. september 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Kva vil statsråden gjere for å sikre at norsk bankar ikkje hindrar overføring av lovlege inntekter frå pengespel i utlandet?

GRUNNGJEVING:

I ein artikkel fra Finansavisen 25. juli 2023 kan ein lese om ein nordmann som ikkje fekk overført til sin norske bankkonto den pengepremien han vann i ei fysisk pokerturnering på Malta. Årsaka til at DNB ikkje ville overføre pengepremien var at banken meinte det ville vere i strid med det norske betalingsformidlingsforbodet.

Selskapet som pengane i saka kjem frå, kasinoet på Malta, opptrer ikkje ulovleg etter den norske pengespell-

ova. Kasinoet er lokalisert på Malta og rettar seg ikkje mot den norske marknaden.

I ein artikkel om same sak i Dagbladet/Børsen 28. juli 2023, seier ein seniorrådgjevar i Lotteritilsynet at:

"Norske regler gjelder ikke på Malta, så en norsk person skal i utgangspunktet kunne reise til utlandet og spille poker og få utbetalt gevinsten sin."

Likevel nektar DNB å gjennomføre overføringa av pengane frå Malta til den norske spelaren sin bankkonto, og seier det er på grunn av betalingsformidlingsforbodet.

I eit svar til stortingsrepresentant Hjemdal 9. august 2023, skriv kultur- og likestillingsministeren at

"[o]ppsummert er det altså ikke i strid med pengespillovens betalingsformidlingsforbud å formidle betaling til og fra pengespill i utlandet ved fysisk tilstedeværende spill."

Videre legg kulturministeren til grunn at

"[d]et er imidlertid opp til bankene selv hvorvidt de ønsker å implementere en løsning for å slippe gjennom slike transaksjoner."

Seinare, i to svar til stortingsrepresentant Hjemdal 28. august og 7. september 2023, stadfester kultur- og likestillingsministeren at betalingsformidlingsforbudet rettar seg mot norske bankar og finansinstitusjonar, og ikkje deira kundar. Det blir understreka at bankane kan hindre gjennomføringa av transaksjonar og legge restriksjonar for eit kundeforhold som del av arbeidet med å overhalde betalingsformidlingsforbudet. I det ligg ein føresetnad om at den aktuelle transaksjonen vil vere ulovleg for banken å gjennomføre, fordi banken vil opptre i strid med betalingsformidlingsforbudet dersom transaksjonen blir gjennomført.

Det er likevel ikkje tilfellet for vedkomande som vann pengepremien i den fysiske pokerturninga på Malta. Då blir spørsmålet om regjeringa meiner det er greit at norske bankar hindrar fullt ut lovlege pengeoverføringar som ingen reglar står i vegen for å gjennomføre.

Svar:

Gjeldande regelverk i Norge om betalingsformidlingsforbudet for pengespel som ikkje har løyve i Norge, skal ikkje vere til hinder for at personar i Norge skal kunne reise fysisk til utlandet og spele på lovlege pengespel der.

Representanten viser til eit svar frå meg på tidlegare spørsmål om same konkrete sak og tema, og seier at det i svaret «ligg ein føresetnad om at den aktuelle transaksjonen vil vere ulovleg for banken å gjennomføre, fordi banken vil opptre i strid med betalingsformidlingsforbudet dersom transaksjonen blir gjennomført. Det er likevel ikkje tilfellet for vedkomande som vann pengepremien i den fysiske pokerturninga på Malta.»

Eg kan ikkje svare for kva vurderingar banken til vedkomande har gjort i den konkrete saka som representanten viser til. Eg viser til det eg har svart på spørsmål nr. 2759 frå representant Silje Hjemdal om same sak og tema, at «Da må kunden dokumentere at pengene er vunnet fysisk, før banken kan vurdere saken for å sikre at den ikke formidler en betalingstransaksjon i strid med bestemmelsen. Hvilken dokumentasjon som er tilstrekkelig for å sikre at en transaksjon lovlig kan formidles, er opp til banken å vurdere, i lys av bl.a. kundeavtalen og hvitvaskingsreglene.»

I tillegg er det slik at dersom spelarar i Norge meiner at dei har lovlege inntekter frå pengespel i utlandet, for eksempel pengespel ved poker på fysiske kasino, men at den norske banken ikkje gjennomfører utbetaling av ein eventuell gevinst, så kan spelaren kontakte banken for å spørje om grunngjeving og så eventuelt dokumentere for banken at midla er lovleg gevinst. Dersom banken likevel

ikkje gjennomfører utbetalinga, det kan vere på bakgrunn av kundeforholdet elles, eller etter regler i finanslovgjevinga om kvitvasking eller anna, så kan kunden klage banken inn for Finansklagenemnda Bank. Dersom spelaren ikkje er einig i vurderinga til klagenemnda, så kan spelaren også gå til sak for norske domstolar.

Ein del av det å prøve å sikre at norske bankar og finansieringsføretak følger regelverket om betalingsformidlingsforbudet, er at Regjeringa i «Handlingsplan mot spilleproblemer 2022-2025» har eit konkret tiltak om informasjon til bankar og finansieringsføretak:

«Tiltak 2.5.d:

Styrke informasjonsarbeid og samarbeid rettet mot finansinstitusjoner.

Informasjonsarbeid og samarbeid rettet mot finansinstitusjoner skal styrkes. Dersom pengeoverføringene til ulovlige spillselskaper stoppes, vil mange færre få pengespillproblemer. Informasjonsarbeid knyttet til blant annet utarbeidelse av brosjyrer og dialogen rettet mot finansinstitusjoner skal dermed styrkes for å øke kunnskapen om betalingsformidlingsforbudet for penger til og fra utenlandske spillselskaper. Bankansatte med kundekontakt skal også få mer informasjon om spilleproblemer, slik at bankkunder som mister kontrollen kan bli stoppet så tidlig som mulig, og før de økonomiske og personlige konsekvensene blir uopprettelige for den enkelte og familien.»

Tiltaket er oppfølging av eit liknande tiltak i førre handlingsplan, og er eit konkret tiltak myndigheitene gjer for å prøve å sikre god informasjon til bankar og andre finansieringsføretak i Norge om regelverket, spesielt i arbeidet med å hindre ulovleg pengespel og for at færre skal få speleproblem og alvorlege konsekvensar av pengespelproblem. Men informasjonsarbeidet er også for at bankar og finansieringsføretak skal ha eins forståing av regelverket, og vere innforstått med at ein ikkje reknar fysisk pengespel som norske personar gjer i utlandet til å falle inn under betalingsformidlingsforbudet i pengespelregelverket.

SPØRSMÅL NR. 3178**Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 27. september 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Skjønner at lovavdelingen har mye å gjøre med mange habilitetsvurderinger i disse dager, men synes det er grunn til å påpeke at enkelte vurderinger synes å trekke langt ut i tid. Trettebergstuen ba om habilitetsvurdering 20. juni og ble erklært inhabil 21. juni. Den 5. sept. kunne vi i Jærbladet lese at statsråd Pollestad skulle be om habilitetsvurdering angående klagen til Lindis Hetland, med bakgrunn i tidligere uttalelser gitt som stortingsrepresentant.

Er det bedt om slik habilitetsvurdering, og når kan man forvente svar?

Svar:

Klaga frå Hetland vart registrert motteke hos Landbruks- og matdepartementet 4. september 2023. Ei oppmoding om vurdering av min habilitet i denne saka vart sendt til Lovavdelinga 5. september 2023. Eg legg til grunn at eg vil få svar så snart Lovavdelinga har hatt høve til å vurdere saka.

SPØRSMÅL NR. 3179**Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Marian Hussein****Besvart 29. september 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Etter 10 måneder med Helseplattformen er ansatte ved St. Olavs hospital i Trondheim i ferd med å gi opp. – Mine ansatte tåler ikke å stå i dette så mye lenger, sier sykehusdirektør Grethe Aasved til Adresseavisa. Helsetilsynet mener at innføringen ved St. Olavs hospital har ført til økt risiko for svikt i pasientbehandlingen. Statsråden har mang en gang plassert ansvaret hos de regionale helseforetakene. Stortinget kjenner kun statsråden, og jeg spør derfor:

Hvilke konkrete grep vil ansvarlig statsråd nå ta?

Svar:

Jeg har stor forståelse for at situasjonen er krevende for de ansatte ved St. Olavs hospital. Det er viktig at sykehuset gjør det de kan for at belastningen ikke blir større enn nødvendig, og at det opprettholdes et godt arbeidsmiljø. Dette er også viktig for å ivareta pasient-sikkerheten.

Helseinstitusjonene som er omfattet av spesialisthelsetjenesteloven skal sørge for at journal- og informasjons-

systemene som benyttes er forsvarlige. Helsetilsynet fører tilsyn med at helseinstitusjonene ivaretar dette ansvaret.

Jeg mener det er Helse Midt-Norge RHF og St. Olavs hospital HF sammen med Helseplattformen AS som har de beste forutsetningene for å vite hvilke tiltak som er nødvendige for at Helseplattformen skal bli et bedre fungerende arbeidsverktøy for de ansatte i sykehusene. Helse Midt-Norge RHF orienterer departementet jevnlig om situasjonen og det pågående arbeidet med Helseplattformen. Det er det regionale helseforetaket, sammen med sykehuset, som må sørge for at innføringen av Helseplattformen er forsvarlig og at pasientsikkerheten blir ivare tatt. Dersom Helse Midt-Norge RHF mener det er konkrete grep Helse- og omsorgsdepartementet som eier kan eller bør ta i situasjonen, så vil jeg ta stilling til det. I min dialog med Helse Midt-Norge RHF har det ikke framkommet at det er problemer med Helseplattformen som de mener at departementet har bedre forutsetninger for å løse enn det eierne selv har.

Helseplattformen AS har gjennomført en systemrevisjon av løsningen og Helse Midt-Norge RHF har gjennomført en revisjon av innføringen ved St. Olavs hospi-

tal. Resultatet av revisjonene er viktige bidrag i det videre arbeidet med å få på plass en bedre fungerende løsning ved St. Olavs hospital, og som etter hvert kan innføres ved de øvrige helseforetakene i regionen. Trondheim kommunerevisjon og Riksrevisjonen skal i tillegg sette i gang

en undersøkelse av innføringen av Helseplattformen i Midt-Norge. Dette vil kunne være ytterligere til hjelp for å forbedre utviklingen av den felles journaløsningen i Midt-Norge.

SPØRSMÅL NR. 3180

Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Hårek Elvenes

Besvart 28. september 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Når skal de ulike tiltakene statsråden peker på gjennomføres, slik at intensjonene i Meld. St. 17 (2020–2021) kan innfris, og om lag hvor stor andel av anskaffelsene i forsvarssektoren vil kunne tilfalle regionale aktører og/eller små og mellomstore bedrifter?

BEGRUNNELSE:

Statsråden viser i sitt svar 5. september på mitt spørsmål, til flere konkrete tiltak for å følge opp intensjonene i Meld. St. 17 (2020–2021) om økt bruk av lokale leverandører og små og mellomstore bedrifter forsvarssektoren. Dette er positivt, men statsråden sier samtidig lite om når disse tiltakene skal gjennomføres, og lite om hvor stort omfang det vil være snakk om. For mange lokale leverandører kan dette bety usikkerhet om fremtidige muligheter for å levere sine varer og tjenester til forsvarssektoren, og særlig for små og mellomstore bedrifter.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 18. september 2023 med spørsmål fra stortingsrepresentant Hårek Elvenes om oppfølgingen av intensjonene i Meld. St. 17 (2020–2021) og tiltakene tilknyttet forsvarssektorens anskaffelser, regionale leverandører og små og mellomstore bedrifter. Spørsmålet gjelder når tiltakene er tenkt gjennomført, og om lag hvor stor andel av anskaffelsene som vil kunne tilfalle regionale aktører og/eller små og mellomstore bedrifter.

Det er viktig at små og mellomstore bedrifter har mulighet til å konkurrere om oppdrag og anbud for Forsvaret i hele landet. For eiendom, bygg og anlegg i sektoren er dette arbeidet allerede godt i gang, og Forsvarsbygg benytter i stor grad lokale og regionale leverandører.

Som nevnt i svar på skriftlig spørsmål fra Stortinget nr. 3011, har Forsvaret fått i oppdrag å øke sin involvering og sin bestillerkompetanse etter et nærhetsprinsipp til å omfatte lokale og regionale leverandører, særlig i Nord-Norge. Dette omfatter utlysning av regionale rammeavtaler hvor det kan bys på deler av hovedavtalen, eller økt bruk av parallelle rammeavtaler slik at omsetningen spres på flere leverandører. Som en del av dette oppdraget skal Forsvaret også utarbeide egne tiltak for å styrke samarbeidet med små og mellomstore bedrifter og leverandører. Disse tiltakene ble iverksatt gjennom tildelingsbrev til Forsvaret for 2023.

Forsvaret arbeider med å engasjere og informere lokalt næringsliv om mulighetene innenfor forsvarssektorens planlagte anskaffelser, og særlig hva som kreves for å bli leverandør for Forsvaret. Forsvarets logistikkorganisasjon opplyser at over halvparten av Forsvarets anskaffelser per 2022 er fra små og mellomstore bedrifter.

Forsvaret opplyser videre at anskaffelsene deles opp i henhold til oppdraget, og der det samtidig tjener behov og operativ evne. For eksempel kan det av beredskapshensyn være hensiktsmessig å dele opp rammeavtaler.

Tiltakene det vises til over er iverksatt, og følges opp gjennom etatsstyringen av Forsvaret. Forsvarsektorens behov og anskaffelsesregelverket er utgangspunktet og rammeverket for sektorens anskaffelser, men et godt næringspolitisk grunnlag, bosetting i distriktene og levedyktige lokalsamfunn er helt sentralt for at Totalforsvaret skal fungere og forsyningsikkerheten ivaretas.

Rapporteringen på tiltakene som regjeringen har iverksatt, vil gi indikasjoner på om disse hensynene balanseres på en hensiktsmessig måte, eller om det vil være behov for ytterligere justeringer og tiltak for å oppnå målet med økt samarbeid med dette segmentet av næringslivet.

SPØRSMÅL NR. 3181**Innlevert 18. september 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 29. september 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Muraren Mohammed Naseem vart hausten 2007 feilaktig pågripen av Forsvarets spesialkommando (FSK) i Afghanistan.

Når - dato og klokkeslett - rapporterte Task Force 51/ Forsvarets Spesialkommando til Forsvarets Operative Hovedkvarter at personen dei hadde pågripe var Mohammad Naseem?

GRUNNGJEVING:

17. september 2007 gjennomførte soldatar frå Forsvarets spesialkommando (FSK) ein større operasjon i Tagabdalen nordaust for Kabul. Målet for operasjonen var å pågripa ein Taliban-leiar som heitte Qari Nejat. I fjor haust vart det kjent i media at feil mann vart tatt til fange under operasjonen.

Mannen som vart pågripen var ein murar som heitte Mohammad Naseem. I eit brev frå Forsvarsdepartementet datert 12. november 2010, heiter det:

"Angjeldende norske styrker opplyser at det ikke ble brukt noen form for makt mot vedkommende. Taktisk utspørring av Naseem ble heller ikke gjennomført i og med at tolk ikke var tilgjengelig under operasjonen."

I svar på skriftleg spørsmål 2507 opplyste statsråden at:

"I tråd med etablerte rutinar rapporterte FSK til Forsvarets Operative Hovedkvarter og ikkje til FD."

Svar:

Eg viser til brev frå Stortingets president av 19. september 2023 med spørsmål frå stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa:

«Muraren Mohammed Naseem vart hausten 2007 feilaktig pågripen av Forsvarets spesialkommando (FSK) i Afghanistan. Når - dato og klokkeslett - rapporterte Task Force 51/Forsvarets Spesialkommando til Forsvarets Operative Hovedkvarter at personen dei hadde pågripe var Mohammad Naseem?»

I brevet viser Fiskaa til svaret mitt på skriftleg spørsmål 2507 der eg opplyste at:

«I tråd med etablerte rutinar rapporterte FSK til Forsvarets Operative Hovedkvarter og ikkje til FD».

Spørsmålet om tidspunktet for rapportering er knytt til andre forhold ved operasjonen, og kan ikkje svarast på utan å komme inn på gradert informasjon. Eg viser difor til svaret mitt på spørsmål nr 2507, om at opplysningar i graderte rapportar frå gjennomførte operasjonar ikkje kan frigjevas.

SPØRSMÅL NR. 3182**Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde****Besvart 26. september 2023 av landbruks- og matminister Geir Pollestad****Spørsmål:**

Hva er status for denne gjennomgangen, når vil regjeringens vurdering om nye tiltak legges frem for offentligheten og/eller Stortinget, og hvem har ansvar for å foreta gjennomgangen?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til vedtak 519 om en mer bærekraftig skogforvaltning. Vedtaket som ble fattet 14.03 lyder som følger:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå dagens metode for innsamling, registrering og kontroll av viktige naturverdier i norsk skog, og vurdere tiltak for å sikre at intensjonen med mil-

jøregistrering er ivaretatt, og at miljøregistreringen har tilstrekkelig kvalitet.»

Det er viktig å få mer kunnskap om, og vurdere nye tiltak for, å ivareta intensjonen ved miljøregistreringen og unngå svakheter i måten miljøverdier blir kartlagt og registrert på i norske skoger. For å styrke tilliten og kvaliteten til miljøregistreringene kan det for eksempel være behov for økt uavhengig kontroll av miljøkartleggingen og registreringen, og økt kompetanse benyttet i kartleggingen.

Svar:

Representanten viser til vedtak 519 om en meir berekraftig skogforvaltning. Vedtaket ble gjort ved handsaminga av Dokument 8:40 S (2022–2023), jf. Innst. 191 S (2022–2023).

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå dagens metode for innsamling, registrering og kontroll av viktige naturverdier i

norsk skog, og vurdere tiltak for å sikre at intensjonen med miljøregistrering er ivaretatt, og at miljøregistreringen har tilstrekkelig kvalitet.»

Landbruks- og matdepartementet gav i brev av 9. mai 2023 Landbruksdirektoratet i oppdrag å setje i gang ein feltkontroll som eit ledd i oppfølginga av oppmøningsvedtaket.

Direktoratet har utarbeidd eit opplegg for å evaluere miljøregistreringane. Det er lagt opp til at feltarbeidet skal starte i 2024. Forskarar ved Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) vil gå gjennom kunnskapsgrunnlaget bak opplegget for registreringane.

Eg vil komme tilbake til Stortinget på egna måte når desse tiltaka er utførte.

Arbeidet må òg sjåast i samanheng med regjeringa sitt arbeid med å vurdere tiltak for å oppretthalde eller forbetre den økologiske tilstanden i økosystema.

SPØRSMÅL NR. 3183

Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 26. september 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Fra 1. oktober i fjor ble det innført ekstra krav for fartøy som blir brukt av opplæringsinstitusjoner. I utgangspunktet gjaldt kravene også for lag og foreninger, men disse ble unntatt fra forskriften og fikk følge ordinære regler for fritidsfartøy. Folkehøyskoler, barnehager og skoler sier de nå må sette båter på land ettersom de ikke har fått unntak. Konsekvensen kan bli færre som får opplæring om båt.

Vil statsråden unnta flere fra kravene, ev. gjøre dem mer fleksible for folkehøyskoler, skoler eller barnehager?

Svar:

Forskrift 21. september 2022 nr. 1627 om fartøy som blir brukte av opplæringsinstitusjonar (opplæringsforskriften) trådte i kraft 1. oktober 2022. Forskriften gir unntak fra hovedregelen om at alle skip som fører flere enn tolv passasjerer skal sertifiseres etter forskrift 22. desember 2017 nr. 1893 om tilsyn og sertifikat for norske skip og flyttbare innretninger § 20. Dette innebærer mindre strenge krav for fartøy som brukes av opplæringsinstitusjoner, enn de som vanligvis gjelder for fartøy med så mange personer om bord. Opplæringsforskriften stiller derfor

en rekke krav til blant annet stabilitet, brannsikring, redningsmidler, kommunikasjon og navigasjon, kvalifikasjoner og bemanning, mv.

Forskriften gjelder for norske fartøy med største lengde under 24 meter i innenriksfart som opererer i maksimum 15 knop og som blir brukt av opplæringsinstitusjoner med 35 eller færre personer om bord. Med opplæringsinstitusjon menes en institusjon som er omfattet av barnehageloven, grunnskoleopplæringen i opplæringsloven, grunnskoleopplæringen i friskoleloven eller folkehøyskoleloven.

Parallelt med at opplæringsforskriften trådte i kraft, trådte også forskrift 21. september 2022 nr. 1628 om fartøy som blir brukte av lag og foreningar i kraft. Forskriften fastsetter at fartøy som brukes av medlemmer i lag eller foreninger til fritidsaktiviteter med 35 eller færre personer om bord, og fører av slike fartøy, skal følge konstruksjons-, utstys- og kvalifikasjonskrav som gjelder for fritidsfartøy. Bakgrunnen for at det stilles ulike krav til slike fartøy er skillet mellom aktiviteter som oppsøkes frivillig på fritiden på den ene siden, og aktiviteter i regi av opplæringsinstitusjoner på den andre siden.

Før opplæringsforskriften ble fastsatt var forslaget gjenstand for offentlig høring, og på bakgrunn av høringssinnspill foretok Sjøfartsdirektoratet enkelte endringer. Nåværende krav er basert på direktoratets sikkerhetsmessige vurderinger av hva som er forsvarlig minstestandard. Forskriften inneholder imidlertid også en dispensasjonsadgang, som gir Sjøfartsdirektoratet adgang til å dispensere fra forskriftskravene etter skriftlig søknad. Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at hovedregelen er at forskriftskravene skal følges, og det er i utgangspunktet en snever dispensasjonsadgang. Dette av hensyn til de ombordværende og sjøsikkerheten.

Avslutningsvis viser jeg til at hovedregelen er at fartøy med flere enn tolv passasjerer skal ha passasjersertifikat. Aktiviteter i regi av opplæringsinstitusjoner som bidrar til båt- og sjøvett er imidlertid formålstjenlig, og det er derfor fastsatt forenklede krav for disse i opplæringsforskriften. Det gjøres samtidig oppmerksom på at for fartøy som brukes av skoler, leirskoler eller barnehager til sjøvetaktiviteter, kan driften tilpasses forskrift 14. januar 2020 nr. 63 om fartøy under 24 meter som fører 12 eller færre passasjerer. Forskriften § 2 gir i den anledning adgang til å følge konstruksjons-, utstys- og kvalifikasjonskrav som gjelder for fritidsfartøy.

SPØRSMÅL NR. 3184

Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein

Besvart 27. september 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Mener statsråden at unge med funksjonsnedsettelse skal kunne velge selv, utfra sine egne ønsker, om de vil gå på folkehøyskole eller mener statsråden det er stat og kommune som skal velge på deres vegne?

BEGRUNNELSE:

Kvinnheringen har denne uken en sak om en 24-åring med funksjonsnedsettelse, som ønsker å gå på folkehøyskole, men som har fått avslag fra NAV fordi de mener at det gis et tilsvarende tilbud i hjemkommunen. Det er viktig med tilrettelagt bolig og arbeidstrening, men det er ikke det samme som et år på folkehøyskole der man får leve et liv som likner mer på det studentlivet jevnaldrende lever. Denne saken illustrerer at unge med funksjonsnedsettelse ikke selv kan velge, Å gjøre det man selv har lyst til har verdi for alle mennesker. For mange er det å se frem til et år på folkehøyskole en motiverende faktor for å mestre nye oppgaver og hverdagsaktiviteter.

Svar:

Jeg gjør oppmerksom på at ansvaret for folkehøyskoler ligger til Kunnskapsdepartementet. Jeg legger derfor til grunn at representanten stiller spørsmål om muligheten til å motta støtte fra Arbeids- og velferdsetaten til opplæringstiltak på folkehøyskole og ikke generell mulighet

til å gå på folkehøyskole, inkludert ev. støtte fra Lånekassen, for personer med funksjonsnedsettelse.

Folketrygdloven kapittel 10 gir stønad for å kompensere for utgifter til bedring av arbeidsevne og funksjonsevnen i dagliglivet. Stønad kan gis i form av utlån av, tilskudd til eller lån til en rekke ulike hjelpemidler mv.

Et medlem som har fått sin funksjonsevne i dagliglivet vesentlig og varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte, kan blant annet få tilskudd til opplæringstiltak. Dersom et opphold på folkehøyskole anses nødvendig og hensiktsmessig som et ledd i medlemmets utvikling av personlig selvstendighetsgjøring for å klare dagliglivets gjøremål, kan det gis tilskudd til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger de ordinære bo- og oppholds-utgifter ved skolen. Eksempler på daglige aktiviteter på skolen er matlagning, av- og påkledning, personlig hygiene og samspill med andre. Medlemmet betaler selv de vanlige utgiftene på folkehøyskolen.

Retten til stønad etter folketrygdloven kapittel 10 faller bort i den utstrekning det kommer inn under ansvarsområdet til annen lovgivning. Dette følger av folketrygdloven § 10-8. Kommunen har et lovpålagt ansvar for å gi nødvendig opplæring i dagliglivets gjøremål, jf. bl.a. helse- og omsorgstjenesteloven og forskrift om habilitering og rehabilitering.

For at folketrygden skal kunne dekke ekstrautgiftene på folkehøyskole som opplæringstiltak, må etaten gjøre en vurdering av om søkeren har tilgang på et tilsvarende tilbud fra før i sin hjemkommune. Det gjøres en skjønns-

messig og konkret vurdering i hver enkelt sak, som også påvirkes av hvilket tilbud kommunen har. Utfallet av vurderingen kan være at det gis avslag for en som kan få dekket behovet for utvikling av personlig selvstendighetsgjøring for å klare dagliglivets gjøremål fra kommunen.

Jeg kjenner ikke den konkrete saken som representanten viser til. Jeg har forståelse for at unge som har lyst til å gå på folkehøyskole, kan oppleve det urimelig å få avslag på støtte fra folketrygden fordi kommunen gir nødven-

dig opplæring i daglivets gjøremål. Formålet med stønad til opplæringstiltak fra folketrygden er imidlertid ikke å gi en generell mulighet til å gå på folkehøyskole, men å bedre medlemmets funksjonsevne i dagliglivet. Der dette formålet i tilstrekkelig grad dekkes av kommunen, kan ikke folketrygden dekke ekstrautgifter ved folkehøyskolen som opplæringstiltak. Jeg viser samtidig til det innledende avsnittet i svaret, der det framgår at mitt svar tar utgangspunkt i hva som er folketrygdens ansvar i slike saker.

SPØRSMÅL NR. 3185

Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 26. september 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Hva vil statsråden foreta seg for å stanse alvorlige utslipp fra settefiskanlegg i Hardangerfjorden og i hele Norge?

BEGRUNNELSE:

Dagens Næringsliv har den siste uken avslørt hvordan settefiskanlegg over hele landet har store ubehandlede utslipp fra settefiskanlegg i norske fjorder. Statsforvalteren i Vestland har slått alarm om den økologiske tilstanden i Hardangerfjorden, og mener at tålegrensen for hva fjorden kan tåle av nitrogenutslipp er nådd, med både utslipp fra settefiskanlegg og oppdrett i sjø.

Det produseres i dag 100 000 tonn oppdrettsfisk i Hardangerfjorden. I tillegg er det allerede gitt tillatelse til ytterligere 30 000 tonn, som ennå ikke er satt i produksjon. På toppen av dette er det søkt om produksjon av ytterligere 130 000 tonn.

Artiklene i DN har vist at det er liknende utslippsproblematikk fra settefiskanlegg i mange av landets fjorder. Det vil være interessant å vite hva Statsråden vil foreta seg for å få kontroll over disse utslippene i fra settefiskanleggene.

Svar:

Det er Klima- og miljødepartementet som har det overordnede forvaltningsansvaret for forurensningsregelverket, herunder utslipp fra settefiskanlegg. Da denne saken berører den næringen fiskeri- og havministeren har ansvar for, er naturligvis også han svært opptatt av dette. Fiskeri- og havministeren og jeg har derfor denne uken

et møte med sjømatbransjen om forurensning fra settefiskanlegg.

Stortingets og regjeringens fastsatte mål for den norske havbruksnæringen er bærekraftig vekst. Dette er regjeringen svært opptatt av. Lovverket er også tydelig på det ikke kan eller skal gis tillatelse til akvakultur med mindre dette er miljømessig forsvarlig, etter vurderinger av bl.a. tilstanden og kapasiteten til fjordsystemet som anlegget skal ha utslipp til. Dette vurderes konkret for alle søknader, og gir grunnlag for beslutning om eventuell tillatelse til forurensning og vilkår for en slik eventuell tillatelse. Oppdretterne har et selvstendig ansvar både for å ha god kunnskap om miljøkonsekvensene av sin virksomhet, og for å etterleve de kravene som er satt i forurensningstillatelsene. Statsforvalteren kan i tillegg, på visse vilkår, endre, omgjøre og tilbakekalle tillatelser etter forurensningsloven.

Statsforvalteren har ulike virkemidler som kan anvendes ved brudd på regelverk og tillatelser, avhengig av alvorlighetsgraden. Regjeringen er opptatt av at tilsynsrollen prioriteres i statsforvalternes arbeid og vil understreke dette i dialogen regjeringen har med statsforvalterne gjennom det årlige tildelingsbrevet. Miljødirektoratet vil i tillegg planlegge og legge til rette for en landsomfattende tilsynsaksjon rettet mot settefiskanlegg.

Miljødirektoratet vurderer også fortløpende nye krav til akvakulturaktivitet som følge av oppdatert kunnskap og ny teknologi. Bransjens kunnskap om bl.a. utslipp og effektiv og oppdatert teknologi, er her et viktig element.

SPØRSMÅL NR. 3186**Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 26. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva er bakgrunnen for at Bane nord, over natten, velger å øke avgiftene såpass mye uten å vurdere hvilke konsekvenser dette får for de involverte selskapene, og hvilke muligheter har ministeren kunne gripe inn overfor Bane Nord når vi ser at Statens Jernbanetilsyn viser til at økningen kan være i strid med regelverket og hvordan kan en sørge for at bedriftens frakt kommer inn under rett segment?

BEGRUNNELSE:

Fra neste år har Bane Nor bestemt å øke avgiftene med 450 prosent for å bruke jernbanen til malmfrakt, med fortsatt betydelig stigning etter det igjen.

Jernmalmen fra Rana Gruber fraktes via jernbanen til havneterminalen i Mo i Rana. Nå øker avgiftene fra Bane Nor med 450 prosent.

Rana Gruber er et av de største gruveselskapene i Norge med rundt 300 ansatte. De utvinner jernmalm malm fra gruver på Storforshei utenfor Mo i Rana.

Jernmalmen.

Malmen herfra fraktes via jernbanen til havneterminalen i Rana.

Rana Gruber har satt seg et mål om å bli CO₂-frie i løpet av 2025 – og da vil vi være den første gruven i verden som klarer det. Men dette koster mye.

Nå står hele denne satsingen i fare, pga. ekstreme avgiftsøkninger fra Bane NOR (BN) fra neste år av. Det mener jeg er svært synd og vil få uheldige konsekvenser.

Bane NOR har plassert Rana Gruber i feil segment, noe som er hovedårsaken til den ekstreme økningen. De frakter nemlig malm og ikke jernmalm. Jernmalm er et ferdigprodukt.

Dette kan med andre ord løses svært enkelt ved å plassere bedriften der de hører hjemme, i segmentet malm og mineraler.

Statens jernbanetilsyn er kritisk til de varslede avgiftsøkningene.

I et brev til Bane Nor er de bekymret for konsekvensene for bransjen, og skriver at de mener avgiftsøkningen er i strid med regelverket.

Reglene er slik at avgiftene ikke må være så store at markedet ikke tåler dem, og dermed kan få konsekvenser for selskapenes drift.

Statene Jernbanetilsyn skriver i brevet at de mener Bane NORs forståelse av markedets tåleevne er feil.

«Det er en stor sannsynlighet for at Bane Nor har beregnet seg frem til forslag til påslagssatser for 2024 og fremover som er i strid med regelverket dersom de innkreves».

(Sitat Statens Jernbanetilsyn i brev til Bane Nor).

Svar:

Regjeringen vil legge til rette for at jernbanen kan ta en større andel av godstrafikken, og jeg har iverksatt flere initiativ der vi ser på rammevilkårene for godstransport for å bedre lønnsomheten for gods på bane.

Jeg har også tatt opp med Bane NOR foretakets varslede endring i påslag for jernmalmsegmentet fra 2024 og påpekt behovet for at innretningen på avgiftene utformes slik at aktørene får et klart og forutsigbart rammeverk. Dette gjorde jeg i brev til Bane NOR datert 16. mars 2023 der departementnet gav uttrykk for at det er tvil om vilkårene for å innkreve påslag for det aktuelle segmentet er oppfylt, og anmodet Bane NOR om å avvente innkrevingen av slike påslag til det er nærmere avklart at vilkårene er til stede. Bane NOR har ovenfor departementet gitt uttrykk for at de forholder seg til dette.

Frem til 1. januar 2017 var det i praksis Stortinget som fastsatte satsen for avgiftene i forbindelse med statsbudsjettet. Etter denne datoen fikk Bane NOR SF ansvaret for å fastsette avgifter som er betaling for bruk av jernbaneinfrastruktur etter reglene i jernbaneforskriften kapittel 6, der avgiftene skal fastsettes til de variable kostnadene som oppstår som en direkte følge av den enkelte togtenesten. Godsaktører som har kjørt på underutnyttet infrastruktur har imidlertid fått rabatt i avgiftene og således ikke betalt fullt ut for kostandene Bane NOR har ved å drifte infrastrukturen. Rabatten bortfaller fordi det nå kjøres langt flere tog og infrastrukturkapasiteten er ikke lengre underutnyttet.

Bane NOR har også større kostnader ved å drifte infrastrukturen enn bare de som følger direkte av togtenestene. Derfor kan Bane NOR i tillegg fastsette påslag på avgiftene for enkelte markedssegmenter dersom markedet tåler det. Dette følger av jernbaneforskriften.

Avgiftsbestemmelsene gjenspeiler i stor grad EU-bestemmelser som har vært del av EØS-avtalen og norsk lovgivning i en årrekke. Bane NOR kan kun kreve inn påslag hvis nærmere vilkår i jernbaneforskriften er oppfylt. For eksempel skal påslag kun rettes mot marked som etter nærmere analyse og vurdering antas å tåle det. Denne prosessen skal forankres i prinsipper om effektiv-

itet, innsyn og likebehandling, og sikre optimal konkurransevne for jernbanens markedssegmenter jf. jernbaneforskriften § 6-3 (1). I praksis foregår dette ved en åpen høring av nettveiledningen (på engelsk Network Statement). For å sikre forutsigbarhet og innsigelsesrett

en halvering av avgiftstrykket i ny modell fra 2025, jf. tabell under. Bane NOR opplyser at de i tabellen har lagt til grunn sammenligninger i samme prisnivå (2024-kroner) og trafikk (2022). Det vil si at satsene målt i 2024-kroner er multiplisert med trafikken fra 2022.

Tabell 8 Sammenlikning av prismetoder i segmentene som får påslag. Sum av grunnpris og påslag. Mill. kroner.

	Jernmalm med lav elastisitet	Jernmalm med høyere elastisitet	Øvrig malm og mineraler	Tilbringer hovedflyplass	PSO
Modell i NS2023	109	18	0,6	44	567
Modell i NS2024	89	41	0,2	45	716
Modell i NS2025	123	20	0,3	45	692

for relevante aktører er en slik høring underkastet strenge regler om frister som skal være lange nok til at aktørene har forutsigbarhet for avgiftsnivået. Avgifter skal varsles et drøyt år i forveien, slik at for eksempel forslag til avgifter som skal gjelde for perioden 14. desember 2024 til desember 2025 nå er ute på høring for ruteplan 2025, se link her: [Network Statement \[Network statement\] \(banenor.no\)](#). Tilsvarende har det vært for ruteplan 2024, som var på høring høsten 2022 osv.

Bane NOR har også jobbet med å forbedre segmentering og opplyser at de fra 2025 har delt malmsegmentet i to og differensiert satsen. Det betyr at selskaper som frakter jernmalm i segmenter med høyere elastisitet (dvs. at det er større risiko for overføring av gods til andre transportformer, som for eksempel veitransport) vil få om lag

Statens jernbanetilsyn i rollen som markedsovervåkingsorgan fører tilsyn med at avgiftene fastsettes på riktig måte, herunder at det er i tråd med vilkårene for å ilegge påslag på avgiftene. Det rettslige rammeverket er altså lagt opp slik at det er Statens jernbanetilsyn som skal overvåke og eventuelt korrigere eller stanse innkrevingen av de avgiftene som Bane NOR velger å fastsette. En slik kontrollfunksjon ligger ikke til departementet.

Jeg legger til grunn at alle relevante aktører bruker sin rett til å gi høringsinnspill til Bane NOR for nettveiledningen for ruteterminen 2025 slik at fastsettelse av avgifter og spørsmål om segmentering blir underkastet en bred og grundig vurdering.

SPØRSMÅL NR. 3187

Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 22. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I svar på spørsmål 2828 skriver samferdselsministeren at tilskuddsmidlene til mindre byområder ikke skal gå til drift fordi det er et tidsavgrenset tilskudd. Men belønningssmidlene er jo også tidsavgrenset, og der kan midlene også brukes på drift.

Hva tenker ministeren om dette og ser ministeren for seg at det kan være mulig å bruke midlene til drift som ikke er av varig karakter f.eks. pilotering, utprøving av prosjekter?

Svar:

Samferdselsdepartementet har i dag fireårige belønningssavtaler med Kristiansand, Buskerudbyen, Grenland, Nedre Glomma og Tromsø. I statsbudsjettet for 2023 ble det satt av nær 500 mill. kr til å følge opp disse avtalene. Det varierer mellom byområdene hvor mye av midlene som går til drift av kollektivtransport. Andelen ligger på mellom 60 og 100 prosent.

Belønningsmidler er også en sentral del av de langsiktige byvekstavtalene som er inngått for Oslo-området,

Bergens-området, Trondheims-området og Nord-Jæren. Det er satt av nær 1,3 mrd. kr i belønningsmidler til disse byområdene i 2023.

Selv om belønningsavtalene i utgangspunktet er fireårige, er de en del av en langsiktig satsing. De fem byområdene som har belønningsavtaler, er aktuelle for byvekstavgifter som har en avtaleperiode på om lag ti år. Det er forhandlet fram et forslag til byvekstavgift for Tromsø, som har vært til lokalpolitisk behandling. Forslaget skal behandles i regjeringen før avtalen blir inngått. Jeg har også varslet at det vil komme invitasjon til forhandlinger om byvekstavgifter for Kristiansandsregionen og Nedre Glomma.

Det har vært viktig for regjeringen å bidra til en satsing på kollektivtransport, sykling og gange også i mindre byområder som ikke er aktuelle for byvekstavgifter. Gjennom en egen tilskuddsordning som er øremerket fem mindre byer, har Ålesund og Bodø fått tildelt 15 mill. kr

hver i 2022 og 2023 som engangsutbetalinger. I Meld. St. 20 (2021-2022) Nasjonal transportplan 2022-2023 er denne tilskuddsordningen avgrenset til fire år. Jeg mener at ordningens økonomiske ramme og tidsavgrensning ikke gjør den direkte sammenliknbar med belønningsavtalene eller byvekstavgifter, og at dette understøtter at midlene bør gå til mindre investeringer framfor drift av kollektivtransport.

Slik ordningen er utformet, er det ikke åpnet for å bruke disse midlene til pilotering eller utprøving av prosjekter knyttet til kollektivtransport. Min vurdering er at det vil være en risiko for at slik bruk av midler bare vil gi kortsiktige effekter, med mindre fylkeskommunene prioriterer å innføre eller videreføre eventuelle endringer i kollektivtilbudet etter at tilskuddsperioden er over.

En videreføring av tilskuddsordningen til de fem mindre byområdene blir vurdert i arbeidet med Nasjonal transportplan 2025-2036.

SPØRSMÅL NR. 3188

Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 25. september 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Stortinget ba i 2016 regjeringen om å sette i gang en forsøksordning med forvaltning av kongeørn i Troms og på Fosen. Prosjektet i Troms har imidlertid latt vente på seg. Kongeørnens skader på tamreinen skaper fortsatt stor fortvilelse for mange i næringen.

Hva vil statsråden gjøre for å igangsette ørneprosjektet i tråd med Stortingets vedtak?

BEGRUNNELSE:

I en flertallsmerknad i Innst. 335 S. (2015– 2016) ba Stortinget regjeringen om å igangsette en forsøksordning for forvaltning av kongeørn, innenfor rammene av rovviltforliket, på Fosenhalvøya og i Troms. I 2018 ble et forskningsprosjekt som studerer tap av lam til kongeørn iverksatt på Fosen. Forskningsprosjektet i Troms, som skal ta for seg tap av tamrein til kongeørn, har imidlertid latt vente på seg.

Da Miljødirektoratet satte prosjektet ut på anbud var ikke forskning på effekten av uttak av kongeørn gjenpeilet slik det ble lagt opp til i Stortingets vedtak i 2016. Ettersom det er effekten av uttak av kongeørn som er det

sentrale punktet for de berørte reindriftsutøverne, er det forståelig at det ikke ble inngått en samarbeidsavtale.

7. juni 2022 uttalte daværende landbruksminister, Sandra Borch at det vil være åpning for å gjøre uttak av ørn som gjør stor skade på rein. Dette ble imidlertid tilbakevist fra statssekretær Aleksander Øren Heen med henvisning til at det ikke er juridisk hjemmel for et slik uttak før man er kommet over bestandsmålet for ørn samt at det må sannsynliggjøres at fellingen har en effekt. Et prøveprosjekt der effekten av uttak av kongeørn blir forsket på, vil imidlertid ha særdeles liten påvirkning på bestandsmålet ettersom det antakelig bare er snakk om å ta ut 4-6 kongeørn og den norske bestanden av kongeørn er estimert til mellom 800 og 1 200 hekkende par.

Svar:

Som representanten Bollestad kjenner til har dette vært en lang prosess der det over mange år har vært ønskelig å gjennomføre et forskningsprosjekt på forholdet mellom kongeørn og tamrein. Dessverre har dette ikke latt seg realisere så langt, blant annet fordi det har vært vanskelig

å finne et egnet område der reindrifta ønsker å delta i et slikt prosjekt.

Den 6. juni i år tok jeg på nytt et initiativ i saken og inviterte Sametinget, Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og NRLs fylkeslag i Troms og Finnmark til et dialogmøte for å starte en ny prosess for å få på plass ramme for utforming av et forskningsprosjekt. Den 17. juni vedtok imidlertid NRL på sitt landsmøte det som i praksis har medført at medlemmer fra NRL ikke lenger ønsker

å delta i rovviltnemnder, utvalg eller dialog med myndighetene knyttet til saker om rovviltforvaltning. Etter som et forskningsprosjekt på kongeørn og tamrein som utgangspunkt avhenger av at reindrifta selv ønsker dette, mener jeg det nå er riktig å avvente dette arbeidet. Jeg har gjennom sommeren hatt god dialog med NRL og håper at vi sammen kan finne en løsning slik at reindrifta igjen vil bidra med kunnskap og erfaring innenfor et krevende politikk- og fagområde.

SPØRSMÅL NR. 3189

Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 29. september 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Ser statsråden at en fordeling av illegale båtmigranter mellom europeiske land etter EUs midlertidige solidaritetsmekanisme, gir potensielle båtmigranter et incentiv til å forsøke seg på den livsfarlige ferden over Middelhavet?

BEGRUNNELSE:

Det vises til sak i Vårt Land av 19.09.23. Det fremgår av saken at Norge vil motta 200 båtmigranter gjennom EUs midlertidige solidaritetsmekanisme. Det fremgår videre av saken at flere EU-land, herunder Tyskland, nekter å motta flere asylsøkere fra Italia gjennom EUs midlertidige solidaritetsmekanisme. Slik spørsmålsstiller ser det vil signalet om at illegale båtmigranter som har overlevd turen over Middelhavet fordeles til andre Europeiske land, gi andre som vurderer å forsøke seg på ferden over Middelhavet et inntrykk av at om de klarer turen så vil de bli belønnet med opphold i Europa. Det bes derfor om en tilbakemelding på om statsråden deler denne vurderingen.

Svar:

Jeg deler representantens bekymring for at tiltak for å håndtere irregulær migrasjon mot Europa samtidig kan bidra til å oppmuntre til ytterligere migrasjon. Dette er et viktig hensyn når regjeringen vurderer å støtte eller bidra til tiltak langs aktuelle migrasjonsruter, slik som den sentrale middelhavsrueten. Det primære målet er å sette yttergrenselandene i stand til å håndtere ankomstene av de irregulære migrantene langs egen grense. Det foregår en

omfattende innsats fra EUs side. Norge bidrar blant annet gjennom EUs asylbyrå (EUAA) og EUs grensekontrollbyrå (Frontex), gjennom EØS-midlene og ved humanitær- og utviklingsbistand med sikte på å bidra til varige løsninger for fordrevne og migranter.

I tilfeller hvor det er behov for byrdedeling gjennom relokalisering, er mulig tiltrekningseffekt et viktig hensyn. Norge har derfor satt som vilkår for vår relokalisering under den midlertidige solidaritetsmekanismen at det skal unngås en kobling til «Search and Rescue» (SAR) i regi av NGO-fartøy. Videre tilbyr vi ikke relokalisering av enslige, mindreårige asylsøkere, da det ikke er ønskelig å oppmuntre til at barn migrerer alene til Europa. Personene som relokaliseres skal også komme fra land med høy sannsynlighet for beskyttelsesbehov (jf. instruks GI 17/2022).

Både Frankrike og Tyskland har suspendert relokaliseringer fra Italia gjennom den frivillige solidaritetsmekanismen, pga. manglende samarbeid fra Italia, men er i lys av Lampedusa-situasjonen nå villige til å se på mulige tiltak på nytt.

Norge har ikke fylt de 75 plassene tildelt Italia i den frivillige solidaritetsmekanismen, fordi Italia ikke fant mer enn to kandidater som passet de norske kriteriene om nasjonaliteter med sannsynlig beskyttelsesbehov.

Det er i norsk interesse at innvandringen er bærekraftig og kontrollert, at irregulær migrasjon begrenses og at sekundærbevegelser reduseres. Jeg mener vi derfor er tjent med at Europa har et godt samarbeid, for å holde kontroll på yttergrensene og at man viser solidaritet landene imellom for å oppnå dette, slik vi også har gitt uttrykk for i diskusjonene i forbindelse med EUs reform av asyl- og migrasjonssystemet.

SPØRSMÅL NR. 3190**Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Morten Stordalen****Besvart 27. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I Dagsnytt18 før valget hevdet statsråden at regjeringen ikke har vedtatt å avvikle Flytoget som selskap. Det er snodig, all den tid det er Vy som skal drifte rutene som Flytoget i dag har.

Basert på de tildelinger og vedtak som er gjort innen jernbanen, hvilken rolle legger statsråden opp til at Flytoget vil ha i 2030?

Svar:

Jeg sa i debatten under «Dagsnytt 18» 21. august 2023 at Flytoget ikke er lagt ned. Jeg viser til perioden før Flytogets trafikkavtale med staten utløper i januar 2028.

Næringsministeren og jeg har startet et arbeid for å se på hvor mange togselskaper vi skal ha. Det er naturlig å gjøre i etterkant av direktetildelingen. Vi vil gi best mulig jernbanetilbud til innbyggerne i Norge, og arbeidet kan medføre endringer i selskapsstrukturen for Vy og Flytoget før 2028.

Kapasiteten i jernbanenettet på Østlandet er sprengt. Kapasiteten må utnyttes bedre dersom fremtidig vekst i antall reisende skal tas med kollektivtransport fremfor bil. I tre rapporter i perioden 2019-2020 anbefalte Jernbanedirektoratet å integrere flytogtilbudet i det øvrige togtilbudet for å møte den fremtidige passasjerveksten og på en slik måte at det fremdeles er et godt kollektivtilbud til OSL.

SPØRSMÅL NR. 3191**Innlevert 19. september 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 26. september 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Statsforvalteren i Vestland slår alarm om utslipp i Hardangerfjorden. Utslippene fra oppdrettsanlegg og settefiskanlegg utgjør en alvorlig forurensningstrussel.

Vil statsråden ta initiativ til å stanse alle nye oppdrettskonsesjoner i området og undersøke om noen av de eksisterende anleggene bør legges ned?

Svar:

Tallene som Statsforvalteren i Vestland har satt sammen og presentert gir grunn til bekymring for situasjonen i Hardangerfjorden. Eutrofiering er et alvorlig miljøproblem. Som vi har sett i Oslofjorden og andre steder, er det også et sammensatt miljøproblem.

Stortingets og regjeringens fastsatte mål for den norske havbruksnæringen er bærekraftig vekst. Dette er regjeringen svært opptatt av. Lovverket er også tydelig på at

det ikke kan eller skal gis tillatelse til akvakultur med mindre dette er miljømessig forsvarlig, med hensyn til bl.a. tilstanden og kapasiteten til fjordsystemet som anlegget skal ha utslipp til. Disse vurderingene gjøres for alle søknader. Oppdretterne har et selvstendig ansvar både for å ha god kunnskap om miljøkonsekvensene av sin virksomhet, og for å etterleve de kravene som er satt gjennom forurensningstillatelser og regelverk. Dersom miljøbelastningen blir for stor, kan forurensningsmyndigheten endre eller trekke tilbake tillatelser. Uansett kan statsforvalteren endre tillatelser som er eldre enn 10 år.

Jeg vil igjen understreke at jeg er svært opptatt av dette. Jeg har derfor, sammen med fiskeri- og havministeren, innkalt sjømatbransjen til et møte denne uken om forurensning fra settefiskanlegg.

Jeg vil også ta med Miljødirektoratet og Statsforvalteren i mine videre vurderinger av hvordan vi skal arbeide videre for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag for en forsvarlig forvaltning av Hardangerfjorden.

SPØRSMÅL NR. 3192**Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 27. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kutt i energibruk i bygg og ny lokal energiproduksjon, spesielt i form av solenergi, kan bidra med så mykje som ein fjerdedel av det vi treng av ny krafttilgang i Noreg innan 2030.

Vil regjeringa følge opp den nye tilrådinga frå LO og NHO om skjerpa mål for redusert energibruk i bygg og nye og forsterka tiltak for å kutte energibruk i bygg, herunder auka økonomisk støtte til alle typar enøk-tiltak i alle typar bygg, og er statsråden enig i at ei slik forsterka ENØK-satsing er samfunnsøkonomisk fornuftig og nødvendig?

GRUNNGJEVING:

LO og NHO la 19. september fram ein ny strategi for auka satsing på energieffektivisering og lokal solkraft, med tilrådingar om sektorvise mål og offentlege rammevilkår, med mål om å sikre god kraftbalanse i åra fram mot 2030.

I rapporten blir det mellom anna synt til at Det Internasjonale Energibyrådet (IEA) påpeiker at Noreg ligg bak på når det gjeld energieffektivisering, og at manglande implementering i Noreg av EU sitt rammeverk for energieffektivisering og manglande nasjonal koordinering av arbeidet med kutt i energibruk er viktige årsaker til det. NVE anslår at det tekniske potensialet for energieffektivisering er nær 50 TWh, og at i alle fall 24 TWh av dette også er samfunnsøkonomisk lønsamt.

Av dei nye tiltaka LO og NHO foreslår, er mellom anna:

- Påbud om solceller på alle nye offentlege bygg med tak over 250 kvadratmeter innan 2026, gitt ledig nettkapasitet.
- Innføre delvis anleggsbidrag ved trong for nettinvesteringer
- Enova-støtte til alle typer bygg, der støttenivået blir justert årleg for å nå 2030-måla.
- Enova-støtte til batteri og lagring i bygg og til batteriteksteselskap
- Utviding av plusskundeordninga, slik at plusskunder kan dele sin produksjon med alle øvrige uttakskundar innanfor same nettstasjon

Strategien er utarbeidd i samarbeid med Fellesforbundet, EL og IT Forbundet, Industri Energi, Fagforbundet, Nelfo, Norsk Industri, Byggenæringens Landsforening, Abelia og Fornybar Norge, og har støtte frå eit samla arbeidsliv.

Svar:

Regjeringa har vært tydelig på at mer energieffektivisering må til om vi skal klare omstillingen til et lavutslipps-samfunn og samtidig legge til rette for ny grønn industri. Det er et betydelig potensial for mer effektiv energibruk i alle deler av økonomien, og energibruken i bygg er en viktig del av dette. Energibruken i bygg utgjorde om lag 79 TWh i 2022. Av dette var 62 TWh strømforbruk, og den norske bygningsmassen står for over halvparten av det totale strømforbruket. Mer effektiv bruk av strøm og omlegging til energiløsninger som avlaster kraftsystemet slik som fjernvarme, er sentralt for regjeringens arbeid med energibruk i bygg.

Enova skal finne gode løsninger som tar hensyn til behovet for et effektivt energisystem. Regjeringa har presisert Enovas mandat knyttet til energi. Det innebærer at Enova blant annet skal bidra til mer effektiv bruk av energi, mer effektiv utnyttelse av eksisterende nett og utvikling av nye energiteknologier i alle sektorer. Mandatet omfatter nå energieffektivisering i alle sektorer og åpner i større grad for støtte til moden og velkjent teknologi i umodne markeder. Som en oppfølging av presiseringen i mandatet i tilleggssavtalen styrker Enova satsingen på energi i bredt og energieffektivisering mer spesifikt. Dette innebærer nye satsinger mot flerbolighus og yrkesbygg. Enova forsterker dessuten satsingen mot eneboliger og gjennom Enovatilskuddet ved å øke budsjettet. I industrien støtter Enova energitiltak som utnyttelse av overskuddsvarme.

Mange tiltak i bygg er lønnsomme uten støtte. Støtte er ett av flere virkemidler som bidrar til mer effektiv energibruk. Regjeringa vil om kort tid legge frem en handlingsplan for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi. I denne planen vil vi presentere konkrete grep som legger til rette for energieffektivisering.

SPØRSMÅL NR. 3193**Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 27. september 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva vil helseministeren gjøre for å sikre mer persontilpasset medisin i Norge, slik at pasienter skal kunne få tilgang til godkjente medisiner, selv om de ikke er godkjente til akkurat deres diagnose?

BEGRUNNELSE:

Jeg har blitt kontaktet av en tobarnsmor som nå står i en fortvilet situasjon.

I 2018 fikk hun eggstokkreft, og hun har en sjelden genfeil og krefttype. Hun er kanskje den eneste pasienten i Norge med denne kombinasjonen. I Norge finnes det ingen tilgjengelig behandling, og heller ingen studier. Det gjør det i utlandet. For hennes krefttype ville standardbehandlingen før tilbakefall vært stamcellebehandling, men dette fikk hun ikke fordi det ikke tilbys i Norge. Hun fikk derimot starte med immunterapi i Norge etter storstilt pengeinnsamling via lokalsamfunnet, venner og eget nettverk.

I en periode hadde behandlingen god effekt, men nå har hun dessverre fått tilbakefall.

Det finnes en medisin som er godkjent i Norge (Palbociklib brukt til brystkreft og Ponatinib brukt til leukemi), og som brukes i andre land for å behandle hennes krefttype, men i Norge er medisinerne bare godkjent til bruk for andre krefttyper, og hun får dermed ikke brukt dem. Hun og hennes familie har ikke råd til å betale for medisinen selv, og legene kan ikke skrive ut medisinen fordi den ikke er godkjent til hennes krefttype i Norge. Likevel finnes det forskningsresultater i andre land, blant annet i USA, som viser at disse medisinerne har hatt god effekt på pasienter med hennes krefttype.

Helseministeren har tidligere uttalt under fremleggelsen av regjeringens strategi for persontilpasset medisin for 2023-2030 at "Persontilpasset medisin skal bli en naturlig del av pasientbehandlingen". Likevel kan ikke dette skje i praksis når rammene for hvilken medisin pasienter kan få er så trange. Her er det altså snakk om medisiner som er godkjente for bruk i Norge, bare til andre krefttyper. Dette oppleves svært frustrerende for pasienter som opplever at tiden renner ut uten at de får tilgang på nødvendig medisin.

Svar:

Som statsråd kan jeg ikke gå inn i enkeltsaker. Det er spesialisthelsetjenesten som avgjør innholdet i deres tjenestetilbud. Helsepersonellet gjør individuelle vurderinger av behandling for en aktuell pasient innenfor det tilbudet som er tilgjengelig i spesialisthelsetjenesten.

I regjeringens strategi for persontilpasset medisin vises det til at nye metoder for diagnostikk og behandling tilgjengeliggjøres gjennom ulike systemer, avhengig av dokumentasjons-grunnlaget for metoden og fasene i utviklingsløpet.

Et legemiddel blir bare godkjent for salg dersom legemiddelet har en nytte som overstiger risikoen ved bruk. Vurdering av nytte-/risikoforholdet til et legemiddel gjøres i forbindelse med søknad om markedsføringstillatelse, og er basert på dokumentasjon som produsenten må sende inn når de søker om markedsføringstillatelse for et bruksområde.

Bruk av et legemiddel utenfor dets godkjente bruksområde anses som utprøvende behandling. Utprøvende behandling er all behandling der effekt og sikkerhet ikke er tilstrekkelig dokumentert til at behandlingen kan inngå i det ordinære behandlingstilbudet. Tilgangen til utprøvende behandling skjer i hovedsak gjennom deltakelse i en klinisk behandlingsstudie, men kan unntaksvis tilbys utenfor kliniske behandlingsstudier. Dette er i tråd med nasjonal veileder for utprøvende behandling, og omtales i regjeringens strategi for persontilpasset medisin. Regelverket for klinisk utprøving av legemidler bidrar til å ivareta krav til faglig forsvarlighet, informasjon til pasienten, samtykke, oppfølging av pasienten og vitenskapelig dokumentasjon av behandlingseffekt og sikkerhet.

Dersom det ikke er tilgjengelige studier for pasienten i Norge, kan det gjøres en vurdering av om det er aktuelt å henvise pasienten for deltakelse i en klinisk studie i utlandet. Nasjonalt organ for rådgivning ved alvorlig livsforkortende sykdom, Ekspertpanelet, kan bistå med å finne frem til evt. aktuelle studier i utlandet. Det er behandlende sykehuslege som i samråd med pasienten kan henvende seg til panelet. Ekspertpanelet har en rådgivende rolle, og det er opp til det enkelte helseforetak om rådene til panelet følges. De regionale helseforetakene har i 2023 fått i oppdrag å etablere en felles praksis for henvisning av pasienter til kliniske studier i utlandet.

På oppdrag fra departementet utarbeidet de regionale helseforetakene i 2022 et nasjonalt rammeverk for beslutning og finansiering av legemiddelbehandling utenfor

godkjent bruksområde. Rammeverket omfatter ikke legemidler brukt i godkjente kliniske studier. Rammeverkets anbefalinger skal bidra til gode beslutningsprosesser for tilbud om legemiddelbehandling utenfor godkjent

bruksområde, at finansieringsansvaret for legemidler er avklart før pasienten tilbys behandlingen og likebehandling på tvers av regioner og helseforetak/sykehus.

SPØRSMÅL NR. 3194

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 28. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Regjeringspartiene har ivrig snakket om behovet for å nedskalere veiprojekt og gjenbruke mer av eksisterende veier når nye skal bygges.

Hvilke veiprojekt har regjeringen implementert dette i praksis foreløpig, og hvilke veier planlegger regjeringen å gjøre det på fremover?

Svar:

Jeg vil innledningsvis vise til at Samferdselsdepartementet nettopp har gjort noen endringer av veinormalene som vil kunne bidra til mer vei for pengene, reduserte arealinngrep og lavere utslipp av klimagasser. Endringene innebærer blant annet at det åpnes for å bygge 2/3-feltsvei på veistrekninger med årsdøgntrafikk (ÅDT) opptil 15 000 biler. Dersom ÅDT overstiger 15 000 skal det bygges 4-feltsvei. Innslagspunktet for 4-feltsvei har frem til nå vært på ÅDT 12 000. Departementet åpner i tillegg for mer gjenbruk av eksisterende vei ved utbyggingsprosjekter. Dette innebærer blant annet at det blir mulig å bygge motorveier med fartsgrense 100 km/t og 90 km/t, i tillegg til dagens dimensjonerende fartsgrense som er 110 km/t. Endringene er fundert på faglige innspill fra Statens vegvesen og det er gjennomført offentlig høring av endringene.

Statens vegvesen har flere utbedringsstrekninger i sin portefølje. Det å se større og mindre tiltak i sammenheng over en lengre strekning gir mer effektiv gjennomføring av tiltakene og reduserer tidsulempene for trafikantene mens arbeidet utføres. Utbedringsstrekningene kan bestå av bygging av ny vei, mindre utbedringstiltak og vedlikehold. Rv. 3 Østerdalen og E16 Fagernes-Øylo er eksempler på slike strekninger.

I de store utbyggingsprosjektene gjenbrukes hele eller deler av eksisterende vei der det er mulig og formålstjenlig.

I hele plan- og byggefasen gjennomføres det optimalisering av prosjektene med sikte på å redusere kostnader, tilpasse veglinje til lokale forhold, ta hensyn til natur og miljø og redusere arealbruk. Det tas særlig hensyn til beslag av dyrket jord, sårbare naturmiljøer og beregnet klimagassutslipp.

Noen eksempler på prosjekter i planfase der det jobbes med slike optimaliseringer i Statens vegvesen er:

- På E18 Retvedt-Vinterbro er planlagt fartsgrense justert fra 110 km/t til 100 km/t, vegbredde er redusert fra 4-felt til «smal 4-felt», og det er lagt opp til gjenbruk av eksisterende kryss på E18/E6 på Vinterbro. Endringene reduserer arealinngrep, utslipp av klimagasser og kostnader. Målsetningen om redusert reisetid for personer og gods fra Indre Østfold til Oslo opprettholdes.
- E134 Saggrenda-Elgsjø planlegges både for «smal 4-felt» og 2/3-felt. Gjeldende reguleringsplaner er hovedsakelig basert på «smal 4-felt», med noe 2-felts veg i hver ende. Det vurderes nå om hele prosjektet heller skal realiseres som en 2/3-felts veg med noe lavere fartsgrense (90 km/t). Det er ikke aktuelt å gjenbruke eksisterende veg på denne strekningen, men dagens veg vil bli liggende som en omkjøringsveg/beredskapsvei.
- E39 Hordfast (tre delstrekninger i ulik planfase). Planleggingen legger både 110 km/t og 100 km/t til grunn. Fartsgrense 100 km/t gir en større fleksibilitet i valg av veglinje. Det forutsettes lav grad av gjenbruk av eksisterende veg. Eksisterende veg blir omklassifisert og får funksjon som omkjørings-/beredskapsvei.
- E10 Fiskebøl-Nappstraumen og Nappstraumen-Å. Utbedring av veg og skredsikring gjennomføres etter prinsippet med «design-to-cost». Det legges opp til høy grad av utnyttelse av eksisterende vei.

Nye Veier opplyser at selskapet i oppstart av arbeidet med en strekning gjennomfører analyser av hvilke problem utbyggingen skal løse og deretter hvilke tiltak som er riktige for å løse disse problemene. Gjenbruk av eksisterende vei er del av disse vurderingene. Samfunnsøkonomiske analyser av ulike alternativer er sentralt i arbeidet med å finne fram til tiltakene som er best for samfunnet.

På strekningen E6 Ulsberg–Melhus har Nye Veier bygget syv kilometer firefelts motorvei fra Kvål til Melhus med en lavere standard ved fravik fra veinoramlene (smal firefelt). Sammenlignet med full standard kan slik vei bygges til lavere kostnad og med mindre klimagassutslipp og naturinngrep. Fartsgrensen er 110 km/t og veien åpnet for trafikk i juni 2022.

På strekningen E39 Lyngdal vest–Ålgård anbefaler Nye Veier i forslaget til detaljregulering for Lyngdal vest–Kvinesdal delvis gjenbruk av eksisterende E39 over Kvinesheia. Anbefalingen innebærer at om lag en fjerdedel, tilsvarende sju km, av veien på delstrekningen gjenbrukes.

Nye Veier har i sitt svar på prioriteringsoppdraget til Nasjonal transportplan 2025–2036, beskrevet mulige endringer på flere strekninger som gir økt oppnåelse av målene for transportsektoren blant annet:

- E6 Åsen–Steinkjer og E6 Øyer–Otta foreslås nedskalert fra helhetlig utbygging til utbygging av delstrekninger som løser de viktigste utfordringene på strekningene. Endringene er anslått å redusere utbyggingskostnadene med over 14 mrd. kroner og redusere klimagassutslipp og naturinngrep vesentlig.
- På strekningene E18 Tvedestrand–Bamble og E18 Grimstad–Arendal ble det i 2019 vedtatt kommunedelplan for hele strekningen med stort beslag av urørte naturområder. Selskapet arbeider nå med en annen løsning for strekningen som i stor grad gjenbraker dagens E18-trasé.

Ut over dette peker selskapet på flere andre strekninger hvor delstrekninger på dagens vei har en restlevetid som kan utnyttes. Om dette blir aktuelt vil avklares i selskapets videre arbeid med strekningene.

SPØRSMÅL NR. 3195

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 28. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren vise til erfaringstall på hvor mye de elektriske maskinene faktisk er i reell drift på prosjektene?

BEGRUNNELSE:

I mange infrastrukturprosjekt har det offentlige lagt til grunn en forutsetning om at deler/hele maskinparken fra entreprenøren skal være basert på elektrisk drift. Statsråden har selv hatt noen titalls millioner kroner i statlig støtte til elektrisk drift som et av sine viktigste satsingspunkter i sine innlegg på anleggskonferanser. I møte med anleggsnæringen hevdes det at de elektriske maskinene har mange færre driftstimer enn deres tradisjonelle makkere, delvis pga. ladetid, delvis pga. manglende kapasitet/fleksibilitet.

Svar:

Tilskuddsordningen for utslippsfrie anleggsplasser i transportsektoren ble startet opp i 2022. Målet for ordningen er å teste ut (pilote) hvordan anleggsplasser i transportsektoren kan bli utslippsfrie og ett av kriteriene for å få støtte er uttesting av nullutslippsløsninger på anleggsplasser i transportsektoren slik at risikoen og kostnadene ved å ta i bruk slike løsninger reduseres. Måloppnåelse vurderes ut fra om prosjektet kan forventes å gi kunnskaps- og/eller teknologiutvikling som kan bidra til varige reduksjoner i klimagassutslipp på, eller i direkte tilknytning til anleggsplasser i transportsektoren. Det er startet opp pilotprosjekter i regi av Statens vegvesen, Nye Veier AS og Bane NOR.

Statens vegvesen benytter elektriske anleggsmaskiner i flere av sine pilotprosjekter. Dette gjøres for å få testet hvordan maskinene fungerer i praksis med tanke på kapasitet, lasteevne og holdbarhet. Det er også knyttet viktig læring til logistikk med tanke på lading, bruk av batteribanker og distribusjon av kraft i anlegget. I Statens vegvesen

ens prosjekter er det mottatt ulike tilbakemeldinger fra entreprenørene om hvordan nullutslippsmaskiner fungerer. I enkelte tilfeller fungerer de elektriske maskinene bra, mens man opplever at noen av maskinene har lavere kapasitet, og må lades hyppigere enn forutsatt.

Statens vegvesen opplyser at elektrisk utstyr i tunnel gjennomgående fungerer bra. Det elektriske utstyret drives kabelelektrisk, og standarden i tunnel kan være nullutslipp i løpet av få år. Kablede maskiner fungerer bra også over jord for lasting av stein på knuseverk og lasting av dumper. Vi har imidlertid sett at noen førstegenerasjons, mellomstore batterielektriske gravemaskiner ikke egner seg til tungt arbeid uten lading i løpet av et skift. Maskinprodusentene tar lærdom av slike erfaringer, og vi ser at annen generasjons utstyr enten utstyres med større batteripakker, rask(ere) hurtiglading eller systemer for batteriswap.

Nye Veier administrerer to større pilotprosjekter som får støtte fra tilskuddsordningen. I det ene prosjektet er diesellaggregater byttet ut med store battericontainere, eller strøm direkte fra nettet. Strømmen fra nettet eller fra

containerne brukes til å drifte utstyr som allerede bruker elektrisitet som energibærer. Klimagevinsten består i at man erstatter diesellaggregatene som normalt benyttes til å drifte slikt utstyr. På det andre prosjektet renses forurenset slam fra tunneldriving, slik at det kan benyttes som en ressurs i byggingen, heller enn å kjøres flere mil til et godkjent deponi. Her består klimaeffekten av at man slipper å kjøre hundrevis av lastebillass til deponi.

En viktig verdi av støtteordningen til pilotprosjekter er å teste nye løsninger, teknologier og arbeidsmetoder, slik at bransjen kan bygge erfaringer og kunnskap på en god og strukturert måte. Dette gjelder også uttesting og effektivisering av nullutslippsmaskiner. Vår tilbakemelding gjennom pilotprosjektene og dialog med bransjen, er at bransjen er positiv til nullutslippsmaskiner, men at overgangen til slike maskiner vil medføre endringer i hvordan en anleggsplass organiseres og driftes. Et viktig formål med støtteordningen er nettopp å bygge erfaringer for å sørge for at fremtidens anleggsplasser driftes så effektivt som mulig og med reduserte utslipp.

SPØRSMÅL NR. 3196

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 27. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

I lys av Kinas stadig økende militære press mot Taiwan og Forsvarskommisjonens omtale av Kina som en langsiktig trussel mot demokratiene i Norge og Europa.

Hvilke sikkerhetspolitiske vurderinger har regjeringen gjort før Equinor tegnet kontraktene, og hva mener Utenriksministeren om at Kina nå kontrollerer 5 av 13 borerigger på norsk sokkel og får tilgang til kritisk nasjonal infrastruktur og sensitive data om norsk energiproduksjon?

BEGRUNNELSE:

20. september skriver DN at Equinor har nylig inngått flere store kontrakter med et statseid kinesisk selskap om flyterigger til norsk sokkel. Etter disse tildelingene har vi fem kinesisk statseide rigger som borer på norsk sokkel av totalt 13 flyterigger. I juni la Forsvarskommisjonen fram sin rapport som blant annet beskriver Kina som en av de største langsiktige truslene for Norge og Europa. Like-

vel tillates det nå at kinesiskeide borerigger får rundt 40 prosent av den flytende borekapasiteten på norsk sokkel med all tilgang til kritisk norsk infrastruktur.

Svar:

Sikkerhet er en høyt prioritert sak for norske myndigheter og de ansvarlige aktørene innen petroleumsvirksomheten. Både departementet og næringen selv har god oversikt over verdier i petroleumssektoren som har betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser.

Regjeringen har stor oppmerksomhet om sikkerhet og beredskap, også i tilknytning til petroleumssektoren. Dette er blitt intensivert som følge at den sikkerhetspolitiske situasjonen vi står i. Det er den siste tiden tatt flere grep både av myndigheter og næring for å styrke dette arbeidet ytterligere. Regjeringen vil ha årvåkenhet og forebygging høyt på agendaen også i tiden fremover.

Arbeid knyttet til forebyggende sikkerhet er en kontinuerlig prosess. Vi jobber derfor fortløpende med ver-

dikartleggingen innenfor petroleumssektoren, for å sikre de rette verdiene. Ansvaret for Petroleumstilsynet er også nylig overført til meg fra arbeids- og inkluderingsministeren for å bidra til en helhetlig og samordnet oppfølging og oversikt over næringens arbeid med sikring.

Norge er en åpen økonomi med få begrensinger for utenlandske investeringer og næringslivssamarbeid. Sånn skal det også være. Men vi må ta innover oss de endrede sikkerhetspolitiske realitetene. Innenfor all økonomisk aktivitet i Norge er det identifisert risiko for sikkerhetsstruende aktivitet fra enkelte fremmede stater. Regjeringen arbeider aktivt med denne problematikken. Det vises i den sammenheng til Meld. St. 9 (2022–2023) om Nasjonal kontroll og digital motstandskraft for å ivareta nasjonal

sikkerhet der det fremgår at Regjeringen har oppnevnt et offentlig utvalg som skal utrede behovet for regelverk eller en ordning for å screene økonomisk aktivitet mot virksomheter som ikke er underlagt sikkerhetsloven. Utvalget skal utrede om det er behov for ytterligere tiltak for å sikre oss mot uønsket økonomisk aktivitet. Dette skal i så fall veies opp mot næringslivets behov for internasjonalt samarbeid, kapitaltilgang og forutsigbarhet. Utvalget skal levere en NOU til Nærings- og fiskeridepartementet 1. desember 2023. Spørsmålene som er stilt om den aktuelle saken illustrerer viktigheten av dette arbeidet.

Det vises for øvrig til mitt svar på spørsmål nr. 3199, 3200 og 3202, og næringsministerens svar på spørsmål nr. 3197 om samme tema.

SPØRSMÅL NR. 3197

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 28. september 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Equinor har inngått store kontrakter med det statseide kinesiske selskapet Cosl for leie av flyterigger.

Har departementet hatt dialog med Equinor om strategiske og sikkerhetspolitiske vurderinger rundt denne konkrete saken, og mener statsråden det er ønskelig at Equinor inngår store kontrakter med statseide kinesiske selskap når det finnes norske og europeiske selskap som er teknologisk og kvalitetsmessig på høyde med konkurrenter som eies av kinesiske myndigheter?

BEGRUNNELSE:

De siste ukene har Equinor inngått store kontrakter med det kinesisk statseide selskapet Cosl for leie av flyterigger, to av dem alene og én sammen med oljeselskapet Vår Energi. I DN 20/9 sier Equinors pressetalsperson Gisle Ledel Johannessen at Equinor “på generelt grunnlag har (...) løpende dialog med norske myndigheter om sikkerhet og sikring på norsk sokkel”. Ifølge artikkelen vil disse avtalene innebære at kinesiskeide borerigger nå får rundt 40 prosent av den flytende borekapasiteten på norsk sokkel med tilgang til kritisk norsk infrastruktur. Det fremgår ikke av artikkelen om departementet har hatt dialog med Equinor om denne konkrete saken.

PSTs risikovurdering for 2023 slår fast at Norge står overfor en vedvarende etterretningstrussel fra Kina, og

at kinesisk etterretning vil “bruke et bredt spekter av virkemidler for å tilegne seg avansert teknologi, kunnskap og sensitiv informasjon fra norske virksomheter og institusjoner”.

Regjeringens eierskapsmelding slår fast at Kina som en økonomisk stormakt har endret den geopolitiske balansen. Meldingen slår videre fast at målet med Statens eierskap i Equinor er høyest mulig avkastning innenfor bærekraftige rammer. Spørsmålsstilleren har vanskelig for å se at det er bærekraftig å la et statlig eid selskap overlate 40 prosent av den flytende borekapasiteten på norsk sokkel til kinesiskeide aktører, når det finnes norske og europeiske selskaper som teknologisk og kvalitetsmessig er fullt på høyde med sine kinesiske konkurrenter.

Svar:

I eierskapsmeldingen, Meld. St. 6 (2022 - 2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper, redegjør regjeringen for statens forventninger til selskapene og hvordan staten som eier følger opp selskapene, inkludert rollefordelingen mellom eier, styret og daglig leder og prinsippet om at statens eierrolle skal skilles fra statens øvrige roller.

Selskapslovgivningens ansvars- og rollefordeling innebærer at staten som eier ikke involverer seg i et selskaps daglige virksomhet, som ved tildeling av kontrakter til un-

derleverandører. Innenfor disse rammene er Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), som andre eiere kan være, generelt opptatt av å forstå hvilke vurderinger et selskap gjør i saker av betydning for drift og strategi. Som eier er departementet opptatt av at selskapene vurderer både strategisk og operasjonell risiko grundig, og har dialog med Utenriksdepartementet og sikkerhetstjenestene når det er relevant.

Det fremgår også av eierskapsmeldingen at staten forventer at selskapene gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med anerkjente metoder, og har effektiv strategisk og operasjonell risikostyring og god internkontroll som er integrert i selskapets strategi- og beslutningsprosesser. Dette følges opp i den løpende eierdialogen. I dialogen med Equinor, har NFD bl.a. drøftet temaer som aktsomhetsvurderinger, underleverandører, risikostyring, internkontroll, sikkerhets- og sikringsspørsmål og tilhørende dialog med relevante aktører, samt landrisiko, inkludert ved flere anledninger forhold relatert til Kina og geopolitikk.

NFD har fått en orientering fra Equinor om saken i etterkant. Selskapet opplyser blant annet om at kontraktene med COSL Drilling Europe er inngått etter strenge sikkerhetsvurderinger og at boreriggene vil bli operert i samsvar med sikkerhetsloven og alle andre relevante

krav på norsk kontinentalsokkel. Equinor viser også til at de er underlagt sikkerhetsloven, og at det følges opp i dialog med OED, og tilsynsmyndighetene PTIL og NSM. Equinor viser videre til at riggene ikke er koblet opp mot Equinors infrastruktur, at det vil være folk fra riggoperatøren i deres boresenter for å styre boreriggens operasjoner og at dette er norske medarbeidere som ikke er underlagt kinesisk lovgivning. Equinor viser til at de «har gjennomført aktsomhetsvurderinger (IDD – Integrity Due Dilligence) i forbindelse med rigganskaffelsen og vurdert våre tilbydere nøye». Selskapet uttrykker at de i sine kontrakter «har mekanismer som regulerer tiltak dersom de kommer i en situasjon med uforutsette forhold som påvirker våre aktiviteter» og at «Riggene skal brukes til ulike letebrønner og brønner for økt utvinning på norsk sokkel og vil ikke ha en avgjørende rolle for vår produksjon. Det er kun den ene riggen som skal drive produksjonsboring, denne vil stå for omtrent 5 pst av vår daglige borekapasitet. Vår riggdisponering og våre kontrakter er satt opp slik at vi har fleksibilitet for å håndtere uforutsette forhold som kan påvirke våre aktiviteter.»

Ellers viser jeg til svar på andre spørsmål i saken fra olje- og energiministeren. Jeg vil for øvrig i denne saken og generelt understreke at selskapene bør være så åpne som mulige.

SPØRSMÅL NR. 3198

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold

Besvart 28. september 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch

Spørsmål:

Høyskolene NSKI og LIMPI opplever en krevende økonomisk situasjon som kan føre til at tilbud legges ned.

Hvordan vil statsråden jobbe med deres situasjon og følge opp flertallets intensjon fra Stortinget i denne saken?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med behandlingen av Innst. 76 (2019-2020) gjorde Stortinget endringer i universitets- og høyskoleloven ved å innføre krav om at private høyskoler må ha institusjonsakkreditering for å kunne motta tilskudd. Det ble samtidig innført unntak fra kravet til dekning av driftskostnader for utdanninger som er akkreditert av NOKUT

dersom det foreligger særlige samfunnsmessige behov jmf. universitets- og høyskoleloven § 8-3-2 annet ledd.

NSKI og LIMPI er to utdanningsinstitusjoner som ikke har fått innvilget søknader om støtte, og viser til merknader i saken der flertallet understreker at det unike tilbudet som gis ved NSKI og LIMPI supplerer hva andre høyskoler tilbyr, og er viktige studietilbud for sine felt.

Svar:

Universitets- og høyskoleloven ble endret i 2019 da det ble innført et krav om institusjonsakkreditering for å få statstilskudd for private høyskoler. Institusjonsakkreditering gir imidlertid ikke rett til tilskudd, og det er Stortinget som gjennom budsjettbehandlingen av regjeringens budsjett-

tforslag avgjør hvilke institusjoner som skal prioriteres for å få statlig finansiering.

Det ble lagt til grunn for lovvedtaket at hjemmelen for å gi unntak fra kravet om institusjonsakkreditering, skulle praktiseres snevert. Det særlige samfunnmessige behovet må derfor være stort dersom unntak skal vurderes.

Institusjonene som allerede hadde statstilskudd før lovendringen, har fått en overgangsordning inntil 2030 for å oppfylle kravet. Kravet om institusjonsakkreditering ble innført for å bidra til mer faglig og administrativt solide institusjoner også ved de små, private høyskolene på linje med de statlige, noe som også bidrar til å styrke kvalitetsutviklingen ved institusjonene.

I Meld. St. 14 (2022–2023) Utsyn over kompetansebehovet i Norge uttrykker regjeringen hva den vil prioritere i tida framover:

- kompetanse som er nødvendig for et høyproduktivt og konkurransedyktig næringsliv
- kompetanse som er nødvendig for å gjennomføre det grønne skiftet
- kompetanse som er nødvendig for å ha gode velferdstjenester i hele landet og for å håndtere den demografiske utviklingen, balansert opp mot behovet for arbeidskraft i andre sektorer i samfunnet

Regjeringens budsjettforslag for 2024 blir lagt frem 6. oktober, og jeg kan ikke kommentere det konkrete innholdet før det.

SPØRSMÅL NR. 3199

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide

Besvart 27. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Har regjeringen vurdert de sikkerhetspolitiske implikasjonene ved denne kontraktstildelingen, og hva er i så fall denne vurderingen?

BEGRUNNELSE:

For kort tid siden ble det kjent at det statseide kinesiske oljeselskapet China Oilfield Services (COSL) er tildelt flere borekontrakter på norsk sokkel. Konkret skal selskapet operere tre borerigger på norsk sokkel de neste årene, der en av riggene skal bore for Vår Energi i Barentshavet, og to andre for Equinor i Nordsjøen.

Gjennom en årrekke har norske etterretnings- og sikkerhetstjenester advart mot at land Norge ikke har sikkerhetssamarbeid med, forsøker å skaffe seg tilgang til kritisk norsk infrastruktur. De samme tjenestene utpeker norsk petroleumssektor som et særlig utsatt mål sett i lys av trusselfildet.

3. august 2018 uttalte partileder og daværende stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum til Nationen at han «vil holde kinesere unna Norge», og pekte særlig på tre områder der han ville ha kontroll med kinesiske selskaper: Eierskap til naturressurser, tilgang til teknologi og deltakelse i bygging av infrastruktur.

Etter den siste tidens kontraktstildelinger vil en betydelig andel av riggene som opererer på norsk sokkel

være statseide kinesiske rigger. Skulle den internasjonale spenningen eskalere ytterligere fremover, for eksempel knyttet til Taiwan, vil disse kontraktstildelingene kunne få betydelige konsekvenser for norsk sikkerhet og evne til å forsyne våre europeiske allierte med olje og gass. Dette må ses i lys av at forholdet til andre stater er klart definert som en nasjonal sikkerhetsinteresse i sikkerhetsloven. Videre besluttet regjeringen i fjor at kontroll med utvinning av petroleum på norsk sektor, og transport av gass i rør til Europa også skal forstås som en grunnleggende nasjonal funksjon etter sikkerhetsloven.

Svar:

Sikkerhet er en høyt prioritert sak for norske myndigheter og de ansvarlige aktørene innen petroleumsvirksomheten. Både departementet og næringen selv har god oversikt over verdier i petroleumssektoren som har betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser.

For de forhold innenfor petroleumssektoren som vurderes å være av betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser, er departementets ansvar beskrevet i sikkerhetsloven. Olje- og energidepartementet har definert «Kontroll med utvinning av petroleum på norsk sektor» og «Transport av gass i rør til Europa» grunnleggende nasjonale funksjoner (GNF). Det betyr at deler av virksomheten på

norsk kontinentalsokkel er vurdert å være av betydning for våre nasjonale sikkerhetsinteresser.

Både Equinor og Gassco er som følge av dette underlagt sikkerhetsloven. I tråd med regelverket, skal den enkelte virksomhet som omfattes av sikkerhetsloven, påse at virksomheten oppfyller kravene gitt i eller med hjemmel i loven, og gjennomføre en helhetlig vurdering av risiko. Aktiviteten i petroleumssektoren er for øvrig regulert i petroleumsloven. Loven inneholder særskilte krav til sikkerhet, sikring og beredskap i sektoren.

Det har ikke vært dialog med selskapet om saken i forkant. Selskapet har selv vurdert saken i lys av det ansvaret som følger av at deler av virksomheten er underlagt sikkerhetsloven. Leverandører og underleverandører til virksomhetene underlagt sikkerhetsloven vurderes av virksomheten innenfor både petroleumsloven og sikkerhetslovens rammer. Equinor opplyser at kontraktene med COSL Drilling Europe er inngått etter strenge sikkerhetsvurderinger og boreriggene vil bli operert i samsvar med sikkerhetsloven og alle andre relevante krav på norsk kontinentalsokkel. Kontraktene er fleksible i den forstand at det er operatøren som bestemmer hvor boreriggene skal være i aktivitet, og selskapet får ikke, gjennom kontraktene som er inngått, tilgang til sensitiv informasjon eller infrastruktur som anses kritisk for nasjonal sikkerhet iht. sikkerhetsloven.

Regjeringen har stor oppmerksomhet om sikkerhet og beredskap, også i tilknytning til petroleumssektoren. Dette er blitt intensivert som følge av den sikkerhetspolitiske situasjonen vi står i. Det er den siste tiden tatt flere grep både av myndigheter og næring for å styrke

dette arbeidet ytterligere. Regjeringen vil ha årvåkenhet og forebygging høyt på agendaen også i tiden fremover.

Arbeid knyttet til forebyggende sikkerhet er en kontinuerlig prosess. Vi jobber derfor fortløpende med verdikartleggingen innenfor petroleumssektoren, for å sikre de rette verdiene. Ansvar for Petroleumstilsynet er også nylig overført til meg fra arbeids- og inkluderingsministeren for å bidra til en helhetlig og samordnet oppfølging og oversikt over næringens arbeid med sikring.

Norge er en åpen økonomi med få begrensninger for utenlandske investeringer og næringslivssamarbeid. Sånn skal det også være. Men vi må ta innover oss de endrede sikkerhetspolitiske realitetene. Innenfor all økonomisk aktivitet i Norge er det identifisert risiko for sikkerhetsstruende aktivitet fra enkelte fremmede stater. Regjeringen arbeider aktivt med denne problematikken. Det vises i den sammenheng til Meld. St. 9 (2022–2023) om Nasjonal kontroll og digital motstandskraft for å ivareta nasjonal sikkerhet der det fremgår at regjeringen har oppnevnt et offentlig utvalg som skal utrede behovet for regelverk eller en ordning for å screene økonomisk aktivitet mot virksomheter som ikke er underlagt sikkerhetsloven. Utvalget skal utrede om det er behov for ytterligere tiltak for å sikre oss mot uønsket økonomisk aktivitet. Dette skal i så fall veies opp mot næringslivets behov for internasjonalt samarbeid, kapitaltilgang og forutsigbarhet. Utvalget skal levere en NOU til Nærings- og fiskeridepartementet 1. desember 2023. Spørsmålene som er stilt om den aktuelle saken illustrerer viktigheten av dette arbeidet.

Det vises for øvrig til mine svar på spørsmålene nr. 3196, 3200, 3202, og næringsministerens svar på spørsmålet nr. 3197 om samme tema.

SPØRSMÅL NR. 3200

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide

Besvart 28. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hva er regjeringens vurdering av sikkerhetsimplikasjonene ved denne kontraktstildelingen, sett i lys av at regjeringen i fjor besluttet at kontroll med utvinning av petroleum på norsk sektor og transport av gass i rør til Europa skal forstås som «grunnleggende nasjonal funksjon» etter sikkerhetsloven?

BEGRUNNELSE:

For kort tid siden ble det kjent at det statseide kinesiske oljeselskapet China Oilfield Services (COSL) er tildelt flere borekontrakter på norsk sokkel. Konkret skal selskapet operere tre borerigger på norsk sokkel de neste årene, der en av riggene skal bore for Vår Energi i Barentshavet, og to andre for Equinor i Nordsjøen.

Gjennom en årrekke har norske etterretnings- og sikkerhetstjenester advart mot at land Norge ikke har sikkerhetssamarbeid med, forsøker å skaffe seg tilgang til kritisk norsk infrastruktur. De samme tjenestene utpeker norsk petroleumssektor som et særlig utsatt mål sett i lys av trusselfildet.

3. august 2018 uttalte partileder og daværende stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum til Nationen at han «vil holde kinesere unna Norge», og pekte særlig på tre områder der han ville ha kontroll med kinesiske selskaper: Eierskap til naturressurser, tilgang til teknologi og deltakelse i bygging av infrastruktur.

Etter den siste tidens kontraktstildelinger vil en betydelig andel av riggene som opererer på norsk sokkel være statseide kinesiske rigger. Skulle den internasjonale spenningen eskalere ytterligere fremover, for eksempel knyttet til Taiwan, vil disse kontraktstildelingene kunne få betydelige konsekvenser for norsk sikkerhet og evne til å forsyne våre europeiske allierte med olje og gass. Dette må ses i lys av at forholdet til andre stater er klart definert som en nasjonal sikkerhetsinteresse i sikkerhetsloven. Videre besluttet regjeringen i fjor at kontroll med utvinning av petroleum på norsk sektor, og transport av gass i rør til Europa også skal forstås som en grunnleggende nasjonal funksjon etter sikkerhetsloven.

SPØRSMÅL NR. 3201

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold

Besvart 26. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for at dagens togtilbud ved Steinberg stasjon opprettholdes?

BEGRUNNELSE:

Bane Nor har foreslått en rekke endringer i rutetilbudet fra Steinberg stasjon. Det kan gi et betydelig dårligere togtilbud for pendlere og andre som bor i et vekstområde like utenfor Drammen. Et søk i rutetidene i slutten av desember, viser at det kuttes til sammen 14 avganger til og fra Steinberg stasjon etter rushtiden om morgenen.

Drammens Tidende publiserte 18. september en stor artikkel om saken. Der sier lederen for aksjonsgruppen for Steinberg stasjon at han synes det er en fallitterklæring å

Svar:

Jeg viser til svar på spørsmål nr. 3199 om samme tema. Som forklart i svaret skal den enkelte virksomhet som omfattes av sikkerhetsloven påse at virksomheten oppfyller kravene gitt i eller med hjemmel i loven, og gjennomføre en helhetlig vurdering av risiko.

Det har ikke vært dialog med selskapet om saken i forkant. Selskapet har selv vurdert saken i lys av det ansvaret som følger av at deler av virksomheten er underlagt sikkerhetsloven.

Leverandører og underleverandør til virksomhetene underlagt sikkerhetsloven vurderes av virksomheten innenfor både petroleumsloven og sikkerhetslovens rammer. Equinor opplyser at kontraktene med COSL Drilling Europe er inngått etter strenge sikkerhetsvurderinger og boreriggene vil bli operert i samsvar med sikkerhetsloven og alle andre relevante krav på norsk sokkel. Kontraktene er fleksible i den forstand at det er operatøren som bestemmer hvor boreriggene skal være i aktivitet, og selskapet får ikke, gjennom kontraktene som er inngått, tilgang til sensitiv informasjon eller infrastruktur som anses kritisk for nasjonal sikkerhet iht. sikkerhetsloven.

Det vises for øvrig også til mine svar på spørsmålene nr. 3196 og 3202, og næringsministerens svar på spørsmål nr. 3197 om samme tema.

kutte i togtilbudet i stedet for å gjøre noe med infrastrukturen. Han påpeker at Steinberg er et pendlersted som vokser, man får nå nytt boligfelt og det skal åpnes en ny Kiwi-butikk der. Det pekes på at antallet innbyggere nærmest er doblet de siste 15 årene.

Jeg må si meg helt enig i disse påpekningene og understreker at det å kutte i togtilbudet ikke akkurat inspirerer til at folk skal reise miljøvennlig. Vi tenger både bil og bane for å sikre god fremkommelighet og trygge reiser for alle.

I et brev som Drammens Tidende har fått tilgang til, fra Vy til Bane Nor, skriver Vy at den foreslåtte løsningen fra Bane Nor vil gi et uforutsigbart og uryddig togtilbud på Steinberg, og at Trafikkavtalen med Jernbanedirektoratet krever at alle tog på linje R12 stopper på Steinberg.

Fra Steinberg stasjon i retning Drammen, fjernes det sju avganger i døgnet. Her forsvinner avgangene 07:02, 08:02, 10:02, 12:02, 14:02, 16:03 og 18:03. Det kommer også én ny avgang, denne er klokken 17:40. Fra Steinberg stasjon i retning Hokksund, fjernes det sju avganger i døgnet. Her forsvinner avgangene 06:59, 08:56, 10:56, 12:56, 14:56, 16:56 og 18:56. På den annen side dukker det opp to nye avganger i rutetabellen, nemlig 04:02 og 06:20. Disse to avgangene krever imidlertid togbytte.

Svar:

Bane NOR har vurdert denne saken på nytt og besluttet å opprettholde togstopp ved Steinberg for alle avganger på linje R12 Kongsberg-Eidsvoll i 2024. Bane NOR foreslo å redusere stopp på Steinberg stasjon siden foretakets analyser viste at et slikt tiltak ville bedre punktligheten på linjen.

Jernbanesektoren arbeider hardt for å øke punktligheten slik at alle reisende skal kunne stole på at toget kommer og går når det skal. I dette arbeidet har og vil alle steiner bli snudd slik at Bane NOR og øvrige jernbaneaktører kan få god kunnskap om hvilke tiltak som vil gi størst

effekt. Jernbanen er et komplekst system med mange avhengigheter, og små endringer kan potensielt gi store konsekvenser. Eksempelvis vil det å spare inn tiden det tar å stoppe på enkelte mindre stasjoner kunne ha uventet stor positiv effekt langt utover den linjen stoppene ligger på. Dette skyldes at jernbanen i Norge er formet som et nav der all trafikk er forbundet sammen og det er få omkjøringsmuligheter. Vi kjører videre svært mange avganger og har derfor svært høy kapasitetsutnyttelse. Når hendelser oppstår forplanter derfor forsinkelser seg raskt og rammer mange reisende. Bane NOR har analyser som viser at hendelser på Østlandet dessverre også får negative konsekvenser for togtrafikken i andre deler av landet pga. disse sammenhengene. I arbeidet med å bedre punktligheten og driftsstabiliteten på jernbanen er det derfor viktig at alle tiltak vurderes, også stoppstruktur. Bane NOR og øvrige jernbaneaktører vil fortsette det viktige arbeidet med å analysere og identifisere alle potensielle punktlighetsforbedrende tiltak og komme med oppdaterte anbefalinger for å bedre reisehverdagen for de reisende og godskundene.

SPØRSMÅL NR. 3202

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde

Besvart 28. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Er statsråden komfortabel med avtalene Equinor har inngått med det kinesiske selskapet Cosl, gitt at selskapet ikke har vurdert avtalene opp mot verken sikkerhetsloven eller den nye sikkerhetspolitiske situasjonen Norge står i, eller vil regjeringen ta initiativ til å involvere Nasjonal sikkerhetsmyndighet (og evt. andre) for å forsikre om at Norges sikkerhet og interesser er ivaretatt?

BEGRUNNELSE:

Ifølge Dagens Næringsliv har Equinor de siste ukene inngått store kontrakter med det kinesisk statseide selskapet Cosl for leie av flyterigger, to av dem alene og én sammen med oljeselskapet Vår Energi. I tillegg skal enda en kinesisk rigg være på vei til norsk sokkel, ifølge markedskilder.

Bjørnar Iversen, toppsjef i riggselskapet Dolphin Drilling reagerer i avisen og sier bl.a. at kinesiskeide borerigger nå får rundt 40 prosent av den flytende borekapasiteten på norsk sokkel med all tilgang til kritisk norsk infrastruktur.

Ifølge Equinor selv, er verken sikkerhetsloven eller den nye sikkerhetspolitiske situasjonen Norge nå står i evaluert eller vektlagt.

Svar:

Det har ikke vært dialog med selskapet om denne saken i forkant. Selskapet har selv vurdert saken i lys av det ansvaret som følger av at deler av virksomheten er underlagt sikkerhetsloven.

Leverandører og underleverandører til virksomhetene underlagt sikkerhetsloven vurderes av virksomheten innenfor både petroleumsloven og sikkerhetslovens ram-

mer. Equinor opplyser at kontraktene med COSL Drilling Europe er inngått etter strenge sikkerhetsvurderinger og boreriggene vil bli operert i samsvar med sikkerhetsloven og alle andre relevante krav på norsk kontinentalsokkel. Kontraktene er fleksible i den forstand at det er operatøren som bestemmer hvor boreriggene skal være i aktivitet, og selskapet får ikke, gjennom kontraktene som er

inngått, tilgang til sensitiv informasjon eller infrastruktur som anses kritisk for nasjonal sikkerhet iht. sikkerhetsloven.

Jeg viser for øvrig til mine svar på spørsmålene nr. 3196, 3199 og 3200, og næringsministerens svar på spørsmål nr. 3197 om samme tema.

SPØRSMÅL NR. 3203

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 27. september 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil dei nye bevaringsstrategiane ta naudsynt omsyn til økonomi, drift og vedlikehald av dei prioriterte anlegga frå bevaringsprogrammet, slik at musea kan oppretthalda arbeidet for å forvalta desse viktige samfunnsverdiene?

GRUNNGJEVING:

Riksantikvaren sine bevaringsprogram på kulturminnefeltet er under avvikling, og i staden kjem det inn nye bevaringsstrategiar.

Innan Bevaringsprogrammet for Teknisk-Industrielle Kulturminne (TIK) er det 15 historiske anlegg som er løfta fram nasjonalt, rusta opp og utvikla gjennom dei åra bevaringsprogrammet har vore operativt. Det er investert mykje tid og midlar i anlegga, store kulturminneverdiar er sikra og viktig kunnskap er utvikla og nytta. Bevaringsprogrammet for kulturminne har på mange måtar vore særskilt vellukka.

Forskrift om tilskudd til teknisk-industrielle kulturminner har i dag eit eige punkt om dei 15 prioriterte TIK-anlegga under §7.

Forvaltarane av TIK-anlegga er engasjerte i prosessen for at dei nye bevaringsstrategiane skal verta gode verktøy i det vidare arbeidet med forvaltning av desse kulturminna, mellom anna gjennom foreininga Norsk Industriarv.

Frå mi side, vil eg òg understreke at tre av dei 15 nasjonalt prioriterte TIK-anlegga ligg i valkrinsen min: Tysse-dal kraftanlegg, Odda smelteverk og Salhus Tricotagefabrik.

Svar:

I tilknytning til de tidligere nasjonale målene på kulturmiljøfeltet, ble det i 2007 etablert 10 bevaringsprogrammer. Virkemiddelet var hovedsakelig Riksantikvarens tilskuddsposter, hvor det årlig fordeles til sammen om lag 300 mill. kroner til bevaringsprogrammene. Disse bevaringsprogrammene hadde sluttdato i 2020, men er videreført inntil videre. De evalueres i 2023 og skal fases ut etter hvert som den nye strukturen med bevaringsstrategier kommer på plass.

Gjennom Meld. St. 16 (2019-2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold ble det etablert nye nasjonale mål på kulturmiljøområdet. Bevaringsstrategier er et av hovedgrepene i denne meldingen for å strukturere, samordne og organisere innsatsen slik at målene på kulturmiljøfeltet nås. Kulturmiljøfeltet har et komplekst utfordringsbilde med mange aktører som på ulike måter bidrar med virkemidler, løsninger og innsats. Samarbeid mellom ulike sektorer, ulike forvaltningsnivåer og mellom offentlige, frivillige og private aktører blir viktig for å få til samordningen.

Representanten Marhaug spør om nye bevaringsstrategier tar hensyn til økonomi, drift og vedlikehold av de prioriterte anleggene fra bevaringsprogrammet for tekniske og industrielle kulturminner.

Evalueringen av bevaringsprogrammene er et oppdrag til Riksantikvaren i tildelingsbrevet for 2023, med frist 1. desember 2023. Anbefalingene jeg får fra Riksantikvaren vil være et viktig innspill når jeg senere skal ta stilling til utfasingen av bevaringsprogrammene. Inntil videre har jeg derfor ikke tatt stilling til dette. Dagens bevaringsprogram er gjenspeilet i Riksantikvarens ulike tilskuddsordninger, og i forskriftene til disse ordningene.

Inntil videre er det lite aktuelt å foreslå endringer i innretningen på disse tilskuddsordningene. Jeg vil komme tilbake til Stortinget senere hvis og når det blir aktuelt å

gjøre endringer i dagens tilskuddsordninger på kulturmiljøfeltet.

I Prop. 1 S (2023-2024) vil det bli gitt en nærmere omtale av arbeidet med de nye bevaringsstrategiene.

SPØRSMÅL NR. 3204

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 29. september 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Er statsråden enig i at det er betenkelig at det daglig sendes 1,8 millioner kroner fra Norge til Somalia, og vil regjeringen ta initiativ til at det etableres rutiner for å forhindre at personer som sender penger ut av landet samtidig kan motta økonomisk sosialhjelp?

BEGRUNNELSE:

Den økende barnefattigdommen i Norge skyldes primært innvandring, mens for resten av befolkningen var antall barn som vokser opp i fattige hjem stabil. Nå med dyrtid har riktignok problemet rammet flere deler av befolkningen. Det at barn vokser opp i fattigdom i Norge samtidig som foreldrene sender penger ut av landet er etter FrPs syn uakseptabelt og må stoppes. En annen side av saken er at det er uakseptabel bruk av det offentliges ressurser at personer som mottar offentlige ytelser sender penger ut av landet, og deretter benytter seg av siste linje i stønadssystemet som den økonomiske sosialhjelpen er.

Det vises til følgende sak fra nettstedet pengenytt.no:

Somaliere sender daglig 1,8 millioner kroner til Somalia - (pengenytt.no)

Svar:

Jeg vil innledningsvis understreke at tall over pengeoverføringer til utlandet ikke gir informasjon om hvilke inntekter avsender har. Vi vet altså ikke om avsender har mottatt økonomisk stønad (sosialhjelp).

En person som ikke har tilstrekkelig med penger til å dekke sine levekostnader gjennom arbeid, egne midler eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad. Stønad er en subsidiær ytelse. Det betyr at søkeren må ha utnyttet fullt ut alle reelle muligheter til å forsørge seg selv ved arbeid, egne

midler eller ved å gjøre gjeldende trygderettigheter eller andre økonomiske rettigheter.

Videre er stønaden behovsprøvd. Det betyr blant annet at kommunene både har rett og plikt til å foreta skjønnsmessige vurderinger av søkeres hjelpebehov. Dette innebærer at kommunen ved NAV-kontoret skal gjøre en konkret og individuell vurdering av hvilke utgifter som er nødvendige for å sikre tjenestemottaker et forsvarlig livsopphold. Kjerneområdet i livsoppholdsbegrepet omfatter de helt grunnleggende behovene som mat, klær, bolig og oppvarming, og tar også hensyn til andre sider av dagliglivet, som fritid og sosiale behov. At stønaden skal utmåles med bakgrunn i den enkeltes faktiske behov betyr også at NAV-kontoret skal foreta en skjønnsmessig vurdering i hver enkelt sak, det vil si for hver enkelt person og for hver gang personen søker. Stønadsbehovet vil være bestemt av mottakers personlige forhold og nødvendige utgifter sett i sammenheng med vedkommendes inntekter.

NAV-kontoret skal sikre at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes en avgjørelse om sosialhjelp. Det betyr blant annet at NAV-kontoret må være aktive i kartleggingsprosessen slik at man får avdekket hva brukeren har behov for. Hvor mye som skal kartlegges må vurderes individuelt i hver sak, ut fra den enkeltes situasjon og hva det søkes om. For søkere som har behov for hjelp over lengre tid, kan det være nødvendig å kartlegge situasjonen grundig. Det må foreligge opplysninger i saken som dokumenterer om søker har et hjelpebehov eller ikke.

Sosialhjelp er det nedre sikkerhetsnettet for personer som ikke selv har nok midler til forsørgelse. Føringene omtalt over skal sikre at søkerne får innvilget stønad etter behov. Det er kommunene som er ansvarlig for å yte sosialhjelp og jeg har tillit til at de behandler søknader om sosialhjelp gjennom en forsvarlig og god vurdering av søkers behov for stønad.

SPØRSMÅL NR. 3205**Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Marian Hussein****Besvart 27. september 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

I en artikkel datert 18. september hos TV2 kan vi lese at flere av landets tannleger bryter prisopplysningsloven, og at pasienter som følge av det risikerer å bli sittende med svært store regninger uten på forhånd være kjente med prisen.

I påvente av tannhelseutvalgets gjennomgang og eventuelle forslag til priskontroll med tannleger, hvordan vil statsråden sikre at lovverket blir overholdt, og vil hun ta initiativ til at forbrukerrådet gjennomfører en tilsynsaksjon med hele bransjen?

Svar:

Tannlegerekninga er for mange ei stor økonomisk belastning. Det bør vere sjølvstendig at tannlegar følgjer reglane for prisopplysing slik at vi har lett tilgjengelege prisar på desse tenestene. Korrekte opplysingar om pris skal vere tilgjengelege når ein kjøper ei vare eller tenest. Dette er viktig av omsyn til priskonkurransen mellom tilbydarane, og for at den enkelte forbrukar skal vite kor mykje ei vare eller teneste kostar før ein avtale blir inngått.

Av § 18 i prisopplysingsforskrifta går det fram at tilbydarar av tannhelsetenester har ei særskild opplysningsplikt. Dei er plikta til på førehand og utan oppfordring gi forbrukaren eit skriftleg pristilbod dersom totalprisen på behandlinga vil overstige 5 000 kroner. Pristilbodet kan gjevast munnleg dersom all behandling skjer i den første konsultasjonen.

Forbrukartilsynet fører tilsyn med reglane for marknadsføring og prisopplysing. Tilsynet kan fatte påbods- og forbodsvedtak med tvangsmulkt, eller fastsette lovbrotsgebyr til tannlegar som bryt reglane. Forbrukartilsynet kan gjennomføre tilsynsaksjonar der det er naudsynt, men òg rettleie og føre dialog med dei næringsdrivande slik at dei innrettar seg etter regelverket. Det er viktig at forbrukarar og andre tipsar tilsynet eller sender inn ein klage dersom dei meiner at næringsdrivande bryt forbrukarrettane.

Barne- og familiedepartementet gir overordna føringar og økonomiske rammer for verksemda til Forbrukartilsynet i årlege tildelingsbrev. For at rettane til forbrukarane skal bli varetekne på best mogleg måte, er det avgjerande at tilsynet er fagleg sjølvstendig og får prioritere innanfor føringane og rammene.

Som representanten viser til i spørsmålet sitt, har regjeringa sett ned eit utval som skal gå gjennom tannhelsefeltet med føremål å leggje fram ulike modellar for lettare tilgjengelege tannhelsetenester i heile landet. Utvalet skal gje forslag som kan sikre at tannhelsetenestene blir likestilte med andre helsetenester, og vurdere modellar for ein maksimal eigenandel i tannhelsemarknaden. Utvalet skal òg fremje forslag som kan medverke til å styrkje kunnskapen til innbyggjarane om prisane på tannhelsetenester.

Eg ser fram til utgreiinga frå tannhelseutvalet, som skal leverast innan utgangen av juni 2024.

SPØRSMÅL NR. 3206**Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg****Besvart 27. september 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Har statsråden ambisjoner om å øke støtten til parykk i kommende statsbudsjett?

BEGRUNNELSE:

I skriftlig spørsmål sendt 15.02.22 spør undertegnede tidligere arbeids- og inkluderingsminister Hadia Tajik om

det er aktuelt å øke støtten til parykk for de som er over 30 år. 2 prosent av befolkningen har Alopecia areata som er en hårsykdom som medfører flekkvise tap av hår på hodet og/eller kroppen. Noen mister håret helt, og særlig kvinner blir avhengige av parykk. Støtten fra NAV til parykk faller drastisk etter fylte 30 år og det er svært kostbart med en parykk av tilstrekkelig kvalitet som har en levetid på et år. Prisen på slike parykker ligger på rundt 50 000 kroner og er i praksis noe den enkelte må dekke selv etter fylte 30 år. Høyre foreslo i sitt alternative budsjett 5 millioner kroner for å bedre støtteordningen til parykk for de med Al-

pecia over 30 år. I sitt svar til undertegnede i 2022, skrev statsråden at:

"Utviklinga framover er noko me vil måtte komme tilbake til i dei årlege budsjetta."

Svar:

Hva regjeringen vil foreslå i kommende statsbudsjett, vil bli kjent når statsbudsjettet legges fram 6. oktober 2023.

SPØRSMÅL NR. 3207

Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 29. september 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvilke kostnader er pådratt som direkte konsekvens av åpning av nye polititjenester, og hvor mye anslås det at det vil koste i årlige kostnader å drifte de nye tjenestestedene, med kostnader siktes det her til leie og drift av kontorlokaler, lønnskostnader, nødvendig utstyr og infrastruktur med videre (Det bes om svar både for hvert tjenestested og samlet kostnad for alle de nye tjenestestedene)?

- Driftskostnader per tjenestested (leie, drift, vedlikehold o.l.): 180 000 kroner per år (halvparten for tjenestesteder som kun er åpne i sommer- eller vintersesongen).
- Kostnader per årsverk (lønn og sosiale kostnader): 1,3 mill. kroner
- Kostnader per patruljebil: 1,3 mill. kroner

BEGRUNNELSE:

Regjeringen varslet i pressemelding av 23. august 2023 at regjeringen åpner ti nye polititjenestesteder i 2024, og at det totalt blir åpnet 20 nye politikontorer i perioden mellom 2022–2024.

Jeg ber om at statsråden begrenser svaret til å svare på spørsmålet som stilles, og avgrenser mot en redegjørelse for bakgrunnen for beslutningen. Dersom det ikke foreligger endelig kostnadstall, bes det opplyst hva som er beste anslag på kostnadene og hvilke tall departementet har fått opplyst om og/eller har lagt til grunn for beslutningen.

Svar:

Det foreligger ikke endelige kostnadstall for etablering og drift av tjenestestedene. Politiet har utarbeidet følgende kostnadsestimater som departementet har lagt til grunn:

- Etableringskostnader per tjenestested (prosjektledelse, møbler, IT o.l.): 400 000 kroner

SPØRSMÅL NR. 3208**Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Heidi Nordby Lunde****Besvart 27. september 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Hva utgjør den skattepliktige formuen til personer som skattemessig har flyttet ut av landet siden 13.09.2021, og hvor mye reduseres statens inntekter fra formuesskatt som følge av denne flyttingen?

BEGRUNNELSE:

Dersom nye ligningstall ikke er tilgjengelig, bes det om at siste tilgjengelige ligningstall for de utflyttede brukes for beregningen. Jeg ber statsråden ta kontakt dersom det er behov for at jeg presiserer ytterligere forutsetninger for at statsråden skal kunne gi et anslag.

Svar:

Finansdepartementet har hentet inn en oversikt fra Skatteetaten over personer som er skattemessig utflyttet. Det presiseres at tallene ikke er innhentet for statistikkformål, og at uttrekket ikke er kvalitetssikret. Tallene må tolkes med varsomhet.

Tallene departementet har fått fra Skatteetaten, omfatter personer som i skattemeldingen har bedt om, og er blitt, skattemessig utflyttet (dvs. ikke lenger skattemessig bosatt i Norge, enten etter internretten eller etter skatteavtale) fra og med 13. september 2021 og til og med 31. desember 2021. Det omfatter personer som har oppgitt, og fått godkjent, skattemessig bosted i utlandet fra og med 13. september 2021.

Representanten Lunde stiller spørsmål om formuen til personer som er skattemessig flyttet ut. Det gjøres oppmerksom på at jeg tidligere i svar til Stortinget har oppgitt tall for personer det året de fikk status som utflyttet i det norske Folkeregisteret. Dette vil i noen tilfeller sammenfalle med året for skattemessig utflytting fra Norge, i andre tilfeller ikke. Tallene i dette svaret er derfor ikke sammenlignbare med tidligere svar.

87 personer ble registrert skattemessig utflyttet i 2021 fra og med 13. september og ut året. Disse personene hadde en samlet netto skattepliktig formue til Norge på om lag 0,7 mrd. kroner i 2021 og 1,6 mrd. kroner i 2020. Formuesskatteinntektene til Norge fra disse 87 personene samlet var om lag 5,5 mill. kroner i 2021 og 12,8 mill. kroner i 2020. Isolert sett er dermed formuesskatteinntektene til Norge redusert med 7,3 mill. kroner fra 2020 til 2021 som følge av utflyttingen. Departementet har ikke

kjennskap til den faktiske fordelingen av disse inntektene mellom staten og kommunene.

At (noen) utflyttede personer fortsatt betaler formuesskatt til Norge, kan for det første skyldes at de fortsatt er skattemessig bosatt i Norge etter internretten, men er skattemessig bosatt i en annen stat etter skatteavtale, og hvor skatteavtalen ikke omfatter formuesskatt (for eksempel UK). Da vil Norge fortsatt kunne skattelegge formuen inntil personen også er utflyttet etter internretten (skattemessig emigrert). Personer som har bodd i Norge i minst 10 år, kan tidligst bli skattemessig emigrert etter utløpet av det tredje inntektsåret vedkommende tar fast opphold i utlandet. For det andre vil skattemessig utflyttede personer fortsatt være begrenset skattepliktig her i landet for formue med særlig tilknytning til Norge, først og fremst fast eiendom beliggende her.

Skattemeldingene for 2022 er ikke ferdigbehandlet, så det foreligger per nå ikke oversikt/skattetal for personer som har skattemessig flyttet fra Norge i 2022. For 2023 foreligger ikke oversikt over personer som har skattemessig flyttet fra Norge.

SPØRSMÅL NR. 3209**Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 29. september 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Hva mener klima og miljøministeren det sier om norsk klimapolitikk når Norge ikke får snakke på et av de viktigste toppmøtene om klima?

Svar:

Årets klimatoppmøte (COP 28) avholdes i De forende arabiske emirater i november/desember. Møtet markerer en milepæl for Parisavtalen, hvor landene for første gang skal gjøre opp status for framdriften mot Parisavtalens målsettinger. Landene må gi tydelige signaler om hvordan gapene mellom mål og gjennomføring skal tettes. Energiomstilling blir et svært sentralt tema. Jeg har sammen med Singapores miljøminister Grace Fu fått i oppgave å lede de politiske diskusjonene om hvordan verden kan levere på utslippsreduksjoner i tråd med det vitenskapen sier 1,5 grader vil kreve. Dette er vanskelige diskusjoner, og jeg er glad for at vi allerede i New York kom i gang med gode samtaler om dette, blant annet i ministerkonsultasjonene om den globale gjennomgangen ledet av Sør-Afrikas og Danmarks miljøministere. I New York ble det også avholdt et innledende møte mellom de ministrene som skal ha nøkkelroller på hovedsporene i forhandlingene. I tillegg til Sør-Afrika, Danmark, Singapore og Norge, dreier dette seg om Chile, Australia, Canada og Egypt. Sammen med likesinnede jobber jeg for årets klimatoppmøte for alvor klarer å ta tak i de aller vanskeligste spørsmålene, inkludert behovet for en helhetlig og dyptgripende energiomstilling.

Når det gjelder «Climate Ambition Summit» holdt i marginene av FNs generalforsamling, var denne knyttet til et initiativ fra FNs generalsekretær. Møtet ble avholdt i løpet av formiddagstimene den 20. september. Over 100 medlemsland ba om ordet, herunder Norge. Til slutt var det 33 land pluss EU-kommisjonen, samt noen få organisasjoner, som fikk ordet til hvert sitt tre minutters innlegg. Jeg deltok på møtet. I motsetning til de klimakonferansene som arrangeres innen rammen av FNs klimakonvensjon UNFCCC, var det ingen interaksjon landene imellom og ingen forslag til konklusjoner fra Generalsekretærens møte.

Norge har mye å bidra med i internasjonal klimapolitikk. Vi har høye ambisjoner for å kutte utslipp hjemme, som blant annet følges opp av en høy pris på utslipp og annen politikk, herunder omfattende virkemidler for å kutte utslipp i transportsektoren og for grønn omstill-

ing i næringslivet. Vi arbeider internasjonalt for en raskest mulig overgang til fornybar og utslippsfri energi og teknologi i verdens energisystemer. Norge er dertil en betydelig, forutsigbar og langsiktig partner for klimafinansiering. Allerede i 2022 nådde Norge nivået vi lovet i Glasgow om dobling av klimafinansiering i 2026.

Selv om andre fikk ordet på «UN Climate Ambition Summit», har Norge en viktig stemme i internasjonal klimapolitikk, og i mange sammenhenger har vi vært «first movers».

Klima- og skoginitiativet ble etablert for 15 år siden og har siden den gang vært et pionerinitiativ i arbeidet med å stoppe avskoging. Gjennom klima- og skoginitiativet har Norge også bidratt til å mobilisere finansiering fra andre land og organisasjoner. Vi ser nå en kraftig reduksjon i avskoging i mange av de viktigste skoglandene.

Denne gangen var det andre land som fikk ordet. Vi er glade for at også andre land legger fram klimamål, priser utslipp, faser ut kull og setter reduksjonsmål for eksempel metanutslipp i olje og gassproduksjon. Enkelte land signaliserte også økte bidrag til klimafinansiering, noe jeg ønsker varmt velkommen. Dette er svært viktig for å sikre at utviklingsland tar del i en global lavutslippsutvikling og kan tilpasse seg de klimaendringene som uansett kommer. Her er Norge allerede blant de som bidrar aller mest.

Norges ambisiøse klimapolitikk, inkludert våre bidrag til klimafinansiering, utgjør viktige bidrag til Parisavtalens måloppnåelse. Generalsekretærens ambisjonsmøte 20. september var et forsøk på å mobilisere til innsats fra flere land og skape politisk momentum i et viktig klimaår. I en krevende tid for internasjonalt samarbeid, også på klimaområdet, vil alle slike initiativer være viktige, med eller uten Norge på talerlisten.

SPØRSMÅL NR. 3210**Innlevert 21. september 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 28. september 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at ingen mellom 18 og 23 år som mottar behandling i psykisk helsevern må betale egenandel?

BEGRUNNELSE:

I Forskrift om betaling fra pasienter for poliklinisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten § 5, bokstav f fremgår det at man ikke kan kreve egenandel for poliklinisk helsehjelp for pasienter under 18 år i psykisk helsevern og for pasienter under 23 år som får poliklinisk helsehjelp ved barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker spesifikt. Forskriften åpner altså for en forskjellsbehandling av pasienter i alderen 18-23 år med psykiske lidelser som trenger poliklinisk behandling i psykisk helsevern avhengig av om helsehjelpen gis i psykisk helsevern for voksne (PHV) eller psykisk helsevern for barn og unge (PHV-BU). To pasienter i alderen 18-23 år med samme lidelse av samme alvorlighetsgrad og hvor man vurderer at den antatte nytten av helsehjelp er lik, vil forskjellsbehandles

avhengig av hvor helsehjelpen gis. Hvis pasienten får behandling i PHV må pasienten betale egenandel, men hvis helsehjelpen gis i PHVBU slipper pasienten egenandel. Hvorvidt psykisk helsehjelp til en pasient som fyller 18 år enten overføres til PHV eller kontinueres i PHVBU er trolig mer avhengig av vilkårlighet, som f.eks. om den aktuelle barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikken har god kapasitet eller ikke, fremfor at det er automatisk i at kun særlig sårbare pasienter blir tilbudt kontinuering i PHV-BU, mens de som ikke blir vurdert å være særlig sårbare overføres til PHV.

Svar:

Jeg viser til at regjeringen har fremmet Meld. St. 23 (2022-2023) Opptappingsplan for psykisk helse (2023-2033). I meldingen fremkommer det at regjeringen vil vurdere å fjerne egenandelen for pasienter til og med 25 år for behandling i psykisk helsevern. Foreløpig dato for behandling i Stortinget er satt til 7. desember.

SPØRSMÅL NR. 3211**Innlevert 21. september 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 2. oktober 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for at søknadsordningen for dekning av høyere pensjonskostnader enn det som dekkes av pensjonspåslaget fungerer etter Stortingets intensjon?

BEGRUNNELSE:

Da pensjonspåslaget for private barnehager ble redusert, var det en klar intensjon at private barnehager som har høyere pensjonskostnader enn de får dekket gjennom påslaget, skal få dette dekket etter søknad.

KD har forutsatt at flere barnehager enn tidligere vil kunne søke etter nedjustering av pensjonspåslaget. Dette fordi antallet barnehager med høyere kostnader enn påslaget dekket ville gå opp når påslaget ble redusert.

KD har endret dato for når pensjonsavtalen skulle vært inngått til 1. januar 2019, og de har fjernet vesentlighetskravet. Dette ble gjort for at flere skulle komme innenfor søknadsordningen.

De fleste private barnehager i Norge følger PBLs tariff. PBL, Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Delta på den ene siden, og KD på den andre, er nå i en uoverensstem-

melse om hvorvidt PBL-avtalen er å anse som en avtale som faller innenfor søknadsordningen.

PBL-avtalen ble i august 2019 modernisert som følge av pensjonsreformen og endringene i folketrygden, på samme måte som man har gjort endringer i offentlig tjenestepensjon. Akkurat som ny offentlig tjenestepensjon ikke kan være å anse som en ny avtale, anser partene endringene i tjenestepensjonsordningen i PBL kun som en modernisering av gammel avtale.

KD virker å være uenig med partene i arbeidslivet om dette.

PBL-barnehagene får avslag på sine søknader til kommunen om å få pensjonskostnadene dekket, med begrunnelse i at pensjonsordningen på PBL-området er «for ny». Statsforvalteren i Vestfold og Telemark slo i februar fast at kommunene har rett til å gjøre dette. KD har i brev til PBL i mai avvist å kjenne vedtaket fra Statsforvalteren ugyldig.

Ifølge PBL hadde 838 av deres medlemsbarnehager i 2022 en underdekning på pensjon på 136 millioner. Hittil i 2023 er 523 barnehager som ikke får dekket sine kostnader til pensjon gjennom pensjonstilskuddet. Så langt har disse barnehagene en underdekning på 90 millioner kroner.

Dette er i strid med Stortingets intensjon og KDs forventning før endringene i pensjonspåslaget ble gjort. Det gjør også at kunnskapsministeren ikke kan fortsette å avfeie kritikken mot kuttet i pensjonspåslaget med at private barnehager har mulighet til å søke for å få dekket sine reelle kostnader. Denne muligheten er alle de 1.645 barnehagene med PBLs pensjonsavtale avskåret fra.

Svar:

Innledningsvis vil jeg vise til at jeg har svart på tilsvarende spørsmål fra representanten 11. april 2023, jf. Dokument nr. 15:1817 (2022-2023).

SPØRSMÅL NR. 3212

Innlevert 21. september 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 27. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

I august var flaskehalsinntektene ifølge Europower 1,3 mrd. kroner. Det er som følge av store prisforskjeller i Sør-Norge der NO2 har hatt mye høyere strømpris.

Departementet følger med på hvordan søknadsordningen fungerer, og har hatt dialog med aktørene i sektoren om det er behov for mer støtte og veiledning til private barnehager og kommuner. Departementet har fått innspill om at det kan være utfordrende for barnehagene å søke. Dette skyldes blant annet at det har vært uklart hva som skal være dokumentasjonsgrunnlaget for søknaden. Departementet har derfor tydeliggjort hva som skal være dokumentasjonsgrunnlaget for søknadsordningen i merknad til forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 4a om tildeling av tilskudd til private barnehager.

Departementet har også fått innspill om at det er uklart hvorvidt den nye pensjonsavtalen til barnehager med PBLs barnehagepensjon faller inn under søknadsordningen, som gjelder for pensjonsavtaler inngått før 1.1.2019. Utdanningsdirektoratet (Udir) har gjort en vurdering av vilkårene for søknadsordningen og særlig om vilkåret «pensjonsavtale inngått før 1. januar 2019». Udir viser til at det må gjøres en konkret vurdering av hver enkelt søknad. Utdanningsdirektoratet angir imidlertid noen momenter som kommunen kan bruke i sin vurdering av når pensjonsavtalene ble inngått. Det vises blant annet til at det må legges til grunn en objektiv tolkning ut fra en rimelig forståelse av avtaleteksten, og at tidspunktet for avtaleinngåelsen i utgangspunktet vil kunne legges til grunn, dersom dette uttrykkelig fremgår av pensjonsavtalen.

Som jeg tidligere har varslet vil regjeringen gjennomgå regelverket for finansiering og styring av barnehagesektoren innen utgangen av 2023 og legge frem et helhetlig forslag til regelverksendringer. I dette arbeidet er det naturlig å se nærmere på hvordan private barnehager blir kompensert for pensjonsutgifter.

Statsråden har tidligere avslått tiltak, men vil statsråden sikre at disse enorme inntektene fra husholdninger og næringsliv i Rogaland, Agder og Vestfold og Telemark i NO2 betales tilbake til denne regionen, eller mener han

det er riktig at disse midlene brukes til å senke nettleien i hele landet?

Svar:

Regjeringen fikk høsten 2022 på plass en midlertidig forskrift for å sikre at høye flaskehalsinntekter i transmisjonsnettet tilbakeføres til nettkundene raskere enn om det gjøres gjennom reduksjoner i tariffene i transmisjonsnettet.

Den midlertidige ordningen har som formål å redusere sannsynligheten for at nettkunder i prisområder med ekstraordinært høye kraftpriser får økt nettleie som følge av at nettselskapene får økte kostnader til nettap. Ordningen er således ikke knyttet til prisforskjellene mellom prisområder, men prisnivået i de enkelte prisområdet. Dette gjør ordningen treffsikker ved at det er nettkundene som har de høyeste kostnadene knyttet til sitt kraftforbruk som får redusert sannsynlighet for økt nettleie.

Den midlertidige ordningen har vært viktig for å begrense nivået på nettleien i en tid med høye strømregninger for folk og bedrifter i Sør-Norge. Dersom de særlig høye prisnivåene vi har sett i 2022 og til dels 2023 ser ut til å vedvare i 2024, vil dette tale for å videreføre ordningen. Forventet nivå på Statnetts flaskehalsinntekter vil også

være avgjørende for å sikre at en eventuell videreføring av ordningen har tilstrekkelig finansiering.

Kraftprisene har så langt i år vært betydelig lavere enn i fjor, og mye nedbør og tilsig gjennom de siste månedene har gjort at ressursituasjonen i de sørlige prisområdene nå er god. Det er derimot fortsatt prisforskjeller mellom prisområdene. Værforholdene, kombinert med høy magasinnylling, har gjort det nødvendig med høy og til dels tvungen produksjon av vannkraft i NO1 og NO5 for å redusere risikoen for overløp. Dette har bidratt til lavere priser i disse områdene. Reguleringsevnen i NO2 er langt høyere enn i de tilgrensende områdene, og mer av nedbøren kan spares til perioder hvor behovet er større. Netforholdene og begrensninger i overføringsnettet har også bidratt til prisforskjellene mellom prisområder.

På kort sikt vil strømstøtteordningen være viktig for å dempe virkningen av strømprisene på husholdningenes strømregninger. Regjeringen har videre nedsatt et ekspertutvalg som skal vurdere prisfastsettelsen på strøm. Utvalget skal vurdere hvilke tiltak som kan sikre strømbrukere mer forutsigbare priser på strøm på kort og lang sikt, og skal levere sin rapport innen 15. oktober i år.

Den midlertidige forskriften om bruk av flaskehalsinntekter gjelder ut 2023. Jeg vil vurdere behovet for videreføring i lys av prisutviklingen fremover.

SPØRSMÅL NR. 3213

Innlevert 21. september 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 2. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vil Justis- og beredskapsdepartementet – på tilsvarende måte som for den kinesiskproduserte applikasjonen TikTok og den russiskproduserte applikasjonen Telegram – fraråde bruk av den russiskproduserte applikasjonen Yango på tjenesteenheter med tilgang til departementenes interne digitale infrastruktur og tjenester?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mine skriftlige spørsmål nr. 2874 og nr. 3140, samt statsrådets besvarelse av spørsmålene. Temaet for spørsmålene er bruk av den russiskproduserte applikasjonen Yango på digitale enheter som har tilgang til norske myndigheters interne digitale infrastruktur og tjenester, og da særlig med tanke på digitale enheter som benyttes

av departementene. Bakgrunnen for spørsmålene er de bekymringsverdige opplysningene Datatilsynet har kommunisert, om hvordan Yango behandler personopplysningene til sine norske brukere. Det bemerkes herunder at Datatilsynet har uttalt til NRK at de råder statsråder til å slette applikasjonen Yango.

I forbindelse med sin egen bruk av den kinesiske applikasjonen TikTok på tjenestetelefonen, har statsråden hele tiden holdt fast ved at dette var i henhold til de gjeldende råd og retningslinjer for mobilbruk, da applikasjonen TikTok ikke var særskilt frarådet ved navn. Det er nærliggende å anta at statsråden vil legge en tilsvarende vurdering til grunn hva gjelder den russiske applikasjonen Yango, og dette ble derfor forsøkt avklart i spørsmål nr. 2874. Det ble så i spørsmål nr. 3140 forsøkt avklart om statsråden vil be om en særskilt vurdering fra Nasjonal

sikkerhetsmyndighet av om bruk av Yango på tjenestelefoner i departementene bør frarådes, slik det i mars d.å. omsider ble bedt om for TikTok og den russiskproduserte applikasjonen Telegram. Det ble ikke gitt noe konkret svar på noe av det etterspurte, og det er dermed ikke mulig å fastslå hvordan regjeringen forholder seg til de fremhevede risikoelementene ved bruk av Yango. Det bes derfor om at statsråden med det konstitusjonelle ansvaret for IKT-sikkerhet nå gir et utvetydig svar på spørsmålet om bruk av Yango vil bli frarådet, som avklarer for Stortinget om regjeringen vil innrette bruk av den russiskproduserte applikasjonen Yango på mobile enheter med tilgang til departementenes interne digitale infrastruktur og tjenester på tilsvarende måte som for applikasjonene TikTok og Telegram.

Svar:

Som opplyst i mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 2874 og 3140 er det utarbeidet nasjonale råd som skal bidra til å styrke cybersikkerheten. På generelt grunnlag vil det alltid være en risiko for at informasjon fra apper, sosiale medier og andre digitale tjenester kan samles inn og brukes til formål som ikke er ønskelige. NSM har 13 råd om sikkerhet på mobile enheter. Rådene er å ikke gi apper mer tilgang til informasjon enn nødvendig.

De generelle rådene dekker også denne saken. Rådene er tydelige på hvordan vi bør forholde oss for å beskytte skjermingsverdige verdier. En mobiltelefon er ikke godkjent for gradert tale og man bør være varsom med å snakke eller lagre sensitiv informasjon på en telefon.

Det finnes svært mange apper man kan laste ned, mange med kinesiske eiere eller eiere fra andre land vi ikke har sikkerhetssamarbeid med. Jeg mener derfor det ikke hadde vært et godt system dersom sikkerhetsråd utelukkende skulle basert seg på hvilke enkeltapper jeg som Justis- og beredskapsminister etterspør råd om. Et slikt system ville etter mitt syn vært helt vilkårlig. Jeg viser til at NSM mener det er riktig å gi generelle råd, nettopp på grunn av mangfoldet av apper og aktører som kan opptre sikkerhetstruende. Det er derfor viktig at alle som bruker enheter med mulighet for å laste ned det store mangfoldet av apper på generelt grunnlag er oppmerksom på blant annet hvordan de bruker enheten sin og hva slags informasjon som lagres, deles eller snakkes om.

Det økte fokuset på sikkerhetsutfordringer knyttet til applikasjoner og tilhørende anbefalinger fra sikkerhetsmyndighetene våre er viktige for å trygge mobilbruk bl.a. som følge av apper fra land vi ikke har et sikkerhetssamarbeid med.

SPØRSMÅL NR. 3214

Innlevert 21. september 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 26. september 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Når har regjeringen tenkt å avklare om man skal reversere sammenslåingen av statsforvalterembetene?

BEGRUNNELSE:

Det har vært medieoppslag om at dette skulle avklares etter valget. Et valg som for øvrig ikke har gitt den del av regjeringen som er opptatt av omkamper og reversering noe særlig støtte.

Svar:

I tråd med lokale ynskje og vedtak blir Troms, Finnmark, Vestfold, Telemark, Akershus, Buskerud og Østfold frå 1.

januar 2024 eigne fylke igjen. Det har reist spørsmålet om statsforvaltarane i desse fylka skal bli delt for å fylgje dei nye fylkesgrensene. Historisk har statsforvaltarane og fylkeskommunane, med unntak av Oslo og Akershus, hatt lik inndeling.

Regjeringa er oppteken av at saka blir vurdert grundig. På oppdrag frå departementet har DFØ evaluert strukturen. Rapporten frå DFØ har også vore på offentleg høyring. Departementet fekk 111 høyringssvar frå til saman 126 instansar. Eg har også hatt møter med leiinga, tilsette og tillitsvalde i dei tre aktuelle embeta. Regjeringa vil ta ei avgjerd i løpet av hausten.

SPØRSMÅL NR. 3215**Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby****Besvart 28. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva gjør Samferdselsdepartementet for å sikre involvering av næringslivet og befolkningen i forbindelse med stengningen av Ring 1, og hvordan vektlegges nødvendigheten av å investere i byliv, kulturaktiviteter og annet for å motvirke de negative konsekvensene?

BEGRUNNELSE:

Deler av Ring 1 skal stenges i forbindelse med sikring av nytt regjeringskvartal, blant annet fordi Hammersborgtunnelen skal senkes ti meter lenger ned i bakken. Trafikken i Oslo sentrum må ned 30 prosent når veien stenger, og mye av trafikken som nå går på veien vil måtte kanaliseres inn på sideveiene. Dette vil få store konsekvenser for de som bor i områder, og for næringslivet.

Beboere og næringsaktører uttrykt frustrasjon over manglende planlegging og samarbeid med Statens vegvesen og Samferdselsdepartementet i denne saken, og advarer mot både dramatiske konsekvenser for nabolaget og for tapt byliv.

Oslo kommune, ved Bymiljøetaten, har startet en plan for trafikkavvikling, der næringsaktørene som rammes av stengningen er godt involvert og inkludert i planene. Statens vegvesen er byggherre for prosjektet, men berørte beboere og næringslivet opplever at det er vanskelig å komme i dialog med Statens vegvesen og Samferdselsdepartementet.

Svar:

Ring 1-prosjektet omfatter ombygging av Hammersborgtunnelen samt deler av Vaterlandstunnelen. Hovedformålet med prosjektet er å tilfredsstille sikkerhetsskravene i nytt regjeringskvartal. Prosjektet finansieres over Kommunal- og distriktsdepartementets budsjett, og gjennomføres av Statens vegvesen i nært samarbeid med Statsbygg.

Statens vegvesen har tett dialog med interessenter og naboer til prosjektet for å gjøre de berørte kjent med gjeldende planer, samt fremdriften til prosjektet. Etaten opplyser at de har delt informasjon fortløpende, og vært så imøtekommende som mulig på hva som er kjent informasjon. Statens vegvesen har videre vært tydelige på at mer detaljert informasjon om valg av løsninger først vil bli avklart gjennom den såkalte samspillsfasen med den valgte entreprenøren. Statens vegvesen signerte kontrakt med Veidekke entreprenør AS 14. august i år. Planlegging/prosjektering av arbeidene startet umiddelbart etter dette. Statens vegvesen har opplyst at det er planlagt flere møter med interessenter og naboer utover høsten for å informere om det videre arbeidet og prosjektets planer under prosjektgjennomføringen.

Statens vegvesen er opptatt av å gjennomføre prosjektet på en mest mulig skånsom måte for innbyggerne og de næringsdrivende i området innenfor de rammer og forutsetninger som er lagt til grunn for prosjektet.

SPØRSMÅL NR. 3216**Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 29. september 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva er rutine for gjennomføring av kommunestyre- og fylkestingsvalg i Ila fengsel, fengsler generelt og hvordan forsikrer ministeren seg for at innsatte kan delta på lik linje i demokratiet som andre?

BEGRUNNELSE:

Å kunne delta i valg er en demokratisk rettighet for alle innbyggere i Norge også dem som soner i fengsel. Jeg har mottatt brev fra en innsatt på Ila som viser til at gjennomføring av valg ble satt til en dato for å forhåndsstemme

30 august. Vedkommende viser til at det ikke var noen oppslag om dato eller klokkeslett og varsel om at man skulle stemme ble gitt på få minutters varsel. Vedkommende oppgir at flere på avdelingen ikke fikk informasjon og dermed ikke fikk stemt. Vedkommende oppgir at dette er noe han har hørt er erfaringen fra andre avdelinger.

Vedkommende oppgir at det ikke var gjort tilgjengelig valgbrosjyrer i forkant av valget slik at informasjon om de ulike partiene var vanskelig å oppdrive. Det er bekymringsfullt dersom det ikke tilrettelegges tilstrekkelig for at innsatte skal kunne benytte seg av sine demokratiske rettigheter.

Derfor ber jeg om en redegjørelse for gjennomføring av valg ved Ila fengsel, hvilke retningslinjer som foreligger for alle fengsler og en redegjørelse for hvordan ministeren forsikrer seg om at innsatte kan delta på lik linje i demokratiet som andre.

Svar:

Ansvar for gjennomføringen av valg i fengslene er delt mellom Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) og Justis- og beredskapsdepartementet (JD). KDD er ansvarlig for regelverket for gjennomføringen av valg. Det er kommunene som har ansvaret for gjennomføringen av valget, som i fengslene blir gjennomført som et forhånds-

valg. Kriminalomsorgen tilrettelegger for gjennomføringen av valg i fengslene.

Å kunne delta i valg er en demokratisk rettighet, også for dem som er innsatt i fengsel. Det er de respektive valgstyrene som har ansvar for valgavviklingen ved institusjonene i sitt valgdistrikt. Kriminalomsorgen legger til rette for den praktiske avviklingen, som bestemmes av de lokale valgstyrene i de 40 kommunene som fengslene er lokalisert i. Kriminalomsorgsdirektoratet har derfor ikke gitt sentrale retningslinjer for dette. I ny valglov, vedtatt av Stortinget 16. juni 2023 (ikke i kraft), er innsattes rett til å avgi forhåndsstemme i fengselet lovfestet.

Når det gjelder gjennomføringen av høstens kommune- og fylkestingsvalg ved Ila fengsel og forvaringsanstalt, ble det hengt opp oppslag i alle avdelingene og på besøksavdelingen 7. juli 2023. Av oppslaget fremgikk det blant annet når forhåndsvalget skulle gjennomføres, hvem som har stemmerett og at det ville bli anledning til å melde fra om ønske om å forhåndsstemme. Påmeldingslister ble sendt til alle avdelingene i uke 28. Innsatte som ønsket å forhåndsstemme kunne skrive seg på listen, men det var også anledning til å forhåndsstemme uten å melde fra på forhånd. Ansatte minnet de innsatte om den forestående valggjennomføringen i forkant av gjennomføringsdagen. Flere avdelinger hadde med seg flere innsatte til forhåndsstemming enn de som var påmeldt på forhånd.

SPØRSMÅL NR. 3217

Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand

Besvart 28. september 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Kommuner vil med fordel heller gjøre mindre endringer i vedtatte kommuneplaner framfor å endre hele planen med full planprosess eller gi dispensasjon fra gjeldende kommuneplan, i enkelte tilfeller.

Kan statsråden gi klarhet i hva «mindre endringer» eller mindre konsekvenser av endringer er ment i PBL §§ 11-7 og 12-4?

BEGRUNNELSE:

En avklaring rundt dette vil bidra til bedre kommunal forvaltning.

Svar:

Som lokal planmyndighet har kommunane stor grad av fridom til å bestemme arealpolitikken. Planlegging må derfor vere eit fleksibelt styringsverktøy for kommunane, noko som også inneber at arealplanar må kunne endrast.

Det er plan- og bygningslova § 11-17 og § 12-14 som gir kommunane grunnlag for å endre vedtekne arealplanar. Hovudregelen er at ei planendring må skje på same måte som vedtaking av arealplanen. Dette inneber at dei same reglar om høyring og fristar og liknande, også gjeld for endring av planen.

For arealdelen i kommuneplanen og reguleringsplanar er det likevel gjort unnatak frå hovudregelen om or-

dinær planbehandling for endringar som er vurdert å vere mindre inngripande, jf. § 11-17 andre ledd og § 12-14 andre ledd.

I arealdelen i kommuneplanen kan ei mindre endring gjerast gjennom enklare saks-handsaming, og vedtaksmyndet kan delegerast. Med "mindre endringer" blir det sikta til justeringar av arealdelen i kommuneplanen som det er behov for å gjere mellom større planrevisjonar. Eksempel som er nemnde i forarbeida til lova er arrondering av formåls-grenser, justering av linjeføringar for infrastrukturlegg eller endring av utbyggingsformål. I forarbeida er det også lagt til grunn at endringa "ikke må komme i strid med nasjonale eller viktige regionale hensyn som ellers ville medført innsigelse mot planen", jf. Ot.prp. nr 32 (2007-2008) side 227.

Når det gjeld endring av reguleringsplanar, kan forenkla behandling skje når "endringene i liten grad vil påvirke gjennomføringen av planen for øvrig, ikke går utover hovedrammene i planen, og heller ikke berører hensynet til viktige natur- og friluftsområder", jf. § 12-14 andre ledd. Moglegheita til å vedta endringar av reguleringsplanar et-

ter ein forenkla prosess blei utvida i 2017, og den tidlegare formuleringa "mindre endringer" er tatt ut av føresegna. I dag er utgangspunkt for vurderinga, om endringa "må betraktes som i vesentlig grad omstridt eller konfliktfylt", jf. Prop 149 L (2015-2016) side 46. Aktuelle eksempel der § 12-14 andre ledd kan brukast er justering av grenser og arealformål, og endring av arealformål, jf. forarbeida side 76. Føremålet med lovendringa i 2017 var å redusere omfanget av ressurs-krevjande dispensasjonsbehandling til fordel for ei meir føreseieleg og langsiktig arealavklaring gjennom plan. Føresegna legg opp til at kommunen skal utøve eit planfagleg skjøn om endringar som kan gjennomførast etter dei enklare reglane om sakshandsaming.

Som det framkjem ovanfor har kommunane gjennom plan- og bygningslova § 11-17 andre ledd og § 12-14 andre ledd betydeleg handlingsrom til å gjere endringar i planar. Eg stoler på at kommunane gjer gode avgjerder på dette området. På nettsida planlegging.no. har departementet lagt ut rettleiing om planlegging etter plan- og bygningslova som hjelpemiddel for kommunane.

SPØRSMÅL NR. 3218

Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad

Besvart 5. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Norske kommunar har gjort ein stor innsats og god jobb med å ta imot eit historisk høgt tal flyktningar det siste året. For mindre kommunar som Fauske byr det på utfordringar med kapasitet og økonomi.

Kva gjere regjeringa for å sikre at kommunar får tilstrekkeleg med ressursar til å ta imot våre ukrainske systre og brør på ein god måte?

Svar:

Spørsmålet blei oversend til arbeids- og inkluderingsdepartementet den 29. september. Spørsmålet handlar om ansvarsområda til fleire statsrådar. Eg har ansvar for å samordne innsatsen for fordrevne og flyktningar, og svarar på vegne av regjeringa.

Kommunane gjer ein sær viktig jobb med å ta imot mange fordrevne og flyktningar på kort tid. Eg er imponert over kva kommunane har fått til. Regjeringa er opptatt

av å setja kommunane best mogleg i stand til å ta imot fordrevne frå Ukraina og flyktningar frå andre land. Det er ei rekke ordningar som er med og kompenserer kommunane for utgiftane dei har til bebuarar i mottak og til busetjing og integrering av flyktningar og fordrevne.

Kommunar som har asylmottak får vertskommunetilskot. Vertskommunetilskotet skal dekkje kommunane sine gjennomsnittlege utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon for mottak i kommunen. I tillegg til ein grunnsats per kommune får kommunane tilskot per mottaksplass, differensiert etter type plass. I tillegg til det ordinære vertskommunetilskotet kan det også givast eit særleg tilskot ved omsorgsovertakingar og til oppfølging av personar med alternativ mottaksplassering. Ordninga med vertskommunetilskot omfattar i tillegg tilskot til dei kommunane som tilbyr barnehageplass og plass i skulefritidsordning. Det blir òg gitt tilskot, forvalta av Utdanningsdirektoratet til grunnskuleopplæring til barn og unge som søker opphald i Noreg. Utlendingsdirektoratet

forvaltar i tillegg ei tilskotsordning til aktivitetar for barn og unge i mottak.

Kommunar som buset flyktningar, får integreringstilskot i fem år for kvar person dei buset. Det er integreringstilskotet som utgjer hovudfinansieringa for arbeidet med busetting og integrering i kommunane, saman med tilskot til norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak, tilskot til busetting av personar med nedsett funksjonsevne eller åtferdsvanskar og særskilt tilskot til busetting av einslege mindreårige flyktningar. I tillegg kjem ei auke i skatteinntekter og rammetilskot på grunn av at innbyggjartalet i kommunen går opp.

For å bidra til at kapasiteten i tenestene ikkje blir overskriden, har Stortinget i 2023 løyvd 20 mill. kroner ekstra til tiltak som skal bidra til betre bemanning og auka kompetanse i barnehage og skole om nykomne barn og

unge. I revidert nasjonalbudsjett blei det vedtatt ei mellombels gjeninnføring av tilskot til utleigebustader. Kommunane kan i 2023 søke Husbanken om tilskot til kjøp, bygging og istandsetting av bustader. Stortinget har også gjort mellombelse endringar i fleire lovar som skal gjere det enklare for kommunane å ta imot fordrivne frå Ukraina. Nemnde ordningar er ikkje uttømmande. Det finnes andre tilskotsordningar for ulike sektorar som kan bidra til finansiering, og andre tiltak for fordrivne og flyktningar frå Ukraina og andre land.

Den situasjonen vi har no med eit stort tal på fordrivne og flyktningar gir ekstraordinære utfordringar som vi må følgje med på. Regjeringa er opptekne av å ha tett dialog med kommunane om særskilte situasjonar som kan oppstå, og korleis desse kan løysast.

SPØRSMÅL NR. 3219

Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 3. oktober 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Funnene i Fosterhjemsundersøkelsen 2023 viser at nesten 30 % av fosterhjemmene har blitt bedt om å tvinge barn til samvær, og hva gjør Regjeringen for å ivareta barnas beste?

BEGRUNNELSE:

Det har blitt lansert 3 viktige kunnskaps rapporter på feltet i løpet av våren på området: Blod er ikke alltid tykkere enn vann, Barneombudet, Fosterhjemsundersøkelsen 2023 rapport, Norsk Fosterhjemsforening og Samfunnsverdien av fosterhjem, Menon Economics.

Disse viser blant annet at feltet trenger en forutsigbar og rettighetsbasert fosterhjemsomsorg. Et velfungerende stabilt fosterhjem kan gi barn god utvikling slik at de kan bli trygge voksne. Det er god samfunnsøkonomi å investere i tiltak som gir barn i fosterhjem stabilitet og trygge rammer. Avgjørelser som treffes i barnets sak, må alltid være til barnets beste. Hensyn til svak kommuneøkonomi eller frykt hos barneverntjenesten for at deres avgjørelser kan bringes inn for EMD domstolen bør aldri overstyre hensynet til ivaretagelse av barnet i den enkelte sak. Barns rett til medvirkning i egen sak må også ivaretas.

SV er bekymret for det høye tallet som at nesten 30 % har opplevd tvangssamvær med biologisk familie. All nyere forskning viser at barn som blir utsatt for krenkelse og vedvarende negativt stress, får psykiske og/eller fysiske konsekvenser senere i livet. Det er ikke kontinuitet og stabilitet i å stadig retraumatiseres, eller å få så sterke reaksjoner at man for ofte blir så satt ut av spill at man midlertidig mister ferdigheter og settes tilbake i utvikling. Fosterforeldre, som har et stort ansvar for barnet 24/7, har i dag ingen rett til å ivareta barnets sak. De er omsorgsutøvere med liten innsynsrett i barnets sak og uten klagerettigheter.

Fosterhjemmene trenger forutsigbarhet og trygghet for å ivareta omsorgen for barnet, at de selv slipper å bære juridisk og økonomisk risiko, og at de ikke er vingeklippede omsorgsutøvere. Når vi ser på tilbakemeldingene fra fosterforeldrene er det helt klart at det trengs en total omlegging på fosterhjemsfeltet med fokus på rettsikkerhet. Vi satser på at ny fosterhjems melding som er lovet i 2024, og de lovforslag som skal fremmes, vil ta tak i de nye regler som må til. Herunder må man se på hvordan barnevern og dommere ser på den biologiske families rett til å møte barnet, når så mange melder om tvang til møtet med biologisk familie. SV mener at alle barn må få medvirke i egen sak, og ingen barn skal tvinges til samvær.

Svar:

Barn og foreldre har rett til familieliv med kvarandre, også etter ei omsorgsovertaking. Samstundes må ikkje barn bli utsett for ei urimeleg belastning. Å vege desse to omsy- na mot kvarandre, og opp mot andre behov barnet har, kan vere ein vanskeleg balansegang. Barn har òg rett til å kjenne sine foreldre.

Som barne- og familieminister er eg opptatt av at bar- na får det samværet med foreldra sine som er riktig for dei til ei kvar tid. Samvær må bli fastsett på bakgrunn av indi- viduelle vurderingar til det beste for barnet det gjeld.

Norge har fått ei rekke dommar frå Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) som konstaterte mellom anna at samværet i sakene var i strid med retten til fam- ilieliv etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 8. Høgsterett har òg gjennom avgjerd i fleire barnevernsaker trekt opp føringar for norsk barnev- ernspraksis og slått fast at det har vore naudsynt å endre praksis på nokon områder.

Når det gjeld grad av samvær mellom barn og foreldre viser statistikk at det i snitt blir gitt meir samvær i dag enn for nokre år tilbake. Den gang hadde det utvikla seg ein uheldig praksis med standardisert fastsetting av samvær i for mange tilfelle. Det er noko som både EMD og Høgster- ett peika på som kritikkverdig.

Etter dommane frå EMD og Høgsterett er det jobba på fleire plan for å komme dei rettslege føringane i møte. Mellom anna er samværsreglane endra i ny barnevernslov slik at samvær alltid skal fastsettast ut frå ei konkret vurdering av kva som er barnets beste. Det har òg blitt sett i verk fleire informasjons- og opplæringstiltak retta mot barnevernsektoren når det gjeld samvær.

I fjor kom Bufdir med nye retningslinjer for vurdering av samværsordning ved omsorgsovertaking. Eg meiner det er positivt at det er kommen fleire verktøy som kan bidra til om at det blir sett meir riktig samvær som passar med behovet til det einskilde barnet. Vi kan ikkje følge eit standardisert opplegg for kva som er riktig mengde sam- vær for det einskilde barn.

Eg vil understreke at samvær alltid skal vere til det beste for barna. Derfor er det viktig at barneverntenestene lyttar til kva barna sjølv vil i samværsaker og ein sikrar barns medverknad. Dette er det òg lagt vekt på i retnings- slinjene frå Bufdir. Barn sitt eige syn på kor mykje samvær dei ønsker, er eit førande prinsipp i fastsettelsen av sam- vær. Det vil seie at dersom barnet uttrykker høg motstand mot samvær med foreldra, må barnevernstenestene vur- dere situasjonen og sjå om det til dømes er noko som kan leggjast til rette på ei anna måte, eller om samværet må kraftig reduserast eller falle bort. Retningslinjene vil styr- kje stillinga til både barn og foreldre ved at barnevernste- nesta blir betre rusta til å gjere ei konkret vurdering av kor mykje samvær familien skal ha.

Det synast som barnevernstenestene gjennomgåande har vore gode til å følge opp signala frå EMD og Høgster- ett når det gjeld kva samværsordning det skal vere etter ei omsorgsovertaking. Det er bra, for målsettinga ved ei omsorgsovertaking er at barn og foreldre skal bli gjenforeina, og samvær er eit viktig verktøy for at barn og foreldre skal bevare og utvikle familiebanda mellom seg. Men omsynet til barna er det aller viktigaste. Det er viktig at vi ikkje får ei utvikling der samværet settast meir eller mindre automa- tisk høgt. Barn har rett til å kjenne sine foreldre, men dette skal aldri gå på bekostning av barnets beste.

SPØRSMÅL NR. 3220

Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 2. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Vi har lest groteske historier de siste måneder om unge lovbrytere som har begått voldtekt, omfattende vold og mer, hvor justisvesenet har vært så opptatt av forbry- ternes rettigheter, at de ikke har blitt varetektsfengslet eller idømt noe særlig grad av straff, selv om det ifølge ret- tene er "sterk gjentakelsesfare".

Operer deler av justissektoren som snillistiske aktiv- ister, eller er deres tolkning av dagens lovverk hvor unge grovt kriminelle med sterk gjentakelsesfare har ukrenke- lige rettigheter som trumfer alt annet, riktig?

BEGRUNNELSE:

I Oslo har en 17 åring grovt voldtatt flere kvinner de siste måneder, med store følger for kvinnene i etterkant,

og tydeligvis få eller ingen følger for den seriekriminelle ungdommen. I VG leser vi at ofrene er livredde og ikke tør å gå noen steder, og opplever altså en betydelig grad av inngrep i livene sine, mens den kriminelle ikke begrenses i noen grad. I første omgang var det politiet som ikke begjærte voldtektstmannen for varetektsfengslet av uforståelige grunner, hvorpå politiet løslatte vedkommende og satte ham på gaten igjen slik at han kunne voldtå på nytt 5 dager senere. Med to grove overfallsvoldtekter på kort tid klarer lagmannsretten kunststykket å falle ned på konklusjonen at 17-åringen ikke skal varetektsfengsles med begrunnelsen:

«Siktete er under 18 år. Han kan da ikke fengsles med mindre det er «tvingende nødvendig» [...] Terskelen for å varetektsfengsle et barn er høy, og det skal unngås at barn utsettes for det inngripende tvangsmiddelet i større grad enn nødvendig.»

Dette er tydeligvis både tingretten og lagmannsretten, og senest høyesterett enig i. Når retten løslater en serievoldtektstmann og stempler vedkommende for å ha "sterk gjentakelsesfare", og samtidig sier at unge kriminelle skal kun fengsles hvis det er tvingende nødvendig, så uttrykker rettsvesenet samtidig at det ikke er tvingende nødvendig å unngå nye overfallsvoldteker og nye ofre, eller gi sikkerhet til allerede angrepne ofre. Inngrepene i ofrenes liv og potensielle nye ofre er virker å være av liten eller ingen betydning for instansene i rettsvesenet. VG skriver videre:

"Kvinnen som ble overfalt 1. august, føler seg nå fanget i sitt eget hjem. Hun tør ikke gå ut for å trene eller møte venner – i frykt for å møte den voldtektssiktete 17-åringen."

Forståelsen av rettsvesenets beslutninger vil også være at ofre og mulige nye ofres rettigheter ikke er viktig og kan krenkes, mens seriekriminelle ungdoms rettigheter er ukrenkelig. Hvis avgjørelsene man ser i domstoler over hele landet i det siste er innenfor rimelig tolkning av regelverket og lovverket, så har man de facto gitt tilnærmet fripass for unge lovbytere, på bekostning av samfunnet.

<https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/Q70mvJ/kvinne-om-voldtektssiktet-tenaaring-jeg-er-livredd-for-aa-moete-ham-igjen>

Svar:

La meg først si at disse spørsmålene berører meg og opprører meg. Jeg deler representantens indignasjon overfor de forbrytelsene som her beskrives. For ordens skyld understreker jeg at jeg ikke kan uttale meg om enkeltsaker.

I slike saker er det av høyeste viktighet at den som utsettes for kriminalitet, følges opp på en best mulig måte av politi, rettsvesen, helsevesen og andre relevante deler av hjelpeapparatet. I de tilfellene der den kriminalitetsutsatte er under 18 år har politiet opprettet til sammen elleve barnehus, og i tillegg underavdelinger av disse, for å sørge for at man blir møtt på en best mulig og mest mulig tilpasset og koordinert måte av blant annet politiet,

rettsvesenet og helsevesenet. Det arbeides for tiden med å etablere et nytt barnehus i Finnmark fordelt på tre lokasjoner. For alle kriminalitetsutsatte har politiet etablert Støttesentre for kriminalitetsutsatte i alle politidistrikter. Støttesentrene gir støtte gjennom hele saksprosessen og kan rådgi om annet relevant hjelpetilbud. Det er viktig for meg at dette tilbudet nå er etablert og fungerer.

Det er også et viktig prinsipp i rettsstaten at man skal stå til rette for sine handlinger og ta sin straff. Det gjelder også mindreårige som er over den kriminelle lavalderen, som er 15 år i Norge.

Flere lovendringer de seneste årene har hatt som formål at færre mindreårige skal settes i fengsel. Dette er i samsvar med kravene i barnekonvensjonen, som innebærer at fengsel for mindreårige kun skal benyttes i helt spesielle saker når alle andre alternativer er vurdert og funnet utilstrekkelige. Som følge av dette har det gjennom flere år blitt færre mindreårige under 18 år som varetektsfengsles og som gjennomfører ubetinget fengselsstraff.

En viktig lovendring i denne sammenheng er innføring av den nye straffereaksjonen ungdomsstraff. Målgruppen er mindreårige mellom 15 og 18 år, som er barn i henhold til definisjonen i FNs barnekonvensjon, samtidig som de er over den kriminelle lavalder og dermed strafferettslig ansvarlige. Ved gjennomføring av ungdomsstraffen skal straffegjennomføringen skje lokalt der domfelte bor. Slik kontroll skal, gjennom tett oppfølging, erstatte fengselets fysiske kontroll. Alternativet til ungdomsstraff er gjerne ubetinget fengsel eller de strengeste samfunnsstraffene.

Videre er det vedtatt presiseringer i straffeprosessloven når det gjelder vilkårene for å varetektsfengsle mindreårige under 18 år. I Prop. 135 L (2010–2011) fremgår det:

«Formålet med lovendringen er først og fremst å tydeliggjøre at terskelen for å varetektsfengsle et barn skal være høy, for slik å unngå at barn utsettes for dette inngripende tvangsmiddelet i større grad enn nødvendig. Begrepet 'tvingende nødvendig' innebærer et absolutt krav om at det ikke finnes noe alternativ til varetektsfengsling.»

Hvorvidt en siktet under 18 år skal varetektsfengsles og hvilken straff som skal idømmes, innebærer konkrete avveininger i den enkelte sak. Disse avveiningene foretas av påtalemyndigheten og domstolen.

Jeg gjør også oppmerksom på at regjeringen for tiden arbeider med forbedringer og innskjerpinger i straffereaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Dette vil blant annet innebære at det ikke lenger skal være krav til samtykke til ungdomsstraff.

Jeg viser for øvrig til utdypende svar av 21. august i år på spørsmål nr. 2856 om varetektsfengsling av personer under 18 år.

SPØRSMÅL NR. 3221**Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 29. september 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I regjeringens plan for ladestasjoner for tunge kjøretøy vises det til EUs regelverksarbeid og at man vil få mer klarhet i tidsfrister for TEN-T-veinettet og krav for nasjonal plan når dette arbeidet er ferdigstilt.

Hvordan vurderer statsråden dette nå som direktivet om infrastruktur for alternative drivstoff er vedtatt, er regjeringens plan i tråd med fristene og andre krav i direktivet?

BEGRUNNELSE:

AFI-direktivet om infrastruktur for alternative drivstoff ble vedtatt i EU 25. juli i år, og vil tre i kraft i EU 12. oktober. Regjeringens plan for tunge kjøretøy langs riksvei ble lagt fram i juni. I planen refereres det til EUs pågående arbeid, som nå er avsluttet. Det er derfor relevant med en oppdatert vurdering av det vedtatte direktivet og hvilke implikasjoner det ev. har for regjeringens ladestrategi og planen for ladestasjoner for tunge kjøretøy.

Svar:

Europaparlamentets og rådets forordning (EU) 2023/1804 av 13. september 2023 om utbygging av infrastruktur for alternative drivstoff, og oppheving av direktiv 2014/94/EU ble publisert i Official Journal 22. september, trer i kraft 12. oktober 2023 og gjelder fra 14. april 2024.

Forordningen inneholder en rekke detaljerte krav bl.a. om avstand mellom ladepunkter langs TEN-T-veiene, både for lette og tunge kjøretøy, krav til effektuttak, krav til prisinformasjon, betalingsløsning, krav til infrastruktur både til landstrøm til skip og strøm til fly på bakken, samt tidsfrister overholdelse av krav. Nåværende lovgivning gir neppe tilstrekkelig hjemmel til å gjennomføre forordningen i norsk rett, og det må sannsynligvis foretas lovendringer.

Når det gjelder tunge kjøretøy spesielt har forordningens Artikkel 5 flere krav til effektuttak på ladestasjoner og tidsfrister for når infrastrukturen skal være etablert, både langs TEN-T veiene på døgnhvileplasser og i enkelte byområder. Hele forordningens betydning for Norge vil bli vurdert i EØS-prosessen og når vi nå starter arbeidet med gjennomføring av forordningen.

Regjeringen prioriterer dette arbeidet høyt og vil legge vekt på at den nødvendige infrastrukturen etableres. Statens vegvesen og Nye veier la 26. juni i år fram «Plan for ladestasjoner for tunge kjøretøy langs riksvei». Denne har for en stor del lagt forslag til EU-forordning til grunn. Det er derfor stor grad av sammenfall mellom de to, men ladepanen har også en tilleggsdimensjon ettersom den tar utgangspunkt i deler av det øvrige riksvegnettet og ikke bare TEN-T nettverket.

Den norske gjennomføringen er også avhengig av EØS-prosessen med våre EFTA-partnere og innlemmelse i EØS-avtalen før forordningen formelt trer i kraft i Norge, med de tidsfrister som følger av det.

SPØRSMÅL NR. 3222**Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 2. oktober 2023 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim****Spørsmål:**

Regjeringa lanserte denne veka eit nytt garantifond som skal risikoavlaste bedrifter som investerer i fornybar kraft i utviklingsland. Det er eit stort behov for auka klimaf-

inansiering, men uklart kvifor eit instrument som utelukkande skal kutte klimagassutslepp skal knyttast til utviklingsdirektoratet Norad.

Kor mykje av bistandsbudsjettet skal gå til tapsavsetjing til det nye garantifondet for utsleppskutt, og kvifor skal eit fond for utsleppskutt finansierast med bistandsmidlar?

GRUNNGJEVING:

21. september kunne vi lese i e-24 at regjeringa opprettar ei ny statleg garantiordning som skal risikoavlaste private aktørar som ynskjer å bygge ut vind- vatn og solkraft i utviklingsland. Ifølgje avisa vert ramma på 5 milliardar kroner, og det bevilgast ei tapsavsetjing i statsbudsjettet for 2024 og 2025.

Det er avgjerande at Noreg bidreg med meir global klimafinansiering. Garantifondet kan vere eit godt bidrag for å auke utviklinga av fornybar energi og kutte utslepp i utviklingsland, men eit slikt fond er ikkje heilt uproblematisk. Kutt av klimagassutslepp i utviklingsland vil vere eit globalt fellesgode. Jamfør Parisavtala frå 2015 har Noreg forplikta seg til at slik klimafinansiering skal vere addisjonell og ikkje gå på kostnad av bistand til fattigdomsreduksjon. Sverige har lang erfaring med slike garantifond og Noreg bør la seg inspirere av nabolandet. For Sverige brukar ikkje bistandsbudsjettet til å betale for eventuelle misleghald (tapsavsetjing). Ifølgje FN har 54 land ei så høg gjeldsbyrde at det går utover grunnleggande behov hjå befolkninga. Store statlege lån for å finansiere berekraftsmåla, kombinert med makroøkonomiske forhold etter finanskrisa og konsekvensar av pandemien, har skapt ei gjeldsboble i utviklingsland dei siste tiåra. Garantiordninga må ta omsyn til gjeldsbekrafta i mottakarlandet. Noreg må avstå frå å kreve motpartsgarantiar, enten det er garantiar for lånebeløp eller kjøpsavtaler som garanterer eventuell inntektsreduksjon, overfor gjeldstynge land. Dette er avgjerande for å hindre at Noreg er med på å forverre gjeldsbyrda til låg- og mellominntektsland på lengre sikt.

Svar:

Regjeringa foreslår å opprette ei ny statleg garantiordning for fornybar energi i utviklingsland i 2024. Eg ser fram til å uttale meg meir detaljert om ordninga sitt mål og innretning i etterkant av budsjettfremleggjinga.

Eg ynskjer likevel allereie nå å understreke at intensjonen med å utgreie ei slik ordning ikkje har vore å etablere «eit instrument som utelukkande skal kutte klimagassutslepp» slik representanten skriv. Regjeringa har mål om å sameine klima- og utviklingspolitikken. Garantiordninga er eit døme på dette. Tilgang til energi er ein føresetnad for økonomisk og sosial utvikling. Det stimulerer til berekraftig økonomisk vekst og bidreg til å redusere fattigdom og ulikheit. Dersom utviklingsland skal sikrast tilgang til energi utan at klimakrisa forverrast må det satsast stort på fornybar energi.

Men tidligare framgang i tilgang på energi for verdas fattige har snudd samstundes som dei fleste utviklingsland er avhengige av kraftig vekst i energiproduksjonen for å redusere fattigdom i tråd med berekraftsmåla. Det sørlege Afrika mottek mindre enn 1 prosent av dei totale globale investeringane i fornybar energi og trenden er nedadgåande. Ifølgje det internasjonale energibyrået IEA manglar om lag 775 millionar menneske tilgang til elektrisitet. Størstedelen av desse bur i Afrika sør for Sahara, kor over 50 pst. av folkesetnaden framleis er utan tilgang på elektrisitet. Framleis vantar omlag 2,3 milliardar menneske rein energi til matlaging. Dette har omfattande utviklingsmessige og helsemessige konsekvensar.

Dersom trenden held fram vil 660 millionar menneske framleis vante tilgang til elektrisitet, og nærare 2 milliardar menneske vil framleis vere avhengige av forureinande drivstoff og teknologiar for matlaging i 2030.

Framveksande marknader og utviklingsland treng om lag 2 400 mrd. USD i årlege klimainvesteringar. Reell og opplevd risiko for investeringar i utviklingsland er eit vesentleg hinder for private investeringar. OECD peikar på garantiar som eit effektivt verkemiddel for å mobilisere privat kapital.

Regjeringa ynskjer difor nå å nytte Noregs økonomiske tyngde i ei statleg garantiordning for å mobilisere privat kapital til fornybarinvesteringar i utviklingsland i stor skala.

SPØRSMÅL NR. 3223**Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 29. september 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Er statsråden enig med sin partikollegas uttalelse på dagsnytt 18 om at Kristiansand er en dysfunksjonell kommune?

BEGRUNNELSE:

Torsdag 21.09.23 var Senterpartiet sin Stortingsrepresentant Greni i en debatt hos Dagsnytt 18 for å diskutere regjeringens nyeste lovforslag. Forslaget går ut på at departementet skal få muligheten til å avholde innbyggerhøringer i saker som omhandler kommunedeling. I løpet av debatten sa Greni:

«Det å ha en dysfunksjonell kommune etter en tvangssammenslått vil ha store konsekvenser på sikt, og det vil være mer samfunnsmessig kostbart.»

Svar:

Eg meiner det ikkje er grunnlag for å seie at dagens Kristiansand kommune er ein «dysfunksjonell» kommune. Kommunen er samstundes resultat av ei samanslåing av tre kommunar, der to av kommunane ikkje ville slå seg saman. Det meiner eg ikkje er eit godt utgangspunkt for ein ny kommune.

Regjeringa meiner at innbyggjarane i dei tvangssammenslåtte kommunane Søgne og Songdalen skal få seie si mening og bli lytta til, i spørsmålet om kor vidt høvesvis Søgne og Songdalen igjen skal verte eigne kommunar eller bli verande som del av Kristiansand kommune. Eg set pris på representanten Njåstad sitt engasjement i saka og at han ynskjer å høyre mi mening. Eg håpar han også er einig i at endå viktigare enn det, er det at folk i Søgne og Songdalen skal få seie si mening og bli lytta til.

SPØRSMÅL NR. 3224**Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn****Besvart 3. oktober 2023 av statsminister Jonas Gahr Støre****Spørsmål:**

Er statsministeren enig i at vi i Norge har frie og rettfærdige valg, en fri presse og at antydninger om det motsatte uten saklig grunnlag kan undergrave tilliten til våre demokratiske institusjoner?

BEGRUNNELSE:

Arbeiderpartiets sentralstyremedlem og sittende byrådsleder i Oslo Raymond Johansen har uttalt at man ikke kan vite om det ville hatt betydning for valgfallet om norske medier hadde gjort det kjent tidligere at Erna Solbergs ektemann har drevet omfattende aksjehandler mens hun var statsminister. Et annet sentralstyremedlem i Arbeiderpartiet, Peggy Hessen Fløysvik, uttalte på Helgemoen 16. september at det er «veldig problematisk hvis det er noen som har sittet på informasjon her og ikke

latt den komme ut, med tanke på at vi står rett foran et valg». Dag Mossige, gruppeleder i Stavanger Arbeiderpartis kommunestyregruppe, sa på Politisk kvarter 22. september at valgresultatet i Stavanger er skjørt og at det hviler en skygge over valget i Stavanger. Disse uttalelsene med flere er egnet til å spre usikkerhet om valgresultatets legitimitet og konspirasjoner knyttet til norske mediers angivelige ledtog med Høyre.

Det er helt klart at sommerens avsløringer knyttet til habilitet setter tilliten til politikere på prøve. Det er en alvorlig demokratisk utfordring. Vi kan ikke la prosessen med å gjenopprette denne tilliten forkludres av ubegrunnede påstander som sår tvil ved legitimiteten til valgresultatet eller ved den frie pressen. Derfor vil det være viktig at statsministeren går i rette med de påstandene fra sine partifeller som bidrar til å undergrave tilliten til våre demokratiske institusjoner.

Svar:

Norge har frie og rettferdige valg og en fri presse.

Rollen frie og redaktørstyrte medier har i demokratiet kan ikke understrekes nok i urolige tider. I krig og konflikt er sannheten ofte første offer. Tilgangen til sannhet og kunnskap settes også under press av polarisering og fake news. Derfor forsterket Norge støtten til uavhengig journalistikk verden over med 170 millioner bistandskroner over fem år, til et fond for uavhengig journalistikk. Fondet drives av Pulitzer-senteret og skal støtte opp om uavhengig journalistikk om klima, hav og skog.

Jeg vil anerkjenne norsk presse for den viktige rollen de har i demokratiet vårt. En fri presse er ikke noe vi kan slå oss til ro med at vi har, også i Norge må pressefriheten hegnes om. I Democracy Index 2022 (the Economist Intelligence Unit Limited) er Norge rangert som verdens mest demokratiske land, og i World Press Freedom Index 2023 (Reporters Without Borders) er Norge rangert som det landet i verden med størst pressefrihet. Sakene den siste tiden gir heller ingen grunn til å tro noe annet. Det er pressen som har gjort offentligheten kjent med aksje-handlene til Erna Solbergs ektefelle da hun var statsminister og problemstillingene knyttet til dette.

SPØRSMÅL NR. 3225

Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 3. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til å undersøke hvilken kontakt Statkraft har hatt med representanter for Kina og det kinesiske kommunistpartiet og om noe av denne ble formidlet gjennom Xynteos, og vil statsråden, som leder for departementet som eier Statkraft, vektlegge at selskapet ikke må bryte menneskerettighetene i Kina eller andre steder, og at vi ikke må bli avhengige av Kina for å sikre vår elektrisitetsforsyning?

BEGRUNNELSE:

I en sak publisert på nett 22. september skriver Dagens Næringsliv at daværende statsminister Erna Solberg i 2017 møtte en mektig kinesisk industrileder, Liu Zhenya, som blant annet ønsket å bygge et globalt elektrisitetsnett, mens Zhenya var på besøk i Norge med en delegasjon fra Kina. Kontakten ble tilrettelagt av Solbergs venn, Osvald Bjelland, som også er ektefellen til daværende og sittende styreleder i Statkraft, og fant sted på et arrangement i regi av hans selskap Xynteos. Statkraft deltok også på arrangementet. Statkraft uttaler til DN at styreleder ikke var involvert i beslutningen.

Selv om Statkraft også uttaler i saken at det konkrete initiativet som Zhenya la fram for dem på et annet møte under Norgesbesøket ikke ble fulgt opp, har Statkraft i år fått kritikk for sine bånd til Kina.

En intern vurdering fra Statkraft slo for noen måneder siden fast at det er svært sannsynlig at selskapet medvirker

til tvangsarbeid med ekstremt alvorlige konsekvenser for de som rammes. DN omtalte dette i mars.

Avisen Recharge, i en sak gjengitt av Europower 18. september i år, skriver at sjefen for Wind Europe advarer mot å kjøpe kinesiske vindturbiner selv om de er rimeligere. Til Recharge var en sjef i Statkraft tydelig på at de vurderer å kjøpe kinesiske turbiner.

Svar:

Spørsmålet tar opp to hovedproblemstillinger.

Den første knytter seg til hvilken kontakt Statkraft har hatt med representanter for Kina og det kinesiske kommunistpartiet og om noe av denne ble formidlet gjennom selskapet Xynteo. Statkraft opplyser at som det fremgår av Dagens Næringslivs oppslag den 22. september, hadde Statkraft et introduksjonsmøte med en kinesisk industridelegasjon i 2017. Dette møtet ble fasilitert av Xynteo, og Statkrafts behandling av saken og deltakelse var på administrativt nivå. Ifølge Statkraft ble ikke møtet fulgt videre opp, slik det også fremgår av oppslaget i Dagens Næringsliv, og det har heller ikke vært andre initiativer av denne typen. Videre opplyser Statkraft at investeringer i kraftproduksjon i Kina ikke er aktuelt.

Den andre hovedproblemstillingen knytter seg til Statkraft og risiko for eventuelle menneskerettighetsbrudd i Kina eller andre steder, og at Norge ikke bør bli avhengige av Kina som grunnlag for vår elektrisitetsforsyning. Denne delen av spørsmålet retter søkelyset mot

et sentralt dilemma i det grønne skiftet, nemlig at verdikjedene i stor grad er basert på kinesiske komponenter og leverandører.

Som eier har regjeringen i eierskapsmeldingen, Meld. St. 6 (2022–2023) Et grønnere og mer aktivt eierskap, tydeliggjort og forsterket forventningene knyttet til ansvarlig virksomhet for selskapene med statlig eierandel. Dette inkluderer blant annet menneskerettigheter og arbeidsforhold. Staten som eier forventer blant annet at selskapene er ledende i arbeidet med ansvarlig virksomhet og gjennomfører aktsomhetsvurderinger i tråd med anerkjente metoder. At selskapene skal være ledende betyr at de skal være bedre enn andre. I henhold til rollefordelingen i selskapslovgivningen er det styret og ledelsen i selskapene som har ansvaret for driften av selskapet, herunder å gjennomføre disse vurderingene. Selskapenes oppfølging av statens forventninger følges opp av staten i eierdialogen med selskapene.

Kinesisk industri spiller en viktig rolle i mange viktige leverandørkjeder. IEA anslår at Kinas investeringer i produksjonsanlegg for komponenter til solenergianlegg tilsvarer mer enn 50 mrd. amerikanske dollar (IEA: Special Report on Solar PV Global Supply Chains, 2023). Ses alle delene av verdikjedene samlet, utgjør Kinas andel av verdens produksjon av solpaneler mer enn 80 prosent. Om lag 42 prosent av verdens produksjonskapasitet var i 2021 lokalisert i én enkelt kinesisk provins, og opptil 14 prosent i ett enkelt produksjonsanlegg.

De siste årene har det kommet en rekke rapporter om brudd på menneskerettigheter og grunnleggende arbeidstakerrettigheter i den kinesiske solenergiindustrien. Statkraft opplyser at de blant annet på denne bakgrunn i 2021–2022 gjorde en vurdering av menneskerettighetssituasjonen knyttet til leverandørkjeden for solkraft. Gjennomgangen konkluderte med at det er sannsynlig at det forekommer menneskerettsbrudd i forbindelse med produksjon av solpaneler i deler av Kina. Selskapet opplyser at det imidlertid ikke ble identifisert faktiske menneskerettighetsbrudd knyttet direkte til leverandører og underleverandører til Statkraft. Det er orientert om dette arbeidet i selskapets årsrapporter for 2021 og 2022. På bakgrunn av vurderingen satte Statkraft i verk en rekke tiltak for å redusere og eliminere risiko for menneskerettighetsbrudd i selskapets verdikjede for solenergi. Dette inkluderer både arbeid i egen leverandørkjede og samarbeid med andre aktører.

Risikoen for menneskerettighetsbrudd er ikke knyttet spesifikt til Statkrafts virksomhet, men vil gjelde alle aktører innenfor solkraft. Menneskerettighetssituasjonen i Kina er derfor en betydelig utfordring ikke bare for enkeltelskaper, men også for den store omstillingen av verdens energiforsyning som nå gjennomføres.

Solkraft vil spille en viktig rolle i utvikling av energisystemene, og etablering av egen leverandørindustri blir sett på som et viktig tiltak for å styrke energisikkerheten.

Både EU og USA er i ferd med å etablere programmer for å styrke sin egen leverandørindustri for solenergianlegg. Denne satsingen forventes å føre til at en større andel av verdens solenergianlegg produseres i land der underleverandører lettere kan spores og med tilfredsstillende arbeidsforhold. For øvrig vil jeg vise til at regjeringen i veikart 2.0 for Grønt industriløft har løftet frem solindustri som et særlig innsatsområde. Som en del av det har vi sagt at vi vil at solindustrien inngår i regjeringens kartlegging av risiko og sårbarheter knyttet til globale forsyningsslinjer for viktige innsatsfaktorer, råvarer og produkter som importeres til Norge.

Statkraft opplyser videre at selskapets krav til leverandører gjelder hele selskapets virksomhet, og at alle leverandører må møte selskapets kriterier. Statkraft viser til at for vindturbiner har det så langt ikke vært aktuelt å bruke utstyr fra kinesiske leverandører. Kriteriene selskapet har, utelukker ikke kinesiske leverandører på generelt grunnlag, men stiller tydelige krav både til hvordan produksjonen foregår og til informasjonssikkerhet. Disse kravene fremgår også i det oppslaget i Europower som det vises til i begrunnelsen for spørsmålet. Statkraft opplyser at det ikke foreligger planer om innkjøp fra kinesiske leverandører innenfor vindkraft.

SPØRSMÅL NR. 3226**Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 2. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for hvordan utlendingsforvaltningen har fulgt opp veiledningsplikten overfor personer med et særskilt behov for veiledning etter forvaltningsslovens § 11 i sakene som omhandler identitetsavklaringsprogrammet for irakiske statsborgere?

BEGRUNNELSE:

Identitetstvil er et betydelig samfunnsproblem og identitetsavklaringsprogrammet for irakiske statsborgere har derfor vært viktig for å verifisere de enkeltes identitet. Flere irakere som var aktuelle for identitetsavklaringsprogrammet mottok et brev fra UDI med oppfordring og spørsmål om de ønsket å delta og hvordan de skulle gå frem. Personen omtalt i 15:2763 (2022-2023) opplyser å aldri ha mottatt et slikt brev, på tross av at det er åpenbart at vedkommende har et særskilt behov for veiledning. Forvaltningen har veiledningsplikt og skal selv vurdere i hvilken grad det er behov for veiledning, men dette er et klart eksempel på noen som burde fått veiledning fra utlendingsforvaltningen.

Svar:

Det tidsavgrensede identitetsavklaringsprogrammet for irakiske statsborgere ble iverksatt i 2019. Verifiseringsprogrammet omfattet irakere som er folkeregistrert hos de kurdiske selvstyremyndighetene og som innen 31. desember 2010 hadde fått innvilget en oppholdstillatelse eller fornyet en oppholdstillatelse, til tross for at utlendingsmyndighetene kjente til at det var tvil om deres identitet. Påmelding til programmet skjedde ved å fremme søknad om norsk statsborgerskap.

Framdriften i programmet var lenge lav, blant annet på grunn av pandemien og en tidkrevende verifiseringsprosedyre. Usikkerheten og ventingen var en stor påkjenning for mange av deltakerne i programmet. Det var derfor viktig for meg å få fortgang i verifiseringsarbeidet, og saken ble løftet jevnlig med kurdiske selvstyremyndigheter. Det ga resultater. Ved utgangen av juni i år var det gjennomført verifiseringer for alle de 645 deltakerne i programmet, og de aller fleste av disse er nå norske statsborgere.

UDI opplyser at informasjonen om programmet på deres nettsider var rettet mot personer som hadde søkt eller planla å søke om norsk statsborgerskap. Politiet

veiledet også om programmet ved mottak av søknader om norsk statsborgerskap. UDI opplyser videre at både støttegruppen for deltakere i programmet og NOAS videreformidlet informasjon om programmet, både i forkant og i forbindelse med selve gjennomføringen av programmet.

UDI opplyser at UDI i tillegg kontaktet irakere som hadde en åpen søknad om statsborgerskap til behandling, dersom UDI så at vedkommende kunne være en kandidat for å delta i programmet. Disse personene fikk brev med informasjon om programmet, hvilke vilkår som måtte være oppfylt, og hvordan man meldte seg på. UDI sendte ikke informasjonsbrev til personer som hadde søkt om statsborgerskap, men ikke fylte vilkårene for deltakelse i programmet. UDI sendte heller ikke informasjonsbrev til personer som ikke hadde søkt om statsborgerskap. Personer som ellers ønsket informasjon om programmet eller mulighetene for å søke om deltakelse, kunne kontakte UDIs veiledningstjeneste per telefon eller e-post.

SPØRSMÅL NR. 3227**Innlevert 22. september 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 3. oktober 2023 av statsminister Jonas Gahr Støre****Spørsmål:**

Norge ble ikke en del av de landene som fikk tale under FNs "Climate Ambition Summit". FNs generalsekretær Antonio Guterres sa i forkant av arrangementet at kun de landene som hadde noe konkret å melde og som er en del av "first movers and doers", ville få mulighet til å tale.

Hva var begrunnelsen fra FNs side for at regjeringen ikke fikk taletid under denne seansen?

Svar:

Årets klimatoppmøte (COP 28) avholdes i De forente arabiske emirater i november/desember i år. Møtet markerer en milepæl for Parisavtalen, hvor landene for første gang skal gjøre opp status for framdriften mot Parisavtalens målsettinger. Landene må gi tydelige signaler om hvordan gapene mellom mål og gjennomføring skal tettes. I forbindelse med UN General Assembly ble det avholdt flere møter som hadde til hensikt å bygge politisk momentum fram mot COP 28, herunder «UN Climate Ambition Summit».

Norge er en stor bidragsyter i internasjonal klimapolitikk. Norge er en betydelig, forutsigbar og langsiktig partner for klimafinansering, ikke minst gjennom klima- og skoginitiativet. Vi har høye ambisjoner for å kutte utslipp hjemme, som blant annet følges opp av en høy pris på utslipp. Vi har også omfattende virkemiddelbruk for å støtte utvikling av klimateknologi, som kan skape ringvirkninger internasjonalt. Eksempelvis har arbeidet med å realisere en fullskala verdikjede for karbonfangst og -lagring vekket stor interesse fra andre land.

«UN Climate Ambition Summit» var knyttet til generalsekretærens initiativ knyttet til akselerasjonsagendaen for 2023 og i utforming av talelisten til møtet vektla FN spesielt nye løfter. Norge har allerede lagt fram forsterkning av vårt mål under Parisavtalen for 2030 to ganger, sist i 2022. I 2022 nådde Norge løftet fra Glasgow om en dobling av norsk klimafinansering i 2026. Klima- og skoginitiativet ble etablert for 15 år siden og har siden den gang vært et pionerinitiativ i arbeidet med å stoppe avskoging. Gjennom klima- og skoginitiativet har Norge også bidratt til å mobilisere finansiering fra andre land og organisasjoner. Vi ser nå en kraftig reduksjon i avskoging i mange av de viktigste skoglandene. Norge har med dette vært en «first mover» på flere områder.

Vi er glade for at også andre land legger fram ambisiøse klimamål, priser utslipp, faser ut kull og setter re-

duksjonsmål, for eksempel for metanutslipp i olje- og gassproduksjon. Flere land signaliserte også økte bidrag til klimafinansering, noe som er svært viktig for å sørge for at utviklingsland tar del i en global lavutslippsutvikling og kan tilpasse seg klimaendringene.

Oppholdet i New York ga for øvrig anledning til andre viktige klima- og miljømarkeringer for Norge, deriblant et vellykket møte i det internasjonale havpanelet og et møte i Global Leadership Council til organisasjonen Global Energy Alliance for People and Planet med nytt initiativ til forsterket satsing på fornybar energi i utviklingsland.

Generalsekretærens ambisjonsmøte 20. september var et bidrag til å mobilisere innsats fra flere land og skape politisk momentum i et viktig klimaår. I en krevende tid for internasjonalt samarbeid, også på klimaområdet, vil alle slike initiativer være viktige, med eller uten Norge på talerlisten. 34 medlemsstater fikk taletid. Foruten forventninger til nye løfter og annonseringer, ble det lagt vekt på at deltakelsen skulle være geografisk representativ. Selv om andre fikk ordet på «UN Climate Ambition Summit», har Norge en viktig og verdsatt stemme i internasjonal klimapolitikk.

SPØRSMÅL NR. 3228**Innlevert 24. september 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 3. oktober 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Mange idrettslag forsøker å redusere både energiforbruk og energikostnader. De høye, vedvarende strømprisene rammer frivilligheten og idrettslag ekstra hardt. Men i motsetning til husholdninger får idrettslag ikke støtte fra Enova for å legge solceller.

Har Klima- og miljøministeren noen planer om å gi idrettslag som eier egne anlegg mulighet til å få støtte til energisparetiltak som f.eks. solcelle anlegg, og når kan evt. ordninger forventes å være klar?

BEGRUNNELSE:

Frivilligheten og idrettsorganisasjoner representerer noe unikt med Norge. Med lite ressurser, men mange timer, tilbys idrettstilbud og annet over hele landet. De skyhøye strømprisene og prisstigningen har gjort situasjonen enda vanskeligere for mange organisasjoner. Strømutgiftene har vært en av de tyngste bøkene, og mange forsøker å forskjellige tiltak mot dem. Birkenes IL i Agder ønsket å installere solcelle anlegg på idrettsanleggene sine, men finner ingen støtteordning å benytte seg av tilsvarende som husholdninger og næringslivet kan.

Birkenes IL er med sine 1 000 medlemmer en meget viktig samlingsplass lokalt. Idrettslaget eier og drifter idrettsanlegget på dugnadsarbeid, og for få mer kontroll på de høye strømkostnadene, så ønsker man å etablere et solcelleanlegg. Frivillige organisasjoner som har bygd og eier eget idrettslag får ikke tilskudd til slike tiltak.

Idrettsanlegg bygget og eid av det offentlig får derimot det. Det framstår meget spesielt og lite gjennomtenkt.

Svar:

Frivillige organisasjoner gjør hver dag en viktig innsats i det norske samfunnet og i folks liv og regjeringen har stor forståelse for at høye strømpriser er utfordrende også for dem. Nettopp derfor har regjeringen hatt en egen strømstøtteordning for frivillig sektor siden desember 2021 som dekker om lag det samme som husholdninger får.

Samtidig må alle deler av norsk økonomi bidra til å bruke energien mer effektivt. Jeg er derfor glad for at også frivillig sektor bidrar gjennom å gjøre de grepene de kan for å redusere strømforbruket.

Det er allerede mulig for frivillige organisasjoner å benytte seg av Enovas støtteordninger på lik linje med næringslivet eller det offentlige. Dette gjelder eksempelvis varmesentraler. Varmesentralstøtten bidrar til å ta ned kostnadene i de periodene strømprisen er høyest. Det er ikke slik at offentlige idrettsanlegg får mer eller annen støtte til energieffektivisering enn idrettsanlegg eid av idrettslag. Enova har dessuten nettopp lansert nye støtteordninger til energikartlegging og energitiltak i yrkesbygg, som del av en forsterket satsing på energieffektivisering. Her kan eksempelvis idrettsbygg og kulturhus søke om støtte. Støtten til energitiltak er koblet til prosentmessig reduksjon av energibruk, og legger ikke føringer for hvilke løsninger som velges.

SPØRSMÅL NR. 3229**Innlevert 24. september 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 29. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Legger regjeringen opp til at flaskehalsinntekter fra prisregion NO2 Sør-Vestlandet skal brukes til å prioritere nettvikling i Finnmark?

BEGRUNNELSE:

Statnett har store inntekter fra prisdifferansen mellom NO2 og naboregionene NO5 og NO1 gjennom såkalte flaskehalsinntekter. Statnett er pålagt å bruke flakse-

halsinntekter på utbygging av kraftnett, men ikke hvor investeringene geografisk skal gjennomføres. I regjeringens kraftløft for Finnmark sier regjeringen at de gjennom eierdialogen med Statnett skal sikre at foretaket prioriterer nettutvikling i planområde nord, med særlig vekt på Finnmark.

I en situasjon hvor hele landet trenger mer kraft og mer nett, og det er en begrenset kapasitet, kan det virke som regjeringen vil prioritere både kapasitet og investeringer på Nord- Norge og spesielt Finnmark.

Svar:

Norge er inndelt i fem budområder. Ulik pris mellom områder oppstår dersom markedet ønsker å overføre mer kraft mellom områdene enn det er kapasitet til i strømmettet. Kraften transporteres fra områder med lavere pris til områder med høyere pris. Slik sørger markedet for at kraften flyter til områdene hvor det er størst behov.

Handlet volum multiplisert med prisdifferansen utgjør såkalte flaskehalsinntekter. Ved handel mellom budområder internt i Norge går flaskehalsinntektene i sin helhet til Statnett. Ved handel på utenlandsforbindelsene deles flaskehalsinntektene likt mellom Statnett og deres partner i utlandet.

Flaskehalsinntektene til Statnett brukes på samme måte uavhengig av om de stammer fra utenlandsforbindelsene eller mellom budområdene internt i Norge. Flaskehalsinntektene bidrar til å redusere Statnetts tariffgrunnlag, altså nettleien. På samme måte bidrar Statnetts nettinvesteringer og andre kostnader til å øke tariffgrunnlaget uavhengig av hvor kostnadene oppstår.

Regjeringen fikk høsten 2022 på plass en midlertidig forskrift om bruk av flaskehalsinntekter for å sikre at de store flaskehalsinntekter tilbakeføres til nettkundene raskere enn om det hadde skjedd gjennom reduksjoner i Statnetts tariff.

Den midlertidige ordningen har som formål å redusere sannsynligheten for at nettkunder i prisområder med ekstraordinært høye kraftpriser får økt nettleie som følge av at nettselskapene får økte kostnader til nettap. Den midlertidige ordningen er således ikke knyttet til prisforskjellene mellom prisområder, men prisenivået i de enkelte prisområdet. Dette gjør ordningen treffsikker ved at den sikrer at det er nettkundene som har de høyeste strømkostnadene som får redusert sannsynlighet for økt nettleie.

Den midlertidige forskriften om bruk av flaskehalsinntekter gjelder ut 2023. Jeg vil vurdere behovet for videreføring i lys av prisutviklingen fremover.

SPØRSMÅL NR. 3230

Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 3. oktober 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Kan statsråden gjøre rede for fremdriften i arbeidet med å vurdere behov for endringer i regelverket for voksenadopsjon i lys av tidligere svar til Stortinget, og er rapporten fra Bufdir offentlig tilgjengelig?

BEGRUNNELSE:

I et svar 9. juni 2023 skriver statsråden at Bufdir opprinnelig fikk en frist 1. mai 2022 for å vurdere behov for endringer for voksenadopsjon i lys av saker fra Sivilombudet. Fristen er senere utsatt flere ganger, og siste frist ble opplyst å være 19. juni 2023.

Statsråden skriver selv i svaret at det er behov for å vurdere forskriftene til adopsjonsloven om voksenadops-

jon. Hun svarte med å skrive at departementet ville vurdere hvordan rapporten fra Bufdir burde følges opp, og komme tilbake til Stortinget med eventuelle forslag til regelendringer. Helt til slutt skrev statsråden at hun ville prioritere saken.

Svar:

Bufdir svarte på oppdraget frå departementet om å vurdere endringar i regelverket for vaksenadopsjon den 19. juni 2023. Bufdir leverte ein rapport som mellom anna omhandlar utfordringane på området, innhaldet i Stortingets oppmodingar, statistikk, kostnader og Noregs menneskerettslege plikter. Vidare har Bufdir komme med sine vurderingar og si tilråding til departementet. Rap-

porten frå Bufdir er ikkje publisert. Departementet har vurdert innhaldet og vurderingane i rapporten nøye. Baser på dette, har departementet bede Bufdir greie ut saka meir inngåande, mellom anna med omsyn til økonomiske og administrative konsekvensar.

Når Bufdir i løpet av hausten har levert ei meir detaljert utgreiing, vil departementet vurdere saka, og komme tilbake til Stortinget med eventuelle forslag til regelendringar.

SPØRSMÅL NR. 3231

Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 29. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan ministeren gi eit tidspunkt for når det kjem ei avgjerd frå olje- og energidepartementet om ei ny 420 kV kraftleidning frå Blåfalli i Kvinnherad kommune til Gismarvik i Tysvær kommune, ein ny Gismarvik transformatorstasjon og ei utviding av Blåfalli koplingsstasjon?

GRUNNGJEVING:

Noregs vassdrag- og energidirektorat (NVE) har allereie levert si innstilling i saka.

Lokalsamfunnet er særleg uroa for eit vedtak om å legge ei ny kraftleidning som høgspenteleidning, som er hovudregelen for nettutbygging i Noreg. Stortingsmelding 14 (2011-2012) «Vi bygger Norge - om utbygging av

strømnettet» opnar likevel for unntak, sjølv om dette ikkje har vore vanleg til no.

Både kommunestyret i Etne og fylkestinget i Vestland har fatta vedtak der dei ber regjeringa om å gå for jord- og sjøkabel i staden for høgspenteleidning mellom Blåfalli og Gismarvik. Det er både natur- og kulturgrunngevingar for å gjere eit unntak. Å lytte til lokalsamfunnet som skal få nettet tvers igjennom kommunen er dessutan eit sjølvstendig argument for å legge leidninga i jord- og sjøkabel framfor ei ny høgspenteleidning.

Svar:

Statnett ble tildelt konsesjon til ny 420 kV kraftledning mellom Blåfalli og Gismarvik i statsråd fredag 29. september.

SPØRSMÅL NR. 3232

Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 2. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvorfor stiller ikkje olje- og energiministeren krav til konkrete planer og avsetninger i differansekontraktene til opprydning underveis i produksjonen og ved nedlegging av havvindinstallasjoner, og kan statsråden redegjøre for

hvorfor det ikkje er stilt strengere krav knyttet til problemene med opprydning underveis og ved endt levetid?

BEGRUNNELSE:

En helt reell bekymring knyttet til havvindindustrien som olje- og energiministeren nå skal rulle ut, er hvem som får ansvar for å rydde opp avfall fra installasjonene både underveis mens produksjonen pågår og ved endt levetid – og hvordan.

I Havenergilova er denne problematikken delvis beskrevet i paragraf 6-1.(Nedlegging):

«Den som har konsesjon for energianlegg skal i god tid før utløpet av konsesjonen leggje fram ein avslutningsplan for departementet. Departementet kan fråfalle krav om avslutningsplan dersom det blir søkt om forlenga konsesjon.»

Differansekontrakten for havvind viser tilbake til denne formuleringen: «Staten har rett til å få overført avsetninger til nedleggelse, fjerning og sanering av Nettanlegget som Støttemottaker har eller skulle ha foretatt i henhold til Konsesjon, konsesjon etter Energiloven eller annet Regelverk på overføringstidspunktet.»

Havet brukes av mange. Faren ved ikke å stille mer konkrete krav til opprydning både under konsesjonsperioden og ved nedlegging, er at ansvaret for opprydning skyves over på andre – og ikke minst at havet forurenses ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 3233

Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 3. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Det pågår forhandlinger i Verdens helseorganisasjon (WHO) om den globale helseberedskapen, både det internasjonale helsereglementet (IHR) og en ny pandemiavtale.

Hva er status for disse forhandlingene, Norges posisjon og regjeringens syn på hvilke fullmakter WHO bør ha?

BEGRUNNELSE:

Det internasjonale helsereglementet (IHR) er et internasjonalt regelverk som administreres av WHO. Formålet er å forebygge og motvirke smittsomme sykdommer. Pandemiavtalen er prinsipper og retningslinjer for håndtering av en pandemi.

Svar:

Den aktøren som får konsesjon for å bygge, eie og drive en havvindpark har også ansvaret for opprydding. Havenergilova § 6-1 slår fast at energianlegg skal fjernes etter nedlegging, med mindre departementet fastsetter noe annet. For å sikre at bestemmelsen blir fulgt, kan departementet bestemme at konsesjonæren skal stille en garanti som dekker konsesjonærens ansvar i forbindelse med energianlegg etter havenergilova, jf. § 10-3.

Når det gjelder differansekontrakten for støtte til første fase av Sørlige Nordsjø II, så gjelder denne i 15 år etter ferdigstilling av havvindparken, mens konsesjonen varer i 30 år. Differansekontrakten egner seg derfor ikke til å regulere opprydning etter endt levetid.

Selv om det er lenge til de første havvindparkene i Norge skal legges ned, kan valg som tas i planleggingsfasen avgjøre for eksempel hvor stor andel av anlegget som kan resirkuleres ved endt levetid.

Jeg har derfor vært opptatt av at vi allerede nå legger til rette for at aktørene som ender opp med å få tildelt areal i Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord har en plan for god avfallshåndtering, med særlig vekt på resirkulering. Dette er hensyntatt i utlysningsskjemaene for Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord.

hemmelige. Det er også flere andre som har etterlyst åpenhet om forhandlingene og hva Norges posisjon er.

Spørsmålstiller mener det ville vært en fordel med en faktabasert debatt om dette, og forventer at helseministeren bidrar til det ved svaret på spørsmålet. Det er særlig viktig å ha åpenhet om disse forhandlingene, etter den sterke kritikken som har kommet fra flere hold mot WHO sin håndtering av koronapandemien.

Svar:

Forhandlingene pågår fortsatt. Formelt er ambisjonen i begge prosesser, både mtp. det internasjonale helseelementet (IHR) og en ny pandemiavtale, at arbeidet skal ferdigstilles innen mai 2024. Samtidig er det en mulighet for at forhandlingene, eller forhandlinger om enkeltspørsmål, vil måtte forlenges. Det er også pågående diskusjoner om hvordan IHR og pandemiavtalen skal henge sammen. Landene har blitt enige om at deler av forhandlingene skal være lukket, noe som er vanlig praksis i WHO. Åpne deler kan følges via WHO's nettsider.

Regjeringen er opptatt av at de to prosessene ses i sammenheng med hverandre og med andre relevante prosesser utenfor WHO.

Regjeringen baserer sin deltakelse i forhandlingene på grunnleggende prinsipper som menneskerettigheter, likestilling og multilateralt samarbeid. Regjeringen ønsker å fremme norske interesser, samarbeide med EU og å bidra til internasjonal solidaritet.

Det er mange temaer som dekkes i de to forhandlingene. Under nevnes de mest sentrale.

Tilgang på mottiltak, som legemidler, vaksiner og medisinsk utstyr, er et sentralt spørsmål som har bakgrunn i den globale skjevheten i tilgang på blant annet vaksiner under koronapandemien. Dette er et kontroversielt spørsmål blant annet fordi det handler om fordeling av knapphetsgoder. For regjeringen er det viktig å støtte både økt total produksjonskapasitet og en mer likeverdig fordeling. Sistnevnte kan gjøres for eksempel gjennom at en andel av produksjon settes av til fattigere land og gjennom at offentlige myndigheter stiller betingelser som gir mer likeverdig tilgang når offentlig finansiering brukes til forskning og utvikling av mottiltak.

I dette spørsmålet legger regjeringen seg særlig tett opp mot EUs posisjoner. Norges primære strategi for styrket nasjonal tilgang er å være tilknyttet EUs helseunion og på den måten også ta del i europeiske fellesanskaffelser.

Regjeringen arbeider også for en forutsigbar tilgang på patogener og genetisk informasjon om dem, både for varsling og risikovurdering, samt for forskning og utvikling av mottiltak.

Videre arbeider regjeringen for at koblingene mellom pandemiberedskap og universell helsedekning skal anerkjennes. Universell helsedekning virker imidlertid ikke å bli et hovedområde i avtalene.

Regjeringen støtter i tillegg at EnHelse-perspektivet inkluderes på en hensiktsmessig måte, blant annet gjennom styrket kommunikasjon mellom overvåkningssystemer på tvers av sektorene som omhandler human- og dyrehelse, forsterket infeksjonsforebygging og -kontroll, og forebygging av antimikrobiell resistens.

Norge har vært særlig aktiv som tilrettelegger for diskusjoner om styrket forsknings-samarbeid. Innenfor dette feltet er det viktig for regjeringen å synliggjøre potensialet som ligger i å bruke offentlige investeringer i forskning og utvikling for å gi mer likeverdig tilgang til mottiltak. Et annet prioritert område er å styrke kunnskapen om effekten av ulike nedstengningstiltak og smitteverntiltak, slik som stengning av offentlige institusjoner, bruk av munnbind osv. Bedre kunnskap vil kunne gjøre responsen mot framtidige utbrudd mer treffsikker og avgrenset slik at man unngår strengere nedstengning enn nødvendig.

Regjeringen er positiv til forpliktelser om finansiering, herunder til å sikre en tilstrekkelig finansiert helsetjeneste og til globale fellesgoder, men dette området framstår som svært uavklart i forhandlingene.

For IHR-forhandlingene spesielt er det viktig at partene raskt fanger opp mulige utbrudd, er i stand til å vurdere og håndtere utbruddene og raskt deler informasjonen med WHO. Det er også viktig at WHO kan få vurdert informasjon om utbrudd og varsle andre land så raskt og åpent som mulig der det er relevant. Om reise- og grenserestriksjoner er det viktig for Norge at disse begrenses og harmoniseres med naboland i Europa. Det må samtidig være aksept for at restriksjoner innføres basert på et føre-var-prinsipp, så lenge disse er basert på beste tilgjengelige kunnskap, er av kortest mulig varighet, er best mulig koordinert med andre land, innføres på en ikke-diskriminerende måte, og ikke er til hinder for nødvendig flyt av essensielle varer og kritisk personell. Norge arbeider for at WHO's tekniske og normative rolle, og som leder i pandemirespons, ivaretas. Norge støtter også at IHR Emergency Committee ivaretas som en faglig rådgiver overfor generaldirektøren og at det skal være mer åpenhet rundt eventuell dissens og offentliggjøring av informasjon. Norge støtter videre mest mulig åpenhet, samarbeid og ansvarliggjøring for implementering og etterlevelse.

WHO's rolle vil normalt være å gi landene god informasjon om helsekriser, og råd om hvordan land og verdenssamfunnet skal håndtere situasjonen. Vår posisjon er at dette fortsatt vil være den rollen WHO skal forvalte.

SPØRSMÅL NR. 3234**Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 29. september 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil statsråden sørge for en offentliggjøring av eventuelle endringer som har skjedd i politietaten som følge av oppfølgingsarbeidet som skulle skje etter at rolleforståelsesutvalgets rapport om rolleblanding mellom politiet og den private organisasjonen NNPF/NNF ble publisert tidligere i år?

BEGRUNNELSE:

Rolleforståelsesutvalgets rapport om rolleblanding mellom politiet og den private organisasjonen NNPF/NNF viste omfattende rolleblanding gjennom mange år, bl.a. innenfor pengeoverføringer til arrangementer i regi av den private organisasjonen som ble godkjent av medlemmer i organisasjonen som jobber i politidirektoratet, bruk av politiuniform blant medlemmer på organisasjonens arrangementer og at NNPF/NNF fikk stort handlingsrom til å lære opp politifolk innenfor lovbrudd knyttet til rusbruk, selv om læringsmaterialet til organisasjonen ikke var kunnskapsbasert.

Selv om det er gått åtte måneder siden rapporten ble publisert, har verken Stortinget, media eller befolkningen fått tilstrekkelig informasjon om hvordan rapporten har blitt fulgt opp internt i politiet og hos departementet, verken fra regjeringen eller fra politiet selv. Vi vet ikke om det har skjedd endringer i politiets rutiner og regler eller om rolleblanding har fått disiplinære konsekvenser. Utover at NNPF nå har skiftet navn til norsk narkotikaforebyggende forening (NNF) er den eneste andre informasjonen som har kommet til lys kommet som følge av spørsmål fra undertegnede (15:1798 - 2022/2023) til statsråden, da det ble kjent at POD og statsråden inntil da hadde akseptert at NNPF/NNF medlemmer deltok i oppfølgingsarbeidet.

Politiets nyeste innbyggerundersøkelse viser at tilliten til politiet har gått ned det siste året. Det er viktig at regjeringen tar slike trender på alvor og sørger for at befolkningen får kjennskap i hvilket arbeid som gjøres for å rydde opp i uheldige praksiser som kan svekke tilliten. Vi lever i urolige tider hvor tillit til så viktige institusjoner som politiet er svært viktig å hegne om, og ikke minst forbedre. Det er derfor uheldig om inntrykket av at denne regjeringen ikke tar denne rapporten på alvor videreføres om det skulle vise seg at regjeringen ikke er interessert i å offentliggjøre hva utvalgets rapport har ført til av endringer hos politiet.

Svar:

Det fremgår av mitt svar på spørsmål 1798 til representanten Lan Marie Nguyen Berg tidligere i år at Politidirektoratet i forbindelse med årsrapporten for 2022 har rapportert på status for iverksatte tiltak og en plan for videre oppfølging av de anbefalingene som gis i rapporten fra utvalget. Politidirektoratet har utarbeidet en felles oppfølgingsplan for anbefalingene fra Rolleforståelsesutvalget, Jensenutvalget og Greco ettersom noen av anbefalingene er beslektet.

De fleste tiltakene i Politidirektoratets oppfølgingsplan skal gjennomføres i løpet av 2023. Jeg vil derfor be Politidirektoratet om å rapportere på oppfølgingen av Rolleforståelsesutvalgets rapport i årsrapporten for 2023. Politiets årsrapport publiseres blant annet på regjeringen.no. Politidirektoratet opplyser at de i 2024 vil evaluere effekten av tiltakene i oppfølgingsplanen.

SPØRSMÅL NR. 3235**Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 29. september 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Oljefondet har investert 700 millioner i det kinesiske svinekjøttsselskapet Muyuan foods, som opererer noen av verdens største grisefabrikker, der flere millioner griser lever i kummerlige forhold. I Hurdalsplattformen sier regjeringen at SPU skal "styrke sitt arbeid med etikk".

Vil statsråden vurdere referanseindeksen til SPU for å trekke fondet ut av investeringer som ikke tilfredsstillende norske krav til dyrevelferd?

BEGRUNNELSE:

Muyuan foods er en av Kinas største grisekjøttprodusenter, og opererer blant annet grisefabrikker med mange etasjer høye fabrikker. Kravene til dyrevelferd kan ikke sies å være gode, og disse grisene har ingen muligheter til å leve ut sine artstypiske behov. Virksomheten er et eksempel på en type matindustri som bidrar til et globalt "race to the bottom" hva angår kostnader og standarder for dyrevelferd.

Regjeringen har, etter det vi er kjent med, ikke foretatt seg noe de siste årene for å sikre at SPU investerer i tråd med de kravene til dyrevelferd som Norge bør stå for og som sikrer ivaretagelse av grunnleggende krav til etiske standarder innenfor miljø og dyrevelferd. Som et av verdens største fond har Oljefondet mulighet til å påvirke næringslivet i utlandet i en positiv retning ved å stille krav til dyrevelferd. Det er beklagelig om disse mulighetene ikke blir tatt i bruk.

Svar:

Finansdepartementet har det overordnede ansvaret for forvaltningen av SPU og fastsetter investeringsstrategien og rammer for forvaltningen. Viktige veivalg forankres i Stortinget gjennom behandlingen av de årlige meldingene om Statens pensjonsfond. Det er bred politisk enighet om fondets formål.

Norges Bank ivaretar den operative gjennomføringen av forvaltningen innenfor et mandat fra departementet. Banken tar beslutninger om enkeltinvesteringer og utøver fondets eierrettigheter uavhengig av departementet. Det følger av arbeidsdelingen at Finansdepartementet ikke vurderer eller tar stilling til investeringer i enkeltelskaper. Den klare rolledelingen i forvaltningen av fondet bidrar til å tydeliggjøre ansvar og har bred støtte i Stortinget. Når det gjøres justeringer forankres det i den

årlige fondsmeldingen der det legges føringer for hvilke selskaper som det kan investeres i.

Forvaltningsmandatet fra Finansdepartementet til Norges Bank stiller krav om at hensyn til miljø, samfunn og selskapsstyring skal integreres i forvaltningen av SPU, og at Norges Bank skal fastsette prinsipper for ansvarlig forvaltningsvirksomhet i tråd med internasjonalt anerkjente standarder og prinsipper fra OECD og FN.

Norges Bank bruker betydelige ressurser og et bredt spekter av virkemidler i arbeidet med ansvarlig forvaltning. I tillegg til stemmegivning på generalforsamlinger og arbeid opp mot standardsettere, er dialog med selskapene sentralt. Norges Bank kan også velge å selge seg ut av selskaper der banken mener driften ikke er bærekraftig og eierskapsutøvelse vurderes som lite hensiktsmessig. Dette er finansielt motiverte beslutninger og del av bankens risikostyring.

Etikkrådet overvåker fondets portefølje systematisk for grove normbrudd i strid med retningslinjene for observasjon og utelukkelse av selskaper fra SPU. I slike saker avgir Etikkrådet råd til Norges Banks hovedstyre, som tar beslutninger. Kriteriene i de etiske retningslinjene bygger på internasjonale konvensjoner og retningslinjer. Det etiske rammeverket har vært gjenstand for flere gjennomganger, senest av Etikikutvalget som la frem sin utredning (NOU 2020: 7 Verdier og ansvar) i 2020.

Etikikutvalget pekte i sin utredning på at det er bred oppslutning i Norge og internasjonalt om at dyr har rett til å bli behandlet uten unødige påkjenninger eller belastninger. Utvalget mente imidlertid at det ikke ville være hensiktsmessig å opprette et eget utelukkelseskriterium for dyrevelferd, fordi det er viktig at retningslinjene holdes på et tilstrekkelig overordnet nivå slik at hensyn på ulike områder kan omfattes uten å bli særskilt nevnt. Finansdepartementet pekte i Meld. St. 24 (2020-2021) på dyrevelferd som et område som vil kunne falle inn under retningslinjenes bestemmelser om «andre særlig grove brudd på grunnleggende etiske normer». Stortinget sluttet seg til disse vurderingene. Etikkrådet skriver i sin virksomhetsplan for 2023 at det er i ferd med å gjennomgå dyrevelferdssaker som er fanget opp gjennom porteføljeovervåkingen.

Min ambisjon er at SPU, innenfor rammene av å være et stort, statlig, globalt og langsiktig fond, er ledende på ansvarlig forvaltning. Jeg mener rammeverket for ansvarlig forvaltning, Etikkrådets arbeid og Norges Banks ansvarlige forvaltning gjenspeiler denne ambisjonen.

SPØRSMÅL NR. 3236**Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 2. oktober 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Deler kunnskapsministeren bekymringen for hat og hets mot skeive i skolen, og hvilke tiltak vil ministeren igangsette for å forhindre dette?

BEGRUNNELSE:

I Pridemåneden juni 2023 opplevde en rekke skoler å få stjålet sine regnbueflagg, foreldre ba om fritak fra undervisning når tema var kjønns mangfold og noen skoler og lærere opplevde trusler. Samtlige partier i utdanningskomiteen, en rekke fagforeninger og skeive miljøer gikk da sammen om et opprop hvor man tok avstand fra hets og trusler mot ansatte i skole og barnehage. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/GM8pn4/utdanning-skomiteen-med-opprop-tar-avstand-fra-hets-og-trusler-mot-ansatte-i-skoler-og-barnehager>. Det var full enighet om at:

Det skal være trygt å undervise om pensum knyttet til kjønns- og seksualitets mangfold.

Det skal være trygt å snakke om mangfold, motvirke hat og terror, og jobbe for inkludering.

Det skal være trygt for skeive familier å levere barnet sitt i barnehagen eller på skolen og det skal være trygt for skeive barn og unge å gå på skolen og i barnehagen.

Det skal også være trygt for skeive ansatte å jobbe i skoler og i barnehager over hele landet.

Dessverre har vi etter sommeren også opplevd at regnbueflagg brennes og stjeles. I Trondheim har det blitt utført hærverk og tyveri på 21 skoler <https://www.adressa.no/nyheter/trondheim/i/76G168/haerverk-mot-regnbueflagget-paa-21-skoler-i-trondheim-det-er-veldig-trist>. Under valgkampen opplevde skeive ungdomspolitikere å bli utsatt for hets og sjikanering. <https://www.adressa.no/nyheter/trondheim/i/dw2rb1/varsler-om-hets-av-skeive-ungdomspolitikere-i-skolevalget-vi-vurderte-aa-trekke-oss>

Skole og barnehage skal være en arena der man lærer toleranse og kritisk tenkning – motvekten til terror, hat og hets, dessverre ser vi at skeive fortsatt utsettes for hets og hat, og at regnbueflagg brennes og stjeles.

Svar:

De aller fleste barn og unge trives og har det bra på skolen i dag. Det betyr mye for den enkelte å være en del av fellesskapet der alle elever kan være sammen og lære sammen.

Jeg deler likevel representantens bekymring for forekomsten av hat og hets mot skeive i skolen. Sånn skal vi ikke ha det. For det skal være trygt og godt for alle barn å gå på skolen i Norge.

Holdningsundersøkelser viser at den norske befolkningen har mer positive holdninger til skeive i dag sammenlignet med for 15 år siden. Likevel er det fortsatt negative holdninger i befolkningen til personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet. Skeive opplever fortsatt hatkriminalitet, diskriminering, trakassering og vold på grunn av sin identitet.

Uttrykk som homo er blant de mest brukte skjellsord i skolen.

Skeive barn og unge skal føle seg trygge og inkludert i skolehverdagen. Retten til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring gjelder for alle barn og elever i skolen. Regjeringen har full innsats i arbeidet for å forebygge og følge opp krenkelser som hat og diskriminering. Det er en forutsetning for å motvirke hat og hets mot skeive.

Vi må stå sammen og gi tydelig beskjed om at vi ikke tolerer sjikanering av elever og skeive ansatte i barnehage og skole. Skolen skal også være trygt sted for alle elever, men også for skeive ansatte.

Barn og unge som bryter med normene for kjønn og seksualitet skal møtes av trygge og kompetente lærere og andre ansatte i barnehage og skole. Det skal være trygt å snakke om mangfold og å jobbe for inkludering. Det skal være trygt for skeive familier å levere barn i barnehagen eller på skolen og det skal være trygt for skeive barn og unge å være i barnehagen og skolen. Hvis barn og elever opplever noe annet kan de klage til skolen og statsforvalterne.

Forskning viser at det ikke bare er de som har opplevd diskriminering eller hatefulle ytringer selv, som blir påvirket av det. Mange skeive kjenner på frykten for å bli utsatt for diskriminering uten nødvendigvis å ha opplevd det selv. Det tar vi på alvor og har derfor fremmet å skape en mer inkluderende skole.

Regjeringen la i februar i år fram en ny handlingsplan for kjønns- og seksualitets mangfold, for perioden 2023 til 2026, som skal bidra til å øke livskvaliteten til skeive, sikre deres rettigheter og bidra til større aksept for kjønns- og seksualitets mangfold.

Planen har en rekke tiltak innen områder hvor utfordringene er store i Norge.

De mest relevante tiltakene for utdanningsområdet i handlingsplanen er:

- Regjeringen vil vurdere hvilket behov lærere har for økt kompetanse om lhbt+ og eventuelt styrke kompetansetilbudet på dette området.
- Regjeringen vil styrke Utdanningsdirektoratets veiledere (se ytterligere omtale nedenfor) for å støtte praksiser og situasjoner som kan fremme et godt selvbylde og positiv kroppsideitet i kroppsovingfaget.
- Regjeringen vil fortsette det pågående arbeidet med støtte til seksualitetsundervisningen i skolen. Regjeringen gir i 2023 grunntilskudd til FRI, Rosa kompetanse skole, Rosa kompetanse barnehage, Skeiv ungdom, Sex og Politikk og Blikk.
- Regjeringen vil i samråd med universitets- og høyskolesektoren vurdere tiltak som kan bidra til at studentene oppnår læringsutbytte beskrevet i utdanningenes rammeplaner og nasjonale retningslinjer på feltet. Meldingen til Stortinget om profesjonsutdanningene i universitets- og høyskolesektoren skal ha et eksplisitt kjønns- og mangfoldsperspektiv i utdanningene.
- Regjeringen vil opprette en nettside som samler tilgjengelige, kompetansehevende ressurser om kjønns- og seksualitetsmangfold for kommuner og fylkeskommuner som arbeidsgiver og offentlig myndighet samt andre tilbydere av offentlige tjenester på lokalt og regionalt nivå.
- Minoritetsrådgivere på videregående skoler, ungdomsskoler og voksenopplæringer har spisskompetanse om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og æresrelatert vold. I sitt arbeid møter de også elever som søker råd og veiledning knyttet til lhbt+. Minoritets-

rådgiverne skal bidra til å gjøre relevante hjelpetilbud og tjenester kjent for denne målgruppen.

- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Helsedirektoratet skal ivareta informasjonsformidling om seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika til barn og unge i Norge gjennom nettressursen ung.no.

Utdanningsdirektoratet har dessuten utviklet en veileder som kan brukes av lærere til planlegging og refleksjon rundt seksualitetsundervisningen. Veilederen viser hvordan temaene kjønn og seksualitet er del av Kunnskapsløftet 2020 både i grunnskolen og i videregående opplæring. Seksuell orientering og identitet er en viktig del av denne ressursen.

I tillegg til arbeidet skolene og kommunene gjør for å skape trygge og inkluderende skolemiljø, har staten flere måter å støtte dette viktige arbeidet på. Dembra er en nasjonal satsing for å støtte skolenes generelle arbeid med å skape et trygt og godt læringsmiljø. Målet er å forebygge utenforskap og udemokratiske holdninger gjennom å bygge demokratisk kompetanse, med inkludering og deltakelse, kritisk tenking og mangfoldskompetanse som sentrale prinsipper.

Målet er å styrke skolens arbeid mot ulike former for gruppefiendtlighet, som fordommer, fremmedfrykt, rasisme, antisemittisme, ekstremisme og hatefulle ytringer. Slike ytringer kan være basert på ulike kjennetegn ved en gruppe, slik som religion, kjønn, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk, kjønnsidentitet, alder og etnisitet.

Tilbudet er rettet mot skoler og lærerutdanninger i Norge.

SPØRSMÅL NR. 3237

Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein

Besvart 27. september 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

KrFs representant i Oslo bystyre fremmet forslag før sommeren 2019, og et enstemmig bystyre vedtok i september 2019 å reise minnesmerke for norske rom.

Hva er status på arbeidet med å reise minnesmerke for norske rom, og vil statsråden bidra til fortgang i arbeidet?

Svar:

Byrådsavdelingen for kultur, idrett og frivillighet i Oslo kommune sende 18. november 2019 brev om vedtaket som representanten syner til, til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, der departementet «bes vurdere realisering av minnesmerket». Byrådsavdelinga sende eit nytt brev 13. september 2021 der oppmodinga vart gjenteken.

Kva for vurderingar som departementet eller regjeringa kan ha gjort av oppmodinga frå Oslo bystyre i dei to åra fram til regjeringa Støre tiltredde 14. oktober 2021, kan eg naturleg nok ikkje svare på.

Kommunal- og distriktsdepartementet svarte Oslo kommune i brev 7. februar 2022.

I brevet viste departementet til at den norske staten i 2015 beklaga den rasistiske ekskluderingspolitikken som norske styresmakter førte overfor norske romarar før, under og etter andre verdskrigen. Samtidig med orsakinga vart det lova ei kollektiv oppreisning til dei norske romane. I arbeidet med å konkretisere denne kollektive oppreisninga hadde departementet dialog med dei norske romane og samla inn informasjon om ønske og behov som minoriteten var opptekne av. Eg er kjent med at departementet den gongen vurderte ulike former for kollektiv oppreisning, mellom anna ein eventuell minnestad eller eit minnesmerke. Fleire blant dei norske romane hadde i mange år uttrykt eit ønske om eit eige kulturhus der romane kan samlast. Dette samstemte ønsket vart respektert, og i arbeidet med oppreisninga prioriterte departementet å etablere Romano Kher – Romsk kultur- og ressurscenter. Senteret opna i 2018, og det flytta inn i nye og større lokale på Ryen i Oslo i 2021.

Kommunal- og distriktsdepartementet prioriterer framleis drift og vidareutvikling av Romano Kher, med dei tilboda og moglegheitene som kan arbeidast fram der.

Dersom det skulle bli aktuelt å gå vidare med ideen om eit nasjonalt minnesmerke, er eg oppteken av at det i så fall må skje etter ønske frå, og i nær dialog med, romane sjølv.

Departementet har årlege møte med Romsk råd, som representerer den romske minoriteten. Det neste møtet blir truleg i oktober.

Eg kan nytte dette høvet til å orientere om at i oktober opnar ei fotoutstilling på Romano Kher. Utstillinga Norske sigøynere – Norvegiska romã var på Interkulturelt museum (IKM) i Oslo 2014–2017. Formålet med utstillinga er å bevare og formidle allereie innhenta materiale og dokumentasjon om dei norske romane si historie, kultur og kvardag i Noreg, men òg å samle inn og formidle nytt og oppdatert materiale.

Vidare har Senter for studier av Holocaust og Livssynsminoriteter (HL-senteret) oppretta eit minnerom. I minnerommet minnast vi alle dei jødane og romane frå Noreg som vart drepne under Holocaust, så langt vi har kunnskap om dei. Minnerommet vart oppdatert med namna på romane i 2021 og er ein del av den faste utstillinga HL-senteret har om Holocaust.

SPØRSMÅL NR. 3238

Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes

Besvart 2. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Stortinget har vedtatt en rekke anmodningsvedtak om dagligvare de siste årene som ikke er levert av regjeringen enda.

Kan jeg be om en oversikt over status på disse respektive vedtakene, og når vil statsråden levere på Stortingets bestillinger?

Svar:

Regjeringen prioriterer arbeidet med å fremme effektiv konkurranse i dagligvarebransjen svært høyt, og vi har iverksatt historisk mange tiltak nettopp for å bedre konkurranseforholdene i bransjen. Så må vi også innse at den økningen vi har sett i matvareprisene den siste tiden

ikke er et særnorsk fenomen, og at årsakene er sammensatte og påvirker store deler av økonomien. Høye priser på mat, strøm og drivstoff, samt økende renter, fører til at stadig flere sliter med å få endene til å møtes. Da er virksom konkurranse som fører til lavere priser, høyere kvalitet og bedre utvalg sentralt for at ikke konsekvensene for forbrukerne skal bli enda større. Samtidig er det viktig at det vi gjør er gjennomtenkt og tilstrekkelig utredet, slik at tiltak ikke fører til dårligere konkurranse, og i verste fall høyere forbrukerpriser.

Regjeringens tipunksplan oppsummerer tiltakene regjeringen har iverksatt for å bedre konkurransesituasjonen. For at tiltakene skal bli så gode og effektive som mulig, har regjeringen i dette arbeidet satt i gang flere utredninger. Disse skal gi bedre kunnskap om konkur-

ranseforholdene og bidra til at tiltakene ikke får uheldige konsekvenser.

Det er de senere årene truffet en rekke anmodningsvedtak på dagligvareområdet, flere av dem delvis overlappende. Jeg vil i det følgende gi en beskrivelse av oppfølgingen av de anmodningsvedtakene på dagligvareområdet der rapporteringen ikke er avsluttet, og den videre oppfølgingen av disse.

Vedtak nr. 694, 23. mai 2023

«Stortinget ber regjeringen sikre at Konkurransetilsynet har de nødvendige verktøy og håndhever konkurranse-loven, slik at forbruker ikke blir skadelidende ved manglende konkurranse.»

Nærings- og fiskeridepartementet har hørt et forslag til nytt markedsetterforskningsverktøy for Konkurransetilsynet. Ifølge forslaget skal Konkurransetilsynet kunne treffe avhjelpende tiltak dersom det foreligger vesentlige konkurranseproblemer i et marked. En utredning fra professor Jon Petter Rui på oppdrag fra departementet ble hørt samtidig med forslaget til markedsetterforskning. Der foreslås det at Konkurransetilsynet skal gis mulighet til å ilegge fysiske personer overtredelsesgebyr og ledelseskantene for deltagelse i alvorlige overtredelser av konkurranselovgevingen. Høringsfristen var 30. juni, og vi arbeider nå med oppfølgingen av høringen. Eventuelle forslag til lovendringer vil bli fremmet for Stortinget på vanlig måte.

Vedtak nr. 695, 23. mai 2023

«Stortinget ber regjeringen sikre at markedsdata som viser utviklingen i markedsandeler på kjedenivå i dagligvarehandelen, publiseres jevnlig.»

Fram til nå har Nielsen IQ publisert en årlig rapport som blant annet gir oversikt over omsetningen i dagligvaremarkedet, kjedegrupperingenes markedsandeler og de ulike butikkjedenes markedsandeler. Denne informasjonen er av betydning for å kunne følge utviklingen på viktige parametere som har betydning for konkurransen i dagligvaremarkedet. Dersom det skjer endringer i tilgjengelig informasjon som fører til at det ikke lenger vil være mulig å følge utviklingen i markedsandeler og omsetning mv., vil vi vurdere om det er andre måter å få tilgang på nødvendig informasjon.

Vedtak nr. 696, 23. mai 2023

«Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som i større grad kan sikre åpenhet og transparens i hele verdikjeden for dagligvarer.»

Både Konkurransetilsynet og Dagligvaretilsynet har vid adgang til å innhente den informasjonen de behøver for å utføre sine oppgaver. Videre pålegger lov om god handelsskikk i dagligvarekjeden kontraktsparter å legge frem opplysninger som de kjenner til, og som de har grunn til å tro er av betydning for den andre parten.

Konkurransetilsynet har fått i oppdrag å undersøke lønnsomhet og marginer for aktører på alle ledd i verdikjeden for mat og dagligvarer. Tilsynet skal videre undersøke hvilke konsekvenser ordningen med to faste tidspunkter for prisjusteringer fra leverandørene har for prisdannelsen og konkurransen i dagligvaremarkedet. Undersøkelsen skal gjennomføres i løpet av 2023. Disse undersøkelsene vil kunne bidra til økt kunnskap og åpenhet i verdikjeden for mat og dagligvarer.

I tillegg har Samfunnsøkonomisk Analyse AS kartlagt omfanget og virkningene av dagligvarekjedenes egne merkevarer (EMV) og andre former for vertikale bindinger i dagligvarebransjen. Også denne kartleggingen bidrar til økt kunnskap og åpenhet i verdikjeden for mat og dagligvarer.

Vedtak nr. 601, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan også aktører uten stor kapitaltilgang kan få innpass i dagligvarehandelen.»

Regjeringen har allerede igangsatt en rekke tiltak på dagligvaremarkedet som har til hensikt å styrke konkurransen og redusere etableringshindringene. Slike generelle tiltak vil også gjøre det lettere for aktører uten stor kapitaltilgang å etablere seg i markedet. Det vises i denne sammenheng også til regjeringens 10-punktsplan.

Vedtak nr. 602, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som bidrar til at matprodusentene får en rettferdig andel av verdiskapinga i verdikjeden for mat.»

Punkt 1 i regjeringens tipunktsplan er å undersøke hvor pengene blir av, og hvorfor prisveksten på enkelte matvarer er høyere ut til forbruker enn ut fra de som lager og leverer maten. Konkurransetilsynet har som nevnt fått i oppdrag å undersøke lønnsomhet og marginer for aktører på alle ledd i verdikjeden for mat og dagligvarer. Dette vil gi grunnlag for videre vurderinger av eventuelle tiltak som på dette anmodningsvedtaket.

Vedtak nr. 606, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen utarbeide et regelverk som pålegger kjedene en felles merkeordning for EMV, med kjednavn, produsent og produktets opprinnelsesland, slik at forbrukerne kan gjøre opplyste valg.»

Det stilles allerede en rekke krav til merking av varer generelt, for matvarer er det særlig matloven med forskrifter som setter krav til merking. Siden en stor del av produktene som omsettes i dagligvarebransjen er næringsmidler må merkingen følge de til enhver tid gjeldende regler for merking av disse. Norge er gjennom EØS-avtalen er bundet av EUs regelverk om merking av næringsmidler. Dette regelverket bygger i stor grad på forbrukerhensyn. Ifølge regelverket skal næringsmidler merkes med for eksempel opprinnelsesland dersom fravær av slik merking kan medføre at forbrukeren blir villedet. Dette gjelder også EMV-produkter. Produsentene kan uansett velge selv

å merke sine varer med opprinnelsessted og/eller -land, produsent, kjedenavn osv.

Nærings- og fiskeridepartementet lyste før jul i fjor ut to utredningsoppdrag om henholdsvis omfang og konkurransevirkninger av kjedenes egne merkevarer. Oppdragene ble tildelt Samfunnsøkonomisk Analyse AS. Kartleggingsrapporten beskriver blant annet hvordan egne merkevarer er regulert i lovgivningen i Norge og andre europeiske land, samt hvilke krav som stilles til merking i Norge og hvordan de tre største dagligvarekjedene merker sine EMV-produkter. Rapporten danner utgangspunkt for vurderinger av aktuelle tiltak på dette området.

Vedtak nr. 607, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen om å utrede og fremme sak til Stortinget på egnet måte om virkningene som vertikal integrasjon og EMV har på konkurransesituasjonen, prisene og utvalget. En slik sak må omfatte mulig utvidelse av kjedenes meldeplikt til Konkurransetilsynet til å omfatte kjøp eller leie av produksjonskapasitet, en begrunnelsesplikt ved forskjeller i påslag mellom EMV og uavhengige merkevarer og en hjemmel for Konkurransetilsynet eller Dagligvaretilsynet for å føre tilsyn med bruken av EMV i dagligvaremarkedet.»

Som det fremgår i beskrivelsen av oppfølgingen av vedtak 606 har Samfunnsøkonomisk Analyse AS utredet omfanget og de konkurransemessige konsekvensene av dagligvarekjedenes egne merkevarer på oppdrag av departementet. Departementet mottok den endelige rapporten 29. september 2023. Departementet vil vurdere eventuelle tiltak knyttet til egne merkevarer og vertikal integrasjon på bakgrunn av den endelige rapporten.

Vedtak nr. 608, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen raskest mulig komme tilbake til Stortinget med en konkret plan for oppfølging av stortingsvedtak nr. 577 og 578 (2020–2021) om vertikal integrasjon og egne merkevarer i dagligvarebransjen.»

Det vises til merknadene til anmodningsvedtak nr. 606 og 607 om utredningene fra Samfunnsøkonomisk Analyse as, samt forslaget til nytt markedsetterforskningsverktøy som var på høring tidligere i år. Forslag til nytt markedsetterforskningsverktøy er særlig rettet mot markeder med store og sammensatte konkurranseproblemer.

Vedtak nr. 609, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen om å vurdere hvordan en kan hindre bruken av negative servitutter på næringsareal, som hindrer etablering av nye dagligvareaktører.»

Regjeringen har besluttet å forby dagligvareaktørers bruk av negative servitutter som hindrer dagligvarevirkosomhet. Forskrift om forbud mot dagligvareaktørers bruk av negative servitutter som hindrer dagligvarevirkosomhet skal etter planen tre i kraft 1. januar 2024.

Vedtak nr. 610, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen utrede tiltak for å sikre konkurranse og mer åpenhet innenfor grossist- og distributørleddet i

dagligvarehandelen, herunder tilsyn med priskalkylene for distribusjonstjenester.»

Flere av tiltakene som er igangsatt vil ha betydning for oppfølgingen av dette vedtaket, blant annet undersøkelsene Konkurransetilsynet skal gjøre lønnsomhet og marginer for aktører på alle ledd i verdikjeden for mat og dagligvarer, samt ordningen med faste prisjusteringsvinduer. Undersøkelsene gjennomføres i løpet av inneværende år og skal bidra til økt kunnskap og åpenhet i verdikjeden for mat og dagligvarer.

Som det fremgår av beskrivelsen under anmodningsvedtak 695 av 23. mai, stiller allerede lov om god handelsskikk krav til åpenhet mellom kontraktsparter i dagligvarebransjen. Dette gjelder generelt mellom kontraktsparter på alle ledd i verdikjeden. Dersom det innføres et markedsetterforskningsverktøy i konkurranseloven, vil også dette kunne benyttes til å avhjelpe konkurranseutfordringer på grossist- og distributørleddet, dersom vilkårene ellers er til stede.

Vedtak nr. 611, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en mer presis definisjon på hva som regnes som kjedenes egne merkevarer (EMV), for å få en bedre oversikt over totalandelen i dagligvaremarkedet.»

Samfunnsøkonomisk Analyse AS har i sin utredning av omfang og konsekvenser av egne merkevarer i dagligvarebransjen utredet og foreslått en definisjon av egne merkevarer. I utredningen foreslås det at alle varemerkene innen dagligvare deles inn i fire kategorier:

1. Generiske varer (GV) er generiske produkter som selges uten noen form for varemerking. Dette vil for eksempel være noen produkter i løsvekt og i ferskvaredisken.
2. Handelsaktørenes egne merkevarer (EMV) er produkter med varemerker som eies av handelsaktører med detaljistsalg, og som hovedsakelig selges gjennom handelsaktørenes egne utsalgssteder.
3. Leverandørenes merkevarer (LMV) er produkter med varemerker som eies av leverandører som er uavhengige av handelsaktørene. Leverandøren er uavhengig når ingen handelsaktør eier mer enn 20 pst. av foretaket. Produkter med varemerker der mesteparten av produktsortimentet er omfattet av juridisk bindende eksklusivitetsavtale mellom en handelsaktør med detaljistsalg og en uavhengig leverandør holdes utenfor kategorien.
4. Tilknyttede merkevarer (TMV) er en restkategori for alle produkter med varemerker som ikke passer inn i de andre definisjonene. Kartleggingsrapporten gir en oversikt over totalandelen EMV i dagligvaremarkedet, basert på ovennevnte definisjon.

Vedtak nr. 612, 31. mai 2022

«Stortinget ber regjeringen sende på høring en midlertidig forskrift i medhold av konkurranseloven A § 14 om usaklig prisdiskriminering og eventuelt andre bestemmelser om us-

saklig prisdiskriminering. Følgende hensyn bør være en del av høringsutkastet:

- a. En operasjonell definisjon av vesentlig markedsrett
- b. En operasjonell definisjon av hva som utgjør en varekategori
- c. En operasjonell definisjon av ulike innkjøpsbetingelser

d. At dersom leverandører med vesentlig markedsrett skal tilby dagligvarekjeder og grossister ulike innkjøpsbetingelser, skal leverandøren kunne begrunne ulikheten saklig. Det vises til vedtak 572 (jf. Innst. 185 S (2020–2021) for definisjon og konsekvenser av forskjeller i innkjøpsbetingelser som ikke kan begrunnes saklig.

Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget innen utgangen av 2022 med resultatene av høringen, og forslag til videre oppfølging. Det bør inngå i høringsgrunnlaget at forskriftene skal evalueres etter 3 år, og at evalueringen skal fremlegges for Stortinget.»

Nærings- og fiskeridepartementet sendte 25. oktober 2022 to alternative forslag til forskrift om forbud mot usaklige forskjeller i innkjøpsbetingelser i verdikjeden for mat og dagligvarer på høring. Det første alternativet følger opp Stortingets anmodningsvedtak av 31. mai 2022 nr. 612, jf. 572, og forbyr prisdiskriminering fra leverandører med vesentlig markedsrett som ikke har en saklig begrunnelse. Det andre forskriftsalternativet krever i tillegg at prisforskjellene begrenser eller er egnet til å begrense konkurransen for at forbudet skal være overtrådt. Stortingets næringskomite ble informert om resultatet av høringen i brev fra næringsministeren av 21. desember 2022. På bakgrunn av høringsinnspill og oppdaterte vurderinger av hvilke rammer EØS-avtalen setter, vil det gjøres ytterligere vurderinger av hvordan et eventuelt forbud mot forskjeller i innkjøpspriser kan utformes. Det tas sikte på høring i løpet av høsten.

Vedtak nr. 572, 4. februar 2021

«Stortinget ber regjeringen klargjøre overfor Konkurransetilsynet at tilsynet i sitt arbeid må legge til grunn at leverandører med en dominerende stilling har et særlig ansvar for å vise at forskjeller i innkjøpsbetingelser er saklig begrunnet og ikke skader konkurransen. Det må legges til grunn at forskjeller i innkjøpspris fra dominerende leverandører, som ikke har en saklig begrunnelse gjennom forskjeller mellom kjedene i produksjons- eller distribusjonskostnader, eller ulik verdi på konkrete motytelser, skader konkurransen mellom kjedene. Det bør formidles til de ulike aktørene i bransjen, både på leverandør- og kjedeleddet, at selv om bevisbyrden ligger på leverandørene, er kjedene i like stor grad ansvarlige for å etterleve regelverket.»

Konkurransetilsynet er et uavhengig forvaltningsorgan, jf. konkurranseloven § 8 annet ledd. Konkurransetilsynet kan derfor ikke instrueres i enkeltsaker. Dette medfører at regjeringen ikke kan pålegge Konkurransetilsynet å legge til grunn at det foreligger skade på konkurransen dersom prisforskjellene ikke kan begrunnes med forsk-

jeller mellom kjedene i produksjons- eller distribusjonskostnader, eller ulik verdi på konkrete motytelser. Regjeringen og departementet kan imidlertid gi generelle konkurransepolitiske føringer og forskrifter som supplerer konkurranseloven. Det vises også til beskrivelsen av oppføring av anmodningsvedtak nr. 612 av 31. mai 2022 over om forslaget til regulering av forskjeller i innkjøpspriser, høringen og oppfølgingen av dette.

Vedtak nr. 573, 4. februar 2021

«Stortinget ber regjeringen stille regnskapsmessig og funksjonsmessig skille mellom leddene i verdikjeden i dagligvarebransjen.»

Vi har som beskrevet ovenfor allerede iverksatt flere utredninger som skal gi mer kunnskap om prisdannelsen i verdikjeden, lønnsomhet og marginer, om virkninger av vertikal integrasjon og om dagligvarekjedenes egne merkevarer. Undersøkelsene vil bidra til økt kunnskap og åpenhet i verdikjeden for mat og dagligvarer og danne grunnlag for eventuelle tiltak.

Forslaget om et nytt markedsetterforskningsverktøy i konkurranseloven har nylig vært på høring. Forslaget går ut på at Konkurransetilsynet på dersom visse vilkår er oppfylt skal kunne gjennomføre en markedsetterforskning i et aktuelt marked/sector, og treffe avhjelpende tiltak for å fjerne eller redusere disse. Tiltakene kan være både strukturelle og adferdsmessige. Markedsetterforskningsverktøyet er myntet på markeder med sammensatte og alvorlige konkurranseutfordringer. Det arbeides videre med forslaget blant annet på bakgrunn av mottatte høringsinnspill.

Den videre oppfølgingen av anmodningsvedtaket vurderes på bakgrunn av de pågående prosessene som er beskrevet over.

Vedtak nr. 574, 4. februar 2021

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med egen sak med forslag om hvordan man i dagligvarebransjen kan tilrettelegge for at rabatter som oppnås i forhandlingene mellom leverandører og kjeder, i større grad følger varen.»

Som beskrevet over har regjeringen har iverksatt flere tiltak som vil gi mer informasjon om prisfastsettelsen i dagligvarebransjen. De ovennevnte undersøkelsene vil gi viktig informasjon for den videre vurderingen av oppfølgingen av vedtak nr. 574. Mulige tiltak knyttet til hvordan man i dagligvarebransjen kan tilrettelegge for at rabatter som oppnås i forhandlingene mellom leverandører og kjeder, i større grad følger varen, vil vurderes nærmere når resultatene fra disse undersøkelsene foreligger.

Som omfanget og bredden av tiltakene i vår tipunktplan viser er konkurranseutfordringene i dagligvarebransjen komplekse og sammensatte, og det er ingen enkelttiltak som vil løse alle utfordringene. Jeg er opptatt av å gjøre et grundig arbeid, slik at vi vet hvilke tiltak som faktisk virker og hvilke som ikke virker. Som redegjørelse-

en over viser foregår det omfattende arbeid på dagligvareområdet, og i sum mener jeg at tiltakene over tid vil kunne

bidra til mer konkurranse, lavere priser og bedre utvalg i dagligvarebransjen.

SPØRSMÅL NR. 3239

Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson

Besvart 2. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvorfor skal ikke offentligheten få innsyn i søknadene om havvindsubsidier, hvorfor kan ikke selskapene selv få gjøre et forsøk på å sladde informasjon de ikke vil ha ut, og hva tror statsråden dette gjør med legitimiteten til havvind-"kinderegget"?

BEGRUNNELSE:

Mandag sendte Olje- og Energidepartementet ut et høringsforslag om innstramminger i forskriften til offentliglova. Nå skal søknadene om subsidier for å bygge havvind unntas offentlighet og innsynsretten fjernes. Da havvindområdene ble åpnet fikk selskapene beskjed om å lage en offentlig versjon, og en sladdet versjon, når de skulle søke. Høringsforslaget legger opp til at regjeringen nå skal gjøre den jobben for selskapene, ved å bare unnta alt fra offentligheten.

Havvindutbyggingen blir dyr. Regjeringen anslo først at støttebeløpet for Sørlike Nordsjø 2 ble 9 milliarder, men måtte oppjustere dette til 23 milliarder. Det er mange skatte kroner, og det virker spesielt at denne pengebruken skal få et særlig unntak i offentliglova fordi det er så "arbeidskrevende" å sikre innsyn i hva skattebetalernes penger går til. Jeg ønsker derfor en nærmere begrunnelse for hvorfor Olje- og Energidepartementet skal stramme inn offentliglova. Statsråden omtaler jo ofte havvindprosjektet som et kinderegge, og man skulle tro at det var ønskelig med fullt innsyn i hva dette kinderegget har å by på. Prekvalifiseringen av selskapene er det eneste steget i havvindprosessen hvor faktorer som lokale ringvirkninger, miljø, påvirkning på fiskeri, HMS og kompetanse teller. Etter prekvalifiseringen er det bare pris som gjelder. Nå fratas offentligheten muligheten til å ettergå hvordan disse kriteriene oppfylles, før avgjørelsen er tatt.

Svar:

Jeg er enig med representanten Kristjánsson at offentligheten bør kunne søke om innsyn i søknad om prekvalifisering og tildeling av areal for havvind. Departementet har heller ikke foreslått at det ikke skal gis innsyn. Forslaget som er sendt på høring begrenser kun innsynsretten frem til tildeling er skjedd. En slik midlertidig begrensning i innsynsretten gjelder også i konkurranser som omfattes av anskaffelsesloven, jf. offentliglova § 23, 3. ledd og i tilbudskonkurranser som gjelder kjøp av flyrutetjenester etter regelverk gitt i medhold av luftfartslova, jf. offentligforskrifta § 9, 2. ledd. Konkurranser om tildeling av prosjektområder for havvind har klare likhetstrekk med disse konkurransene og det er derfor hensiktsmessig å ha en lik regulering av innsynsretten for slike tilfeller.

Begrunnelsen for hvorfor tilbud i offentlig anskaffelser og i konkurranser om flyrutetjenestetilbud kan unntas fra innsyn når man evaluerer tilbudene er at det kan medføre tvil om hvilke opplysninger som er unntatt fra innsyn i evalueringsperioden. I tillegg kan det ta ressurser bort fra evalueringen av søknadene. Jeg mener det samme vil gjøre seg gjeldende når vi evaluerer søknadene om prekvalifisering og tildeling av prosjektområde.

Etter tildeling vil vurdering om innsyn skal gis skje etter offentliglovas regler. Opplysninger som er underlagt taushetsplikt i lov er unntatt fra innsyn, jf. § 13. Et eksempel på opplysninger som er underlagt lovpålagt taushetsplikt er opplysninger om tekniske innretninger, fremgangsmåter eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde, jf. forvaltningsloven § 13.

Jeg gjør for øvrig oppmerksom på at det er departementet, og ikke aktørene selv, som er ansvarlige for å vurdere hva det skal gis innsyn i etter offentliglovas regler og hva som skal unntas innsyn. Versjoner av søknadene som er sladdet av selskapene fører derfor ikke til nevneverdig mindrearbeid for departementet.

SPØRSMÅL NR. 3240**Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Marian Hussein****Besvart 2. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

I Framtida.no, ei nyhende- og debattavis for unge, kan vi lese om Reidun som vert ilagd å betale ikkje møtt-gebyr, trass i at ho har gitt beskjed om at ho er sjuk.

Meiner statsråden det er greitt at helseforetaka trur pasientane lyg for å sleppe gebyr, og når vil vi få ei evaluering av ordninga slik det fleire gongar er blitt lova?

Svar:

Kommunikasjonssjefen ved det aktuelle helseforetaket siteres i Framtida.no på «at det er vanskeleg å komment-

era denne saka spesielt, og kva som skal ha blitt sagt i ein telefonsamtale.»

Jeg kan også vanskelig uttale meg om den aktuelle saken, men på generelt grunnlag synes jeg selvfølgelig ikke at det ville være greit dersom helseforetakene skulle mistenke pasientene for å lyve.

Det tas sikte på at evalueringen av gebyrordningen skal være ferdig innen utgangen av året. Eventuelle endringer i ordningen må vurderes i etterkant av det.

SPØRSMÅL NR. 3241**Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 29. september 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva er status for utlevering/straffgjennomføring for den siste domfelte i den italienske straffesaken mot Najumuddin Faraj Ahmad (Mulla Krekar) m.fl., og kan statsråden garantere at vedkommende i dag ikke er i en posisjon hvor han kan utgjøre en sikkerhetstrussel mot det norske samfunnet?

BEGRUNNELSE:

Najumuddin Faraj Ahmad (Mulla Krekar) ble i juli 2019 domfelt for terrorplanlegging i en italiensk domstol, og fikk utmålt en straff på 12 års fengsel. I den samme dommen ble også to norske statsborgere domfelt for terrorplanlegging, og idømt straffer på henholdsvis 9 års fengsel og 7 år og 6 måneders fengsel. Najumuddin Faraj Ahmad (Mulla Krekar) ble utlevert til Italia den 26.03.20. Av medienes dekning av saken fremgår det at den domfelte som ble idømt en straff på 9 år fengsel, ble utlevert til Italia den 03.10.20. Av mediedekningen fremgår det videre at Riksadvokaten satte som vilkår for utleveringen at den

domfelte skulle avsone straffen i Norge når dommen ble rettskraftig. For den siste domfelte, som ble idømt en straff på 7 år og 6 måneders fengsel, fremkommer det lite opplysninger i mediene om hva som skjedde med vedkommende i tiden etter dommen. Spørsmålsstiller vil derfor be om en tilbakemelding på status for utlevering/straffgjennomføring for den siste domfelte i den italienske sakskomplekset, samt be om en garanti fra statsråden om at vedkommende ikke er i en posisjon hvor han kan utgjøre en sikkerhetstrussel mot det norske samfunnet.

Svar:

Som stortingsrepresentanten peker på, er dette en italiensk straffesak. Jeg kan som justis- og beredskapsminister verken gå inn i eller kommentere konkrete straffesaker. Det gjelder både norske og utenlandske straffesaker. Jeg kan heller ikke kommentere enkeltsaker knyttet til eventuelle sikkerhetstrusler.

Når det gjelder overlevering (utlevering) av lovbrutere mellom Norge og Italia generelt, reguleres dette av

arrestordreavtalen mellom EU og Norge som trådte i kraft 1. november 2019. Også norske borgere kan overleveres. Ved gjennomføring av straffesak i utlandet vil det være de aktuelle utenlandske myndighetene som har ansvar for

beslutninger og oppfølging av saken, herunder også om og når det eventuelt skal utstedes en arrestordre eller utleveringsbegjæring.

SPØRSMÅL NR. 3242

Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg

Besvart 2. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Ser statsråden at et eventuelt bortfall av muligheten for innleid arbeidskraft til arrangement vil kunne innebære at mange arbeidstakere ansettes fast i event- og arrangementsbransjen, men da bare i svært små stillingsbrøker?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen foreslår i forbindelse med lov- og forskriftsregulering av innleie til arrangement et unntak som gjør at det kun er rigg og sceneteknisk arbeid som man kan benytte innleid arbeidskraft til. Samtidig har bransjen også et stort, men svært kortvarig og sporadisk, arbeidskraftsbehov i gjennomføringsfasen av arrangement når det gjelder andre funksjoner som tilberedning og servering av mat, billetthåndtering, garderobe, sikkerhet m.m. I løpet av et år vil dette arbeidskraftsbehovet imidlertid innebære en stillingsbrøk på bare noen prosent for flere av de større arrangørene. Alternativet er at denne arbeidskraften er ansatt fast i bemanningsbyrå som sikrer en jevn mengde oppdrag på ulike arrangementer gjennom året.

Svar:

Regjeringen vil at arbeidslivspolitikken skal bygge opp under topartsforhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Et arbeidsliv der faste og direkte ansettelser er den klare hovedregelen gagnar både arbeidstakerne, virksomhetene og samfunnet for øvrig. Jeg viser til målsetningen for lovendringene i innleieregelverket, slik de er fremstilt i Prop. 131 L (2021-2022).

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har i høringsnotat av 30. juni 2023 lagt frem forslag til lov- og forskriftsregulering av innleie fra bemanningsforetak til arrangement. Her foreslås det blant annet å forskriftsfeste en snever unntaksregel for «innleie av arbeidstakere til rigg- og sceneteknisk arbeid til kortvarig og enkelt-

stående arrangement». Som begrunnelse for avgrensningen vises det i høringsnotatet blant annet til innspill fra arrangørene om at det kortvarige arbeidskraftsbehovet medfører at det ikke er grunnlag for å ansette arbeidstakerne som leies inn fast, annet enn i svært små stillingsprosenter. Når det gjelder virksomheter som jevnlig gjennomfører arrangementer, slik som for eksempel konserthus, antar departementet at situasjonen kan være en annen. Her vil det trolig være mulig å øke grunnbemanningen noe. I høringsnotatet vises det også til at loven åpner for flere andre fleksibilitetsmekanismer som kan benyttes av arbeidsgivere som har et midlertidig arbeidskraftbehov.

Høringsfristen i denne saken utløp 15. september. Departementet er i gang med å gjennomgå mottatte høringsinnspill, og vil deretter ta stilling til hvordan forslagene skal følges opp videre.

SPØRSMÅL NR. 3243**Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg****Besvart 2. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Ser statsråden at en eventuell avgrensning som kun gjør at arrangører av enkeltstående arrangement kan benytte innleid arbeidskraft, representerer en potensiell konkurransevridning som kan bidra til å undergrave prinsippet om konkurranse på like vilkår i deler av arrangementsmarkedet?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen foreslår i forbindelse med lov- og forskriftsregulering av innleie til arrangement en avgrensning som gjør at kun arrangører av enkeltstående arrangement skal kunne gjøre nytte av innleid arbeidskraft. Dette kan innebære at en enkeltstående festival kan gjøre nytte av innleieadgangen, mens eksempelvis en konsertarrangør med flere konserter per år ikke gis samme fleksibilitet. Følgeeffektene av dette kan være en økonomisk merbelastning i form av økt personalmessig og administrativ ressursbruk for sistnevnte. Samtidig opererer både festivalarrangøren og konsertarrangøren tidvis i samme marked med samme produkt overfor de samme forbrukergruppene.

Svar:

Regjeringen mener at arbeidstakere som den klare hovedregel bør ansettes fast og direkte i topartsforhold. Dette gjelder også arbeidstakere som skal utføre arbeid knyttet til arrangement.

Enkelte særtrekk ved event-/arrangementbransjen har likevel reist spørsmålet om det kan være behov for en snever unntaksregel for innleie fra bemanningsforetak for å løse bemanningsbehovet ved arrangementer. Departementet har vurdert dette, og har i høringsnotat av 30. juni 2023 foreslått å åpne for et unntak for innleie av arbeidstakere til rigg- og sceneteknisk arbeid til kortvarig og enkeltstående arrangement. Forslagene er lagt frem på bakgrunn av Stortingets behandling av nye innleieregler og etter drøftinger med partene i arbeidslivet og næringsaktører.

I høringsnotatet viser departementet til at det er stor variasjon mellom ulike typer arrangementer og ulike arrangører. Departementet skriver her at virksomheter som kun sporadisk gjennomfører kortvarige arrangementer kan ha begrensede muligheter til å ansette de innleide arbeidstakerne fast, annet enn i svært små stillingsprosenten og med arbeidspålagt noen få dager i året. Behovet for et

mulig unntak synes derfor å være større i slike virksomheter enn i virksomheter som gjennomfører arrangementer med en viss hyppighet. Konserter og andre som jevnlig har arrangementer antas å ha bedre forutsetninger for å ansette innleide fast gjennom økt grunnbemanning. I høringsnotatet stilles det også spørsmål ved om slike virksomheter reelt sett alltid hadde adgang til innleie før lovendringen trådte i kraft, under henvisning til vilkåret om at arbeidet måtte være av «midlertidig karakter». For øvrig vises det til at loven åpner for flere fleksibilitetsmekanismer som kan benyttes av virksomhetene for å løse midlertidige arbeidskraftbehov, herunder entrepris, midlertidig ansettelse og innleie etter avtale med tillitsvalgte.

Høringsfristen i denne saken utløp 15. september. Departementet er nå i gang med å gjennomgå høringsinnspillene. Hvordan en eventuell særregel bør innrettes, er blant de temaene departementet vil vurdere og ta stilling til i den videre oppfølgingen.

SPØRSMÅL NR. 3244**Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 29. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Stortinget ba regjeringen lage en delingsorden tilpasset næringsområder som åpner for deling over 1 MW. Dette kan løses på flere ulike måter.

Vil statsråden vurdere en delingsordning for næringsområder som tillater deling mellom eiendommer og brukere innenfor et nærmere avgrenset område, geografisk eller innenfor en høyspentradial?

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok i forbindelse med revidert statsbudsjett et ambisiøst, men realistisk mål om å oppnå 8 TWh produsert solkraft innen 2030. Dette vil kreve store investeringer i ny solproduksjon i Norge, men handler også om ambisiøse mål om effektivisering og økonomisering av forbruk, og å bruke strømmen på en smartere måte. Derfor vedtok også Stortinget vedtak 924:

"Stortinget ber regjeringen lage en delingsordning tilpasset næringsområder som muliggjør deling av solkraft med høyere grense enn 1 MW".

Effektiv og optimal bruk av lokalprodusert solenergi vil være å bruke den lokalt, gjennom delingsløsninger for energisamfunn med ubegrenset deling innenfor en høyspentradial. Det foreligger i dag stadig bedre tekniske løsninger for dette. I takt med sterk vekst i solkraftutbygging på store tak og fasader, er det også flere som kunne hatt nytte av denne muligheten.

Det vi ser er at flere større solkraftprosjekter nå venter på en slik løsning og mulighet for å bli igangsatt. Lager man mer strøm enn man produserer selv, lønner det seg i dag ofte ikke å selge den tilbake til nettet til spotpris. Ofte er ikke dette særlig samfunnsøkonomisk heller, fordi nettet på dagtid er fullt, og det skaper balanseutfordringer for nettselskapene. Med små selvforsynte energisamfunn kan man derimot finne bedre løsninger for bruk og utnyttelse lokalt, som dynamisk oppvarming, ladepunkter for bil og buss, lagring i batteri og fordeling til brukere som trenger strøm når den produseres. Det demper også behovspresset for oppgradering av høyspentnettet og øvrig infrastruktur.

Av de prøveprosjektene som har vært gjort i Norge og sammenlignbare land, er utfordringene med kapasitet og behov for struping ivaretatt av såkalt dynamisk struping. Dette har energibransjen selv også tatt til orde for.

Svar:

Regjeringen har lagt til rette for at strømkunder i borettslag, flermannsboliger og næringsbygg kan dele på egenprodusert strøm. Forskriftsendringer som gjør at nettkunder på samme eiendom kan slippe nettleie og avgifter for forbruk av strøm de selv produserer innenfor samme eiendom med inntil 1 MW installert effekt vil tre i kraft fra 1. oktober 2023.

Flere har pekt på at denne ordningen i mindre grad er tilpasset næringsparker og liknende, der det kan være aktuelt å dele egenprodusert strøm på flere eiendommer og fra større

anlegg. Som representanten viser til, har Stortinget fattet anmodningsvedtak vedrørende deling av lokalprodusert strøm utover vedtatt ordning gjennom vedtakene 765 og 768 av 5. juni 2023 og vedtak 924 av 16. juni 2023.

Departementet har i oppfølgingen av disse anmodningsvedtakene bedt Reguleringsmyndigheten for energi (RME) utrede og foreslå en delingsordning for fornybar strøm tilpasset næringsområder. Deling av egenprodusert strøm mellom ulike eiendommer og fra anlegg på mer enn 1 MW installert effekt, skal inngå i vurderingen. Et premiss for oppdraget til RME er at en eventuell ny eller utvidet delingsordning må ivareta hensynet til en samfunnsmessig rasjonell utvikling og drift av strømmettet. Oppdraget til RME har frist i januar 2024. Jeg viser også til at departementet har gitt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å lage et faglig underlag om solkraft og annen lokal energiproduksjon. I sitt arbeid med oppdragene innhenter NVE og RME innspill fra andre etater og fra ulike bransjeaktører.

Når det faglige underlaget fra RME og NVE foreligger vil departementet i tråd med Stortingets anmodningsvedtak vurdere hvordan en delingsordning for fornybar strøm tilpasset næringsområder kan utformes.

SPØRSMÅL NR. 3245**Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle****Besvart 4. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Mener statsråden at dagens bestemmelse om inndragning av kjøretøy ved villmannskjøring er tilstrekkelig, og hva vil statsråden eventuelt gjøre for å sørge for at hjemmelen blir benyttet i større grad enn i dag?

BEGRUNNELSE:

Før sommeren rapporterte sjefen for UP i Sør-Øst politidistrikt at stygg kjøring er en økende trend, og at dagens mulighet for sanksjonering av villmannskjøring verken er tilstrekkelig eller har den ønskede effekten. Etter straffeloven § 69 kan ting, herunder kjøretøy, som har vært brukt ved en straffbar handling, inndras. Det kan imidlertid virke som hjemmelen i liten grad benyttes til å inndra kjøretøyet ved tilfeller av villmannskjøring.

Svar:

Forebygging av trafikkuulykker er et viktig område, som jeg følger nøye med på. Det skal være trygt å ferdes på norske veier. Trafikkuulykker rammer brått og brutalt, og er noe vi må gjøre vårt ytterste for å unngå. Jeg ønsker i den sammenheng å vise til Hurdalsplattformen, hvor regjeringen har forpliktet seg til å fortsette med arbeidet rundt en nullvisjon og med et mål om at det ikke skal forekomme ulykker med drepte og hardt skadde i veitrafikken. Neste etappemål er året 2030 hvor vi i Norge ikke skal ha mer enn 350 drepte eller hardt skadde personer i trafikken, herunder maksimalt 50 drepte.

Forslaget om inndragning av kjøretøy har vært fremmet i den offentlige debatten siden i sommer, herunder av sjefen for Utrykningspolitiet. Jeg har derfor innhentet en vurdering og mer konkret forslag fra politiet om mulige løsninger, samt om erfaringer fra Danmark, der en slik bestemmelse har blitt innført. Saken er nå til vurdering i mitt departement og Samferdselsdepartementet, da også samferdselsministeren har ansvar for trafikksikkerhet. Det er viktig at saken underlegges en grundig vurdering, både av erfaringene fra Danmark, og av de prinsipielle spørsmål saken reiser, slik som inndragning av biler tilhørende tredjeparter, dvs. andre enn den personen som begår villmannskjøringen.

Når det gjelder inndragning etter regler i straffeloven, ønsker jeg i korte trekk og opplyse om følgende: Straffeloven inneholder bestemmelser som i prinsippet kan benyttes for å inndra kjøretøy som er brukt til «villmann-

skjøring». Straffeloven § 69 åpner for å inndra ting, herunder motorvogner, som har vært gjenstand for eller brukt ved en straffbar handling. Det er opp til retten å avgjøre om inndragning skal skje. Ved vurderingen av om inndragning skal foretas, skal det særlig legges vekt på om inndragning er påkrevd av hensyn til en effektiv håndheving av straffebudet som er overtrådt, og om inndragning vil være forholdsmessig. I forholdsmessighets-vurderingen skal det blant annet legges vekt på andre reaksjoner som ilegges, og konsekvensene for den som inndragningen rettes mot. Basert på uttalelser i forarbeidene skal det en del til for å inndra kjøretøy ved trafikkløvbudd. Det finnes imidlertid enkelte eksempler fra rettspraksis på at inndragning har skjedd etter gjentatte og grove overtredelser av trafikregler.

Riksadvokaten opplyser at alvorlige trafikkløvbudd, herunder dødsulykker, ulykker med betydelig personskade og særlig risikofylt trafikkatferd er blant områdene som omfattes av riksadvokatens sentrale prioriteringer, se riksadvokatens rundskriv nr. 1/2023 Mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2023. Med alvorlige trafikkløvbudd menes blant annet grovere fartsovertredelser der hastigheten alene innebærer en betydelig fare, og ruspåvirket kjøring som gir fengselsstraff. Tilstrekkelige strafferettslige reaksjoner, herunder inndragning, er en forutsetning for at strafforfølgningen skal virke preventivt og bidra til redusert kriminalitet. Det forutsettes derfor at påtalemyndigheten vurderer om det er grunnlag for inndragning der det kan være aktuelt. Jeg vil ta initiativ til at Riksadvokaten på egnet vis inviteres inn i departementenes planlagte utredningsarbeid for å sikre god og effektiv påtalebehandling, herunder inndragning, i relevante saker.

SPØRSMÅL NR. 3246**Innlevert 25. september 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad****Besvart 4. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Til Dagsrevyen 25. september sier samferdselsministeren at regjeringen vil gå baklengs inn i fremtiden og gjøre veiene i Norge smalere og dimensjonert for lavere fart. Det vil bli færre firefelts veier og veier med fartsgrense 110 km/t.

Vil dette gjelde noen av veiene som er planlagt i Trøndelag?

Svar:

Jeg vil innledningsvis presisere at jeg ikke er enig i beskrivelsen i spørsmålsstillingen av endringene i veinormalene som å «gå baklengs inn i fremtiden og gjøre veiene i Norge smalere og dimensjonert for lavere fart».

Samferdselsdepartementet har som representanten viser til gjort noen endringer av veinormalene. Endringene vil kunne bidra til mer vei for pengene, reduserte arealinngrep og lavere utslipp av klimagasser. Dette innebærer blant annet at det åpnes for å bygge 2/3-feltsvei på veistrekninger med årsdøgntrafikk (ÅDT) opptil 15 000 i prognoseåret, som er 20 år etter forventet veiåpning. Jeg presiserer at slike veier fortsatt skal bygges med samme bredde og fartsgrenser som i dag. Dersom ÅDT overstiger 15 000 skal det bygges 4-feltsvei. Innslagspunktet for 4-feltsvei har frem til nå vært på ÅDT 12 000. Departementet åpner i tillegg for mer gjenbruk av eksisterende vei ved utbyggingsprosjekter. Dette gjøres gjennom at utbygger kan bygge 4-feltsveier med fartsgrense 100 km/t og 90 km/t, i tillegg til dagens dimensjonerende fartsgrense som er 110 km/t, uten å søke om fravik. Endringene er basert på faglig utredning og konsekvensvurdering fra Statens vegvesen, og det er gjennomført offentlig høring av endringene.

Fra Nye Veier får jeg opplyst at selskapets veistreknings på E6 i Trøndelag har et relativt høyt trafikkgrunnlag. Selskapet har inngått veiutbyggingsavtaler med Samferdselsdepartementet for strekningene i Trøndelag som danner grunnlag for helhetlig planlegging og utbygging og drift og vedlikehold.

Samferdselsdepartementet har lagt føringer om at den mest samfunnsøkonomisk lønnsomme standarden vil være styrende for valg av veistandard. I all hovedsak planlegges strekningene i Trøndelag for utbygging av 4-feltsvei. Lengst sør i Trøndelag hvor trafikken er lavest vurderes en alternativ standard i samarbeid med lokale og regionale myndigheter. De 4-feltsveiene som nå er un-

der planlegging eller bygging i Trøndelag, vil ikke bli påvirket av de varslede endringene i veinormalene.

E6 Kvål-Melhus er et eksempel på et prosjekt som ble bygget med fravik for smalere vei og fartsgrense 110 km/t etter gammelt regelverk, men som nå ikke vil kreve fravik etter ny veinormal.

Statens vegvesen har prosjekter på strekningen E6 Grong-Nordland grense, men dette er utbedringsprosjekter med fastsatt ramme. De til enhver tid gjeldende veinormaler (N100/2022) er en del av rammebetingelsene det planlegges og optimaliseres innenfor. Ingen av Statens vegvesens prosjekter på denne strekningen har vært forutsatt med 4-felt og 110 km/t. Det er derfor ikke snakk om noen standardendringer som følge av nye veinormaler for disse prosjektene.

SPØRSMÅL NR. 3247**Innlevert 21. september 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 2. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

NRK har 20.09 publisert en sak hvor de har fått tilgang til en rapport fra en arbeidsgruppe i Helse Nord, som ser på fremtidig organisering av sykehusstrukturen i deres område. Forslagene i rapporten vekker stor bekymring blant ansatte og folkevalgte.

Hva tenker statsråden om det som kommer frem i rapporten, og om utviklingen av tilbudet i Helse Nord fremover?

Svar:

I november i fjor ga jeg Helse Nord i oppdrag å vurdere behovet for endringer i funksjons- og oppgavedeling ved sykehusene. Oppdraget ble også omtalt i Prop. 1 S for 2023. Helseregionen har i dag store rekrutteringsutfordringer og det brukes store ressurser på innleie. Samtidig krever den medisinske spesialiseringen mer fagfolk, og andelen av befolkningen som bor i Helse Nord går ned. Dette er

problemstillinger som også Helsepersonellkommissjonen har pekt på i sin utredning. Utfordringene har gjort det nødvendig med omstillingsarbeid av mer langsiktig karakter, for å sikre en bærekraftig utvikling av helsetjenesten i Nord.

Helse Nord har lagt opp til en prosess hvor kommuner, brukere, tillitsvalgte og andre samarbeidsaktører er involvert. Arbeidet er lagt opp med 5 arbeidsgrupper, som vurderer ulike scenarier innenfor ulike tjenesteområder. Jeg legger til grunn at rapporten som representanten Bollestad viser til, gjelder dette arbeidet. Jeg vil vurdere den samlede planen og utviklingen dette gir, først etter at styret i Helse Nord RHF har vurdert løsningene og det er gjennomført en bred høring i nord. I henhold til Helse Nord RHF sine planer vil dette skje i april neste år. I mine vurderinger vil jeg være opptatt av at foreslåtte endringer og tiltak kan bidra til å styrke faglighet og kvaliteten i pasienttilbudet og sikre en bærekraftig utvikling av tjenesten framover.

SPØRSMÅL NR. 3248**Innlevert 20. september 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 29. september 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvordan vurderer statsråden behovet for å dele NO4 og hvilke følger forventer statsråden en deling vil bety for tilgang og pris innenfor dagens NO4-prisområde, hvordan vurderer statsråden konsekvensen av en eventuell flytting av grensen mellom prisområde NO1 og prisområde NO2 for tilgang og pris for de største industrivirksomhetene på Østlandet, og hva forventer statsråden at en slik grensejustering mellom NO1 og NO2 vil ha å si for prisforskjellene mellom de to prisområdene?

BEGRUNNELSE:

I Statnetts områdeplan for nordre Nordland, Troms og Finnmark legges til grunn en forventning om deling av prisområde NO4, og senest i Statnetts konseptvalgutredning for forsterking av stamnettet mellom Sørlandet og Østlandet (Kvinesdal-Bamble) pekes det på et mulig behov for å flytte industrien i Grenland fra prisområde NO2 til prisområde NO1.

Svar:

Statnett er eier av transmisjonsnettet og har ansvar for en samfunnsmessig rasjonell drift og utvikling av dette.

Statnett er også systemansvarlig nettselskap i det norske kraftsystemet. Vurderingene av behovet for og virkningene av endringer i inndelingen av budområder ligger hos Statnett, og Olje- og energidepartementet gjør ikke egne vurderinger av dette.

Som systemansvarlig er Statnett ansvarlig for å håndtere alle flaskehalsen i regional- og transmisjonsnettet. Store og langvarige flaskehalsen skal håndteres gjennom fastsettelse av budområder. Norge er i dag inndelt i fem budområder. Ulik pris mellom områder oppstår dersom markedet ønsker å overføre mer kraft mellom områdene enn det er kapasitet til i strømmettet. Kraften transporteres da fra områder med lavere pris til områder med høyere pris. Slik sørger markedet for at kraften flyter til områdene hvor det er størst behov.

Endringer i produksjon og forbruk i et budområde kan påvirke kraftprisen. Slike endringer kan også utløse nye store og langvarige flaskehalsen som bør håndteres

gjennom etablering av nye budområder, eller ved å endre gjeldende budområdegrensener.

Dersom Statnett ikke tilpasser budområdene til de fysiske forholdene i nettet, må foretaket benytte andre potensielt kostbare virkemidler i systemdriften, for eksempel spesialregulering. Økte kostnader i systemdriften gir utslag i økt nettleie.

Som nettutvikler skal Statnett sørge for samfunnsøkonomisk rasjonell utvikling av transmisjonsnettet. Dersom prisforskjellene mellom budområder er store nok, vil nytten av å øke overføringskapasiteten overstige kostnadene, og det vil være samfunnsøkonomisk rasjonelt å bygge ned flaskehalsene. Slike tiltak bør derfor gjennomføres.

Det er regjeringens mål at rikelig tilgang på ren og rimelig strøm skal være et konkurransefortrinn i alle deler av landet. På lang sikt vil løsningen være utbygging av mer nett, mer kraftproduksjon og en videre satsing på energieffektivisering. Dette er regjeringen godt i gang med.

SPØRSMÅL NR. 3249

Innlevert 26. september 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 29. september 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehli

Spørsmål:

Ser statsråden at regjeringens distriktpolitiske prioriteringer ved etableringen av nytt polititjenestested i Engerdal svekker den forebyggende innsatsen mot den eskalerende ungdomskriminaliteten på Hedmarken og da særlig på Hamar, eller er hun uenig i virkelighetsbeskrivelsen til Politiets Fellesforbund?

BEGRUNNELSE:

Det vises til nettsak i Hamar Arbeiderblad av 25.09.23. Fra nettsaken vises det særlig til følgende innledende avsnitt:

«Hamar Arbeiderblad har tidligere skrevet at politiet i Innlandet må kutte 60 millioner i år for å få budsjettet i balanse.

HA er kjent med at det vil blant annet ramme den forebyggende avdelingen på Hamar-stasjonen. Avdelingen jobber ut mot ungdommer som står i fare for å havne eller har havnet inn i et belastet miljø.

Det siste halvåret har det vært flere saker der også svært unge ungdommer er involvert i alvorlige hendelser som ran, trusler og vold.

– Selvfølgelig er vi redd for at dette nå kan eskalere så lenge vi ikke kan være til stede og sette fingeren på utviklingen, sier Kjartan Waage, lokallagsleder i Politiets Fellesforbund (PF) i Innlandet.»

Videre vises det også til lederen av Politiets Fellesforbund Innlandet sine uttalelser i følgende avsnitt:

«Tidligere i år ble det klart at flere politikontor skal gjenåpnes, blant annet i Engerdal. Politiets Fellesforbund har tidligere vært klar på at dette er feil bruk av penger. Kjartan Waage er krystallklar.

– Det henger ikke på greip i det hele tatt. Det er fullstendig galskap, for å si de rett ut. Ære være at Engerdal får kontor, vi skulle gjerne hatt økonomi til å være overalt, men vi kunne tenkt oss at pengene ble fordelt annerledes. Det kunne ha gjort at vi kunne ha jobba bedre inn mot forebyggende. I stedet blir de låst inn mot et sted der det er få straffesaker og gir politimessig liten gevinst.»

Den alvorlige situasjonen med eskalerende ungdomskriminalitet er noe vi nå ser i hele Mjøsregionen, hvor det i tillegg til Hamar også er et økende problem særlig på Gjøvik og i Brumunddal. Det må anta at en konsekvens av regjeringens bruk av strukturen for polititjenestesteder i Innlandet for å oppnå distriktpolitiske målsetninger, vil trekke ressurser fra og svekke den forebyggende innsatsen mot ungdomskriminalitet også på Gjøvik og i Brumunddal.

Svar:

Etableringen av nytt tjenestested i Engerdal finansieres med egne midler. Innlandet politidistrikt ville ikke fått disse midlene dersom tjenestestedet ikke skulle opprettes. Det nye tjenestestedet i Engerdal bidrar til å styrke det samlede polititilbudet i Innlandet, og til at det ansettes flere politifolk i distriktet. Jeg kan således ikke se at dette skal svekke den forebyggende innsatsen mot ungdomskriminaliteten i politidistriktet.

SPØRSMÅL NR. 3250

Innlevert 26. september 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 2. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Etter at Ukom i 2022 utga rapporten «Betalingsvansker er en pasientsikkerhetsrisiko» der det konkluderes med at helsetjenestens ikke-møtt-gebyrer skaper en ekstra byrde for pasienter med dårlig økonomi skulle ordningen evalueres. I budsjettet for 2023 økte regjeringa gebyret i somatikken med 25 % til hele 1500 kr uten at gebyret var evaluert.

Hva er status for evalueringa av ikke-møtt-gebyrene?

BEGRUNNELSE:

Muligheten til å ta betaling for manglende oppmøte i sykehus ble innført i 1999. Formålet med gebyret var å redusere antallet pasienter som ikke møter til poliklinisk konsultasjon. Da ble gebyret satt til 100 kroner. Fra 2009 ble det endret slik at gebyret tilsvarte størrelsen på egenandelen.

Etter 2015 har gebyret økt i flere omganger. Riksrevisjonen pekte i 2018 på at sykehusene ikke har gjort nok av andre tiltak for å styrke effektiv bruk av legeressursene ved poliklinikker.

Da regjeringen i sin tid innførte gebyrer for ikke å møte til time, var intensjonen at ordningen skulle evalueres for å se om gebyrene hadde ønsket effekt – nemlig at flere møtte til oppsatt time. En slik evaluering er ikke gjennomført. Siden ordningen er innført er gebyret for manglende oppmøte i somatikken økt fra 100 kroner til nå 1500 uten at ordningen er evaluert.

Fro et år siden kom dert i en rapport fra Ukom advarsel om at ordningen er en pasientrisiko i seg selv. Ordning

gen rammer hardest de mest utsatte pasientene; og ikke-møtt-gebyrene kan for utvikle seg til store økonomiske problemer da sykehusene også bruker inkassoselskaper til å inndrive ubetalte gebyrer. Ukom fant at en av fire inkasso-saker fra helseforetakene gjelder "ikke møtt"-gebyr".

I kjølvannet av denne rapporten skrev helseminister Kjerkol i et svar på et skriftlig spørsmål at ordningen skulle evalueres.

Svar:

Rapporten til Ukom setter søkelys på viktige forhold. Rapporten ble publisert to uker før statsbudsjettet for 2023 ble lagt frem for Stortinget, men arbeidet med statsbudsjettet for 2023 startet lenge før det. Vi skal som tidligere kommunisert evaluere gebyret og det tas sikte på at evalueringen skal være ferdig innen utgangen av året. Eventuelle endringer i ordningen må vurderes i etterkant av det.

SPØRSMÅL NR. 3251**Innlevert 26. september 2023 av stortingsrepresentant Turid Kristensen****Besvart 3. oktober 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Kan statsråden gjøre rede for fremdriften i arbeidet med å utvide Gjeldsregisteret til å omfatte alle typer gjeld, både med og uten sikkerhet, samt når vi kan forvente at de utvidelsene et samlet Storting har vedtatt vil være på plass?

BEGRUNNELSE:

Stortinget behandlet i mai 2022 et representantforslag fra Høyre og vedtok enstemmig å be regjeringen utvide gjeldsregisteret slik at det inneholder alle typer gjeld, både med og uten sikkerhet.

Regjeringen sendte i juli 2022 et forslag om en endring i gjeldsinformasjonsforskriften for å kunne omfatte pantsikret gjeld, og fristen for høringsinnspill gikk ut 14. oktober 2022. Det er nå snart ett år siden. Forbruksgjelden øker, og inkassoselskapene opplever en betydelig økning i antall inkassosaker. Den største økningen er knyttet til boliglån. Boliglånet er vanligvis høyt prioritert fordi konsekvensene ved mislighold kan bli så store. Dette må sees som et tydelig faretegn. Et annet faretegn er den store økningen i inkassosaker blant unge voksne.

Statsråden har tidligere uttalt at det er gode erfaringer med gjeldsregisteret og at det er bred politisk enighet om at dette bør utvides. Det har likevel gått lang tid siden regjeringen ble bedt om å sørge for å utvide gjeldsregisteret, selv om det bare var behov for en forskriftsendring for å utvide registeret til også å omfatte pantsikret gjeld. Spørsmålsstiller har registrert at Brønnøysundregistrene har gitt et innspill om at Brønnøysundregistrene ikke enig i departementets forslag til endring av Gjeldsinformasjonsforskriften, og mener at det er behov for å foreta en ny vurdering. Kartverket har i et eget innspill uttalt at de ikke deler Brønnøysundregistrenes syn på at saldoopplysninger må vurderes inntatt i eksisterende tinglysingsregistre og presiserer at grunnboken er et rendyrket rettsvernsregister og ikke har samme formål som gjeldsregistre som er opprettet for å bedre kredittvurderinger og forebygge gjeldsproblemer. Det er derfor ønskelig med en redegjørelse som viser hva som er gjort, hvorfor dette arbeidet tar så lang tid og hva som er status i arbeidet med utvidelsen slik at gjeldsregistre også omfatter pantsikret gjeld.

Statsråden skrev i sitt brev til familie- og kulturkomiteen 29. april 2022 at regjeringen også arbeider med utvidelse av gjeldsinformasjonsordningen til også å omfatte usikret gjeld. Det er derfor også ønskelig at stats-

råden redegjør for hva som er gjort så langt og når statsråden ser for seg at en lovproposisjon som kan sikre en slik utvidelse kan legges frem for Stortinget.

Svar:

Gjeldsinformasjonslova har som føremål å gi bankar og andre utlånsinstitusjonar eit betre avgjerdsgrunnlag for kredittvurderingar ved at dei blir gitt tilgang til opplysningar om kundane si gjeld. Ordninga omfattar førebels berre forbrukskreditt, men det vert vurdert om den også bør utvidast med pantsikra gjeld, til dømes bustad- og bilgjeld. Eit forslag om det har vore på høyring, og saka ligg no til handsaming i departementet.

Arbeidet med å vurdere ei utviding av gjeldsregistra som nemnd, har teke noko lengre tid enn først føresett. Dette har først og fremst samanheng med den grundige vurderinga som må gjerast av konsekvensane for personvernet. Hovudspørsmålet er om nytten av ei utviding står i eit rimeleg forhold til ulempa og personvernrisikoen den vil ha. Det må mellom anna vurderast om registrering av pantegjeld er naudsynt for føremålet med lova.

Spørsmålet om naudsynt av utvidinga er først og fremst knytt til at det vil bli enklare for utlånsinstitusjonane å finne fram til pantsikra gjeld når den er registrert i gjeldsregistra. I dag kan pantegjelda finnast gjennom søk i panteregistra og etterfølgjande førespurnad om restgjeld til banken som har gitt lån. Fleire har i høyringa difor stilt spørsmål om det då kan vere naudsynt å registrere pantegjeld også i gjeldsregistra. Det er peikt på at utvidinga medfører at data om fleire millionar personar blir registrert og samla i register som mange har tilgang til. Det er heller inga reservasjonsrett mot ei slik registrering. Skadeverknadene ved spreing, kopling eller misbruk av dataa vil vere store. Det same gjeld ved utilsikta hendingar som hacking, datalekkasjar og liknande. Datatilsynet meiner at ei utviding ikkje er naudsynt, og difor ulovleg sett opp mot personvernforordninga.

Dette betyr ikkje at ei utviding av gjeldsregisteristerordninga ikkje også vil ha fordelar. Som nemnd vil det bli enklare for bankane å finne fram til bustad- og bilgjeld dersom den innlemmast i ordninga, og nokre forbrukarar kan kanskje lettare finne fram til slik gjeld dersom den er samla på ein stad.

Departementet arbeider no med desse vurderingane som er komen fram etter høyring, og saka er prioritert.

Eg vil så raskt som mogleg kome tilbake til Stortinget om saka.

SPØRSMÅL NR. 3252

Innlevert 26. september 2023 av stortingsrepresentant Lene Westgaard-Halle

Besvart 29. september 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener statsråden det er forsvarlig å legge ned flere skytebaner når antallet oppdrag der politiet bærer våpen øker?

BEGRUNNELSE:

Norge har som et av få land i verden et politi som er ubevæpnet i ordinær tjeneste. Samtidig øker antallet oppdrag der politiet bærer våpen. Samtidig legges altså flere av skytebanene i Sør-Øst politidistrikt ned. Det kan bidra til å svekke politiets skytterferdigheter og skape usikkerhet til egne ferdigheter på oppdrag.

Svar:

Opplæring, øvelse og realistisk trening er nødvendig for å sette politiets personell i stand til å håndtere risikofylte oppdrag og maktutøvelse. Innsatspersonell i politiet har økt og intensivert treningen de senere årene, og gjennomgår pålagt organisert trening og testing som inngår i sertifiserings- og vedlikeholdsprogram for innsatspersonell. Trening og årlig testing av skytteferdigheter inngår i dette programmet. Innsatspersonell i kategori 3 (IP3) og 4 (IP4) trener årlig henholdsvis 103 og 48 timer. I tillegg trener IP3 mannskap fra politidistriktene årlig ved Politiets nasjonal Beredskapssenter (PNB) sammen med de nasjonale beredskapsenhetene.

Jeg er kjent med at alle politidistrikt har tilgang på skytebaner for å kunne gjennomføre pålagt trening for innsatspersonell, men geografisk avstand til skytebaner vil naturlig nok variere fra politidistrikt til politidistrikt. Distriktene benytter med noen unntak sivile skytebaner. Dette gjelder f.eks. bruk av Forsvarets skytebaner der disse er tilgjengelig. All organisert skytetrening relatert til godkjenningsskyting gjennomføres på utendørs skytebaner.

Politidirektoratet har opplyst at det i Sør-Øst politidistrikt har det de siste årene blitt lagt ned to innendørs skytebaner, en ved Larvik politistasjon og en ved San-

defjord politistasjon. Nedleggelsen skyldes at banene ikke lengre oppfyller HMS-kravene til utlufting.

Politidistriktet har i stedet prioritert å utvikle nye treningsfasiliteter i de tre geografiske driftsenhetene, for å legge til rette for all trening innsatspersonellet skal gjennomføre. Skytetrening er en stor del av denne treningen, og de nye treningsfasilitetene tilfredsstillere kravet denne treningen forutsetter.

SPØRSMÅL NR. 3253**Innlevert 26. september 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 5. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er statsråden enig i at den eskalerende voldsspiralen mellom kriminelle grupperinger som Sverige nå opplever er bekymringsfull også for Norges del, og hvilke grep tar statsråden for å sikre at volden og kriminaliteten Sverige nå opplever ikke sprer seg til Norge?

BEGRUNNELSE:

Det vises til den svært alvorlige og eskalerende situasjonen Sverige nå opplever, med dødelig voldsbruk mellom kriminelle grupperinger. Slik situasjonen har utviklet seg, fremstår det som at svenske myndigheter ikke har kontroll og har totalt mistet sitt voldsmonopol. Det er skremmende å se noe som ligner på borgerkrigsliknende tilstander i vårt naboland.

I politiets trusselvurdering fra mars i år, pekes det på at aktiviteten fra svenske gjengkriminelle på norsk jord blitt synlig det siste året. Den 25. september bekrefter Kripos at det kriminelle svenske Foxtrot-nettverket opererer i Norge.

Spørsmålsstiller vil derfor vite om statsråden deler vurderingen av at dette er bekymringsfullt, og etterspørre hvilke grep statsråden tar for å holde svenske kriminelle elementer unna og sikre at de svenske tilstandene ikke sprer seg til Norge.

Svar:

Jeg deler representantens bekymringer for utviklingen i Sverige. I Norge har vi ikke samme situasjon. Det er likevel viktig å forebygge. Det er viktig at vi nå deler erfaringer med svenskene for å unngå negativ utvikling i Norge. Organisert kriminalitet er en trussel mot samfunnet vårt, og innsatsen mot kriminelle gjenger og nettverk er høyt prioritert av regjeringen.

Det er store forskjeller mellom Norge og Sverige når det gjelder omfanget og alvorligheten av gjengkriminalitet og den dødelige volden. Gjennom et tett samarbeid med Sverige kan vi fra norsk side legge bedre til rette for å hindre at en tilsvarende utvikling gjør seg gjeldende også her. Det er også viktig for oss at svenske myndigheter lykkes i sin kamp mot den organiserte kriminaliteten, særlig når vi ser forgreninger av svenske kriminelle nettverk som opererer i Norge.

Jeg følger derfor Sveriges tiltak mot den organiserte kriminaliteten tett og vurderer disse sammen med flere

andre pågående initiativer. Særlig gjelder dette tiltak for å forebygge rekrutteringen av ungdom til kriminelle gjenger, tiltak som står sentralt både i Sverige og i Norge. Jeg hadde senest 27. september i år et møte med min svenske kollega, Gunnar Strømmer, for å drøfte samarbeid og høre mer om de svenske erfaringene og tiltakene de er i ferd med å iverksette.

Den grove, organiserte kriminaliteten er grenseoverskridende, og vi har derfor også tatt initiativ til et tettere politioperativt samarbeid mellom Norge og Sverige. Dette innebærer ikke minst et styrket etterretningssamarbeid. Etableringen av en politistasjon på den norsk-svenske grensen, på Mangnormoen i Innlandet politidistrikt, vil bidra til å styrke samarbeidet og skape større grad av trygghet i begge land. Det er ikke minst viktig for å demme opp for økende forgreninger av svenske kriminelle nettverk i Norge.

Fremover vil vi også forsterke innsatsen mot gjengkriminaliteten blant annet gjennom en styrking av politiets operative kraft og tilstedeværelse i Oslo politidistrikt, Enhet Øst. Det vil innebære bedre kapasitet til forebygging og gi et mer synlig politi. I tillegg arbeider vi med å forbedre straffereaksjonene for unge lovbrøyttere slik at reaksjonene fungerer bedre etter formålet og at tiden mellom lovbrudd og reaksjon reduseres.

SPØRSMÅL NR. 3254**Innlevert 26. september 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide****Besvart 4. oktober 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Hvor mange uformelle EU-ministermøter har Norge vært invitert til, og hvor mange har vi deltatt på, fra oktober 2021 til i dag, og hvilke uformelle ministermøter planlegger Norge å delta på under det spanske EU-formannskapet i høst? Jeg ber også om en oversikt over hvem som har deltatt på møtene fra norsk side.

Svar:

Norge har vært invitert til 36 og deltatt i 35 uformelle ministermøter fra januar 2022 til i dag. I 29 av møtene

har delegasjonsleder vært på politisk nivå (16 ganger med statsråd og 13 ganger med statssekretær). Under det spanske formannskapet har Norge vært invitert til og så langt deltatt på seks uformelle ministermøter, og man forventer invitasjon til flere.

Under følger oversikt over norsk deltagelse inkl. delegasjonsleder i den aktuelle perioden. Deltagelse i ministerkonferanser og European Political Community er ikke inkludert. Det var ingen uformelle ministermøter under det slovenske formannskapet i 2021 etter det norske regjeringsskiftet i oktober.

Frankrike (januar-juni 2022, invitert til 13, deltok på 12)	
Klima/energi (20-22 jan)	Klima- og miljøminister Espen Barth Eide og Statssekretær Amund Vik (OED)
Utdanning/forskning (24-25 jan)	Forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe
Industri/indre marked (31 jan-1 feb)	Statssekretær Janicke Andreassen (NFD)
Justis/innenriks (3-4 feb)	Statssekretær Erik Idsøe (JD)
Helse (9-10 feb)	Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol
Arbeid/sosial (14-15 feb)	Statssekretær Truls Wickholm (AID)
Samferdsel (21-22 feb)	Statssekretær Jakob Bjelland (SD)
Justis/innenriks ekstraord. (27 feb og 2 mars)	Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl
Kultur (7-8 mars)	Embetsverk
Telekommunikasjon (8-9) mars	Embetsverk
Helse (15. mars)	Statssekretær Ellen Moen Rønning-Arnesen (HOD)
Tsjekkia (juli-desember 2022, invitert til 9, deltok på 9)	
Justis/innenriks (11-12 juli)	Statssekretær Astrid Bergmål (JD)
Klima (12-14 juli)	Statssekretær Aleksander Øren Heen (KLD)
Konkuransevne (19-20 juli)	Statssekretær Halvard Ingebrigtsen (NFD)
Utdanning/forskning (21-22 juli)	Statssekretær Oddmund Løkensgard Hoel
Samhørighetspolitikken (1-2 sept)	Embetsverk
Helse (6-7 sept)	Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol
Energi (11-12 okt)	Olje- og energiminister Terje Aasland
Arbeid/sosial (13-14 okt)	Arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen
Samferdsel (20-21 okt)	Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård
Sverige (januar-juni 2023, invitert til 8, deltok på 8)	
Justis/innenriks (26-27 jan)	Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl
Konkuransevne (6. feb)	Næringsminister Jan Christian Vestre
Forskning (7 feb)	Statssekretær Oddmund Løkensgard Hoel
Samferdsel (27 feb)	Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård
Energi (28 feb)	Olje- og energiminister Terje Aasland

Miljø (18-19 april)	Klima- og miljøminister Espen Barth Eide
Sosial (3-4 mai)	Arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen og statssekretær Maria Schumacher Walberg
Helse (4-5 mai)	Statssekretær Ellen Moen Rønning-Arnesen
Spania (juli-desember 2023, foreløpig invitert til og deltatt på 6)	
Klima/energi (10-12 juli)	Klima- og miljøminister Espen Barth Eide og Statssekretær Elisabeth Sæther (OED)
Justis/innenriks (19-21 juli)	Embetsverk
Industri (25 juli)	Statssekretær Anne Marit Bjørnflaten (NFD)
Konkurranssevne (27-28 juli)	Embetsverk
Helse (27-28 juli)	Statssekretær Ellen Moen Rønning Arnesen (HOD)
Samferdsel (21-22 sept)	Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

SPØRSMÅL NR. 3255

Innlevert 26. september 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 3. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Mener statsråden at eksisterende virksomhet som vil elektrifisere skal prioriteres før nye datasentre eller lignende ved ny nettutbygging i Grenland, og hvilke grep vil regjeringen ta for å sikre dette?

BEGRUNNELSE:

Det trengs mer nett i Grenland. Derfor er jeg glad for at regjeringen har sendt «Statnetts konseptvalgutredning for nettfosterkning mellom Sørlandet og Østlandet» på høring. En oversikt i rapporten viser at over 700 MW industriforbruk står i kø i Grenland og venter på å få tildelt kapasitet, og en god del av dette handler om elektrifisering av eksisterende industri for å kutte utslipp.

I tillegg står en rekke nye datasentre og annet forbruk på venteliste. Det største tilhører WS Computing, og har søkt om 860 MW, men også flere andre datasentre står på lista over de som har forespurt kraft.

I utredningen til Statnett viser de at konsept 1 kan få opptil 1 300 MW mer strøm inn til Grenland, hvor strømmettet nå er fullt.

Det er bra, men tallene viser også at det kan være vanskelig å få nok strøm tidsnok til alt forbruk som søkes om.

Regjeringen la i vår frem en handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet. Det mest

håndfaste når det kom til prioritering av nettet var at nettselskapene skal hensynta prosjektenes modenhet i sine vurderinger av tilknytningsforespørsler. Regjeringen skrev at det vil legges til rette for at eksisterende virksomhet kan omstille seg og vokse.

Samtidig mener jeg det er grunn til bekymring, da modenhet i prosjektene kan bety så mangt. Det er ikke gitt at en eksisterende virksomhet, på Herøya eller andre steder, har et mer modent prosjekt enn et nytt datasenter for eksempel.

Regjeringens skriver i handlingsplanen at «Dersom to prosjekter vurderes likt med hensyn til modenhet og framdrift, legger regjeringen til grunn at eksisterende virksomhet prioriteres.», noe som vanskelig kan tolkes annerledes enn at et mer modent prosjekt vil forbigå eksisterende virksomhet i køen.

Svar:

Nettselskapene er regulerte monopoler som skal bygge ut nettet etter samfunnets behov, og fordele kapasitet til de som etterspør den på en nøytral og ikke-diskriminerende måte. Dersom det ikke er kapasitet i nettet, er nettselskapene uten ugrunnet opphold forpliktet til å utrede, omsøke, og etablere nødvendig infrastruktur for å gi markedsadgang.

Utfordringen nettselskapene står overfor i dag, er at det har vært en stor økning i antall forespørsler fra aktører som ønsker ny eller økt kapasitet i nettet. Det er ikke kapasitet i nettet til alle som melder at de har behov for uttak av strøm. Det viktigste tiltaket er å bygge ut den nødvendige nettkapasiteten. I mange tilfeller tar det imidlertid lang tid fra behovet oppstår til nye nettanlegg er på plass. For regjeringen er det derfor svært viktig å legge til rette for at det skal gå raskere å etablere nettanlegg i fremtiden, og at nettet skal kunne utnyttes mest mulig effektivt.

I regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet, varsles det at regjeringen vil foreslå forskriftsendringer som innebærer at nettselskapene skal ta hensyn til modenhet når de fordeler kapasitet. Reguleringsmyndigheten for energi har nylig levert sin anbefaling til forskriftsendringer om modenhet som Olje- og energidepartementet nå vurderer med sikte

på å sende et forslag på høring. Formålet med å innføre modenhetskriterier er blant annet å legge til rette for at prosjekter som ligger an til å bli gjennomført prioriteres i tilknytningskøen. Urealistiske prosjekter skal ikke legge beslag på nettkapasitet og dermed utgjøre en barriere for realistiske prosjekter.

Jeg mener modenhetskriterier vil bidra til en fornuftig utnyttelse av nettet ved å gi prioritet til prosjekter som har størst mulighet for realisering, og som dermed faktisk bidrar med verdiskapning og arbeidsplasser. Jeg har tro på at innføring av modenhetskriterier vil legge til rette for at eksisterende virksomheter kan omstille seg og vokse, fordi slike virksomheter bør ha gode forutsetninger for å demonstrere gjennomføringsevne. Dersom to prosjekter vurderes likt med hensyn til modenhet og framdrift, legger regjeringen til grunn at eksisterende virksomhet prioriteres.

SPØRSMÅL NR. 3256

Innlevert 26. september 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø

Besvart 3. oktober 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hva er status på arbeidet med å utrede en digital oversikt over arbeidskontrakter?

BEGRUNNELSE:

I regjeringens handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet fremkommer det at Arbeidstilsynet og Skatteetaten skal vurdere/utrede om det bør etableres en digital oversikt over arbeidskontrakter som er et av flere tema for etatenes felles arbeid med «digitalt økosystem». Det fremkommer i handlingsplanen at:

"Hovedhensikten med digitaliserte arbeidskontrakter er at det gir bedre muligheter til å sikre at arbeidsgiver overholder sine lovpålagte og avtalte plikter. Det kan for eksempel skje gjennom at andre aktører verifiserer data/informasjon om tegnede pensjonsordninger og yrkesskadeforsikring eller lignende, gjennom å gi arbeidstaker tilgang til data/informasjon på f.eks. en «Min side» og gjennom bedre kontrollmuligheter for offentlige myndigheter."

Dette er et viktig arbeid, som jeg ønsker en statusoppdatering på.

Svar:

Regjeringen lanserte i oktober 2022 sin handlingsplan mot sosial dumping og økonomisk kriminalitet som gjelder for hele stortingsperioden. Planen inneholder 35 tiltak fordelt på ulike hovedområder. Departementene som har ansvar for de enkelte tiltakene følger disse opp ovenfor etatene i egne prosesser, og jeg har blant annet bedt Arbeidstilsynet om at de i sitt hovedmål om å avdekke og bekjempe arbeidslivskriminalitet skal se sin innsats i sammenheng med tiltakene i handlingsplanen. Regjeringen utarbeider årlige rapporter om hvordan handlingsplanen følges opp, slik at det i løpet av høsten vil komme en samlet statusrapport på alle tiltakene i handlingsplanen.

Tiltaket som representanten Stokkebø stiller spørsmål om er tiltak nr. 18, som sorterer under hovedområdet Hindre utnyttelse av arbeidstakere. Tiltaket dreier seg om å utrede etablering av digital oversikt over arbeidskontrakter, og kan også ses i sammenheng med tiltak nr. 8 i planen, Sikre arbeidstakere tydelige og forutsigbare rammevilkår. I arbeidet med tiltak nr. 8 har vi blant annet foreslått i proposisjon 130 L (2022-2023) endringer i arbeidsmiljøloven som utvider kravene til informasjon i arbeidsavtalen.

En digital oversikt over arbeidskontrakter vil gi ansatte mulighet til å følge opp eget arbeidsforhold. I dag har arbeidstaker få muligheter til å følge opp om arbeidsgiver faktisk overholder arbeidskontrakten. I tillegg kan for eksempel andre aktører verifisere informasjon om tegnede pensjonsavtaler, yrkesskadeforsikring og lignende forhold. Blant annet vil Arbeidstilsynet få tilgang til informasjon i en slik løsning. Dette krever utredning av nødvendig hjemmelsgrunnlag rundt deling og tilgang på denne typen opplysninger. Tiltaket vil også kreve fi-

nansiering under utvikling og innføring, og det vil kreve beslutning om hvem som skal drifte ordningen når den eventuelt blir lansert.

Regjeringen har høye ambisjoner i arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Samtidig er handlingsplanen en plan for hele perioden, og de samarbeidende departementene og etatene i a-krimisamarbeidet har flere tiltak i handlingsplanen som skal gjennomføres. Dette punktet i planen har så langt ikke blitt prioritert.

SPØRSMÅL NR. 3257

Innlevert 26. september 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 4. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil helseministeren sjå til at «God start»-tilbudet til fødande kvinner i Nordfjord vert gjenopna på Nordfjord sjukehus i tråd med avklaringane gjort av den Ap-leia regjeringa i 2011 om innhaldet i «Framtidas lokalsjukehus» ved Nordfjord sjukehus etter at Aps dåverande helseminister stadfesta nedlegginga av fødeavdelinga, og er helseministeren enig med Ap sin påtroppande varaordførar i Stad i at snarleg gjenopning av «God start» er nødvendig for å unngå ei ytterlegare nedbygging av kvinnehelsetilbudet i Nordfjord?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa Stoltenberg, med helseminister frå Arbeiderpartiet, stadfesta i 2011 avgjerda i Helse Vest om å legge ned fødeavdelinga ved Nordfjord sjukehus, trass i sterke protestar frå heile regionen. Som eit alternativ til fødeavdeling, vart det oppretta ei «God start»-eining ved sjukehuset, som skulle sikre fødekvinne i Nordfjord best mogleg oppfølging før og etter fødselen i ein situasjon der det no er lang reiseveg til fødeavdelinga i Førde.

Helse Førde stengde i vår ned God Start-eininga ved Nordfjord Sjukehus, med forklaring om at dette berre var ei «sommar-stenging», men pr 26. september 2023 er eininga framleis stengt, utan at det er mulig å få ei avklaring om og når eininga vil opne att.

Arbeiderpartiet og Senterpartiet var i 2011 ansvarlege i regjering for at tilbudet til fødande kvinner i Nordfjord vart bygd ned, til sterke protestar frå Ap, Sp og alle andre lokalt. No er Ap og Sp på nytt i regjering, og pr no ser det

ut til at tilbudet til fødande kvinner i Nordfjord vert ytterlegare bygd ned – trass i at Ap og Sp lokalt seier at dei kjemper for det motsette.

Det er viktig å få ei avklaring på om det er fare for ei gjentakning av den nedbygginga av helsetilbudet i Nordfjord som Ap og Sp var ansvarleg for i 2011, eller om Ap sin helseminister denne gong kan forsikre folk og kommuner i Nordfjord om at tilbudet til fødekvinne skal haldast oppe i tråd med dei langsiktige lovnadene som vart gitt av den Ap-leia regjeringa i 2011.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet innspill fra Helse Vest RHF, som igjen har innhentet innspill fra Helse Førde HF. Jeg gjengir Helse Førde HF's svar i sin helhet under:

«Det er korrekt at fødeavdelinga ved Nordfjord sjukehus vart lagt ned i 2011. I staden vart det oppretta ei God start-eining. Dette var ein modell som samla skulle løyse oppgåvene innan fødsel- og barselomsorg både for spesialisthelsetenesta og kommunane i Nordfjord. Samarbeidsavtalen om svangerskapsstilbudet omhandla føljeteneste, barseloppchal, svangerskapspoliklinikk med rutineultralud samt barsel- amme- og poliklinikk. Kommunane skulle løyse oppgåver knytt til svangerskapskontrollar og kontroll etter fødsel, inkludert heimebesøk. Helse Førde fekk ansvaret for føljeteneste og poliklinikktilbud. Eininga skulle også ha nødfødestove.

Sidan fødeavdelinga nyleg var lagt ned, var det dei første åra god tilgang til jordmorressursar. Kommunen bidrog økonomisk til ordninga ved å kjøpe jordmortenester, og Helse Førde bidrog med jordmoressursar til kommunane.

Helse Førde har over lengre tid hatt vanskar med å rekruttere jordmødrer til Nordfjordregionen. Jordmormangelen, som er godt kjend på landsbasis, gjer seg også gjeldande her. Gruppa som jobba ved God start i 2011 har blitt mindre, noko skuldast avgang medan andre har reist frå regionen. Nye jordmødrer har komme til, og i periodar har det vore fleire ute i svangerskapspermisjonar. Dette har lagt press på tilbodet slik det var organisert frå starten, og situasjonen har av den grunn vorte svært utfordrande.

I 2021 starta Helse Førde og kommunane i Nordfjord (Kinn, Stad, Gloppen, Bremanger og Stryn) eit arbeid med å sjå på samarbeidsavtalane om svangerskapstilbodet. Avtalen som vart inngått etter nedlegginga av fødeavdelinga i 2011, skulle reviderast og reforhandlast. Det vart difor sett ned ei gruppe med representantar frå kommunane, Helse Førde, tillitsvalde, vernetenesta og brukarane for å sjå på korleis løyse oppgåvene og møte utfordringane til det beste for kvinnene i Nordfjord. Mandatet var å sjå på utfordringane med bemanning, og samstundes kartlegge ei løysing for ny samarbeidsavtale mellom kommunane og Helse Førde.

Helse Førde har hatt møte med jordmødrene som driv tilbodet i Nordfjord. Dei ønskte å samle tenestene slik at dei var meir robuste og samla som fagfelt. Det var svært utfordrande å drive døgnbemanning på God start og samstundes utlokalisere jordmødrer til alle kommunane.

For å nytte jordmorressursane til det beste for kvinnene i Nordfjord, laga Helse Førde eit jordmorsenter. Tenestene vart samla i lokala til God start på lokalsjukehuset på Nordfjordeid. På denne måten får kvinnene gode jordmortenester heile døgnet. Mangel på jordmødrer var likevel slik at ein ikkje kunne halde barseltilbudet ope til å begynne med.

Status per dags dato er at jordmorsenteret er i drift. Dei fleste kvinnene i regionen nyttar seg av tilbodet og er godt nøgde. Jordmødrene rapporterer om auka trivsel på jobb.

Det er utvida opningstid for svangerskapskontrollar frå klokka 08.00 til klokka 20.00, nokre syns det er av stor verdi å kunne reise til kontroll etter jobb. Det er etablert fødselsførebuande kurs som har vore svært populære. Alle har vore fulltekna. Utvida opningstid for svangerskapskontrollar og fødselsførebuande kurs er begge nye tilbod.

Det er tilbod om ammepoliklinikk. Jordmor er tilgjengeleg for konsultasjonar og spørsmål om barnet, amming, fødsel og anna 24 timar i døgnet.

Følgjeteneste er teke i vare. Det har i år vore 20 turar med følgjeteneste og ingen transportfødselar. Alle kommunar har kontaktjordmor.

Helse Førde har fått på plass ekstra leiarressurs for å etablere og utvikle jordmorsenteret, og arbeide for å oppnå den ideelle løysinga som kommunane og Helse Førde har skissert. Leiar har starta med forbetningsutdanning der vi har sett fokus på digitale løysingar for friske gravide i Nordfjord. Dette er eit spennande prosjekt med gode mogelegheiter for å utvide tilbodet, og kanskje tilby kvinnene konsultasjonar i heimen.

Helse Førde har tilsett ei jordmor frå regionen i utdanningstilling til å ta utdanning i ultralyd.

Helse Førde har ikkje stengt ned God start-eininga ved Nordfjord sjukehus. Alle tilbod har vore opne med unntak av barseltilbodet. Helseføretaket hadde i vår ikkje nok jordmødrer til å drive barseleininga. Denne blei difor steng, men dei fødande har i staden hatt tilbod om å ha barseltida ved Førde sentralsjukehusa.

Helse Førde understrekar at dei ønskjer å opne barseleininga ved jordmorsenteret snarleg, og at det ser ut som dei kan klare det. Føretaket understrekar også at dei ønskjer å desentralisere løysinga når det er råd. Dette kan bli gjort stegvis ved at dei med lengst reiseveg vert prioriterte først.

Kvaliteten på svangerskapsomsorga gitt i Nordfjord er svært god. Jordmødrene har god kontroll på rutiner både for primærhelsetenesta og spesialisthelsetenesta. Kvinnene i Nordfjord nyt difor godt av denne kompetansen.

Helse Førde ønskjer å oppretthalde det gode samarbeidet med kommunane, og arbeider stadig med å løyse utfordringane.

Så seint som torsdag 28. september var det eit møte mellom Helse Førde og kommunane. Det var det semje om å samarbeide vidare om God start for å gje eit så godt svangerskapstilbod som råd til kvinnene i Nordfjord.»

Jeg mener Helse Førde beskriver et godt tilbud i Nordfjord-regionen. Avslutningsvis vil jeg understreke at tilgang til kvalifisert personell er en utfordring flere steder. Arbeidet for å utdanne flere spesialsykepleiere, inkludert jordmødre, er i gang. Vi må også se på hvordan vi bruker fagfolkene bedre, for eksempel gjennom bedre samarbeid mellom sykehus og kommuner om jordmorressurser. Regjeringen har, som del av Nasjonal helse- og samhandlingsplan, satt i gang et større arbeid om det helhetlige svangerskaps-, føde- og barseltilbudet. Oppfølging av helsepersonellkommisjonen blir også en del av Nasjonal helse- og samhandlingsplan, som blir lagt fram for Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 3258**Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Ingjerd Schou****Besvart 4. oktober 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Hva gjør Norge for å støtte den dansk-bahrainiske menneskerettighetsforsvareren Abdulhadi al-Khawaja?

BEGRUNNELSE:

Abdulhadi al-Khawaja har vært fengslet i Bahrain siden april 2011. FNs arbeidsgruppe mot vilkårlig fengsling har uttalt at fengslingen av Khawaja var vilkårlig og at han ikke har fått en rettferdig rettergang. FNs spesialrapportør har gjentatte ganger uttrykt bekymring overfor bahrainiske myndigheter for at Khawaja fortsatt holdes fengslet og for forholdene hans i fengselet. Khawajas datter, Maryam al-Khawaja, ble nylig nektet ombordstigning på et fly til Bahrain da hun forsøkte å reise dit sammen med blant andre Amnesty Internationals generalsekretær Agnès Callamard, for å be om at Abdulhadi al-Khawaja og andre samvittighetsfanger løslates.

Svar:

Utenriksdepartementet har stor forståelse for Maryam al-Khawajas bekymring for sin fars helsetilstand og soningsforhold i Bahrain. Forsvar av menneskerettighetsforsvarere er en kjernesak for Norge, og vi oppfordrer

jevnlige myndighetene i Bahrain om å etterleve sine internasjonale forpliktelser. Vi har tatt opp vår bekymring for situasjonen i Bahrain i en rekke innlegg i FNs Menneskerettighetsråd. Løslatelse av personer som er utsatt for vilkårlig frihetsberøvelse som følge av sin utøvelse av retten til ytrings- og forsamlingsfrihet, var videre en av våre anbefalinger til Bahrain i den siste periodevise landhøring (UPR) av Bahrain i november 2022.

Utenriksdepartementet har fulgt Abdulhadi al-Khawajas situasjon i flere år, og har hatt jevnlig møter med Maryam al-Khawaja, sist i Genève i juni i år. Vår ambassade i Riyadh har også tett kontakt med nordiske kolleger, herunder særlig Danmark. Situasjonen til Abdulhadi al-Khawajas var ett av temaene ambassaden løftet da de møtte bahrainsk UD i Manama i mars. I møtet anmodet ambassaden om at han må få nødvendig helsehjelp og vurderes løslatt uten betingelser. Ambassaden understreket også det generelle behovet for ytringsfrihet og forsamlingsfrihet.

Vi følger nøye med på i utviklingen og vil, sammen med likesinnede land, fortsette dialogen med bahrainiske myndigheter.

Vi fortsetter arbeidet for at menneskerettighetsforsvarere skal kunne fortsette å utøve sitt virke trygt og fritt, og for respekt for ytrings- og forsamlingsfrihet.

SPØRSMÅL NR. 3259**Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad****Besvart 4. oktober 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran****Spørsmål:**

Driva Aquaculture har siden 2016 arbeidet med planer om landbasert oppdrett av fjellørret fra et rømmingssikkert anlegg med ny teknologi. Anlegget har ca. 700 millioner kroner i investeringsramme og vil gi 25-35 arbeidsplasser i Oppdal kommune. Mattilsynet avslo søknaden i 2020, og klage på avslaget ble sendt NFD. Klagebehandlingen av

saken har nå pågått i snart 3 år, og har ligget til behandling i NFD i 1 år og 9 måneder.

Når kan Driva Aquaculture forvente at klagesaken blir behandlet ferdig?

BEGRUNNELSE:

Trøndelag fylkeskommune tilrådte etablering i 2020, mens Mattilsynet av slo søknaden samme år. Mattilsynets endelige vedtak ble påklaget til Nærings- og fiskeridepartementet, og har siden januar 2022 ligget til behandling i departementet.

5. september 2022 besvarte fiskeri- og havministeren skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo. Representantens spørsmål var det samme som undertegnede stiller i dag, over ett år senere. Den gang uttalte statsråden blant annet:

«Regjeringa er i utgangspunktet positiv til den type tiltak som Driva Aquaculture har presentert i denne saka, men det er samstundes avgjerande at det blir gjort grundige risikoavveingar før prosjekt av denne typen setjast i gang. Saka blir ytterlegare komplisert av at Driva Aquaculture har søkt om å få bygge eit anlegg som ligg inntil eit nasjonalt laksevassdrag.»

og så videre:

«Departementet må derfor bruke tid for å vurdere desse spørsmåla på ein forsvarleg måte, i samråd med andre aktuelle departement og etatar.»

Jeg registrerer at departementet har brukt ytterligere over ett år på å vurdere spørsmålene. I alt har departementet nå bruk 1 år og 9 måneder på klagebehandlingen. For seriøse næringsaktører i Norge er det svært vanskelig å forholde seg til så lange prosesser i staten.

SPØRSMÅL NR. 3260

Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 4. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Lekkede dokumenter viser at Helse Nord utreder fjerning av akuttberedskap ved flere sykehus og nedleggelse av Lofoten og Kirkenes sykehus!

Er det aktuell politikk fra Ap og Sp i regjering å fjerne akuttberedskap og legge ned lokalsykehus i Nord Norge, har styret i Helse Nord har et slikt mandat fra helseministeren, og mener helseministeren en eventuell nedleggelse av akuttfunksjoner og sykehus i Nord Norge skal politisk

Svar:

Bærekraftig vekst i havbruksnæringen forutsetter at oppdretterne fortsetter å utvikle og ta i bruk ny teknologi og nye metoder for fiskeoppdrett. Landbaserte oppdrettsanlegg med resirkulering av vann, slik som Driva Aquaculture har søkt om å få etablere, er ett av flere nyttige virkemidler i denne sammenheng. Denne typen resirkuleringsanlegg har også fått en særlig oppmerksomhet etter medieoppslagene den siste tiden om forurensning fra setefiskanlegg.

Nærings- og fiskeridepartementet har et stort antall klagesaker til behandling, som det tar tid å behandle skikkelig. Klagesaken til Driva Aquaculture kompliseres av at selskapet har søkt om å få bygge et anlegg som ligger inntil lakseelven Driva. Verken forrige regjering eller denne har kunnet gi saken en rask løsning, da gjeldende regelverk ikke åpner for etablering av oppdrettsanlegg ved nasjonale laksevassdrag. Vi samarbeider for tiden med Klima- og miljødepartementet og andre berørte departementer for å vurdere eventuelle regelverksendringer i forskriften om særlig beskyttelse av laksebestander. Dette er et arbeid som kan påvirke departementets realitetsbehandling av klagesaken. Skulle vi behandlet klagen etter gjeldende regelverk, måtte den avslås.

Per i dag kan vi ikke gi noe nærmere svar på når et endelig vedtak blir fattet. Vi har mottatt flere innspill og synspunkter fra ulike aktører, og vi jobber parallelt med å gjennomgå og behandle disse. Jeg har gitt saken høy prioritet i departementet, men per i dag kan jeg ikke gi noe nærmere svar på når et endelig vedtak blir fattet.

behandles- også i relasjon til behandling av ny nasjonal helse og sykehusplan?

BEGRUNNELSE:

I foretaksmøte desember 2022 ga helseministeren Helse Nord oppdrag å vurdere behovet for endringer i funksjons- og oppgavedeling som bidrar til at Helse Nord RHF kan ivareta sitt sørge for-ansvar på lang sikt. Helse Nord har fulgt opp pålegget fra helseministeren gjennom en

rekke styresaker i første halvdel av 2023- som har munnet ut i et endelig vedtak og mandat for videre utredning.

Nylig fremkom en lekkasje til media som avslørte at det er gitt oppdrag til arbeidsgruppe om å fremlegge 3 alternativer for fremtidig organisering av samtlige sykehus i Nord Norge, hvorav nedleggelse av sykehus nå utredes. Dette oppdragsdokumentet har skapt enorm oppmerksomhet og negative reaksjoner i store deler av landsdelen. Dokumentet er for øvrig unntatt i referat fra møtene, og holdt unna offentligheten. Dette omtales fra kommunene som et nytt og meget alvorlig tillitsbrudd i prosessen, og at sentrale spørsmål ved utredningen ikke bør hemmeligholdes og påberopes å være interne arbeidsdokumenter. Det legger grunnlag for mistenksomhet og mistillit, også til intensjonene fra oppdragsgiveren, som er regjeringen v/helseministeren.

Adm. dir. i Helse Nord, Marit Lind – uttaler i media 22.09 «at en stram tidsplan ikke tillater å gå dypt inn i alle områdene». Dette er spesielt med tanke på komplekse samfunnsmessige problemstillinger, trygghet og helsetilbud for befolkningen som berøres ved endringer i tjenestetilbudet på de respektive sykehusene og lokalsamfunn.

Dagens nasjonal helse og sykehusplan er vedtatt av Stortinget i 2017. Endringer i akuttfunksjoner og sykehusstruktur bør fortsatt forelegges øverste folkevalgt nivå på Stortinget, noe som også er omtalt i helseforetaksloven.

I lovbehandlingen var det en bred politisk intensjon i Stortinget om at sykehussaker som er av vesentlig samfunns- og velferdsmessig verdi og betydning, i praksis bør gå til Stortinget for bred folkevalgt behandling.

Degradering av akuttberedskap ved sykehus i Nord Norge og omgjøring av sykehus til DMS, er nettopp av stor samfunns- og velferdsmessig betydning for framtidig bosetting i Nord Norge. Dessuten stadig viktigere i forhold til sikkerhet og beredskap i forhold til geografi, klimaendringer og suverenitetshevdelse, samt ikke minst sikkerhetsmessige forhold av Nasjonal og internasjonal betydning.

Svar:

Jeg holdt et foretaksmøte 9. november 2022 hvor jeg ga Helse Nord RHF i oppdrag å vurdere behovet for endringer i funksjons- og oppgavedeling ved sykehusene. Bakgrunnen for oppdraget ble også omtalt i Prop. 1 S for 2023 hvor det framgikk at den økonomiske utviklingen i regionen var svært bekymringsfull og at forutsetningene for å iverksette nye større investeringer ikke lenger var til stede. Det ble vist til at det var helt avgjørende for

Helse Nord sin langsiktige økonomiske stilling og framtidige handlingsrom at økonomien kommer under kontroll og at Helse Nord ville få i oppdrag å vurdere egnede tiltak.

I foretaksmøtet ble det bl.a. vist til at utfordringene i regionen gjør det nødvendig med omstillingsarbeid av

mer langsiktig karakter for å understøtte en bærekraftig utvikling av tjenesten. Det er forventet en vekst i behovet for helse- og omsorgstjenester som ikke kan løses med tilsvarende vekst i bemanningen. Riktig organisering og en hensiktsmessig innretning av sykehusdriften vil være nødvendig for å kunne gi gode og likeverdige helsetjenester til befolkningen i Helse Nord. I dette arbeidet er det naturlig å se på tiltak som innebærer endringer i funksjons- og oppgavedeling, på en måte som også styrker fagligheten og kvaliteten i pasienttilbudet.

Helseregionen har krevende rekrutteringsutfordringer og bruker betydelige ressurser på innleie. Samtidig krever den medisinske spesialiseringen mer fagfolk, og andelen av befolkningen som bor i Helse Nord går ned. Dette er problemstillinger som også Helsepersonellkomisjonen har pekt på. Utfordringene krever omstillingssarbeid av mer langsiktig karakter, for å rekruttere og beholde fagfolk i regionen. Videre er det avgjørende at kvaliteten i pasienttilbudet opprettholdes og videreutvikles, slik at flest mulig pasienter i Helse Nord behandles i egen helseregion.

Helse Nord har lagt opp til en prosess hvor kommuner, brukere, tillitsvalgte og andre samarbeidsaktører er involvert. Dokumentet som har kommet fram i media gjelder arbeid som ennå er i prosess og som skal drøftes videre i arbeidsgruppen. Det er fem arbeidsgrupper som etter planen skal legge fram sine anbefalinger inkludert risiko- og sårbarhetsanalyse 10. november. Anbefalingene skal samles til en helhetlig plan som skal forelegges styret i Helse Nord RHF, før den sendes ut på bred høring.

I tråd med helseforetaksloven §30 Saker av vesentlig betydning, skal omfattende endringer i sykehusstrukturen eller i tjenestetilbud i en region legges fram for meg og behandles i foretaksmøtet. I henhold til Helse Nord RHF sine planer vil en anbefaling bli sendt meg i april neste år, etter at høringen er gjennomført og styret i Helse Nord RHF har kommet med sine anbefalinger. Jeg vil i mine vurderinger være opptatt av at foreslåtte endringer og tiltak skal bidra til å styrke faglighet og kvaliteten i pasienttilbudet og sikre en bærekraftig utvikling av tjenesten framover. Det er viktig for å sikre et godt og trygt sykehusstilbud i nord i framtiden, at dette arbeidet nå gjennomføres.

Når det gjelder Nasjonal helse- og samhandlingsplan så er denne planlagt fremmet slik at den kan bli behandlet i Stortinget før jeg tar stilling til Helse Nord RHF sine vurderinger.

SPØRSMÅL NR. 3261

Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland

Besvart 4. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Viser til regjeringens endringer i veinormalene. Ber om en oversikt over alle store prosjekter i NTP 2022-2033 med ÅDT og ev. konsekvenser av ny veinormal for det enkelte prosjekt?

Svar:

Til spørsmålet om årsdøgntrafikk (ÅDT) på store prosjekter i Nasjonal transportplan 2022-2033 vil jeg vise til tabellen nedenfor:

Statens vegvesen

Fylke	Prosjekt	ÅDT
Viken	E134 Oslofjordforbindelsen	21 000
Viken, Vestfold og Telemark	E134 Saggrenda-Elgsjø	10 300
Vestland	E16 Arna-Stanghelle	11 000
Viken	E18 Retvedt-Vinterbro	24 000
Vestland	E39 Ådland-Svegatjørn (Hordfast)	13 000
Møre og Romsdal	E39 Ålesund-Molde	6 700-18 100
Viken	E134 Dagslett-E18	31 700
Viken	Rv 22 Glommakryssing	27 000
Rogaland	E39 Ålgård-Hove	13 500-33 500
Troms og Finnmark	E8 Flyplasstunnelen	12 000
Vestfold og Telemark	Rv 36 Skjelsvik-Skyggestein	22 000-29 000
Viken	Rv 19 Moss	13 900-35 400
Vestland	E39 Vågsbotn-Klauvaneset	27 000

Nye Veier

Fylke	Prosjekt	ÅDT
Agder	E18 Ytre ring	26 000 – 27 000
Rogaland	E39 Moi-Ålgård	10 000 – 13 000
Viken	E16 Kløfta-Kongsvinger	12 000 – 21 000
Innlandet	E6 Otta-Dombås	8 000 – 12 000
Trøndelag	E6 Åsen-Steinkjer	11 000 – 21 000
Agder, Rogaland	E39 Røyskår-Moi	11 000 – 12 000
Agder	E18 Grimstad-Arendal	17 000 – 31 000
Vestfold og Telemark, Agder	E18 Tvedestrand-Bamble	14 000 – 15 000
Trøndelag	E6 Ulsberg-Melhus-Nedgård	8 300 – 17 200
Innlandet	E6 Moelv-Øyer	10 600 – 25 300
Innlandet	E6 Øyer-Otta	10 500 – 13 700
Innlandet, Møre og Romsdal	E16 Dombås-Vestnes	3 700 – 4 100
Innlandet	Rv 25 Hamar-Løten	13 700 – 24 400
Nordland	E6 Sørrelva-Borkamo	1 600
Innlandet	Rv 4 Gjøvik-Moelv	17 800 – 27 500
Troms og Finnmark	E6 Nordkjosbotn-Hatteng	2 900
Troms og Finnmark	E6 Olderdalen-Langselett	1 700
Vestland	Rv 13 Skare-Sogndal	2 000 – 4 000

I ÅDT-tallene i tabellen ovenfor er det i Statens vegvesen og Nye Veiers beregninger lagt til grunn forventet

trafikk i 2050 eller 20 år etter veiåpning. Det gjøres også oppmerksom på at de ulike prosjektene varierer i moden-

hetsgrad og hvor langt de er kommet i utredning- og planfasen. Dette kan ha betydning for usikkerhet i anslagene.

Når det gjelder konsekvenser for de enkelte prosjektene vil det være Statens vegvesen og Nye Veier som gjør de faglige vurderingene av standard og dimensjonering i utrednings- eller planleggingsfasen av prosjektet, innenfor de rammene veinormalene gir. Noe av formålet med

endringen i veinormalene er å gi økt fleksibilitet til utforming av standard og dimensjonering i de enkelte prosjektene, slik at det ikke bare er ÅDT-tallet i seg selv som er avgjørende for utformingen.

Jeg vil for øvrig vise til omtalen av konsekvenser av endringer i veinormalene for Statens vegvesens og Nye Veiers porteføljer i Prop. 1 S (2022-2023) ss. 106-107.

SPØRSMÅL NR. 3262

Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 4. oktober 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Kva har forsvarsministeren sett i verk, og/eller kva vil statsråden setja i verk, av kompetansehevande tiltak og endring av rutinar slik at unødvendige naturinngrep slik det skjedde på Gyrihaugen i Ringerike, kan unngåast i framtida?

GRUNNGJEVING:

FNs naturpanel har slått fast at naturkrise med tap av naturmangfald er like alvorleg som klimakrise. Naturinngrep og nedbygging av natur er mellom dei viktigaste årsakene til naturkrise. Veganlegg har i tillegg til tapet av natur med sjølve vegen, ein særleg negativ effekt ved at det utgjør ein barriere og fragmenterer naturområde. Naturinngrep har også stor negativ effekt på landskapskvalitetar og folks friluftslivsopplevingar.

Kunnskapen om naturkrise gjer at alle sektorar må tillegga verdien av urørt natur langt større vekt i si arealdisponering og bruk av naturområde. Omdisponering av natur må avgrensast. Det handlar både om å ha tilstrekkeleg kunnskap og kompetanse om naturforhold, og om haldningar og vektlegging av omsyn til natur. På denne bakgrunnen er det svært uheldig at Forsvaret har bygd ein veg og sprengt ut to store platå på Gyrihaugen i Ringerike, som det etter at naturinngrepa er utført viser seg at likevel ikkje kan brukast.

På Gyrihaugen i Ringerike verkar det som om det er gjort fundamentale feilvurderingar av kor eigna området er for plassering av eit radaranlegg. Det ser ut som ein vesentleg svikt i kompetanse og rutinar. Det bør vera tema for ein grundig gjennomgang.

Det er altså utført betydelege naturinngrep til inga nytte i eit av landets viktigaste og mest brukte natur- og

friluftslivsområde. Det er svært viktig at ein tar lærdom av dette, med styrking av kompetanse om både natur og forsvarsmessige forhold, auka vektlegging av naturforhold når inngrep blir vurdert, og endring av avgjerdsrutinar slik at tilsvarande skandalar blir unngått i framtida.

Svar:

Forsvarsdepartementet vedtok i 2019, i tråd med Stortinget sin godkjenning, at det skulle bli etablert ei ny radarkjede for luftvarsling bestående av åtte radarar på ulike lokasjonar i Noreg. Forsvaret er eigar av prosjektet og Forsvarsmateriell har totalansvaret for gjennomføringa av prosjektet, støtta av Forsvarsbygg som har ansvaret for bygging av anlegga.

Prosjektet har følgd sektoren sin prosjektmodell (PRINSIX) som byggjer på staten sin prosjektmodell for store investeringar. Prosjektet har vore gjenstand for grundige utgreiingar og eksterne kvalitetssikringar.

Det er mange tryggleiks- og risikovurderingar som er gjort undervegs i val av lokasjonar for radarane. Når nye omfattande testar no viser at Gyrihaugen ikkje kan brukast for plassering av radaren, har Forsvaret stansa bygginga.

Forsvaret og Forsvarsmateriell har sett i gong ein gjennomgang av gjeldande prosedyrar, rutinar, praksisar og kommunikasjon for å identifisere utbetringstiltak for å hindre at slikt skjer igjen. Forsvaret og Forsvarsmateriell sine tilrådingar til læringsmoment vil kontinuerleg bli innarbeidde i sektoren sin prosjektmodell og utdanningsordning (PRINSIX).

Når det gjeld omsynet til natur i utbyggingssaker så vil eg seie at tap av natur er noko vi alle skal ta alvorleg. Eg kan forsikre om at forsvarssektoren også er opptekne

av å minimere påverkinga på natur. Det blir mellom anna utarbeida eigne miljøoppfølgingsplanar for utbyggingsprosjekt. Slike planar handterer alle miljøspørsmål i prosjekta, og inkluderer naturmiljøet. Utbyggingsplanane i dette prosjektet har vorte handsama grundig etter reglane for offentlig sakshandsaming. Forsvarsbygg har og hatt dialog med fleire aktørar i prosessen både om

valde løysingar og framdrift. Eg vil få opplyse om at Forsvarsbygg har fortsett denne dialogen gjennom avgjerda om å stanse prosjektet, og i vurderingar av løysingar på situasjonen som har oppstått. God og konstruktiv dialog bidrar til betre løysingar, som avgrensar ulempene for dei involverte partane.

SPØRSMÅL NR. 3263

Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen

Besvart 4. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Når vil regjeringen presentere ny, revidert nasjonal strategi mot antibiotikaresistens?

BEGRUNNELSE:

Norge har tidligere tatt både et nasjonalt og globalt lederskap for å bekjempe antibiotikaresistens. Solberg-regjeringens femårige nasjonale strategi mot antibiotikaresistens utløp i 2020. Strategien hadde tydelige tiltak som bidro til at Norge er blant landene i verden som har lavest forbruk av antibiotika. Målet om å redusere antibiotikabruken med 30 prosent i perioden 2012 til 2020, ble nådd. Arbeidet med ny og revidert strategi ble satt i gang av Solberg-regjeringen, selv om det ble noe forsinket grunnet koronapandemien. Den gjeldende strategien ble videreført, men etter regjeringsskiftet har det vært lite fremdrift å spore. Vi nærmer oss nå fire år etter at den forrige strategien utløp.

Svar:

Økende resistens mot antimikrobielle midler er noe denne regjeringen tar på høyeste alvor, og utgivelse av en ny AMR-strategi står eksplisitt nevnt i Hurdalsplattformen. Dette for å jobbe målrettet, koordinert og effektivt mot flere aspekter av dette sammensatte problemet. Strategien vil derfor være tverrfaglig med fokus ikke bare på humanhelsetjenesten i Norge, men også dyrehelse, plantehelse og det viktige arbeidet som gjøres internasjonalt.

Jeg er enig i at det mest optimale hadde vært at ny strategi hadde avløst den forrige umiddelbart fra 2021. Det er ikke bare pandemien som har forsinket dette, men

også utfordringer knyttet til ressurser og arbeid forårsaket av krigen i Ukraina. Det er videre behov for å se arbeidet i en bredere kontekst både nasjonalt og internasjonalt, bl.a. det internasjonale arbeidet med en eventuell ny pandemitraktat. Det er derfor en styrke at Utenriksdepartementet nå er med i utarbeidelsen av den nye strategien sammen med Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet.

Arbeidet med revidert strategi er godt i gang. Det er etablert en tverrdepartemental arbeidsgruppe med representanter fra alle de involverte departementene. Gruppen har regelmessige møter og utarbeider utkast til ny strategi. Den nye strategien vil bygge på den tidligere, ta hensyn til nye faglige innspill og vil utgjøre grunnlaget for regjeringens tiltak mot antimikrobiell resistens i et En-helse-perspektiv. For å sikre at arbeidet mot antimikrobiell resistens ikke stopper opp, har regjeringen besluttet at alle tiltakene i strategien 2015-2020 gjelder inntil den nye er på plass.

Det arbeides med sikte på å få ferdigstilt og fastsatt en ny strategi snarest mulig. Som angitt over er det en rekke forhold som må vurderes i sammenheng både nasjonalt og internasjonalt. Jeg kan derfor ikke nå angi en konkret dato for lanseringen, men forventer at den nye strategien er på plass i god tid før FNs andre høynivåmøte om AMR som er planlagt i september 2024.

SPØRSMÅL NR. 3264**Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 4. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

E-39 Veibust-Blindheimstunellen-Moa er den mest trafikkerte vegen i Møre og Romsdal med ein smal 1 løps tunell med heile 22 000 bilar i døgnet og berre siste året fleire dødsulykker.

Er det slike vegar samferdselsministeren har tenkt skal forbli smale, livsfarlege vegar, eller vil regjeringa her leggje opp til firefeltsveg på dette prosjektet?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa har akkurat gått ut med informasjon om at vegbygging no framover skal nedskaleres frå firefeltsveg til smalare vegar, to og trefeltsveg. Dette for å "spare" samferdselskroner, samtidig som det er slått klart fast at firefeltsveg er dei tryggaste vegane vi har.

Svar:

Statens vegvesen har utarbeidd forslag til kommunedelp-lan for strekninga E39 Vegsund-Breivika. Kommunedelp-lanen skal avklare arealbruk og korridor for strekninga. Vidare framdrift for planen er ikkje avklart. Prosjektet er ikkje prioritert i Nasjonal transportplan 2022-2033. Aktuelle prosjekt på E39 vil bli vurdert på nytt i samband med

Nasjonal transportplan 2025-2036 som skal leggjast fram for Stortinget våren 2024.

Samferdselsdepartementet har gjort nokre endringar av vegnormalane som vil kunne bidra til meir veg for pengane, reduserte arealinngrep og lågare utslepp av klimagassar. Endringane inneber mellom anna at det blir opna for å byggje 2/3-feltsvei på vegstrekningar med årsdøgntrafikk (ÅDT) opptil 15 000 i prognoseåret, som er 20 år etter forventa vegopning. Dersom ÅDT overstig 15 000 skal det byggjast 4-feltsveg. Innslagspunktet for 4-feltsveg har fram til no vore på ÅDT 12 000. Departementet opnar i tillegg for meir gjenbruk av eksisterande veg ved utbyggingsprosjekt. Dette gjerast gjennom at utbyggjar kan byggje 4-feltsvegar med fartsgrense 100 km/t og 90 km/t, i tillegg til dagens dimensjonerande fartsgrense som er 110 km/t, utan å søkje om fråvik. Endringane er basert på fagleg utgreiing og konsekvensvurdering frå Statens vegvesen, og det er gjennomført offentleg høyring av endringane.

E39 på denne strekninga hadde i 2022 ein ÅDT på 22 000 bilar per døgn, noko som inneber at prosjektet ikkje vil bli påverka av dei endra vegnormalane. Eg viser òg til mitt svar til Stortinget av 2. mars 2023 i samband med Representantforslag 126 S (2022-2023) om å prioritere E39 Veibust-Blindheim-Breivika.

SPØRSMÅL NR. 3265**Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 4. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Rane Gruber er et industrieventyr som er av avgjørende viktighet for Nord-Norge og Norge. Samtidig er de i ferd med å transformere driften til å bli verdens første klimanøytrale gruveselskap. Stabile og langsiktige rammevilkår er avgjørende for at selskapet skal kunne utvikle seg videre. Bane Nor foreslår massiv økning av baneavgiften fra ett år til et annet. Dette er uakseptabelt.

Vil Statsråden instruere Bane Nor til å reversere den planlagte avgiftsøkningen?

BEGRUNNELSE:

Det er tverrpolitisk enighet om at transport på skinner er klokt der det lar seg gjøre. Rane Gruber er et godt eksempel på dette, og bidrar i så måte til betydelig mindre be-

lastning på veinettet i regionen. Bane Nor tiltar seg etter mitt syn, en rolle som er uakseptabel når de foreslår en mangedobling av avgiften. Undertegnede er av den oppfatning at det er Storting og Regjering som skal bestemme skatte- og avgiftsnivået for norske bedrifter. Det hører med til historien at dette ikke er første gang Bane Nor prøver seg på tilsvarende økninger, uten at det er politisk forankret. Under den forrige regjeringen er jeg gjort kjent med at daværende samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen omgående instruerte Bane Nor i å stanse en tilsvarende avgiftsøkning. Det bes derfor om at Statsråden viser den samme handlekraft som forrige regjering, for å sikre at Rane Gruber gis rammevilkår som gjør det mulig å utvikle selskapet videre, til det beste for regionen og Norge.

Svar:

Regjeringen er opptatt å legge til rette for at jernbane kan ta en større andel av godstrafikken og jeg har iverksatt flere initiativ som ser på muligheter for å gjøre transportformen mer robust med forutsigbare- og gode rammer. Samtidig må dette ses i sammenheng med at det fortsatt er et stort etterslep på vedlikehold og fornying på jernbanenettet. Jeg vil komme tilbake med en plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet til fremleggelse av ny Nasjonal transportplan.

Bane NOR har etter jernbaneforskriften en uavhengig rolle som infrastrukturforvalter, og til denne rollen har de også ansvar for å fastsette avgifter og eventuelt påslag. Statens jernbanetilsyn som markedsovervåkingsorgan har ansvar for å føre tilsyn med at vilkårene for å fastsette avgifter og påslag er oppfylt.

Jeg har påpekt overfor Bane NOR at innretningen av avgifter må utformes slik at aktørene får et klart og forutsigbart rammeverk. Dette gjorde jeg i brev til Bane NOR datert 16. mars 2023, der departementet også gav uttrykk for at det er tvil om vilkårene for å innkreve påslag for det aktuelle segmentet er oppfylt etter forskriften. Bane NOR ble da anmodet om å avvente innkrevningen av slike påslag for 2024 til det er nærmere avklart om vilkårene er til stede. Bane NOR har opplyst at de forholder seg til dette inntil videre.

Jeg viser for øvrig også til mitt svar på spørsmål 3144 om samme tema og omtalen der av endringene i avgiftssystemet som Bane NOR nå har sendt på høring. Jeg vil også minne om at alle relevante aktører bør anvende sin rett til å gi høringsinnspill til Bane NOR for nettveiledningen for ruteterminen 2025 slik at fastsettelse av avgifter og spørsmål om segmentering blir underkastet en bred og grundig vurdering. Høring for ruteplan 2025 finnes her: [Network Statement 2025 Høring \[Network statement\] \(banenor.no\)](https://www.banenor.no/NetworkStatement2025Horing).

SPØRSMÅL NR. 3266

Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Olve Grotle

Besvart 5. oktober 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Kan statsråden seie noko om kva vurderingar som blir gjort vedkomande Olaskjeret, kva evt. konsekvensar grunnstøytinga den 25. september 2023 vil ha så seie for desse vurderingane, og kva tiltak statsråden ser for seg må gjerast for å fjerne/hindre risikoen for fleire ulykker og grunnstøytingar?

GRUNNGJEVING:

Måndag, den 25. september gjekk fraktebåten «Falkbris» på grunn ved Olaskjeret i Frøysjøen. Dette er ikkje den første ulykka i området. Så seint som desember 2014 gjekk skipet Falkland på grunn her, og i 1989 gjekk ekspress-

båten «Marine Ekspres» på grunn same stad med tap av liv som resultat.

I sitt svar på prioriteringsoppdraget i arbeidet med Nasjonal transportplan 2025-2036, har Kystverket på side 93 under overskrifta Investeringstiltak: Florø – Frøysjøen, omtalt Olaskjeret slik:

«Vest for Botnane må fartøy med stor dypgang gå vest for Olaskjeret. For transitt-trafikken vil dette bli en omvei og føre til økt distanse. Det er behov for å redusere risikoen for grunnstøytinger og kollisjoner i denne delen av farleden. Ved å øke dybden og bredden samt forbedre navigasjonsmerkingen, vil man ikke lenger ha de samme utfordringene navigatørene opplever i dag. Ved at flere fartøy kan gå hovedleden øst for Olaskjeret, vil man få færre kryssende fartøy tett opp mot en farledssving nord for Olaskjeret der hovedleden og billeden møtes.

Tiltakspakken Florø - Frøysjøen består av utdyping ved Tekneskjerflu, Drågjaskjerflua og Olaskjeret samt etablering av 11 nye navigasjonsinnretninger langs farleden.»

Svar:

Eg er kjend med grunnstøytinga som fann stad ved Olaskjeret i Frøysjøen, nord for Florø. Som representanten Grotle viser til i spørsmålet, kan slike grunnstøytingar føra til alvorlege ulykker og hendingar med fare for liv og omfattande miljøskadar. Det er derfor svært viktig for denne regjeringa å hindra at slike ulykker skjer, og leggja til rette for sikker ferdsel langs Norskekysten. Hurdalsplattformen har tiltak innan kyst, hamn og farlei som eit viktig satsingsområde, noko regjeringa har følgd opp gjennom dei årlege budsjettprosessane.

Det aktuelle området er godt kjent for Kystverket, og tiltakspakken Florø- Frøysjøen er i dag på Kystverkets liste over planlagde mindre tiltak i farvatnet. I Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033 vart det innført eit system med porteføljestyling. Dette inneber mellom anna at etatane ser større strekkingar i samanheng for å redusera kostnader i gjennomføringa av prosjekta. Dette kan føra til endringar i rangering av tiltak og tidspunkt for oppstart. I samband med kommande Nasjonal transportplan 2025-2036 har Kystverket oppdatert fleire av utgreiingane sine, medrekna tiltakspakken Florø-Frøysjøen. Som representanten viste til i spørsmålet, omtaler Kystverket behovet for å redusera risikoen for grunnstøytingar og kollisjonar i farvassområdet i sitt prioriteringsinnspel. Området er dermed på lista til Kystverket over kystområde kvar det er behov for tiltak.

Transportetatanes forslag til prioriteringar har vore ute på brei høyring. Det har komme inn over 250

høyringssvar som me no er godt i gang med å gjennomgå. I oktober/november skal eg og kollegaen min, samferdselsminister Jon- Ivar Nygard, reisa rundt i landet for å høyra kva kommunar, fylkeskommunar og representantar frå næringslivet og andre organisasjonar meiner er dei største utfordringane for transportsektoren. I diskusjonane framover vil eg leggja stor vekt på dei innspela me får gjennom denne breie høyringsprosessen, i tillegg til det faglege innspelet frå etatane. Det er derfor for tidleg å seia noko om korleis prioriteringane til slutt vil sjå ut.

Grunnstøytinga viser behovet for å jobba med sjøtryggleik langs fleire dimensjonar. Krevjande topografi og ein vêrhard kyst gir lite rom for menneskelege feil. Kystverket og Sjøfartsdirektoratet jobbar tett saman for å leggja til rette for sikker ferdsel langs Noregs kyst, og denne regjeringa har gjort fleire grep for å sikre at Kystverket og Sjøfartsdirektoratet er godt rusta til å gjennomføra dei riktige tiltaka. Regjeringa har mellom anna gjennom dei årlege budsjetta gitt Kystverket økonomiske rammer til å utbetre farleier, vedlikehalde navigasjonsinnretningar, halda oppe og vidareutvikla lostenester og sjøtrafikksentralane. Regjeringa har også etablert ein nullvisjon om ingen omkomne eller hardt skadde på fartøy og innretningar, underlagt Sjøfartsdirektoratets forvaltings- og tilsynsansvar. Direktoratet er i gang med å utarbeide en handlingsplan i tett samarbeid med andre offentlege og private aktørar. Kystverket vil i den samanhengen hjelpe inn i arbeidet.

Avslutningsvis vil eg seia at sjølv om transportsektoren står overfor store utfordringar, som illustrert av stormen Hans, og strammare økonomiske rammar, vil eg som fiskeri- og havminister alltid jobba for å styrkja tryggleiken til sjøfolk, noko som vil speglast i den kommande Nasjonal transportplan for perioden 2025-2036.

SPØRSMÅL NR. 3267

Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 4. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren forklare logikken i at regjeringa skal bygge smalare vei, mindre motorveg på strekningar der det både er svært stor trafikk og samtidig mange alvorlige ulykker, når regjeringa ikkje har prestert å skro-

ta sløseriprojektet Møreaksen over Romsdalsfjorden til mange titals milliard kr for kun 2 292 bilar i døgn?

GRUNNGJEVING:

Samferdselsministeren og regjeringa seier no at dei har tenkt å bygge mindre motorveg og heller tofeltsveg og smalare veg, for å få meir for pengane.

I Møre og Romsdal kavar Statens vegvesen fortsatt med dette hjelpeslause prosjektet Møreaksen til fleire titals milliard kr. Her planlegges det firefelts motorveg ned mot snart 400 m under fjorden, for "heile" 2292 bilar i døgnet.

Med andre ord milevis frå kravet i nokon som helst vegnormal for firefeltsveg samt bruk av vegmidlane på eit vanvittig pengesløseriprojekt der Statens vegvesen alt har kasta vekk meir enn ein halv milliard kr på planlegging.

Dette prosjektet vil heller ikkje folket her i fylket ha. Det er mengder med andre vegprosjekt her i fylket med betydeleg trafikk der det også er mange alvorlige ulykker samt fleire dødsulykker, som folket heller vil prioritere.

Dette er prosjekt slik som E-39 Veibust-Blindheim-Moa, E-136 Ålesund til Bjorli som er exportvegen til vårt fylke, ny RV 15 Strynefjellet med arm til Geiranger, Voldatunellen,

E39 forbi Batnfjorden, og RV 70 for å nevne nokre prosjekt.

Regjeringa vil ha meir for pengane, korleis dette henger i hop med at Statens vegvesen fortsetter med Møreasken til fleire titals milliard kr, og at dette ikkje for-

lengst er skrota langt ned i ei skuff er svært vanskeleg å forstå i så måte.

Svar:

Samferdselsdepartementet har gjort nokre endringar av vegnormalane som vil kunne bidra til meir veg for pengane, reduserte arealinngrep og lågare utslepp av klimagassar. Endringane inneberer blant anna at det blir opna for å byggje 2/3-feltsveg på vegstrekningar med årsdøgntrafikk (ÅDT) opptil 15 000 biler i prognoseåret, som er 20 år etter forventa vegopning. Dersom ÅDT overstig 15 000 skal det byggjast 4-feltsveg. Innslagspunktet for 4-feltsveg har frem til nå vært på ÅDT 12 000. Departementet opnar i tillegg for meir gjenbruk av eksisterande veg ved utbyggingsprosjekt. Dette gjerast gjennom at utbyggjar kan byggje 4-feltsveger med fartsgrense 100 km/t og 90 km/t, i tillegg til dagens dimensjonerande fartsgrense som er 110 km/t, utan å søkje om fråvik. Endringane er basert på fagleg utreiing og konsekvensvurdering frå Statens vegvesen og det er gjennomført offentleg høyring av endringane.

Når det gjeld E39 Ålesund–Molde (Møreaksen) vil det vere Statens vegvesen som gjer dei faglege vurderingane av standard og dimensjonering i utrednings- eller planleggingsfasen av prosjektet, innafor dei rammene vegnormalane gir.

SPØRSMÅL NR. 3268

Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 5. oktober 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Vil statsråden omgjere Kystverket sin beslutning om å redusere farten i vågen i Bergen som skaper ulemper for fylkeskommunen sine hurtigbåtar?

GRUNNGJEVING:

Bergens Tidende hadde 25. september ei sak om farten for båtar i vågen i Bergen. Her har Kystverket satt ned farten frå 8 til 5 knop som medfører store økonomiske ulemper for fylkeskommunen sine hurtigbåtar. Samt større utslepp og ifølge operatøren Norled trengs 8 knopp for å kunne navigere sikkert. Då saka framstår uten logikk og

medfører store ulemper bør statsråden gripe inn og sørge for at fylkeskommunen ikkje får store ulemper.

Svar:

Fram til 1. januar 2022 var fartsgrensa for alle typar fartøy i Vågen 5 knop. I ein periode frå 1. januar 2022 til 30. juni 2023, var fartsgrensa for næringsfartøy i dette området 8 knop. Grunngivinga for at fartsgrensa i denne perioden vart sett til 8 knop var ifølge Kystverket at hurtigbåtane treng styrefart i området og at dei større fartøya av naturlege årsaker vil ha lågare fart uansett.

Fartsgrensa for fritidsfartøy i same område er 5 knop. Denne fartsgrensa er fastsett av Bergen kommune. Erfaringa til Kystverket, Bergen kommune og Bergen hamn er at det skapte problem at det var ulik fartsgrense for ulike typar fartøy i same område i Vågen. Ifølge Kystverket blei fritidsfartøy innhenta og forbikøyrde av større hurtigbåtar, noko som gjorde at sjøsikkerheita i Vågen ikkje var tilfredsstillande. Vågen er eit område med mykje blanda trafikk og eit komplekst trafikkbilde. Forutan problema med ulike fartsgrenser for ulike fartøy, viser Kystverket i si nautiskfaglege vurdering til at det i ein trong våg som Vågen i Bergen, skjer ei oppbygging av sjø ved fart over 5 knop.

Dersom hurtigbåtane av sikkerheitsmessige årsaker har behov for større fart enn 5 knop, til dømes på grunn av kraftig vind eller straum, kan dei etter sjøvegsregel nr. 6 ha sikker fart for å halde kurs og manøvreringsevne. Regelen om sikker fart går føre den lokale fartsgrensa. Behovet

for styrefart i området, som var ei hovudårsak til at fartsgrensa ein periode var sett til 8 knop for næringsfartøy, er dermed ivaretatt av sjøvegsregel nr. 6. Kystverket har derfor gjeninnført fartsgrensa på 5 knop i Vågen, også for næringsfartøy.

Det er viktig at statlege reguleringar set gode rammevilkår for at fylkeskommunane kan gi eit godt rutetilbod til innbyggjarane, men når ein skal fastsetje fartsgrensar er det mange ulike omsyn som ein må vege opp mot kvarandre. I dette tilfellet er det lagt størst vekt på omsynet til sjøsikkerheit. Kystverket har vurdert at omsynet til mellom anna rutetider ikkje kan gå føre omsynet til sikkerheita i området. Som nemnt vil regelen om sikker fart gå føre den lokale fartsgrensa dersom det i konkrete tilfelle er behov for større fart for å halde kurs og manøvreringsevne. Eg ser derfor ikkje grunn til å gjere om fartsgrensene som Kystverket har sett for næringsfartøy i Vågen.

SPØRSMÅL NR. 3269

Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 4. oktober 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Strekningen for E18 mellom Vinterbro og Retvet er definert som umodent og vil ikke inngå i nasjonal transportplan.

Kan statsråden bes orientere om hvorvidt de nye standardene for veibygging vil bli benyttet for utbedring av E18 Vinterbro–Retvet?

BEGRUNNELSE:

Planene om ny trase for E18 mellom Vinterbro og Veitvet omfattet en firefelts motorveg på en strekning på 14 kilometer. Prosjektets mål er å øke trafikksikkerheten og bedre framkommeligheten ved enkelte krysningspunkter som skaper kø. Det var også et mål at tungtrafikk og gjennomfartstrafikken skulle ledes utenom Kråkstad.

Prosjektet hadde nest mest negativ samfunnsøkonomisk lønnsomhet av samtlige prosjekter som ble foreslått i nasjonal transportplan. Traseen ville spart mellom to og fire minutter sammenlignet med dagens trase. Samtidig ville den valgte traseen bygge ned inntil 500 dekar fulldyrket kornareal (1/4 av det nasjonale målet) og ødelegge driftsgrunnlaget for mange bønder. Arealinngrepene ville

også fått mange øvrige negative konsekvenser, og Statens Veivesen har tapt i rettsaker om støykompensasjon. Det er videre stipulert at bomstasjonene ville generert mer trafikk på internveier nord i Ås kommune de ikke er dimensjonert for.

Den anbefalte traseen er basert på gårsdagens standarder for firefeltsveier med en hastighet på 110 km/t. SVV bestemte seg for å redusere bredde og senke hastighet fra 110 til 80 km/t, uten at trasevalg ble endret.

Prosjektet ble ikke anbefalt prioritert av fagmyndighetene nå når innstillingen foreligger til revidert NTP. I etterkant ble ikke bompengeløsningen godkjent av Ås kommune. Det var kun Høyre som støttet planforslaget, og det ble fattet følgende vedtak i kommunestyret 20.06.2023:

1. Foreslått bompengeløsning er ikke en god løsning for innbyggerne i Ås fordi den fremdeles vil medføre trafikkøkning på lokalveiene og bompengebetaling for lokalreiser nord i kommunen.
2. Ås kommune slutter seg ikke til at utbyggingen av strekningen E18 Retvet–Vinterbro delfinansieres med bompenger.

3. Ås kommune ønsker velkommen et nedskalert prosjekt med fokus på å redusere ulykkesrisiko, redusere kostnadsnivået betydelig, og redusere beslag av dyrka mark.
4. Ordfører bes utarbeide en høringsuttalelse for E18 som innspill til Nasjonal transportplan, basert på diskusjonen som fremkommer blant flertallet i kommunestyremøtet.

Samtidig sier regjeringen at det er etablert nye standarder for veiutbygging som skal redusere arealinngrep og klimautslipp ved å ta i bruk eksisterende traseer og utbedre disse.

Svar:

Samferdselsdepartementet har som representanten viser til gjort noen endringer av veinormalene som vil kunne bidra til mer vei for pengene, reduserte arealinngrep og lavere utslipp av klimagasser. Endringene innebærer blant annet at det åpnes for å bygge 2/3-feltsvei på veistrekninger med årsdøgntrafikk (ÅDT) opptil 15 000 i prognoseåret, som er 20 år etter forventet veiåpning. Dersom ÅDT overstiger 15 000, skal det bygges 4-feltsvei. Innslag-

spunktet for 4-feltsvei har frem til nå vært på ÅDT 12 000. Departementet åpner i tillegg for mer gjenbruk av eksisterende vei ved utbyggingsprosjekter. Dette gjøres gjennom at utbygger kan bygge 4-feltsveier med fartsgrense 100 km/t og 90 km/t, i tillegg til dagens dimensjonerende fartsgrense som er 110 km/t, uten å søke om fravik. Endringene er basert på faglig utredning og konsekvensvurdering fra Statens vegvesen, og det er gjennomført offentlig høring av endringene.

Når det gjelder prosjektet E18 Retvet – Vinterbro, er det Statens vegvesen som gjør de faglige vurderingene av standard og dimensjonering for prosjektet, innenfor de rammene som veinormalene gir. ÅDT i prognoseåret for strekningen er over 15 000.

På E18 Retvet – Vinterbro er planlagt med fartsgrense justert fra 110 km/t til 100 km/t, veibredde er redusert fra 4-felt til «smal 4-felt,» og det er lagt opp til gjenbruk av eksisterende kryss på E18/E6 på Vinterbro. Endringene reduserer arealinngrep, utslipp av klimagasser og kostnader. Målsetningen om redusert reisetid for personer og gods fra Indre Østfold til Oslo opprettholdes.

SPØRSMÅL NR. 3270

Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 9. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Helse-Nord har nå på bordet forslag om kutt i en rekke fødetilbud i regionen. Det vil bety en alvorlig svekkelse av fødselsomsorgen til de fødende i Nor-Norge, med betydelig lengre reisevei.

Vil helseministeren gjøre noe for å verne disse fødeavdelingene og fødestuene dersom kuttene blir vedtatt og hva skal til for at hun tar i bruk eiermakten hun har over helseforetaket for å sikre at alle kvinner i Norge har et likeverdig fødetilbud?

BEGRUNNELSE:

Den siste uken har et arbeidsdokument som er laget i forbindelse med Helse Nord sitt arbeid med omorganisering av sykehusene i nord vært diskutert i media.

Ett av alternativene i det interne arbeidsdokumentet er å legge ned fødestuene på Sonjatun, Finnsnes, Alta og

Brønnøysund. Også fødeavdelingene i Kirkenes, Narvik, Lofoten og et ikke-navngitt sted på Helgeland kan bli lagt ned. Ifølge nasjonal veileder for fødselsomsorg skal fødestuer som disse sikre et desentralisert fødetilbud til lavrisikofødende kvinner.

I Hurdalsplattformen står det at regjeringa skal utvikle og styrke det desentraliserte sykehustilbudet i Norge, flytte mer av den elektive virksomheten ut til lokalsykehus, og styrke den lokale akuttberedskapen. Kuttene helse Nord nå vurderer kan vanskelig sies å være i tråd med dette.

Statsråden har selv nevnt at rekrutteringen av fagfolk er en utfordring for fødeavdelingene, og til dels er omorganiseringen av Helse Nord begrunnet med helsepersonellmangel. Forskning viser at jordmødrene trives best på mindre enheter, og at arbeidspresset og dermed frafallet og rekrutteringsutfordringene øker på de store enhetene. I Oslo ble den ene enheten som ikke hadde rekruttering-

sproblemer, nemlig ABC-enheten lagt ned og resultatet var at mange erfarne jordmødre sluttet i jobben på sykehuset. Jeg er bekymret for at nedbyggingen av fødetilbudet i Nord-Norge som Helse-Nord nå ser på vil føre til større rekrutteringsproblemer i tillegg til at tilbudet til de fødende vil bli alvorlig svekket på grunn av lang reisevei og krevende kjøreforhold.

Svar:

Jeg holdt et foretaksmøte 9. november 2022 hvor jeg ga Helse Nord RHF i oppdrag å vurdere behovet for endringer i funksjons- og oppgavedeling ved sykehusene. Bakgrunnen for oppdraget ble også omtalt i Prop. 1 S for 2023.

I foretaksmøtet ble det bl.a. vist til at utfordringene i regionen gjør det nødvendig med omstillingsarbeid av mer langsiktig karakter for å understøtte en bærekraftig utvikling av tjenesten. Det er forventet en vekst i behovet for helse- og omsorgstjenester som ikke kan løses med tilsvarende vekst i bemanningen. Riktig organisering og en hensiktsmessig innretning av sykehusdriften vil være nødvendig for å kunne gi gode og likeverdige helsetjenester til befolkningen i Helse Nord. I dette arbeidet er det naturlig å se på tiltak som innebærer endringer i funksjons- og oppgavedeling på en måte som også styrker fagligheten og kvaliteten i pasienttilbudet.

Helseregionen har krevende rekrutteringsutfordringer og bruker betydelige ressurser på innleie. Samtidig krever den medisinske spesialiseringen mer fagfolk,

og andelen av befolkningen som bor i Helse Nord går ned. Dette er problemstillinger som også Helsepersonellkommisjonen har pekt på. Utfordringene krever omstillingssarbeid av mer langsiktig karakter, for å rekruttere og beholde fagfolk i regionen. Videre er det avgjørende at kvaliteten i pasienttilbudet opprettholdes og videreutvikles, slik at flest mulig pasienter i Helse Nord behandles i egen helseregion.

Helse Nord har lagt opp til en prosess hvor kommuner, brukere, tillitsvalgte og andre samarbeidsaktører er involvert. Dokumentet som har kommet fram i media gjelder arbeid som ennå er i prosess, og knytter seg til en av fem arbeidsgrupper som Helse Nord har nedsatt. Anbefalingene fra arbeidsgruppene skal samles til en helhetlig plan som skal forelegges styret i Helse Nord RHF, før den sendes ut på bred høring. I henhold til Helse Nord RHF sine planer vil en anbefaling bli sendt meg i april neste år, etter at høringen er gjennomført og styret i Helse Nord RHF har kommet med sine anbefalinger. Jeg vil i mine vurderinger være opptatt av at foreslåtte endringer og tiltak skal bidra til å styrke faglighet og kvaliteten i pasienttilbudet og sikre en bærekraftig utvikling av tjenesten framover.

I likhet med representanten Aydar er jeg opptatt av å beholde og rekruttere fagfolk til den offentlige helse- og omsorgstjenesten. I Nasjonal helse- og samhandlingsplan vil vi legge fram vår helhetlige tilnærming til dette, gitt utfordringsbildet vi står overfor. Det er viktig at vi nå sikrer en bærekraftig utvikling av helsetjenesten.

SPØRSMÅL NR. 3271

Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland

Besvart 5. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Statsråden skriver i sitt svarbrev den 2. juni at det er en økning i bruk av «risikoreducerende tiltak» og at politiet legger inn resursene på et tidlig tidspunkt som en del av forklaringen på nedgang av bruk av adressesperre.

Hvilke konkrete tiltak er dette?

BEGRUNNELSE:

Ministeren skriver i sitt svarbrev av 2. juni, dokument nr. 15:2357 (2022-2023), at fra 2014 har politiet hatt ded-

ikerte stillinger som risikoanalytikere, øremerket til å jobbe med å forebygge alvorlig vold i nære relasjoner. Det har resultert i at politiet nå foretar bedre faglig kvalifiserte risikovurderinger, og har gitt en økning i bruk av risikoreducerende tiltak og en positiv nedgang i bruken av adressesperre.

Kan det opplyses ytterligere om dette arbeidet.

Svar:

Politiets arbeid med å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner er styrket betraktelig de senere årene. Bruken av strukturerte risikovurderingsverktøy som SARA, og opprettelse av egne stillinger som risikoanalytikere (SARA kontakter) i alle politidistrikter, har bidratt til å øke kompetansen om identifisering av risiko for fremtidig partnervold.

Med utgangspunkt i den strukturerte risikovurderingen, beslutter politiet tiltak for å beskytte den voldutsatte. Bruk av motivasjonssamtaler, hjemmebesøk, besøksforbud, mobil voldsalarm og kontaktforbud med elektronisk kontroll er blant de risikoreducerende beskyttelsestiltakene som kan iverksettes. I tillegg kommer adressesperre, og i de særlig alvorlige tilfellene anledning til å benytte fiktiv identitet. Pågrepelse og varetaktsfengsling av trusselutøveren er tiltak som kan benyttes når gjentakelsesfaren er stor.

Som jeg opplyste om i mitt svar av 2. juni, er det en målsetting at beskyttelsestiltakene settes inn raskt og i minst mulig grad reduserer den utsattes livsutfoldelse. Belastningen skal så langt som mulig legges på trusselutøver.

For ytterligere å styrke politiets arbeid mot vold i nære relasjoner vil regjeringen legge til rette for at erfaringene fra Oslo politidistrikts seksjon for risikoanalyse og kriminalitetsforebygging av vold i nære relasjoner (RISK) spres til flere av landets politidistrikter. RISK jobber med forebygging av vold i nære relasjoner og beskyttelse av voldsutsatte der politispesialister og sosial- og helsefaglige ansatte jobber sammen i team for å forebygge ny vold i enkeltsaker. RISK-modellens metodikk bidrar til å avdekke og stanse pågående vold og til å hindre nye voldshandlinger og drap. Innsatsen er mer helhetlig og retter seg både mot voldsutsatte, voldsutøvere og voldsutattes barn.

SPØRSMÅL NR. 3272

Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 5. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Når vil justisministeren sørge for at et uavhengig varslingssombud for politiet kommer på plass?

BEGRUNNELSE:

For kort tid siden kunne vi lese i en artikkel på TV2.no om bekymringer for frykttkultur i politiet, da med fokus på varslere. Tidligere i september publiserte også Politiforum en artikkel som omhandler det samme temaet. Her skrives det bla følgende: «Nesten seks av ti politiansatte mener politiet er preget av en frykttkultur. Fire av ti har pålagt seg selv munnkurv av frykt for konsekvenser for karrieren.» Dette er selvsagt meget bekymringsverdig og bør tas på største alvor.

Politiets fellesforbund har over lengre tid arbeidet for et uavhengig varslingssombud.

I TV2 saken mener Politiets Fellesforbund at dette er helt nødvendig for at både ansatte og samfunnet skal få tillit til at politiet håndterer kritikkverdige forhold på en riktig og god måte.

Dagens situasjon for varslere i politiet fremstår ikke som betryggende og ulike medieoppslag viser at det er på høy tid å reagere og ikke minst foreta seg noe konkret. Jeg har imidlertid ikke registrert noe stort engasjement fra justisministeren for å ta dette på alvor, det er heller ikke tatt grep for å få på plass et etterlengtet uavhengig varslingssombud.

<https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/politiforen-ing-om-varslingssak-kveler-ytringsfriheten/16060749/>

<https://www.politiforum.no/seks-av-ti-politiansatte-mener-politiet-er-preget-av-en-frykttkultur/247254>

Svar:

Regjeringen prioriterer arbeidet med kultur og ledelse i politiet. Et godt arbeidsmiljø forebygger varslingssaker, og bygger tillit. Ansatte i politiet skal ha et godt ytringsklima, og det skal være trygt for politiets ansatte å si fra om uønskede hendelser og kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Den som varsler skal bli tatt alvorlig, og møtt på en konstruktiv og respektfull måte.

Det er viktig at vi har en varslingsordning som fungerer. Politiet evaluerer og videreutvikler nå varslingsrutinene i etaten i tett dialog med fagforeningene og hovedverneombudet. Det er god fremdrift i arbeidet.

Flere varslingssaker i politiet har imidlertid vist at det er behov for også å ha et uavhengig ombud. Justis- og beredskapsdepartementet jobber derfor parallelt med at

det skal opprettes et uavhengig, nasjonalt varslingsombud for politiet. Innretningen på et slikt ombud jobbes det med i departementet i godt samarbeid med Politiets Fellesforbund og de øvrige politiorganisasjonene.

Dette er et nybrottsarbeid og et krevende arbeid, men jeg har gitt arbeidet høy prioritet, og departementet har nå kommet langt i arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 3273

Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 9. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Har statsråden planer for å endre «Forskrift om betaling fra pasienter for poliklinisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten» § 5, bokstav f, slik at like syke pasienter i aldersgruppen 18-23 år slipper å betale egenandel uavhengig av om de mottar psykisk helsevern for voksne eller psykisk helsevern for barn og unge, hvis nei til første spørsmål, hva er den saklige begrunnelsen for forskjellbehandlingen?

BEGRUNNELSE:

Pasienter i alderen 18-23 år forskjellsbehandles avhengig av hvor de mottar helsehjelp. I "Forskrift om betaling fra pasienter for poliklinisk helsehjelp i spesialisthelsetjenesten" § 5, bokstav f, fremgår det at man ikke kan kreve egenandel for poliklinisk helsehjelp for pasienter under 18 år i psykisk helsevern og for pasienter under 23 år som får poliklinisk helsehjelp ved barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker spesifikt. Forskriften åpner altså for en forskjellsbehandling av pasienter i alderen 18-23 år med psykiske lidelser som trenger poliklinisk behandling i psykisk helsevern avhengig av om helsehjelpen gis i psykisk helsevern for voksne (PHV) eller psykisk helsevern for barn og unge (PHVBU). To pasienter i alderen 18-23 år med samme lidelse av samme alvorlighetsgrad og hvor man vurderer at den antatte nytten av helsehjelp er lik, vil forskjellsbehandles avhengig av hvor helsehjelpen gis. Hvis pasienten får behandling i PHV må pasienten betale egenandel, men hvis helsehjelpen gis i PHVBU slipper pasienten egenandel. Denne forskjellsbehandlingen synes ikke være begrunnet i at noen pasienter er særlig sårbare og derfor vurderes til å fortsatt få behandling i PHVBU og at mindre sårbare pasienter overføres til PHV. Hvem som overføres synes å være vilkårlig. Undertegnede

mener derfor at pasienter i alderen 18-23 år som mottar psykisk helsehjelp i PHV bør innvilges den samme retten til fritak fra egenandel som pasienter i samme alder som mottar helsehjelp i PHVBU, og gjennom det sikres det likebehandling for samme aldersgruppe.

Svar:

Jeg viser til at regjeringen har fremmet Meld. St. 23 (2022-2023) Opptrappingsplan for psykisk helse (2023-2033). I meldingen fremkommer det at regjeringen vil vurdere å fjerne egenandelen for pasienter til og med 25 år for behandling i psykisk helsevern. Foreløpig dato for behandling i Stortinget er satt til 7. desember.

SPØRSMÅL NR. 3274**Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 6. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva har ministeren gjort siden 02.03 for å sikre at klareringsmyndighetene i forbindelse med sikkerhetsklareringer oppfyller retten til oppnevnt advokat til dem som har krav på det?

BEGRUNNELSE:

Den 02.03.2023 besvarte ministeren et spørsmål fra undertegnede om at klareringsmyndighetene i forbindelse med sikkerhetsklareringer ikke oppfyller retten til oppnevnt advokat til dem som har krav på det.

Ministeren skrev i sitt svar:

"Som det påpekes er ordningen med særskilt oppnevnt advokat etter sikkerhetsloven et kompensierende tiltak for ulempe ved ikke å få en full begrunnelse. Advokaten skal vurdere de opplysningene som er ukjent for den som vurderes klarert, og skal rådgi om hvorvidt det bør klages eller ikke. Dette er en rettssikkerhetsmekanisme som det er viktig å ha på plass.

Jeg har blitt gjort oppmerksom på at flere personer nå har etterspurt særskilt oppnevnt advokat i klareringssaker, og det har blitt avdekket et behov for å få på plass en fullkommen mekanisme for å ivareta ordningen. Mitt departement har over tid, sammen med NSM og SKM, jobbet aktivt for å utarbeide en ordning som tilfredsstiller alle kravene som følger av regelverket. NSM har utarbeidet nødvendige veiledninger for advokater, klareringsmyndigheter og den enkelte som vurderes klarert, og en ordning er nært forestående."

Det har nå gått et halvt år og undertegnede lurer på om man kan slå seg til ro med at situasjonen er løst.

Svar:

I etterkant av mitt svar den 02.03.2023 er det iverksatt en midlertidig ordning med særskilt oppnevnte advokater som er autorisert til å bistå personer som har krav på advokat ett er sikkerhetsloven § 8-15.

Den midlertidige ordningen skal evalueres i innneværende år med sikte på å raskt få etablert en permanent ordning med særskilt oppnevnte advokater.

SPØRSMÅL NR. 3275**Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 9. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva vil statsråden gjøre for å sikre de små ideelle rusbehandlingsinstitusjonene i den kommende anbudsrunderen i Helse Sør-Øst, og vektlegger statsråden at helseforetaket må sikre mangfold i behandlingstilbudet til rusavhengige fremover?

BEGRUNNELSE:

Våren 2023 publiserte Helse Sør-Øst sin behovsanalyse for tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) i forkant av anbudsrunderen høsten 2023. I behovsanalysen kommer det blant annet frem at Helse Sør-Øst ikke ser behov for å

kjøre plasser med liggetid lengre enn 6 til 9 måneder, at de ikke vil anskaffe medikamentfrie tilbud og heller ikke ser behov for egne behandlingssinstitusjoner for kvinner. I Nasjonalt kompetansesenter TSBs nye fremtidsstudie, blir det fastslått at det forventes en vridning fra døgnbehandling til poliklinisk behandling.

Undertegnede er bekymret for økt strømlinjeforming og standardisering i rusbehandlingen. Dette er uheldig siden behandlingstilbudet må reflektere mangfoldet i gruppen som har behov for behandling. Hvor lang tid det tar å bli rusfri avhenger av mange faktorer, som for eksempel hvor lenge man har vært avhengig, om man har stått utenfor arbeidslivet, evne til å bygge relasjoner og til å ta imot hjelp, grad av traumepåkjenninger mm.

Da Kvinnehelseutvalget la frem NOU 2023:5 tidligere i år, anbefalte de at alle helseforetak prioriterer kjønns-spesifikk behandling. Også Helsedirektoratet anbefaler kjønns-spesifikk og kjønnsdelt behandling. Likevel går ikke behovsvurderingen til HSØ lenger enn å si at «det bør anskaffes behandlingstiltak som har fokus på kjønn», og ett av de få tilbudene for kvinner, Kvinnekollektivet Arken, risikerer å måtte legge ned. I tillegg har Blå Kors uttrykt bekymring for sine tilbud rettet mot gravide med rusmiddelavhengighet.

Under den forrige rød-grønne regjeringen stod flere små rusbehandlingsinstitusjoner i fare for å måtte legge ned pga. urimelige anbudsregimer. Dette ryddet Solberg-regjeringen opp i og sikret en styrket og mangfoldig behandling for rusavhengige. Nå er undertegnede bekymret for at vi kan havne i en lignende situasjon, der redusert bredde i behandlingstilbudene vil gjøre behandlingen til rusavhengige dårligere.

Svar:

Rusmiddelavhengige er ikke en ensartet gruppe. Det er stor variasjon i pasientpopulasjonen med hensyn til omfanget av og alvorlighetsgraden til tilstanden, og i hvilken grad rusmiddelproblemer og avhengighetstilstander påvirker sosiale forhold, somatiske lidelser og risiko for helseskader. Det er derfor behov for ulike typer behandling og behandlingsopplegg for ulike pasienter.

Det er de regionale helseforetakene som skal sørge for et behandlingstilbud som er tilpasset pasientenes ulike behov. I forbindelse med spørsmålet om den kommende anbudsrunderen, har jeg derfor bedt Helse Sør-Øst RHF om en uttalelse og gjengir denne nedenfor:

«Private leverandører, inkludert private ideelle, er en viktig del av og et viktig supplement til den offentlige helsetjenesten. Helse Sør-Øst RHF har i dag avtale med 23 private ideelle leverandører innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB).

En ny anskaffelse med planlagt oppstart 01.01.2025 vil basere seg på behovsvurderingen fra desember 2022. Anskaffelsen forventes kunngjort i løpet av november 2023.

På bakgrunn av krav stilt i foretaksmøtet den 15. januar 2019 om å øke bruk av private ideelle leverandører, vedtok styret i Helse Sør-Øst RHF en strategi og plan for dette, jfr. styresak 066-2019.

I styresak 066-2019 er det pekt på at prioritering av private ideelle leverandører er mest aktuelt innen fagområdene TSB og psykisk helsevern. På bakgrunn av den uklare rettstilstanden og ulik markedssituasjon innen de enkelte tjenestoområdene ba styret om at håndteringen av private ideelle leverandører skulle vurderes konkret i den enkelte anskaffelse.

Tidligere usikkerhet om adgangen til å reservere kontrakter om helse- og sosialtjenester for ideelle leverandører er nå avklart. EFTA-domstolen har kommet med en uttalelse om at kommersielle aktører på visse lovlige vilkår kan utestenges fra

en konkurranse. Det er imidlertid ulik markedssituasjon innen de enkelte tjenestoområdene. Helse Sør-Øst RHF vil derfor foreta en konkret vurdering av om private ideelle leverandører skal prioriteres i forbindelse med den kommende anskaffelsen innen TSB.

Dagens erfaring er at tilbud hos helseforetak/sykehus supplert med tilbudet hos private leverandører bidrar til å gi et mangfoldig behandlingstilbud. Behovsvurderingen peker på at det er stor variasjon i målgruppen innen TSB. Det vil derfor være ønskelig med ulik innretning av behandlingstilbudet hos avtalepartene, der noen kan ha hovedvekt på poliklinisk behandling og korttids døgntilbud, mens andre tilbyr langtids døgntilbud. Det betyr at langtidsbehandling også bør kunne bestå av kortere innleggelse, sekvensielle behandlinger og mer ambulant virksomhet før og etter døgntilbud. Det skal alltid gjøres en konkret vurdering av den enkelte pasients individuelle behandlingsbehov, noe som vil påvirke innretningen på tilbudet som gis til den enkelte pasient.

Behovsvurderingen peker på at noen av behandlingstilbudene bør ha fokus på kjønn/legning og identitet, samt at det er viktig at noen tilbud har særlig kompetanse på behandling av etniske minoriteter og personer med svak kognitiv fungering. Helse Sør-Øst RHF vurderer altså at det er flere forhold enn kjønn som bør vurderes i den kommende anskaffelsen.

Helse Sør-Øst har tilbud til gravide med rusmiddelavhengighet som ønsker innleggelse både ved helseforetakene og hos to avtalepartar. Ut fra bruk over tid vurderer Helse Sør-Øst RHF at den regionale enheten ved Sykehuset Innlandet HF i framtiden vil være tilstrekkelig for å dekke regionens behov for gravide innlagt etter §10-3 i helse- og sosialtjenesteloven da dagens kapasitet er betydelig høyere enn faktisk forbruk.

Gjennom den varslede forebyggings- og behandlingsreformen vil regjeringen komme nærmere tilbake til tilbudene til personer med rusmiddelproblemer. Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål 3287 fra representanten Lan Marie Nguyen Berg.

SPØRSMÅL NR. 3276**Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold****Besvart 6. oktober 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hvordan stiller statsråden seg til at ulike klubber med religiøst innhold eller trosopplæring får plass i SFO?

BEGRUNNELSE:

SFO skal være for alle, uavhengig av bakgrunn. Det er derfor uheldig å se at egne religionsklubber får etablere sitt tilbud i SFO tiden. Det skaper et utenforskap for de som ikke får være med i klubben. I SFO skal alle barn få delta i i det sosiale fellesskapet. Slike klubber bidrar til det stikk motsatte, et skille mellom elver som må velge mellom SFO eller trosopplæring.

Det er ikke vedtatt et forbud i opplæringsloven, men i forskrift om rammeplan for SFO står det:

«SFO skal aktivt bidra til å danne fellesskap der alle barn kan delta og få en opplevelse av å høre til. SFO skal bidra til at barn opplever likeverd, sosial tilhørighet og sosialt fellesskap med andre barn og med personalet. Dette forutsetter respekt for forskjellighet og anerkjennelse av mangfold.»

Det er jo betimelig å stille spørsmål om SFO klarer å danne fellesskap der alle barn kan delta når det tilbys egne «klubber» for barn som tilhører en spesifikk type religion.

Viser også til partienes merknader i Innst.S. nr 200 (2002-2003) der det blant annet presiseres at:

"Trosopplæringen skal være et tilbud til kirkens medlemmer. Opplæringen skal i størst mulig grad være inkluderende og i god dialog med de deler av lokalsamfunnet som velger bort trosopplæring, eller som står utenfor kirken. Derfor må menighetene ikke legge opplæringen til SFOs lokaler eller i SFOs tid, når dette betyr at barn må velge mellom SFO eller trosopplæring."

Når dette nå skjer, uvisst av hvilket omfang så er det av interesse å vite hvordan statsråden stiller seg til dette, og et. jobber med det videre.

Svar:

På generelt grunnlag mener jeg det er positivt at SFO samarbeider med foreninger og organisasjoner for å gjennomføre og organisere aktiviteter. Forutsetningen er at aktivitetene som tilbys i SFO-tiden ikke er diskriminerende overfor enkeltbarn eller grupper, jf. blant annet rammeplanen for SFO og opplæringsloven § 9 A-3. Dette innebærer at det i utgangspunktet kan være anledning til å tilby aktiviteter i samarbeid med ulike trossamfunn.

På den annen side innebærer det at det må tas hensyn til språklig og kulturell bakgrunn når det helhetlige tilbudet ved SFO skal settes sammen. Det innebærer blant annet at det må gis tydelig informasjon om hva aktivitetene innebærer og at det er valgfritt å delta dersom det tilbys aktiviteter som for eksempel innebærer trosopplæring. For å sikre likebehandling kan det for eksempel heller ikke oppstilles betingelser for deltakelse om at man er døpt eller lignende.

Kommunen skal oppfylle plikten til å ha et tilbud om SFO, og den er ansvarlig for at SFO drives i samsvar med regelverket. Opplæringsloven og rammeplanen for SFO gir kommunen føringer når det gjelder den nærmere organiseringen av, og innholdet i SFO-tilbudet. Blant annet gjelder opplæringsloven kapittel 9 A om elevenes skolemiljø for SFO-tilbudet.

I rammeplanen for SFO punkt 3.1. står det blant annet:

«I tillegg til selv å tilrettelegge for aktiviteter kan SFO samarbeide med kulturskoler, lokale lag, foreninger og organisasjoner for å gjennomføre og organisere innholdet og aktivitetene. I planleggingen av innholdet skal SFO være bevisst på at aktiviteter også kan virke ekskluderende på enkeltbarn eller grupper, for eksempel på grunn av økonomi, behov for særskilt tilrettelegging og språklig eller kulturell bakgrunn. SFO skal vurdere hvordan det helhetlige tilbudet i SFO kan tilpasses for å være mest mulig inkluderende.»

Skolefritidsordningen skal være inkluderende for alle, og samtidig vise respekt for barnas livssyn og religion. Det er viktig at ingen ekskluderes, direkte eller indirekte, for eksempel på grunn av religiøs, språklig eller kulturell bakgrunn.

SPØRSMÅL NR. 3277**Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 4. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

I Regjeringens eierskapsmelding er forventningene til klima styrket betraktelig. Staten forventer at selskapene setter mål og iverksetter tiltak for utslippsreduksjon i tråd med Parisavtalen. Statseide Equinor planlegger likevel å åpne nye fossile prosjekter verden rundt, blant annet Rosebank utenfor Storbritannia og Bay du Nord i Canada. FN sier det ikke er rom for slike prosjekter.

Er statsråden komfortabel med at statseide selskaper bryter med eierskapsmeldingen, og hva vil statsråden foreta seg for å stanse slike brudd?

Svar:

I eierskapsmeldingen, Meld. St. 6 (2022 - 2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper, redegjør regjeringen for statens forventninger til selskapene og hvordan staten som eier følger opp selskapene, inkludert rollefordelingen mellom eier, styret og daglig leder.

Statens mål som eier i Equinor ASA er jf. eierskapsmeldingen høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer. Dette forutsetter at selskapet integrerer og balanserer økonomiske, sosiale og miljømessige forhold gjennomgående i sine ambisjoner, mål, strategier og virksomhetsstyring.

I gjeldende eierskapsmelding har regjeringen forsterket forventningene på klimaområdet. Staten forventer at i) Selskapene identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til klima og integrerer dette i sine strategier. ii) Selskapene setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp på kort og lang sikt i tråd med Parisavtalen, og rapporterer om måloppnåelse. Målene er vitenskapsbaserte der dette er tilgjengelig. iii) Selskapene rapporterer på direkte og indirekte klimagassutslipp og klimarisiko, og benytter anerkjente standarder for rapportering på klimagassutslipp og klimarisiko. Disse forventningene ble lagt frem i eierskapsmeldingen 21. oktober 2022, og meldingen ble behandlet i Stortinget i februar 2023. I meldingen er det også beskrevet hvordan staten som eier følger opp, dersom det over tid er vesentlige avvik fra statens forventninger. Det vil som regel være naturlig å følge opp styret og ledelsen i eierdialogen. Dersom det ikke fører frem, kan staten påvirke gjennom beslutninger på generalforsamling.

Equinor har en ambisjon om netto null i 2050 og la i 2022 frem en energiomstillingsplan for sin generalfor-

samling. Selskapet skal rapportere på planen hvert år og legge den frem for generalforsamlingen på nytt minst hvert tredje år. Staten stemte for planen, blant annet fordi selskapet er tydelig på at den langsiktige verdiskapingen støtter opp om målene i Paris-avtalen og 1,5 graders-banen. Dette påvirker naturligvis også selskapets investeringer.

Staten forventer at styret og administrasjonen arbeider aktivt med statens forventninger og vurderer om og hvordan de bør hensyntas i Equinors energiomstillingsplan. Oppfølging av energiomstillingsplanen, basert på forventningene i eierskapsmeldingen, blir sentralt i eierdialogen med selskapet i årene fremover. Departementet benytter eierdialogen aktivt og tar opp forhold, stiller spørsmål og formidler synspunkter som er innspill selskapsledelsen kan vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. Selskapets omstillingsplan vil selvfølgelig ha betydning for hvordan selskapet utvikler seg og hvordan det investerer. Hvilke konkrete prosjekter selskapet går inn i, må styret som sagt selv vurdere.

Staten er en aktiv, ansvarlig og langsiktig eier som skal bidra til å oppnå målene som eier. Det er imidlertid styrets ansvar å forvalte selskapet, inkludert å fatte investeringsbeslutninger og å legge selskapets strategi, jf. selskapslovgivningens rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder.

I dialogen med Equinor, har departementet blant annet drøftet temaer som strategi og drift, inkludert lønnsomhet, klimagassutslipp, robusthet og risikostyring generelt og knyttet til investeringer i olje og gass internasjonalt spesielt. Dette blir vesentlig i eierdialogen også fremover.

SPØRSMÅL NR. 3278**Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 6. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er statsrådens uttalelser korrekt forstått ved at hun mener det er direkte årsakssammenheng mellom omfanget av innvandring og omfanget av alvorlig voldskriminalitet, slik at høyere innvandring gir mer alvorlig voldskriminalitet, og hvis dette ikke er riktig bes meningsinnholdet i uttalelsen forklart?

BEGRUNNELSE:

Det vises til statsrådets intervju med VG-TV i forbindelse med hennes besøk til Sverige den 27.09.23. Det vises særlig til at statsråden på spørsmål om hun var bekymret for at den pågående voldsbølgen i Sverige skal spre seg over grensen til Norge, uttaler følgende:

«Norsk politi gjør en viktig innsats og Sverige har hatt en helt annen innvandringspolitikk enn Norge som gjør at situasjonen er litt ulik.»

<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/RGdkLJ/justisminister-emilie-enger-mehl-om-gjengkriminalitet-i-sverige>

Svar:

Nei, det er ikke grunnlag for å trekke en slik slutning på generelt grunnlag basert på mine uttalelser. Jeg minner om at Norge har mottatt et historisk høyt antall flyktninger i 2022 og hittil i 2023, uten at det så langt har gjort

store utslag på omfanget av alvorlig voldskriminalitet. Det er i tillegg et stort antall arbeidsinnvandrere i Norge med ulike nasjonaliteter.

I intervjuer jeg har gitt om situasjonen har jeg påpekt de faktiske forskjellene i trusselbildet i Norge kontra Sverige: Det er store forskjeller mellom Sverige og Norge når det gjelder den voldelige gjengkriminaliteten som Sverige er utsatt for. For eksempel var det i Sverige over seksti drap der skytevåpen ble benyttet i 2022, mens det i Norge var fire drap med skytevåpen. Norge har mindre utfordringer enn vårt naboland.

Integrerings- og inkluderings tiltak må sees i sammenheng med omfanget av innvandring. Innvandrings- og integreringspolitikk er et nasjonalt anliggende, og Norge og Sverige har ikke hatt felles politikk på dette området. Jeg mener det er avgjørende at vi har høy innsats på b.l.a. god integrering, inkludering, forebygging av utenforskap og negativ sosial kontroll for å forebygge alvorlig voldskriminalitet. Hvordan vi innretter bosettingspolitikken, introduksjonsprogram, arbeidslivstiltak mv. har dermed stor betydning. Dette ligger til arbeids- og inkluderingsministeren.

Retten til å søke asyl er en grunnleggende menneskerettighet. Regjeringen vil føre en ansvarlig og forutsigbar innvandringspolitikk, og se nivået på kvoteflyktninger i sammenheng med nivået på asylankomster. Derfor ble kvoten for overføringsflyktninger redusert fra 3000 til 2000 i 2023, som følge av høye asylankomster fra Ukraina.

SPØRSMÅL NR. 3279**Innlevert 28. september 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 10. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Regjeringen vil nå ta inn den norske solindustrien inn i Grønt Industriløft, slik MDG foreslo i Innst 8 S (2022-2023). I løpet av det siste året har imidlertid alle ansatte

ved Norsun i Årdal blitt permittert, mens REC Solar har nedskalert virksomheten kraftig.

Mener statsråden at dette grepet vil være tilstrekkelig til å gjenreise virksomheten ved Norsun og REC Solar, og

vurderer statsråden eventuelt andre grep for å sikre stabile langsiktige rammevilkår vilkår for den norske solindustrien?

BEGRUNNELSE:

I næringskomiteens behandling av statsbudsjettet for 2023 (Innst 8 S (2022-2023)) fremmet komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

"Stortinget ber regjeringen gjøre den norske solcelleindustrien til et særlig satsingsområde i Grønt industriløft."

Spørsmålsstilleren er glad for at regjeringen nå følger opp forslaget, men er usikker på om det å etablere solindustri som et innsatsområde i Grønt Industriløft er tilstrekkelig til å gjenreise den norske solindustrien som har hatt store problemer de siste årene.

Andre aktuelle tiltak kunne for eksempel vært å gjøre solcelleindustrien til et særlig satsingsområde i "Hele Norge eksporterer"-strategien, slik Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne foreslo i Innst 8 S (2022-2023), og å aktivt benytte IPCEI PV-samarbeidet for å sikre en sterk norsk posisjon i den europeiske verdikjeden for solcelleindustrien, slik Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og KrF foreslo i Innst 9 S (2022-2023).

Svar:

Grønt industriløft er regjeringens store industrisatsning. Grønt industriløft skal ta oss gjennom den største omstillingen norsk økonomi har sett i moderne tid. Vi skal bygge på vårt gode utgangspunkt fra forvaltning av rike naturressurser, industrielle kompetanse, regionale fortrinn og den norske modellen, og utnytte mulighetene som ligger i markedet for grønne produkter.

I det oppdaterte veikartet for Grønt industriløft trekker vi frem solindustrien som et eget innsatsområde, fordi vi ser hvor viktig denne verdikjeden er både i norsk, men særlig i europeisk og global sammenheng. Siden i fjor har solindustri og norsk solkompetanse fått økt betydning i en europeisk kontekst, som ledd i å redusere avhengigheten av russisk gass og for å gjøre Europa mindre avhengig av import av innsatsfaktorer til solenergi fra Kina. Solkraft har også fått økende betydning som energikilde i Norge.

Norske virksomheter er blant svært få produsenter av ingot og wafer utenfor Kina. De leverer høykvalitets silisiumprodukter som er avgjørende for å omdanne solenergi til elektrisitet. Disse industrianleggene har imidlertid behov for fornying, og har over tid hatt en krevende lønnsomhetssituasjon.

Solindustrien i den vestlige verden står i en brytningstid. A gjenoppbygge en konkurransedyktig verdikjede for solenergi i Europa vil kreve forsterket samhandling mellom de europeiske aktørene og utstrakt bruk av part-

nerskap. Norge har aktører med denne kompetansen, og som har tette koblinger til utenlandske virksomheter i verdikjeden. Vi vil kunne bruke våre partnerskap med EU til å realisere felles ambisjoner. Norske bedrifter er også godt posisjonert til å levere materialer, produkter og kompetanse for å møte EUs ambisjoner om økt autonomi på solenergiområdet. Norges partnerskap med EU og Tyskland danner en plattform for samarbeid for å integrere de norske bidragene til EU-satsingen. Norge har også inngått avtale med EU om å delta i EUs nye investeringsprogram InvestEU, som gir næringslivet tilgang til finansielle instrumenter i en størrelsesorden vi ikke tilbyr gjennom vårt nasjonale virkemiddelapparat. I sommer fikk Norsun 600 millioner kroner fra EUs innovasjonsfond. De norske solvirksomhetene er med andre ord tett koblet sammen med utenlandske virksomheter i andre deler av verdikjeden, og det er ikke først og fremst hjelp til ytterligere internasjonalisering disse bedriftene har behov for.

Når Nasjonalt eksportråd i april anbefalte tre nye eksportsatsinger til «Hele Norge eksporterer»-strategien: design- og ferdigvareindustrien, helseindustrien og reiselivsnæringen, var dette på bakgrunn av en grundig prosess. For å sikre et best mulig beslutningsgrunnlag ble det av Nasjonalt eksportråd i fjor gjennomført en bred og åpen innspillsprosess med næringslivet om hva som bør bli strategiske eksportsatsinger fremover. Dette resulterte i over 70 innspill som omhandlet nærmere 20 sektorer. Om solindustrien på et senere tidspunkt blir foreslått som ny eksportsatsing, kan jeg forsikre om at dette eventuelt vil skje på bakgrunn av en grundig vurdering.

Regjeringen vil styrke kapitalvirkemidlene i Grønt industriløft, og samtidig sørge for at virkemiddelapparatet vris i en grønnere retning. Dette gjør vi gjennom å støtte opp under investeringer i selskaper, industribygg eller prosessutstyr. Vi legger også til rette for at staten kan gi markedsmessige lån for å finansiere flere prosjekter innenfor grønne verdikjeder, også i tidlige faser. Regjeringen har i forbindelse med Grønt industriløft foreslått å styrke innsatsen med 15 milliarder kroner i form av garantier, lån, egenkapital og tilskudd.

Det er likevel slik at det er privat kapital som skal lede an i det grønne skiftet. Regjeringen vil mobilisere mest mulig privat kapital til det grønne skiftet gjennom internasjonalt konkurransedyktige ordninger for risikoavlastning. Staten har så langt bidratt gjennom blant annet at Nysnø har investert i Norsun og at vekstselskapet Siva har bidratt på finansieringssiden. Deretter er det viktig at selskaper etter hvert står på egne ben og oppnår lønnsom drift.

Veikartet for Grønt industriløft er et sentralt arbeidsverktøy for regjeringen og virkemiddelapparatet i realiseringen av ambisjonene om å satse i grønn retning, i en verden som ikke står stille, men tvert imot endres raskt. Ett av tiltakene, ved å ta inn solindustrien i Grønt industriløft, er at regjeringen vil invitere norsk solindustri og

tilhørende forskningsmiljøer inn i en veikartprosess med mål om å levere en strategi innen utløpet av 2024.

SPØRSMÅL NR. 3280

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 9. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Helse Vest utlyste 28/2-23 anbud på spesialiserte rehabiliteringstjenester. Eksisterende avtaler om slike tjenester løper ut 31/3-24. Helse Vest har ikke funnet godkjente tilbydere i Fonna eller Stavanger. Eksisterende tilbyder har fullt ut avtaleperioden, pasienter som henvises fra nå får altså ikke tilbud om rehabiliteringsplasser i disse 2 helseregionene.

Hva vil helseministeren gjøre for å sikre pasienter i Helse Fonna og Helse Stavanger med behov for spesialisert rehabilitering og behandlingstilbud etter 31. mars 2024?

Svar:

Spesialiserte rehabiliteringstjenester er en del av de regionale helseforetakenes sørge-for-ansvar som følger av bestemmelser i spesialisthelsetjenesteloven. Tjenestene skal være forsvarlige, og den enkelte pasient skal gis et helhetlig og koordinert helsetilbud, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 2-2. Rehabiliteringstilbudet gis både i egne helseforetak og gjennom avtale med private rehabiliteringsinstitusjoner. For at befolkningen i hele Helse Vest skal ha god tilgang til rehabiliteringstjenester bør det være tilbud i alle deler av regionen.

For å besvare representantens spørsmål har departementet innhentet opplysninger om anbudsprosessen fra Helse Vest RHF.

Helse Vest RHF kunngjorde konkurransen vedrørende kjøp av spesialiserte rehabiliteringstjenester 30.03.2023. Ved tilbudsfristen 04.05.2023 var det innkommet 12 tilbud. Helse Vest RHF informerer om at de har til hensikt å meddele valg av leverandører i løpet av oktober. Helse Vest RHF har forlenget eksisterende avtaler innen spesialisert rehabilitering ut mars 2024. Dette er gjort med hensyn til forutsigbarhet og for å sikre pasienttilbudet i regionen fram til nye avtaler trer i kraft.

Helse Vest RHF sier videre:

«Det er kjent at Helse Vest RHF har avvist tre leverandører, blant dem Rehabilitering Vest i Haugesund. Siden det er en pågående anskaffelse og tildelingsbeslutning ikke er sendt leverandørene, kan ikke Helse Vest RHF gå nærmere inn på de enkelte leverandørene, deres tilbud eller hvem som vil bli tildelt kontrakt.

For Helse Vest RHF har det vært viktig å sikre en god geografisk balanse i tjenestetilbudet, og konkurransen er innrettet for å ivareta dette hensynet. Dersom resultatet av konkurransen blir at en del av regionen blir stående uten tilbud om spesialisert rehabilitering fra privat leverandør, vil Helse Vest RHF holde igjen en del av den økonomiske rammen som er satt for konkurransen. Dette for å dekke behovet i disse områdene. Helse Vest RHF ser da for seg to alternativ. Det ene alternativet vil være å lyse ut ny konkurranse for det området som ikke er dekket gjennom den pågående konkurransen. Alternativt vil Helse Vest RHF legge opp til en kombinasjon av ny konkurranse og økt tilbud av spesialisert rehabilitering i egne helseforetak.

Helse Vest RHF tar sitt sørge-for-ansvar på alvor, og vil gjøre sitt beste for sikre en god geografisk fordeling av tjenestetilbudet i regionen».

SPØRSMÅL NR. 3281**Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 9. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Vil fiskeri- og havministeren sørge for at fiskerinæringa og andre får innsyn på normal måte i tråd med offentleglova i saker om prekvalifisering og tildelingar av prosjektområde for vindkraft til havs, og er statsråden som øvste ansvarleg for norsk havpolitikk samd i at ei rask avklaring av at ein skal følge vanlege demokratiske spelereglar, er svært viktig for legitimiteten i heile det vidare arbeidet med offshore vindkraft i Noreg?

GRUNNGJEVING:

Olje- og energidepartementet har foreslått å innskrenke innsynsretten i komande saker om prekvalifisering og tildelingar av prosjektområde for vindkraft til havs. Grunngivinga til departementet er at det er arbeidskrevjande å gå gjennom alle dokumenta, og at dei vil innehalde store mengder opplysningar som er hemmelege. Det gjer at det vil vere ressurskrevjande å vurdere eventuelle unntak for resten av dokumenta.

For underteikna framstår dette som eit syltynt grunnlag for å innskrenke ålmenta sin innsynsrett i staten sine affærer, ikkje minst i ei sak som er så omfattande, prinsipielt viktig og med så store potensielle økonomiske konsekvensar som prosessane knytt til bruk av havområde til utbygging av offshore vindkraft vs. vern og/eller bruk til anna næringsføremål.

Uansett kva syn ein har på offshore vindkraft, er det i alle si interesse at dei prosessane vi no skal gjennom er opne, transparente og gir viktige andre aktørar i havområda som fiskerinæringa høve til å få innsyn og gi viktige innspel undervegs i prosessen.

Svar:

Det er viktig for meg å slå tydelig fast at fiskerinæringa og andre får og fortsatt skal få innsyn på normal måte i tråd med offentleglova i saker om prekvalifisering og tildeling av prosjektområder for vindkraft til havs. Departementet har ikkje foreslått at det ikkje skal gis innsyn. Forslaget som er sendt på høring begrenser kun innsynsretten frem til tildeling er skjedd.

Opplysninger som er underlagt taushetsplikt i lov er unntatt fra innsyn, jf. offentleglova § 13. Et eksempel på opplysninger som er underlagt lovpålagt taushetsplikt er opplysninger om tekniske innretninger, fremgangsmåter eller forretningsforhold som det vil være av konkurranse-

messig betydning å hemmeligholde, jf. forvaltningsloven § 13. Det er første gang vi avholder en konkurranse om tildeling av prosjektområder for vindkraft til havs. Vi vet ikke hva som blir omfanget eller innholdet av søknadene, men det er grunn til å tro at de kommer til å inneholde mange opplysninger som er underlagt lovpålagt taushetsplikt. Disse kan ikke departementet gi innsyn i.

Forslaget som er sendt på høring, gjelder bare frem til tildeling er skjedd, og er samme system man har for saker om offentlig anskaffelse og kjøp av flyrutetjenestetilbud. For å sikre en effektiv og grundig evaluering av søknadene mener jeg det hensiktsmessig med en tydelig hjemmel for et tilsvarende unntak for søknader om prekvalifisering og tildeling av områder. Det skaper en bedre forutsigbarhet for alle parter.

Etter at areal er tildelt, vil det kunne søkes om innsyn etter de vanlige reglene i offentleglova. Etter tildeling av areal har utbygger seks uker på seg til å utarbeide forslag til konsekvensutredningsprogram. Forslaget sendes på offentlig høring før det fastsettes av departementet. Deretter skal konsekvensutredningen utarbeides. Denne skal også sendes på offentlig høring. På denne måten vil både fiskerinæringa og andre interessenter få full innsikt i prosjektet som planlegges, og mulighet til å komme med sine innspill. Jeg har også opprettet en egen gruppe for sameksistens, hvor også fiskerinæringa er representert, for å sikre at vi utvikler prosesser og regelverk som sikrer god sameksistens mellom havvind og andre næringer.

SPØRSMÅL NR. 3282**Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold****Besvart 6. oktober 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Flere lærere rapporterer om at kartleggingsprøven i lesning for 6-åringer fører til press om å terpe på lesing for tidlig, og at det gir mindre tid til lek. Barn som for få år siden lekte i barnehagen må nå prestere og underlegges kompetansemål, noe forskere nå stiller seg kritiske til.

Deler statsråden bekymringen, og vil ta initiativ til å stoppe denne praksisen?

BEGRUNNELSE:

Vi leser i Klassekampen at forskergruppa som skal evaluere seksåringenes inntreden i skolen har publisert en av tre delrapporter. Men allerede nå varsles det at flertallet av lærerne blir påvirket negativt av kartleggingsprøven i lesing som de fleste barna tar (selv om den nå ikke er obligatorisk lengre). Det er ikke bra å presse barna til å lære å lese før de er modne for det, og selv om det ikke er intensjonen, så blir det konsekvensen. Barn skal få leke, og de skal få et godt møte med skolen. Ved at barn allerede i førsteklasse opplever å ikke mestre, ikke passe inn så kan det få alvorlige konsekvenser for det senere skoleløpet. Selv om vi venter den endelige evalueringen så er det av interesse å vite om statsråden allerede nå vil ta noen grep for å stoppe denne lesekartleggingen.

Svar:

Det skal være rom for lek i skolen, særlig for de yngste elevene. Leken har en verdi i seg selv, og den er viktig for både faglig og sosial læring og utvikling. Det trenger ikke være noen motsetning mellom lek og læring, og mye god læring skjer gjennom lek.

Det nye læreplanverket, som skolene tok i bruk i 2020 er tydelig på at leken skal ha en plass i de første skoleårene. Lek er omtalt både i Overordnet del og i læreplanene for de ulike fagene. Jeg er opptatt av at vi skal ha en skole der alle elevene kan trives og mestre, og at seksåringene opplever en god skolestart.

Evalueringen av seksårsreformen som gjennomføres av OsloMet tyder på at dagens seksåringer møter en variert skolehverdag med lek, ulike læringsaktiviteter, uteskole og fysisk aktivitet. Første delrapport som vi mottok i desember 2022 pekte også på at den frie leken hadde fått mindre plass, og at det var mer lærerstyrte aktiviteter. Nå vil vi snart få andre delrapport og sluttrapporten er ventet på nyåret. Da vil vi vite mer om hvilke styrker og ut-

fordringer opplæringen for de yngste elevene har, og om vi bør vurdere tiltak.

Kartleggingsprøvene i lesing og regning på 1. og 3. trinn er laget for å gi støtte til de elevene som trenger ekstra oppfølging. Kartleggingsprøvene på 1. trinn er frivillige for skolene å gjennomføre, og resultatene rapporteres ikke til nasjonalt nivå. Det er viktig at de barna som trenger ekstra tilrettelegging blir fanget opp tidlig, og at de får den hjelpen de har behov for. Tidlig innsats er viktig for at barna får den støtten og hjelpen de trenger, og for at de trives og lærer mer resten av skoleløpet.

Det er viktig at vi har verktøy, prøver og undersøkelser som bidrar til at lærerne kan gi elevene den støtten de trenger i skolehverdagen. Prøvene og undersøkelsene som gir kunnskap om elevenes læring og læringsmiljø, må ha god kvalitet og oppleves som nyttige og relevante. Regjeringen vil tenke nytt om hvordan vi vurderer kvaliteten i norske skoler, og hvordan vi driver kvalitetsutvikling. Det er behov for et system som legger mer vekt på faglig og pedagogisk kvalitetsutvikling. Regjeringen har derfor satt ned et partssammensatt utvalg som gjennomgår kvalitetsvurderingssystemet, inkludert kartleggingsprøvene.

Utvalget skal levere sin sluttrapport i november med forslag til endringer i dagens kvalitetsvurderingssystem. Utvalgets rapport skal sendes på høring og jeg ønsker en bred debatt om hvordan vi fremover kan utvikle prøver og undersøkelser som støtter arbeidet med skolens brede mandat om danning og utdanning.

SPØRSMÅL NR. 3283**Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 6. oktober 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

På kva måte vil statsråden sikra at forskrift om rekruttering og flytting i utanrikstenesta skjer i tråd med det som var Stortingets føresetnad om å garantera føreseielege og saklege prosessar?

GRUNNGJEVING:

Eg viser til endringane i utanrikstenestelova (prop. 71 L (2022-2023) og innst. 396 L (2022-2023)) vedtatt av Stortinget 7. juni i år. Utenriksdepartementet har sidan sendt forslag til ny forskrift på høyring.

Eg er kjent med at arbeidstakarorganisasjonane i UD les forslaget til ny forskrift om rekruttering og flytting i utanrikstenesta med stor bekymring. Merknader frå fleirtalet i utanriks- og forsvarskomiteen om behovet for objektive kriterium som sikrar medverking og kontroll, er ikkje følgt opp i utkastet til forskrift. I utkastet er kriteria for utveljing verken definert eller vekta, og det er ikkje spesifisert korleis fagforeiningane skal kunna medverka.

Eg er vidare kjent med at UD har føreslått at personalreglementet berre skal gjelda for tilsetjing i «ledig stilling», og at «rotasjonstillingar» ikkje blir rekna for å vera ledige stillingar. Det supplerande personalreglementet skal ikkje gjelda lenger. Dette betyr at det berre er forskrifta som vil regulera flyttingar i utanrikstenesta. Arbeidstakarorganisasjonane mistar dermed forhandlingsretten dei har på UD's personalreglement. Lovendringane og forslaget til forskrift vil dermed gi arbeidsgivar auka styringsrett, på kostnad av dei tilsette sine rettar og medverking.

Det er vidare problematisk at UD sitt forslag til forskrift ikkje vart lagt fram for arbeidstakarorganisasjonane før det vart sendt på offentleg høyring. Arbeidstakarorganisasjonane i Utenriksdepartementet - NTL, Akademikerne og Parat - har derfor utarbeidd eit omfattande felles høyrings svar til forslaget til forskrift.

Svar:

Jeg kan forsikre at arbeidet med ny forskrift om rekruttering og forflytning i utenrikstjenesten følger opp alle sider av regjeringens forslag til lovendringer og Stortingets forutsetninger. De ansattes representanter er konsultert underveis i arbeidet. Deres merknader til forslaget i den offentlige høringen er gjennomgått og vurdert. Så langt det er forenlig med Stortingets vedtak, er forslag og pre-

siseringer søkt ivaretatt i departementets videre oppfølging.

Det har hele tiden vært en viktig forutsetning for forslaget til endringer i utenrikstjenesteloven at de ansattes medvirkning skal videreføres i ny rotasjonsordning. Dette er fulgt opp i samsvar med mottatte innspill fra arbeidstakerorganisasjonene og vil bli inkludert i forskriften. De tillitsvalgte vil delta i saksbehandlingen av forflytninger og bli forelagt utkast til fordeling av medarbeidere på flytteplanen før det treffes vedtak. Arbeidstakerorganisasjonene kan stille spørsmål, be om informasjon og fremme forslag. Eventuelle forslag vil bli del av beslutningsgrunnlaget ved vedtak om forflytning.

Som jeg understreket i Stortingets debatt om lovforslaget, er målet med ny rotasjonsordning å sikre kvalifiserte medarbeidere på alle våre utenriksstasjoner, utvikle og utnytte tjenestens samlede kompetanse og ivareta en rettferdig byrdefordeling mellom ansatte over tid.

Jeg la særlig vekt på at jeg ønsker å ivareta medfølgende familie når medarbeidere tjenestegjør i utlandet. Noen steder er det ikke mulig å ha med familie, mens det andre steder ikke er tilstrekkelig vern for alle typer familierelasjoner. Medfølgendes muligheter til arbeid og barns skolegang er viktige hensyn å ta ved forflytning for å sikre at tjenesten forblir en attraktiv arbeidsplass gjennom alle faser av karrieren. Også ansatte som reiser ut alene skal ivaretas.

Jeg pekte i debatten på at ansattes kvalifikasjoner skal legges til grunn. Med kvalifikasjoner forstås utdanning, erfaring og personlig egnethet, sammenholdt med kvalifikasjonskravene som er fastsatt for stillingen. Alle kandidater vil bli vurdert for stillingene basert på de angitte kompetansekrav. Dersom det er to eller flere kvalifiserte kandidater, skal departementet foreta en vurdering av fordeling av medarbeidere basert på fastsatte objektive kriterier, som i tillegg til den enkeltes kvalifikasjoner skal være hensyn til kompetansestyring, rotasjonstakt, byrdefordeling og familiehensyn.

Jeg konstaterte at familiehensyn er et objektivt kriterium. Det gjelder også øvrige kriterier i lovforslaget. Det ville samtidig ha vært uhensiktsmessig på forhånd å vekte hvordan kriteriene skulle anvendes i enkeltsaker, da det ville ha begrenset både ansattes og tjenestens behov for fleksibilitet.

I forslaget til forskrift som ble sendt på høring forutsettes at arbeidsgiver skal foreta en helhetlig vurdering av kriteriene og balansere disse på en saklig måte som sikrer

størst mulig grad av likebehandling. Vurderingene skal være etterprøvbare slik at ansattes medvirkning blir reell.

I arbeidet med ny forskrift er også regelverk i andre statlige virksomheter som har en form for flytteplikt eller plikttjeneste tatt i betraktning. Forslaget til forskrift balanserer nødvendige hensyn til fleksibilitet for den enkelte

og tjenesten med hensynet til forutsigbarhet ved vedtak om forflytning.

Jeg er derfor trygg på at Stortingets forutsetninger vil bli oppfylt og at utenriktjenesten vil kunne ivareta ansattes og virksomhetens behov på en god måte i ny rotasjonsordning.

SPØRSMÅL NR. 3284

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 5. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Inndragning av utbytte fra kriminell virksomhet er et viktig virkemiddel for å bekjempe profittmotivert kriminalitet. Politiet rapporterer om at antall inndragningssaker har økt, men av statistikken fremgår det at økningen både i antall saker og inndratte verdier har vært relativt stabil siden 2019.

Kan statsråden gjøre rede for hva regjeringen gjør for å øke bruken av inndragning av utbytte, og når ser statsråden for seg å få på plass et system for sivilrettslig inndragning?

Svar:

Jeg er helt enig med representanten i at inndragning av utbytte fra kriminalitet er et helt sentralt virkemiddel for å bekjempe den profittmotiverte kriminaliteten. Repre-

sentanten viser til stabile tall siden 2019, men faktum er at inndragningsresultatene har vært stabile, lave og utilfredsstillende de siste 25 årene. En ny rapport fra Politihøgskolen viser for øvrig at inndragning ikke antas å ramme grov profittmotivert kriminalitet i særlig grad, idet knappe én prosent av verdiinndragningskravene gjelder beløp over kr 2 millioner.

Det er med andre ord gode grunner for at den kommende Stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet vil ta for seg inndragning av utbytte som et sentralt tema. Jeg tar sikte på at meldingen legges frem for Stortinget innen utgangen av året, og i meldingen vil det legges frem en rekke tiltak for å sikre at vi i langt større grad lykkes i å frata utbyttet til de kriminelle, herunder vil det omtales status og konkret fremdrift for sivilrettslig inndragning. Detaljene i forslagene vil jeg komme tilbake til i selve meldingen.

SPØRSMÅL NR. 3285

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 5. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Forskere og fagfolk har ønsket å ha en lovfestet plikt til å sørge for at barn får helsekontroll, noe regjeringen har

sagt nei til. Stortinget vedtok også følgende: "Stortinget ber regjeringen følge nøye med på om de nye nasjonale

retningslinjene for helsestasjoner og skolehelsetjeneste endrer dagens praksis."

Har praksis blitt endret og eventuelt hvordan?

BEGRUNNELSE:

Det å sørge for at våre barn er trygge, ikke utsettes for omsorgssvikt og får den helseoppfølgingen den enkelte trenger er essensielt. I dette ligger også å sjekke språkutviklingen sånn at man kan iverksette tiltak for å hjelpe barna til å lære seg norsk før de begynner på skolen. Det er også etter Fremskrittspartiets syn veldig viktig at man er tydelige på at foreldre som ikke bidrar til dette og motsetter seg hjelpetiltak må meldes til barnevernet eller andre offentlige instanser for å unngå at barna blir skadelidende. Fremskrittspartiet har fremmet forslag om dette i Stortinget tidligere og i Innst 317S (2016-2017) fattet også Stortinget vedtak om å følge med på om de nye nasjonale retningslinjene endrer dagens praksis.

Svar:

Jeg takker for spørsmålet fra representanten Wiborg rundt et viktig tema, nemlig at barn skal oppleve trygghet og ikke utsettes for omsorgssvikt. Jeg vil igjen benytte anledningen til å understreke viktigheten av helsestasjons- og skolehelsetjenesten som en sentral forebyggingsarena. Dette er en tjeneste som nyter stor tillit i befolkningen.

Denne regjeringen er opptatt av at vi må forebygge mer og bedre. Vi må sikre at unge og familier har lett tilgjengelige lavterskeltilbud slik at vi kan komme inn tidlig og kunne hjelpe raskt der det er behov. Helsestasjons- og skolehelsetjenesten møter alle barn og familier tidlig. Tjenesten er på denne måten grunnsteinen i det forebyggende arbeidet, hvor de første båndene til vår felles helsetjeneste knyttes.

Regjeringen følger opp styrkingen av helsestasjons- og skolehelsetjenesten i tråd med Hurdalsplattformen. For å se helheten i tjenestetilbudet til barn og unge, deres foresatte, gravide og barselfamilier, inngår dette arbeidet i opptrappingsplan for psykisk helse, folkehelsemeldingen og Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Regjeringen vil styrke tjenesten både faglig og økonomisk. Vi er allerede godt i gang med opptrappingen av tjenesten. I årets budsjett ble det øremerkede tilskuddet til helsestasjons- og skolehelse-tjenesten styrket med 45 mill. kroner til totalt 434,6 mill. kroner. I tillegg ble det bevilget 987,4 mill. kroner i rammetilskudd til kommunene.

Barn har etter pasient- og brukerrettighetsloven § 6-1 rett til helsekontroll. Foreldrene plikter å medvirke til at barnet deltar i helsekontroll. Bestemmelsen om barnets rett til helsekontroll i kommunen barnet bor eller oppholder seg, viser til den plikten kommunen har til å tilby slike kontroller, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 1. Kommunen har også etter samme lov §

3-3 a et ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep. Dette innebærer at kommunene skal ha særlig oppmerksomhet rettet mot at pasienter og brukere kan være utsatt for, eller kan stå i fare for å bli utsatt for, vold eller seksuelle overgrep. Kommunen skal legge til rette for at helse- og omsorgstjenesten blir i stand til å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep. Nærmere regler om helsestasjons- og skolehelsetjenesten følger av forskrift om helsestasjons- og skolehelse-tjenesten. Helseinspektorens nasjonale faglige retningslinje for helsestasjons- og skolehelse-tjenesten og nasjonale faglig retningslinje for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge, beskriver nasjonale helsemyndigheters oppfatning av hva som er god faglig praksis og hvordan relevant regelverk skal tolkes.

Vi følger med på praksis ute i tjenestene, blant annet gjennom vårt fagdirektorat. Helse- direktoratet har kontakt med tjenestene og sørger for oppdateringer, endringer og justeringer av de nasjonale retningslinjene når det er nødvendig og hensiktsmessig. I 2020 gjennomførte blant annet Helseinspektorens en kartlegging rundt uteblivelse fra konsultasjoner i helse-stasjonsprogrammet; Manglende oppmøte på helsestasjonen. En kartlegging rundt uteblivelse fra konsultasjoner i helsestasjonsprogrammet 0-5 år (IS-2928). Helseinspektorens har mottatt jevnlig henvendelser vedrørende omfanget av manglende oppmøte til aldersbestemte helsekonsultasjoner på helsestasjon. Flere har spørsmål om det er de barna vi av ulike grunner er bekymret for, som ikke møter. I undersøkelsen ble det ikke funnet særskilte kjennetegn ved barn/familier som ofte utsetter konsultasjon eller ikke møter. Det er mange årsaker til at foreldre avbestiller eller ikke møter til oppsatte konsultasjoner. Antallet oppsatte konsultasjoner med manglende oppmøte hadde imidlertid avtatt markant etter at mange kommuner har begynt å bruke SMS-varsling. Undersøkelsen bekrefter at det er høy tillit i befolkningen til det frivillige tilbudet som gis i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, og at det ikke er behov for ytterligere lovregulering om obligatorisk fremmøte. Det som er avgjørende er at kommunen har oversikt over de folkeregistrerte barna som bor i kommunen til enhver tid, slik at de kan tilbys helsekonsultasjoner. Dette er nå tatt inn i de nasjonale faglige retningslinjene. Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR) vil, når det er på plass for denne tjenesten, kunne gi oss en enda bedre oversikt over hvordan alle barn og unge i Norge ivaretas og følges opp i tjenesten.

SPØRSMÅL NR. 3286**Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 9. oktober 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Regjeringens nye dataspillstrategi skulle vært lansert våren 2023, men har enda ikke blitt lansert, er det satt en dato for når dataspillstrategien skal lanseres, hvis ikke hvorfor er den utsatt på ubestemt tid?

BEGRUNNELSE:

Kulturdepartementet startet arbeidet med den nye dataspillstrategien 27. januar 2022. Signalene fra KUD var at dataspillstrategien skulle komme våren 2023, men har flere ganger blitt utsatt uten å få en ny dato. Etter at det ble

skifte av politisk ledelse i KUD i sommer har det vært helt stille rundt strategien.

Svar:

Departementet gjennomførte et referansemøte med representanter fra dataspillfeltet i mars, og på bakgrunn av tilbakemeldingene i dette møtet ble det behov for å gjøre noen justeringer i utkastet som forelå.

Regjeringen arbeider nå med å ferdigstille den nye dataspillstrategien, og jeg har som mål å legge fram strategien før jul.

SPØRSMÅL NR. 3287**Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 9. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden demme opp for ensrettingen og effektiviseringen Helse Sør- Østs behovsvurdering legger opp til i anbudsrunder, og vil statsråden sikre at ideelle behandlingstilbud kan drifte i tråd med løftene i Hurdalsplattformen?

BEGRUNNELSE:

I november er det ventet nye anbudskriterier for Helse Sør-Øst i forbindelse med ny anbudsrunder. I ideell sektor er det knyttet spenning til anbudsrunder. Særlig er det blant små institusjoner mange som er truet av nedleggelse dersom ikke kriteriene legger til rette for å ivareta mangfoldet ulike institusjoners egenart bidrar til.

I dag preges de ideelle rusbehandlingsstedene av et mangfold av prinsipper, drift og tilbud. Behandlingstilbudet gjenspeiler mangfoldet blant mennesker med rusavhengighet, en gruppe mennesker som lik alle andre har individuelle behov og interesser.

Behovsvurderingen til Helse Sør-Øst vurderer i stor grad endringsbehovene til helseforetakene, men disse samsvarer ikke nødvendigvis med behovene til de i behandling. I behovsvurderingen skisserer store endringer i organiseringen av rusbehandlingen, med mindre døgnbehandling og mer poliklinikk, opphør av medikamentfrie institusjoner, og redusert langtidsbehandling fra 12 mnd. til 6-9 mnd.

Samtidig har flere ideelle behandlingstilbud som nå trues av nedleggelse fornøyde beboere som har vært gjennom rusbehandling, og mange har gode resultater på egne evalueringer av tilbudet. Tilbudene bidrar til innovasjon og nyskaping i behandlingstilbud som også kan bidra til økt kunnskapsgrunnlag om hva slags metoder som fungerer best i behandling. Vi kan ikke risikere at viktige tilbud som utgjør en stor forskjell i enkeltmenneskers liv forsvinner. I anbudsrunder mener vi derfor vil være mer hensiktsmessig å sikre ideelle aktører videre drift, og å investere i forskning på hva slags behandling som er mest effektivt, slik at beslutningsgrunnlaget kan bedres i neste anbudsrunder.

Folk i rusbehandling har ofte hatt vanskelige opplevelser gjennom et liv i rus. MDG mener rusbehandlingen må tilpasses behovene til den som er rusavhengig, i stedet for at personer med rusavhengighet skal være prisgitt helseforetakenes behov for effektivisering. Innen rusbehandling spiller de ideelle en viktig rolle, og slik bør det også være etter denne anbudsrunderen.

Svar:

Rusmiddelavhengige er ikke en ensartet gruppe. Det er stor variasjon i pasientpopulasjonen med hensyn til omfanget av og alvorlighetsgraden til tilstanden, og i hvilken grad rusmiddelproblemer og avhengighetstilstander påvirker sosiale forhold, somatiske lidelser og risiko for helseskader. Det er derfor behov for ulike typer behandling og behandlingsopplegg for ulike pasienter.

Det er de regionale helseforetakene som skal sørge for et behandlingstilbud som er tilpasset pasientenes ulike behov. Helse Sør-Øst RHF har i dag avtale med 23 private leverandører innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) som alle er ideelle virksomheter. Helse Sør-Øst RHF vil, som det fremgår av mitt svar på spørsmål 3275 fra representanten Abid Raja, foreta en konkret vurdering av om private ideelle leverandører skal prioriteres i forbindelse med den kommende anskaffelsen innen TSB. Jeg har videre bedt Helse Sør-Øst RHF om en nærmere redegjørelse for hvilke vurderinger som er gjort og gjengir svaret nedenfor:

De fleste av dagens avtaler med private leverandører ble inngått i 2012 hvor det var andre krav til kunnskap, kompetanse og bygningsmessige forhold. Mange rusmiddelavhengige har tilleggsproblematikk som krever god

kompetanse på utredning og behandling av psykisk eller somatisk tilleggsproblematikk.

Hos dagens avtaleparter er det stor variasjon i spesialisttilgang og øvrig fagsammensetning. I ny anskaffelse vil det legges vekt på mer likeverdig behandlerkompetanse, samt å legge forholdene bedre til rette for samhandling med øvrig spesialisthelsetjeneste og kommunene gjennom mer ressursbruk før, under og etter behandlingen. Det vil også være viktig å sikre kontinuitet i behandlingen noe som innebærer at avtalepartene normalt bør kunne tilby enklere avrusning som en del av behandlingen.

Behovsvurderingen peker på at det er stor variasjon i målgruppen innen TSB. Dette tilsier at det også i fremtiden vil være ønskelig med ulik innretning av behandlingstilbudet hos avtalepartene. Det er samtidig, som i øvrig spesialisthelsetjeneste, viktig at mangfoldet ikke fører til uønsket variasjon og behandling som ikke er basert på forskning og erfaringsbasert kunnskap.

Langtidsbehandling bør i større grad enn i dag bestå av kortere innleggelse, sekvensielle behandlinger og mer ambulant virksomhet før og etter døgnbehandling. Dette skal gjøres basert på en konkret vurdering av den enkelte pasients individuelle behandlingsbehov og effekten av behandlingen.

Alle behandlingstilbud bør være tilgjengelig for pasienter som bruker lovlig foreskrevne medikamenter, men det bør tilrettelegges for medikamentfri behandling for de som ønsker det i tett samarbeid med medisinsk faglig ansvarlig ved den enkelte virksomhet.

Gjennom den varslede forebyggings- og behandlingsreformen vil regjeringen komme nærmere tilbake til tilbudene til personer med rusmiddelproblemer. Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål 3275 fra representanten Abid Raja.

SPØRSMÅL NR. 3288

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 13. oktober 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Kan utenriksministeren redegjøre for hvilke grep Utenriksdepartementet har gjort og hvilke organ de har kontaktet for å fremskaffe dokumentasjon og informasjon som har dannet grunnlag for beslutningen om ikke å jobbe for å få en fengslet nordmann ut av fangenskap i Jemen

og hjem til Norge slik at han kan få en rettfærdig rettergang?

BEGRUNNELSE:

Som utenriksministeren er kjent med, sitter det en fengslet nordmann i Jemen. Utenriksdepartementet ga i møte

06.09.23 advokater og familie til den fengslede nordmannen beskjed om at de ikke vil arbeide for å få nordmannen utlevert fra fangenskap i Jemen. Begrunnelsen for beslutningen oppgis blant annet å være at nordmannen har reist frivillig til, og bosatt seg frivillig i, Jemen i strid med Utenriksdepartementets reiseråd. Utenriksdepartementet sa videre at man vil forsøke å jobbe for at nordmannen behandles best mulig i fangenskap.

I og med at man legger til grunn at nordmannen har reist og oppholdt seg frivillig i Jemen uten at han selv har fått forklare seg og uten at det er vist til dokumentasjon på at det er slik, gir beslutningen inntrykk av forhåndsdomming. Det er også hevet over enhver tvil at han de siste 3 årene er holdt ufrivillig fanget av en militsgruppe noe som endrer premisset for slutningen.

Svar:

Den norske borgeren representantens spørsmål gjelder befinner seg i en svært vanskelig situasjon. Jeg kan ikke uttale meg offentlig om detaljer i saken, men vil si følgende på generelt grunnlag:

Utenriktjenesten har iht. utenriktjenesteloven § 1 som oppgave gi bistand til norske statsborgere i utlandet. Det fremkommer av Prop. 11 L (2014–2015), jf. Innst. 133 L (2014–2015) at det ikke kan stilles rettskrav til bistand fra utenriktjenesten. Utenriktjenesteloven pålegger ikke utenriktjenesten noen handleplikt i særskilte konsulære scenarier. Konsulær bistand tilbys innenfor de de rammene som Stortinget har satt, herunder i Meld. St. 12 (2010–2011), jf. Innst. 396 S (2010–2011). Den enkelte norske borger kan verken kreve at eller på hvilken måte

utenriktjenesten skal tilby konsulær bistand i en bestemt enkeltsak.

At utenriktjenesten har som oppgave å bistå norske borgere i utlandet, fritar ikke den enkelte norske borger fra et eget ansvar. Utenriksdepartementet gir reiseråd når hendelser eller situasjoner gjør det utilrådelig å reise til eller oppholde seg i bestemte områder. Personer som oppholder seg i slike områder utsetter seg for en forhøyet risiko, inkludert for at utenriktjenesten kan ha få eller ingen muligheter til å bistå dem dersom noe skulle skje. Dette er også tilfelle i Jemen. Å reise til og bosette seg i et område med reiseråd på høyeste nivå innebærer altså en risikoaksept, uavhengig av hva som var formålet med å bosette seg der. Dette inkluderer også norske borgere som måtte oppholde seg i utlandet med det formål eller konsekvens å unndra seg straffeforfølgning i Norge.

Alle norske borgere kan be om konsulær bistand fra utenriktjenesten. Forskjellsbehandling på bakgrunn av etnisk tilhørighet eller sosial status skal ikke finne sted, og utenriktjenesten skal ikke ta stilling i eventuelle skyldspørsmål. Konsulær bistand gis på individuelt grunnlag og etter individuelle vurderinger i hver enkelt sak. Utenriktjenestens vurderinger av hva slags bistand som eventuelt kan tilbys i enkeltsaker, gjøres på bakgrunn av den informasjonen som til enhver tid er tilgjengelig eller mulig å fremskaffe, og avhenger av den konkrete situasjonen norske borgere i utlandet befinner seg i.

Jeg viser for øvrig til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 2837 (2021–2022) fra representanten Erlend Wiborg (FrP) vedrørende denne saken.

SPØRSMÅL NR. 3289

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde

Besvart 10. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Kan statsråden gjøre rede for regjeringens estimerte tidslinje for utbygging av havvind på Sørlige Nordsjø II, herunder hvorvidt statsråden estimerer at havvindanlegget vil være i full produksjon innen 2030?

BEGRUNNELSE:

På Dagsnytt 18 28.09 sa Næringsminister Jan Christian Vestre om planene for Sørlig Nordsjø II at «vi skal være i full produksjon av norsk havvind innen 2030.» Også i debatt hos Dagbladet 08. september uttalte Vestre at Norge skal være i gang med havvind før 2030.

I spørsmålsveksling mellom statsråd Aasland og Astrup den 24. mai 2023 kunne ikke statsråden bekrefte

om man kunne forvente å få kraftproduksjon fra Sørliche Nordsjø II før 2034. Senere, den 8. august 2023, kunne vi lese at regjeringen utsatte søknadsfristen med to måneder og at det kan være tildelingen først skjer i 2024.

I Prop. 93 S (2022–2023) fremgikk det at området etter planen skulle tildeles etter auksjon innen 31. desember 2023. Dette er nå utsatt i påvente av godkjenning fra ESA. Så skal det fastsettes et konsekvensutredningsprogram som skal på høring, og det kommer til å ta et halvt års tid. Aktørene har da to år på å sende inn konsesjonssøknad, og Stortinget har fått beskjed fra departementet om at det er ett års behandlingstid på konsesjonssøknaden. Aktørene har deretter to år til å levere en detaljplan, som igjen skal ha ett års behandlingstid i departementet. Det er så anslått en byggetid på tre til fire år, da det er krevende forhold på Sørliche Nordsjø II med større dybde enn andre bunnfaste anlegg og en lengre avstand fra fastlandet. Sammenholdt tilsier denne tidslinjen at byggestart ikke skjer før rundt 2030.

Denne representanten vil derfor gjerne få klarhet i hva som er regjeringens tidslinje.

Svar:

Regjeringen ønsker å legge til rette for at de første havvindprosjektene er i drift innen 2030. Dette er ambisiøst, og vil kreve arbeid fra alle involverte parter. Jeg vil bidra med

effektive prosesser der hvor jeg kan påvirke tidsbruken. Vi tatt flere grep for at dette målet kan nås.

Regjeringen har både styrket energimyndighetene, og igangsatt arbeidet med å effektivisere dagens konsesjonsprosess. Olje- og energidepartementet arbeider med forslag til forskriftsendring som vil bli sendt på høring, slik at næringen og andre berørte instanser får mulighet til å uttale seg om en mulig felles behandling av konsesjonsvedak og detaljplan. Som en del av dette arbeidet har departementet gitt NVE og RME i oppdrag å komme med innspill til forvaltningsregimet for fornybar energi til havs.

I konkurransen om Sørliche Nordsjø II er det samtidig stilt flere krav for å sørge for at bare aktører med evne og vilje til å gjennomføre prosjektet på en effektiv måte, får delta. Prosjektplan er inkludert som et eget underkriterium hvor det kommer fram at søkeren må ha en god forståelse av hva som kreves for at prosjektet kan gjennomføres innen prosjektets rammer av tid, kostnad, ressursbehov og kvalitet. Utkastet til differansekontrakt inneholder også flere krav til aktørene for å sikre nødvendig fremdrift i prosjektet.

Samlet sett mener jeg at disse grepene bidrar til å legge til rette for en raskere realisering av prosjektene, samtidig som vi sikrer en grundig behandling av hvert enkelt prosjekt.

SPØRSMÅL NR. 3290

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide

Besvart 10. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Statsråden har svart Stortinget at det ikke har vært dialog med Equinor i forkant av kontraktstildelingen til COSL.

Har saken på noe tidspunkt før eller etter kontraktstildelingen vært behandlet i olje- og energidepartementet?

Svar:

Den aktuelle anskaffelsesprosessen i Equinor har ikke vært behandlet som konkret sak i Olje- og energidepartementet. Jeg vil i det følgende forklare hvorfor dette ligger til virksomheten og ikke departementet. I lys av det offe-

tlige ordskiftet i denne aktuelle saken, vil jeg også benytte anledningen til å gå nærmere inn på hvordan hensynet til nasjonal sikkerhet ivaretas innenfor petroleumssektoren.

Det er forbundet risiko for sikkerhetstruende aktivitet fra fremmede stater innenfor ulike deler av økonomisk aktivitet i Norge. Norge har en åpen økonomi med få begrensinger for utenlandske investeringer og næringslivssamarbeid. Slik er det også innenfor petroleumsnæringen, hvor en rekke utenlandske selskaper og ansatte er involvert i utbygging og drift på norsk kontinentalsokkel. Sånn skal det også være, Norge skal være en åpen økonomi. Samtidig krever de endrede sikkerhetspolitiske realitetene aktsomhet, og at hensynet til nasjonal sikkerhet ivaretas.

Virksomheten skal også fremover være ledende innen helse, miljø, sikkerhet, sikring og beredskap. Det er, og skal fortsatt være, trygt å gå på jobb på norsk kontinentalsokkel.

Det har fra starten av på 1960-tallet vært stor grad av åpenhet rundt informasjon om norsk petroleumsvirksomhet. Informasjon om våre olje- og gassfelt, gassinfrastrukturen, geologiske og en rekke økonomiske data er tilgjengelige på åpne nettsider, noe som blant annet er viktig for ferdsele på havet. Et enkeltsekskap får begrenset mertilgang til informasjon om norsk kontinentalsokkel og aktivitetene der ved å bli rettighetshaver eller operatør, og i enda mindre grad ved å være leverandør til aktiviteten. Systemet med åpenhet har over tiår tjent oss godt både når det gjelder å oppnå god ressursforvaltning, god ivaretagelse av hensynene til helse, miljø og sikkerhet og et hensiktsmessig beredskapsnivå.

Sikkerhet, beredskap, risiko- og forretningskontinuitetsstyring har over tid vært en høyt prioritert sak for norske myndigheter og de ansvarlige aktørene innen petroleumsvirksomheten. Både Olje- og energidepartementet, underliggende etater og næringen selv har over tid hatt god oversikt over verdier i petroleumssektoren, inklusive dem som kan ha betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser. De største rettighetshaverne i virksomheten er kompetente selskaper som besitter betydelige ressurser, dyp innsikt og med lang erfaring med å forholde seg til usikkerheter gjennom en risikobasert styringsmodell.

Aktørene er rettslig forpliktet til å forebygge sikkerhetstruende aktivitet på norsk kontinentalsokkel gjennom sektorregelverket, og har sterk egeninteresse av slik forebygging. I tråd med det myndighetsfastsatte regelverket er det rettighetshaverne som har ansvaret for å ivareta sikkerhet og beredskap, inkludert beskyttelse av sensitiv informasjon, i sin egen virksomhet. Det er høyt nivå på sikring og beredskap i sektoren, og dette har blitt ytterligere høynet, i samsvar med en risikobasert tilnærming, i lys av den sikkerhetspolitiske situasjonen.

Sikring av petroleumsvirksomheten har som følge av den sikkerhetspolitiske situasjon, og i tråd med den norske risikobaserte tilnærmingen, fått økt oppmerksomhet og prioritering både hos myndigheter og i næringen. Arbeidet har, basert i den etablerte rolle- og ansvarsfordelingen, skjedd i et tett samarbeid på myndighetssiden, mellom myndigheter og selskaper, mellom selskapene og mellom partene.

Det er rettighetshaverne som gjennomfører og er ansvarlig for den konkrete lete-, utbyggings- og driftsaktiviteten som skjer under en utvinningstillatelse. Departementet, som konsesjonsmyndighet i petroleumssektoren, tildeler utvinningstillatelsene. Myndigheten som konsesjonsmyndighet er utfyllende regulert i petroleumsløven og petroleumsforskriften. Utvinningstillatelser i petroleumsvirksomheten tildeles olje- og gasselskaper

som etter nærmere kriterier anses kvalifiserte til å delta som rettighetshavere.

Tildeling av utvinningstillatelser skjer gjennom konsesjonsrunder der selskapene søker på og konkurrerer om arealtildelinger. Fram mot tildeling av andeler vektlegges hensynet til nasjonal sikkerhet i departements vurderinger, der også justis- og forsvarsmyndighetene involveres. Departementet setter ved søknadsbehandlingen sammen en rettighetshavergruppe som typisk består av flere selskaper. Et av selskapene utpekes av departementet som operatør for utvinningstillatelsen. Alle overdragelser, direkte og indirekte, av andeler i tildelte utvinningstillatelser krever samtykke fra departementet. Også ved samtykkebehandlingen inngår hensynet til nasjonal sikkerhet som del av vurderingen, i samråd med justis- og forsvarsmyndighetene.

Petroleumsvirksomheten i området som er dekket av en gitt utvinningstillatelse utøves i denne rettighetshavergruppen. Samarbeidet mellom rettighetshaverne i gruppen, herunder anskaffelser, er regulert av en standard samarbeidsavtale. Denne samarbeidsavtalen bygger på alt relevant regelverk og er utarbeidet av departementet. En sentral del av samarbeidsavtalen er stemmereglene for utvinningstillatelsen som fastsettes av departementet. Slik stemmereglene er utformet medfører det at den enkelte rettighetshaver i praksis kan bestemme svært lite på egen hånd, slik at én enkelt aktør i realiteten ikke har mulighet til å ta beslutninger som ikke fremmer den samlede gruppens interesser.

Som konsesjonsmyndighet forholder departementet seg til rettighetshaverne som er pliktsubjekter etter petroleumregelverket. Departementet har i henhold til regelverket ingen rolle ved rettighetshaveres valg av enkeltleverandører innenfor interessentskapets virksomhet.

Åpne trusselvurderinger fra etterretnings- og sikkerhetstjenestene offentliggjøres jevnlig. Ved behov kan rettighetshaverne også søke råd og utveksle informasjon hos Nasjonal Sikkerhetsmyndighet (NSM) og øvrige sikkerhetsmyndigheter. Det gjelder også i tilfeller der sikkerhetsloven ikke kommer til anvendelse.

Petroleumstilsynet har myndighet til å gjennomføre systemorienterte og risikobasert tilsyn overfor næringen innenfor sikring. Tilsynet har også kontakt med aktørene knyttet til gjeldende trusselbilde, sårbarheter og tiltak for å redusere risiko for bevisste anslag. Det vil alltid være rom for forbedringer, samtidig som Petroleumstilsynet over år har sett en positiv utvikling innenfor sikringsarbeidet i næringen, og trekker frem at barrieresystemer, som petroleumsvirksomheten i Norge har arbeidet med over lang tid, er et viktig fundament for risikostyring også knyttet til sikring. Dette gjelder særlig innenfor IKT-sikkerhet, hvor oppmerksomheten er stor både hos myndighetene og i næringen.

For å bidra til en helhetlig og samordnet oppfølging og oversikt over næringens arbeid med sikring, har reg-

jeringen overført ansvaret for Petroleumstilsynet til Olje- og energidepartementet.

Videre er det den siste tiden tatt flere grep både av myndigheter og næring for å styrke sikkerhetsarbeidet ytterligere. På bakgrunn av det endrede trusselbildet har regjeringen iverksatt tiltak for å skjerpe beredskapen knyttet til infrastruktur, landanlegg og innretninger på norsk kontinentalsokkel. Olje- og energidepartementet har truffet vedtak etter sikkerhetsloven med det formål å gjøre det mulig for de statlige tjenestene å dele sikkerhetsgradert informasjon med sentrale aktører i bransjen ved behov.

Olje- og energidepartementet har også ansvar for å identifisere ev. funksjoner innenfor petroleumssektoren som vurderes å være av betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser slik de er beskrevet i sikkerhetsloven. Regjeringen har identifisert transport av gass i rør til Europa og den tilhørende kontroll med utvinning av petroleum på norsk kontinentalsokkel som grunnleggende nasjonale funksjoner innen petroleumsvirksomheten.

Dette medfører imidlertid ikke at all petroleumsaktivitet på norsk kontinentalsokkel har betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser slik de er beskrevet i sikkerhetsloven. Hvorvidt leverandørtjenester kan anses å ha betydning for nasjonal sikkerhet må ses i sammenheng med hvilke verdier leverandøren får tilgang til eller informasjon om ved utøvelse av sin tjeneste. Innleie av mobile borerigger er eksempelvis ikke i seg selv ansett å ha betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser.

Virksomhetene med aktivitet på kontinentalsokkel som anses å være av avgjørende betydning for at gassen skal kunne leveres til Europa i tilstrekkelig omfang og den tilhørende kontroll med utvinning av petroleum på norsk kontinentalsokkel, Equinor og Gassco, er nå underlagt sikkerhetsloven. Dette betyr ikke at all aktivitet i selskapene anses som nødvendige betingelser for at gass skal

kunne leveres til Europa i tilstrekkelig omfang. Equinor og Gassco har i etterkant av underleggelsen av sikkerhetsloven gjennomført omfattende skadevurderinger for sin aktuelle virksomhet, og gjennomfører nå den prosessen som sikkerhetsloven legger opp til for at departementet skal kunne gjøre eventuelle vedtak om klassifisering av infrastruktur og objekter i tråd med loven.

Leverandører og underleverandører til Equinor skal, i og med at selskapet nå også er underlagt sikkerhetsloven, vurderes av selskapet innenfor både petroleumsloven og sikkerhetslovens rammer. I dette arbeidet kan selskapet både innhente informasjon og søke veiledning hos sikkerhetsmyndighetene. Equinor opplyser til departementet at kontraktene med COSL Drilling Europe er inngått etter strenge sikkerhetsvurderinger og at boreriggene vil bli operert i samsvar med sikkerhetsloven og alle andre relevante krav på norsk kontinentalsokkel. Selskapet opplyser at kontraktene er fleksible i den forstand at det er operatøren (Equinor) som bestemmer hvor og når boreriggene skal være i aktivitet. Riggselskapet får ikke, gjennom kontraktene som er inngått etter anbudskonkurranse, tilgang til Equinors prosessstyrings- eller sikkerhetssystemer, eller eventuell annen sensitiv informasjon eller infrastruktur som anses kritisk for nasjonal sikkerhet iht. sikkerhetsloven. Anskaffelsene er ikke ansett av Equinor til å være sikkerhetsgraderte anskaffelser etter sikkerhetsloven.

I tråd med den rolle og myndighet departementet har overfor rettighetshaverne, har kontraktstildelingen representanten spør om ikke vært gjenstand for behandling i departementet. Departementet har derfor ikke hatt dialog med Equinor om denne anbudskonkurransen i forkant av kontraktstildelingen. I tiden etter kontraktstildeling har departementet innhentet faktaopplysninger fra Equinor slik at jeg har kunnet danne meg et rett bilde av saken og gi Stortinget svar på de spørsmål som stilles om saken.

SPØRSMÅL NR. 3291

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 10. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hva er det departementet mener er for dårlig belyst i det eksisterende kunnskapsgrunnlaget for Fosendommen?

BEGRUNNELSE:

11. oktober er det 2 år siden Høyesterett ga sin dom i Fosensaken, hvor Høyesterett slo fast at ekspropriasjons- og konsesjonsvedtakene for vindkraftutbyggingene på Stor-

heia og Roan var i strid med artikkel 27 i FN-konvensjon om sivile og politiske rettigheter, og derfor ugyldige.

Per i dag er dommen ikke fulgt opp av OED. Menne-skerettighetsbruddet på Fosen er altså ikke reparert, og foregår fortsatt.

I en artikkel i Vårt Land 28.9, uttaler professor emeritus i offentlig rett ved Universitetet i Oslo Inge Lorange Backer at det er forbausende at Olje- og energidepartementet skal trenge ytterlige utredninger for å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag for å fatte et nytt vedtak for å følge opp høyesterettsdommen, gitt saksbehandlingen og domstolsbehandlingen saken har hatt.

Forvaltningslovens § 17 slår fast at "Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes". Fosensaken må likevel sies å være en av Norges mest utredede og belyste reindriftssaker. Saken er blitt behandlet i tre rettsinstanser, og det er utarbeidet et betydelig reindriftsfaglig materiale på over 2700 sider.

Gjennom rettsakene har en rekke avbøtende tiltak blitt behandlet. Høyesterett avviser enstemmig samtlige avbøtende tiltak som tilstrekkelige for å føre inngrepene innenfor terskelen for SP27. Landbruks og matdepartementet har i konsultasjoner i ettertid av dommen gitt uttrykk for det samme. Hvis Olje- og Energidepartementet har funnet frem til flere avbøtende tiltak, som ikke er behandlet i Høyesteretts dom, har departementet hatt to år på å implementere dem.

Det vil være interessant å vite om departementet mener at klimaet, naturgeografien, rettstilstanden eller reindriften som drives på Fosen har endret så vesentlig karakter sin høyesteretts behandling av saken, at det trengs oppdaterte kunnskapsgrunnlag.

Svar:

Olje- og energidepartementet varslet allerede i desember 2021 om en omgjøringsprosess for konsesjonene i lys av Høyesteretts dom. Endringer i konsesjonsvedtakene krever at saken er tilstrekkelig opplyst og det er nødvendig med et oppdatert kunnskapsgrunnlag før det fattes nye vedtak i saken. Utredningsplikten i forvaltningsloven § 17 innebærer at departementet har et selvstendig ansvar for at en sak er tilstrekkelig opplyst før et omgjøringsvedtak kan treffes. Den prosessen som er igangsatt i departementet, skal sikre nødvendig utredning av blant annet den faktiske situasjonen på Fosen og effekten av mulige avbøtende tiltak, før et nytt vedtak fattes. Dette er nødvendig for å sørge for en forsvarlig saksbehandling i departementet. Det foreligger mye dokumentasjon i saken, innhentet og utarbeidet gjennom de foregående prosessene, som vil inngå i det samlede kunnskapsgrunnlaget. I tillegg har Olje- og energidepartementet et eget ansvar for å innhente ytterligere informasjon og dokumentasjon som er nødvendig for å fatte nye vedtak.

Som kjent har Olje- og energidepartementet initiert en meklingsprosess mellom partene i Fosen-saken. Meklingsprosessen er ledet av riksmekler Mats Ruland.

Den pågående meklingsprosessen er et spor som forhåpentligvis kan gi en raskere løsning enn den varslede forvaltningsprosessen for omgjøring av konsesjonsvedtakene.

Partene i meklingen har hatt en rekke møter, der staten også har vært deltakende i enkelte av møtene. Innholdet i meklingsene er fortrolig. Vi har fortsatt håp om at meklingsprosessen vil kunne føre frem til en minnelig løsning i saken. Det vil være det beste for alle parter.

SPØRSMÅL NR. 3292

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen

Besvart 9. oktober 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Er regjeringen i rute med å implementere det nasjonale pasientforløpet for langvarig utmattelse uten kjent årsak, inkludert CFS/ME, i 2023, slik det fremgår på Helsedirektoratet sine nettsider, og hvis ikke, hva er regjeringens tidssplan for implementering av pasientforløp/pakkeforløp for denne pasientgruppen?

BEGRUNNELSE:

Under Solberg-regjeringen ble det igangsatt arbeid med å utvikle pakkeforløp for langvarig utmattelse uten kjent årsak inkl. CFS/ME. Målet var, slik jeg har forstått det, at forslaget skulle sendes på høring tidlig i 2022 og at publisering og implementering skulle skje 2. halvår 2022. I mellomtiden har det vært et regjeringsskifte, og begrepet pakkeforløp er endret til pasientforløp. Det er likevel

uvisst hvordan dette arbeidet er fulgt opp. På Helsedirektoratet sine hjemmesider står følgende, pr 29.9.2023:

"Nasjonalt pasientforløp langvarig utmattelse uten kjent årsak inkludert CFS/ME skal implementeres i spesialisthelsetjenesten og alle kommuner i løpet av 2023. Det legges til rette for at første pasient kan registreres i pasientforløpet fra januar 2024".

Svar:

Regjeringen er opptatt av at personer med ME skal ha et godt tilbud av høy kvalitet. Jeg har møtt ME-pasienter som er fortvilet over situasjonen de er i. De er alvorlig syke, og noen forteller om manglende oppfølging og behandling. Fafo og SINTEF avsluttet nylig det samfunnsvitenskapelige prosjektet Tjenesten og Meg, som har undersøkt ME-

sykes tjenestebruk og tjenesteopplevelser. Et hovedfunn er at mange ME- syke opplever at tjenestene i liten grad møter deres behov. Denne kunnskapen må vi ta med oss for å forbedre våre felles offentlige tjenester.

Helse- og omsorgsdepartementet har, i forbindelse med mitt svar til representanten Wilhelmsen Trøen, bedt Helsedirektoratet om en status for arbeidet med nasjonalt pasientforløp. Helsedirektoratet informerer om at pasientforløpet om langvarig utmattelse uten kjent årsak, inkludert CFS/ME, har vært på ekstern høring og at de arbeider med gjennomgang av høringsinnspill. Det er både positive og kritiske høringsuttalelser. Ifølge direktoratet dreier mange av de kritiske innspillene seg om økte behov for både personell og kompetanse for å ivareta pasientgruppen. Disse innspillene krever grundigere vurdering og analyser før pasientforløpet kan innføres.

SPØRSMÅL NR. 3293

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide

Besvart 10. oktober 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Når en virksomhet er underlagt sikkerhetsloven, kan virksomheten etter sikkerhetsloven § 2-3 få tilgang til informasjon om trusselvurderinger og andre opplysninger som er av betydning for virksomhetenes forebyggende sikkerhetsarbeid.

Har etterretnings- og sikkerhetstjenestene vært involvert i vurderingene Equinor har gjort i forbindelse med kontraktstildelingen til COSL?

Svar:

Sikkerhet, beredskap, risiko- og forretningskontinuitetsstyring har over tid vært en høyt prioritert sak for norske myndigheter og de ansvarlige aktørene innen petroleumsvirksomheten. Olje- og energidepartementet, underliggende etater og næringen selv har over tid hatt god oversikt over verdier i petroleumssektoren, inklusive de som kan ha betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser slik disse er definert i sikkerhetsloven.

Som følge av den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa etter Russlands invasjon av Ukraina, og med dagens europeiske energisystem, er norske gassleveranser av svært stor betydning for forsyningsikkerheten til allierte

stater i Europa. Regjeringen har identifisert transport av gass i rør til Europa og den tilhørende kontroll med utvinning av petroleum på norsk kontinentalsokkel som de grunnleggende nasjonale funksjonene innen petroleumsvirksomheten.

Equinor og Gassco er identifisert som de virksomhetene med aktivitet på kontinentalsokkelen som anses være av avgjørende betydning for at gassen skal kunne leveres til Europa i tilstrekkelig omfang, og de er derfor nå underlagt sikkerhetsloven.

Den gjennomførte kartleggingen av virksomheters bidrag til gassproduksjonen og de skadevurderinger som er gjennomført av Equinor, gir oss en enda mer detaljert oversikt over virksomheter og verdier i petroleumssektoren som har betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser. Arbeidet er dynamisk og må tilpasses det til enhver tid gjeldende risikobildet. At selskapene er underlagt sikkerhetsloven betyr imidlertid ikke at all aktivitet i de to selskapene anses som nødvendige betingelser for at gass skal kunne leveres til Europa i tilstrekkelig omfang.

Equinor opplyser at de har jevnlig møter med sikkerhetstjenestene for å sikre god deling av informasjon om sårbarhet, og få sikkerhetstjenestenes vurdering av trusselsituasjonen. Når det gjelder sikkerhetsvurderingene Equinor har gjort i forbindelse med den konkrete

kontraktstildelingen til COSL Drilling Europe, opplyser Equinor at etterretnings- og sikkerhetstjenestene ikke har vært involvert i vurderingene.

Equinor er, som alle andre rettighetshavere på norsk kontinentalsokkel, underlagt petroleumsloven med forskrifter i tillegg til sikkerhetsloven. Leverandører og underleverandører til Equinor vurderes av virksomheten innenfor både petroleumsloven og sikkerhetslovens rammer. Equinor opplyser at kontraktene med COSL Drilling Europe er inngått etter strenge sikkerhetsvurderinger og boreriggene vil bli operert i samsvar med sikkerhetsloven og alle andre relevante krav på norsk kontinentalsokkel. Kontraktene er fleksible i den forstand at det er Equinor som bestemmer hvor boreriggene skal være i aktivitet, og

riggselskapet får ikke, gjennom kontraktene som er inngått, tilgang til sensitiv informasjon eller infrastruktur som anses kritisk for nasjonal sikkerhet iht. sikkerhetsloven. Anskaffelsene er ikke ansett av selskapet å være sikkerhetsgraderte anskaffelser etter sikkerhetsloven.

På dette grunnlag har Equinor opplyst at avtalen ikke representerer en økt sikringsrisiko, derfor er den også inngått på vanlig vis. Riggene er godkjent av myndighetene og bruk av dem er ikke en endring av forholdene på kontinentalsokkelen. Den ene av riggene er allerede på jobb i Norge, den andre er på britisk sektor og har vært her før, de opereres fra Stavanger av et norskregistrert aksjeselskap.

SPØRSMÅL NR. 3294

Innlevert 30. september 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 9. oktober 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Mener statsråden at forskrifter for verneområder skal kunne endres etter påtrykk fra private enkeltinteresser, når slike endringer åpenbart går på tvers av eksplisitt definert verneformål, og naturen taper på en slik forskriftsendring?

BEGRUNNELSE:

Verneområder lages for at naturen i et område skal bevares for nåtid og fremtid, av hensyn til natur og mennesker. I noen tilfeller dukker opp saker der verneforskrifter eller vernegrenser endres. Da står gjerne verneinteresser opp mot andre av storsamfunnets overordnede interesser (veibygging, kraftlinjer, osv.).

I mars i år ba Klima- og miljødepartementet Miljødirektoratet om å iverksette en utredning og en høring av forslag til endring av verneforskrift for Hattebergsdalen landskapsvernområde i Kvinnherad kommune fordi en enkelt privat grunneier og gårdbruker ønsker nydyrking innenfor landskapsvernområdet.

Nydyrking er i henhold til den aktuelle verneforskriften § 3 ikke lovlig, noe som altså ble vurdert eksplisitt da verneforskriften ble utformet i 2005. I tillegg er det heller ikke lov med graving og påfylling av masse, boring og sprengning, bryting av stein, nyplanting, drenering, mm. - tiltak som også er aktuelle i forbindelse med nydyrking.

Det blir nå argumentert med at nydyrking vil bedre gårdbrukerens økonomi. Det kan i sin tur medføre at gårdbrukeren skaffer flere dyr, som kan medføre at beitepresset i andre deler av landskapsvernområdet.

Statsforvalteren konkluderte opprinnelig med at «nydyrking ikke vil føre til stor økning i beitebruk», men statsforvalteren i Vestland sendte forskriftsendringen på høring den 1. juni, og har fått utført en forenklet konsekvensutredning i saken.

Der er det nå dokumentert at evt nydyrking vil medføre alvorlig miljøskade i landskapsvernområdet. I sin utredning av en eventuell forskriftsendring, finner statsforvalteren

«ut fra ei miljøfaglig vurdering, ikke grunnlag for ei forskriftsendring som åpner for nydyrking i Hattebergsdalen landskapsvernområde.»

Nasjonale og regionale miljøorganisasjoner og samarbeidsforum, blant andre Naturvernforbundet, Sabima, WWF og Forum for natur og friluftsliv Hordaland, har uttalt seg svært negativt til forslaget om endring av verneforskriften.

Konsekvensen av at private enkeltinteresser skal kunne overprøve verneformål kan bli store i en tid der Norge har forpliktet seg til en Naturavtale som forutsetter sterkt økt naturvern i Norge.

Svar:

Jeg viser til at det i begrunnelsen for spørsmålet fremgår at det har sin bakgrunn i sak som gjelder nydyrking i Hattebergsdalen landskapsvernområde.

Klima- og miljødepartementet ga i mars 2023 Miljødirektoratet i oppdrag å iverksette utredning og deretter høring av forslag om å endre verneforskriften for

Hattebergsdalen landskapsvernområde slik at forskriften hjemler nydyrking i begrenset omfang.

Begrunnelsen for oppdraget var behov for aktiv beitebruk i Hattebergsdalen. Den direkte foranledningen til oppdraget var en klagesak om dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 for nydyrking av 20 dekar naturbeitemark i verneområdet. Miljødirektoratet endret verneområdestyrets vedtak om å gi dispensasjon, og avslø søknaden om nydyrking.

I Hattebergsdalen landskapsvernområde er verneformålet bl.a. å ivareta kulturlandskapet. I oppdraget til direktoratet viste departementet til at det i landskapsvernområder med kulturlandskap kan være behov for aktiv

beitebruk for å opprettholde verneverdiene som ligger til grunn for vernevedtaket. Slik beitebruk kan kreve stedvis tilpasning av forskriftene for å opprettholde beitebruken. Departementet viste videre til at verneområdestyret i sitt dispensasjonsvedtak vektla behovet for beiting. Styret uttalte at hvis det ikke ble gitt dispensasjon ville det påvirke vernet negativt, med gjengroing og redusert naturmangfold.

På oppdrag fra Miljødirektoratet sendte Statsforvalteren i Vestland 1. juni 2023 på høring et forslag om endring av forskriften om vern av Hattebergsdalen landskapsvernområde, med høringsfrist 1. august. Statsforvalteren oversendte deretter sin utredning til Miljødirektoratet 13. september. Klima- og miljødepartementet har nettopp mottatt direktoratets tilråding i saken.

Den endelige beslutningen om verneforskriften bør endres, og i så fall hvordan, vil departementet ta stilling til etter en grundig vurdering av tilrådingen fra Miljødirektoratet. Et eventuelt vedtak om forskriftsendring fattes av Kongen i statsråd.

SPØRSMÅL NR. 3295

Innlevert 30. september 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 4. oktober 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Et nytt presidentdekret i Belarus gjør det umulig for belarusere å få fornyet sine pass uten å reise til hjemlandet. Helsingforskomiteen har allerede spurt departementet om de vil finne en løsning for belarusere i Norge, f.eks. gjennom å utstede norske reisedokumenter. Til dette har ikke departementet skissert noen tydelig løsning.

Hvorfor vil ikke regjeringen bistå belarusere i Norge som må fornye sitt pass, og ser ikke regjeringen risikoen disse blir satt i om de må reise tilbake til Belarus for å fornye passene sine?

BEGRUNNELSE:

De siste årene har myndighetene i Belarus slått hardt ned på nærmest enhver som har noen som helst involvering i autonome sivilsamfunnsorganisasjoner, uavhengige kulturaktiviteter eller i ulike typer regimekritikk. Det har også blitt rapportert om at familie eller venner av oppo-

sisjonelle har blitt fengslet, selv om de ikke nødvendigvis har utøvet regimekritikk selv. For mange belarusere er det derfor forbundet med stor risiko å reise til hjemlandet, selv om de ikke formelt har søkt om beskyttelse i landet de oppholder seg.

Svar:

Jeg vil innledningsvis understreke at personer som har fått innvilget beskyttelse (asyl) i Norge har rett til norske reisedokumenter (reisebevis for flyktninger). Utgangspunktet er at personer som risikerer forfølgelse fra hjemlandets myndigheter ikke skal måtte kontakte de samme myndighetene for å få reisedokument. Dette gjelder selvsagt også asylsøkere fra Belarus.

For personer som ikke har søkt om beskyttelse i Norge, men har oppholdstillatelse på andre grunnlag, er utgangspunktet at de må benytte hjemlandets pass. Utlendingssloven har imidlertid en åpning for å innvilge utlending-

spass til personer med annen type oppholdstillatelse enn asyl i Norge. Dette kan kun gis dersom utlendingen ikke kan få hjemlandets pass. Hvorvidt dette vilkåret er oppfylt, vurderes av UDI i den konkrete sak. At vilkårene for å få hjemlandets pass i et land er strenge eller kompliserte, f.eks. at man må reise til hjemlandet eller til et tredjeland for å søke om nytt pass, er ikke i seg selv tilstrekkelig til å innvilge norsk utlendingspass. Det er en rekke land som

ikke har ambassade i Norge og hvor det er nødvendig å foreta en reise for å fornye passet.

Både Landinfo og UDI har god informasjon om forholdene i Belarus, herunder vilkårene for å søke pass. Jeg legger til grunn at UDI også ser hen til denne informasjonen når de vurderer om en søker fra Belarus fyller lovens vilkår for norsk utlendingspass, eller må henvises til å søke hjemlandets pass.

SPØRSMÅL NR. 3296

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen

Besvart 9. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hvordan er rentenivået på lån til borettslag, og hvilke tiltak kan myndighetene gjennomføre for å sikre at lånevilkårene nærmer seg det som tilbys enkeltpersoner?

BEGRUNNELSE:

Jeg har blitt kontaktet av en innbygger som forteller at det ikke er mulig å få lån til borettslag til en rente som er på nivå med det bankene tilbyr enkeltpersoner. Personen oppfatter dette som urimelig, og at kostnadene til boligeiere i borettslag derfor blir ekstra høye.

Svar:

Finansdepartementet har ikke statistikk over rentenivået på lån til borettslag sammenlignet med lån til privatpersoner.

Bankenes prising skal være basert på en individuell risikovurdering av det enkelte utlånsengasjement. Ulike kunder vil derfor kunne få ulike tilbud. For borettslag vil bl.a. borettslagets økonomiske stilling og verdien på eiendomsmassen som stilles som sikkerhet, inngå i vurderingen.

Konkurransen mellom bankene skal sikre rimelige betingelser for låntakerne, og det er viktig at kundene, enten de er privatpersoner eller styrer i borettslag, orienterer seg i markedet og innhenter tilbud fra ulike banker for å kunne finne tilbudet med best vilkår. For øvrig kan boligsamvirkene ofte fremforhandle avtaler som sikrer medlemmene og borettslagene gode vilkår også for finansielle tjenester.

SPØRSMÅL NR. 3297**Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen****Besvart 10. oktober 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Hva er status for arbeidet med eierskapsregistre?

BEGRUNNELSE:

Jeg forstår ikke hvorfor det tar så lang tid å lansere et register som viser hvem som eier hvilke aksjer, og som ikke kun inneholder eierskapet ved nyttår. I et innlegg i VG, skriver direktør ved Brønnøysundregistrene at de ser frem til å lansere et register over reelle rettighetshavere, og at de ønsker å gjøre eierskapsinformasjon digitalt tilgjengelig for alle i sanntid. I Dagens Næringsliv 27. september uttaler skattedirektør Nina Schanke Funnemark at regjeringen NÅ har bedt flere etater vurdere myndighetenes tilgang til informasjon om eierskap til blant annet aksjer. Spørsmålet er hvorfor er det nødvendig med en ny vurdering når det uansett skal komme et register over reelle eierskap og et aksjonærregister, og om denne siste utredningen vil forsinke arbeidet med å lansere de nye registrene.

Svar:

Stortingets anmodningsvedtak fra 16. juni 2014 går ut på at regjeringen bes «etablere en offentlig løsning med informasjon om eiere av aksjeselskaper som sikrer større åpenhet, med etablering i løpet av 2015.» Det er ikke spesifisert hvordan denne løsningen skal utformes. I Finanskomiteens innstilling, som ligger til grunn for anmodningsvedtaket, står det: «Komiteen mener at det er viktig med åpenhet, og mener at regjeringen så snart som mulig bør iverksette tiltak for å sikre bedre tilgang på informasjon om eiere av aksjeselskaper, både sammenlignet med informasjonen i dagens aksjeeierbøker og med opplysningene i Skattedirektoratet aksjonærregister.», jf. Innst. 261 L (2013-2014). Større åpenhet om aksjeeiere er et tema jeg er svært opptatt av. Det er viktig for meg at dette løses på en god måte, samtidig som vi sikrer fremdrift og svarer på Stortingets anmodningsvedtak.

Det er åpenhet om aksjeeiere i dag. Alle har rett til innsyn i hvem som er aksjeeiere i norske aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper og det er ikke nødvendig å begrunne hvorfor man vil ha innsyn. Selskapene skal holde oversikt over sine aksjeeiere, enten i aksjeeierbok eller i aksjeeierregister ført av en verdipapirsentral. Innsyn i aksjeeierne i selskaper som har aksjene ført i et aksjeeierregister får man ved å henvende seg til selskapet som

fører verdipapirregisteret, som i de fleste tilfeller er Verdipapirsentralen ASA (VPS). De fleste aksjeselskaper fører egne aksjeeierbøker. Det kan være praktiske utfordringer knyttet til å få innsyn fra det enkelte aksjeselskapet. Selv om det ikke er krav om å identifisere seg for å få innsyn, kan for eksempel ikke journalister få innsyn i aksjeeierboken uten at selskapet får vite om at noen har bedt om innsyn. Det kan også gis innsyn i den interne oversikten som Skatteetaten har for skatteformål over aksjeeiere per 31. desember hvert år, det såkalte aksjonærregisteret.

Informasjonsomfanget om aksjeeierskap i norske selskaper er stort. I dag er det registrert i underkant av 400 000 aksjeselskaper i Foretaksregisteret. De fleste av disse selskapene har få eller én aksjeeier. Noen av selskapene har flere aksjeeiere, og noen har et svært stort antall. Dette gjelder særlig aksjeselskaper som har aksjene registrert i en verdipapirsentral og som handles på en åpen markedsplass. Det samme gjelder for de fleste av de 234 allmennaksjeselskapene. Noen av disse har flere tusen aksjeeiere, og for noen kan det være et stort antall aksjehandler på en dag. For å illustrere omfanget var det for eksempel på en tilfeldig valgt dag 1 404 aksjehandler i Salmar ASA, 1 048 i Orkla ASA, og 6 331 i Equinor ASA.

Ifølge SSB var det 890 282 nordmenn som eide aksjer per 31. desember 2022, tilsvarende 16,2 prosent av befolkningen. Dette omfatter ulike personer, alt fra personer som er fulltidsinvestorer til småsparere og ansatte som har medeierskap i selskapet der de jobber. Det kan også være enkeltpersoner som investerer i selskapet til noen de kjenner helt i oppstarten av selskapet. Tallet omfatter ikke småsparere fra andre land som investerer i norske selskaper.

Brønnøysundregistrene og Skatteetaten leverte i 2021 etter oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet og Finansdepartementet en rapport om en løsning for helhetlig og forenklet rapportering og tilgjengeliggjøring av informasjon om aksjeeiere i norske aksje- og allmennaksjeselskaper. Det er viktig for regjeringen at det skal være god åpenhet om hvem som eier og kontrollerer norske selskaper. Samtidig er det viktig å ivareta hensynet til personvern og informasjonssikkerhet på en god måte, slik at vi ikke legger til rette for misbruk og svindel. Alle disse hensynene må etter mitt syn ivaretas ved utformingen av en løsning. Dette er et komplekst område som berører svært mange selskaper og enkeltpersoner. Det er viktig at vi gjør dette riktig. Tidligere utredninger og vurderinger har

ikke foretatt disse interesseavveiningene på en måte som gjør det klart hvilke rettslige rammer som er eller bør være for en eventuell løsning. Slike vurderinger er spesielt viktige i lys av den teknologiske utviklingen og bruken av data som har skjedd de siste årene. Jeg vil derfor få utredet nærmere hvordan de ulike hensynene kan ivaretas, og hvilke rettslige rammer som bør gjelde for utformingen av en løsning.

Arbeidet representanten viser til i sin begrunnelse for spørsmålet, er et oppdrag der Skatteetaten, Brønnøysundregistrene og Kartverket skal kartlegge offentlige myndigheters mulige bruk av opplysninger om direkte og indirekte eierskap til og kontroll over aksjer og fast eiendom (eierskapsopplysninger). Etatene skal også identifisere utfordringer i myndighetenes tilgang til slike eier- og rettighetsopplysninger og peke på de utfordringene som er felles for offentlige myndigheter. I tillegg skal etatene overordnet skissere mulighetene for standardisering og fellesløsninger for å bidra til god sammenheng mellom opplysninger om eierskap til aksjer og fast eiendom på tvers av forvaltningsområdene.

Som det fremgår gjelder dette arbeidet offentlige myndigheters tilgang til og bruk av eierskapsopplysninger, og ikke allmenhetens tilgang og bruk. Jeg er opptatt av at dette arbeidet og vurderingene mv. knyttet til større åpen-

het om aksjeeierskap kan gjøres parallelt, og dermed ikke skal forsinke hverandre.

Regjeringen arbeider også med et register over reelle rettighetshavere. Reelle rettighetshavere er de fysiske personene som i siste instans (direkte eller indirekte) eier eller kontrollerer bestemte juridiske enheter, bl.a. aksjeselskap, stiftelser mv. For aksjeselskap kan dette være en aksjeeier av en gitt størrelse (den som direkte eier aksjer i et selskap), men det må ikke være det. EU-domstolen konkluderte i november 2022 med at en direktivbestemmelse som stiller krav om at opplysninger om reelle rettighetshavere skal gjøres tilgjengelig for allmennheten uten nærmere vilkår, er ugyldig, fordi bestemmelsen anses å være i strid med grunnleggende rettigheter i artikkel 7 og 8 i EU-pakten. Dette er retten til respekt for privat- og familieliv, hjem og kommunikasjon, og retten til beskyttelse av personopplysninger. Finansministeren arbeider med å avklare hvilken betydning det får for det norske registeret, og hvordan dette kan og bør løses.

Dommen fra EU-domstolen understreker viktigheten av å gjøre interesseavveiningene beskrevet ovenfor, som kan påvirke de rettslige rammene for en løsning. Samtidig er det som nevnt viktig for meg med fremdrift i denne saken, og jeg vurderer derfor foreløpige tiltak som kan bidra til mer åpenhet, uten å foregripe resultatet av disse avveiningene.

SPØRSMÅL NR. 3298

Innlevert 29. september 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 10. oktober 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Vil finansministeren se på muligheten til å endre på/få fortgang i arbeidet med å endre lagringstiden hos Skatteetaten for opplysninger om kjønnsykdommer i forbindelse med prøvingsattester for inngåelse av ekteskap?

BEGRUNNELSE:

Ekteskapsloven fra 1918 krever at Skatteetaten innhenter opplysninger om overførbare kjønnsykdommer fra parter som ønsker å inngå ekteskap. Dette skjer gjennom at partene fyller ut et spørreskjema for å få prøvingsattest. Her er et av spørsmålene om partene har overførbare kjønnsykdommer. Om en eller begge parter svarer ja

på spørsmålet om kjønnsykdommer, må man opplyse om den andre parten vet om disse og har fått veiledning av lege. Om en av partene ikke svarer på spørsmålet om kjønnsykdommer, vil man ikke bli innvilget prøvingsattest.

Opplysningene om kjønnsykdommer blir deretter lagret i årevis hos skatteetaten. Denne praksisen har blitt videreført i lovverket siden 1918, og videreført ved vedtakelsen av ny ekteskapslov i 1991. Siden 2004 har ansvaret ligget hos Skatteetaten, der opplysningene har blitt lagret siden. Pr. 2023 pågår det ikke arbeid med å endre dette i lovverket, men Skatteetaten ser på lagringstiden for opplysningene.

Svar:

Ekteskapsloven fastsetter vilkårene for å inngå ekteskap, og hvilke opplysninger de som skal gifte seg skal oppgi i forbindelse med ekteskapsinngåelsen. Folkeregistermyndigheten (Skatteetaten) utsteder prøvingsattest. Barne- og familiedepartementet har ansvaret for ekteskapsloven, og Skatteetaten må forholde seg til de krav som følger av ekteskapsloven på dette området.

Det følger av ekteskapsloven § 5 at «den som lider av en smittefarlig sykdom som kan overføres ved seksuell omgang, kan ikke inngå ekteskap uten at den andre parten er gjort kjent med sykdommen og begge parter har fått muntlig veiledning av en lege om farene ved sykdommen». Videre følger det av ekteskapsloven § 7 f): «Hver av brudefolkene skal erklære skriftlig på ære og samvittighet om han eller hun lider av en smittefarlig sykdom som kan overføres ved seksuell omgang. I tilfelle skal det godtgjøres at den andre parten er gjort kjent med sykdommen, og at begge parter har fått veiledning av lege om farene ved sykdommen.»

Slike opplysninger må oppgis for å få utstedt prøvingsattest som man trenger for å inngå ekteskap i Norge. Opplysningene gis av brudefolket på eget skjema, digitalt eller på papir, og dette skjemaet lagres i Skatteetatens saksbehandlingsløsning. Opplysninger om smittefarlig sykdom er sensitive, og bør ikke oppbevares lenger enn det som er nødvendig etter formålet med innhenting. Jeg understreker at opplysningene ikke lagres i Folkeregisteret.

Skatteetaten gjennomfører for tiden en større tverrfaglig gjennomgang av etatens kassasjonsregler. Etaten kartlegger behovene for å lagre informasjon i sine moderniserte saksbehandlingssystemer på flere områder, også utover folkeregisterområdet. Det inkluderer å vurdere regler for bevaring og sletting av opplysninger. Opplysninger som mottas i forbindelse med prøving av ekteskapsvilkårene, herunder om smittefarlig sykdom som kan overføres ved seksuell omgang, inngår i dette arbeidet. Dette er et stort prosjekt, og jeg er glad for at Skatteetaten gjør en slik gjennomgang.

SPØRSMÅL NR. 3299

Innlevert 27. september 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 9. oktober 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

7. august kom earthresQue med en rapport som så på mulighetene for sirkulær og mer bærekraftig massehåndtering av mudringsmasser.

Vil statsråden i forbindelse med mudringen ved Borg havn vurdere alternativ bruk av mudringsmassene basert på det som kommer frem i rapporten og har han noen anslag på hva det vil koste?

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med prøvemudring i Borg havn, har earthresQue sett på mulighetene for sirkulær og mer bærekraftig massehåndtering av mudringsmasser. Målet med utbedringen av farleden inn til Borg Havn er å øke fremkommelighet, sjøsikkerhet og redusere miljøforurensning. Da Kystverket gjennomførte en prøvemudring for å få mer kunnskap, kvalitetssikre data og teste mudringsutstyr så miljøpåvirkningen av det kommende prosjektet skal bli så liten som mulig, ble samtidig muligheten benyt-

ttet til å få erfaring med vasking, sortering og mulig etterbruk av sedimenter fra mudringen.

Vil statsråden vurdere alternativ bruk av mudringssmassene basert på det som kommer frem i rapporten som nylig er lagt fram og har han noen anslag på hva det vil koste.

Svar:

Det er gitt tillatelse fra Miljødirektoratet til utbedringen av innseilingen til Borg havn, som er viktig for sikkerhet til sjøs og for å redusere sjansen for grunnstøting som kan føre til oljeutslipp. Utbedringen vil òg legge til rette for at godstransport fraktes på sjø, ikke vei. Farledsutbedringen er prioritert i Nasjonal transportplan 2022-2023.

Mudringen har samtidig negative miljøkonsekvenser i et sårbart område, det er derfor stilt svært strenge vilkår for å sikre at miljøet ivaretas. Hensikten med vilkårene i tillatelsen fra Miljødirektoratet til håndtering av mudre-

de masser er å sikre at massene blir håndtert miljømessig forsvarlig og i tråd med regelverket.

Miljødirektoratet har stilt vilkår om at muddermasser med høyt innhold av forurensning skal håndteres på land, og massene som er mindre forurenset er tillatt deponert på sjøbunnen. Tillatelsen regulerer ikke bruken av muddermassene etter levering til avfallsanlegg. Dette reguleres av annet regelverk slik som for eksempel avfallsforskriften.

Det er positivt at forskningsmiljøene ser på alternativer for mer sirkulær og bærekraftig bruk av materialer og ressurser. Slik jeg forstår det er dette fortsatt på forskningsstadiet og ikke modent for fullskala bruk, men det er flott at Kystverket som tiltakshaver ser på muligheten for alternativ bruk av muddermasser. Miljødirektoratet har vurdert det som miljømessig akseptabelt med sjøbunnsdeponering, og ser det ikke som aktuelt å kreve en alternativ bruk basert på forskningsprosjektet. Miljømyndighetene kan ikke si noe sikkert om kostnadene for behandling og alternativ disponering siden dette ikke er planlagt og prosjektert.

